ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ»

Θέμα διπλωματικής εργασίας:

«Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ. ΜΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΙΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ»

Φοιτήτρια
ΒΑΣΙΛΙΚΗ Δ. ΣΤΡΑΤΟΥΛΗ

Επιβλέπων Καθηγητής
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΣΑΜΗΣ

Αθήνα
Μάιος 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Risk Management και Επιχειρήσεις 6
1.1: Ιστορική Εξέλιξη του (Risk) Management.....6
1.2.:Management – Risk management..... 9
1.2.1:Γένεση – Αναγκαιότητα ύπαρξης και εφαρμογής του Risk Management.....10
1.2.2: Τα οφέλη του Risk Management.....11
1.2.3.: Παρουσίαση Κινδύνων 13
1.2.4.1: Συστατικά στοιχεία – Διαδικασία Risk Management.....14
-Εσωτερικό Περιβάλλον.....15
-Καταγραφή Στόχων.....16
-Καθορισμός του Γεγονότος 17
- Αξιολόγηση των Κινδύνων.....17
- Μέθοδοι και Τεχνικές Ανάλυσης Κινδύνου.....19
- Αντίδραση στον Κίνδυνο.....20
- Δραστηριότητες ελέγχου.....22
-Πληροφόρηση και επικοινωνία.....23
-Έλεγχος -Παρακολούθηση 25
1.2.4.2.: Διαχείριση του Κινδύνου 27
- Η Διεργασία Διαχείρισης Κινδύνου.....28
- Αναγνώριση του Κινδύνου.....30
- Περιγραφή του Κινδύνου.....31
- Αναφορά Κινδύνου και επικοινωνία.....32
- Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου.....34
1.3.: Περιορισμοί του Risk Management.....37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Risk Management και Βασιλεία ΙΙ.....38
2.1: Εισαγωγή στο τραπεζικό Risk Management 38
2.2: Εισαγωγή στη Βασιλεία Ι και ΙΙ.....41
- Το Σύμφωνο της Βασιλείας 42
- Σύμφωνο της Βασιλείας ΙΙ.....46
2.2.1:Παρουσίαση της Δομής της Βασιλείας ΙΙ: Πυλώνες Ι,ΙΙ,ΙΙΙ.49
2.2.2:Κεφαλαιακή Επάρκεια.....56
- Ο Λόγος Κεφαλαιακής Επάρκειας 59
- Τα Tier I και Tier II Κεφάλαια.....62
2.2.3.: Οι κίνδυνοι των πιστωτικών ιδρυμάτων.....68
2.3: Μέθοδοι αξιολόγησης και μέτρησης των τραπεζικών κινδύνων.....79
- Η πιστοδοτική Λειτουργία των τραπεζών.....79
- Πιστωτικός κίνδυνος 83
- Λειτουργικός κίνδυνος 114

- Κίνδυνος αγοράς ……117
2.4: Κριτική – Αξιολόγηση της Βασιλείας ΙΙ……120
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Εμπειρική Έρευνα……122
3.1.: Εμπειρική Έρευνα: Εκτίμηση Κεφαλαιακής επάρκειας των οχτώ μεγαλύτερων ελληνικών τραπεζών……122
3.2.: Ανασκόπηση – Κριτική Βασιλείας ΙΙ……157
3.3.: Συμπεράσματα – Προτάσεις ……165
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ……169

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Από την αρχαιότητα ακόμη οι άνθρωποι , από τη στιγμή που οργανώθηκαν σε κοινωνίες , πραγματοποιούσαν μεταξύ τους συναλλαγές οικονομικής φύσεως (οι ανταλλαγές τότε γινόταν σε είδος , και ακόμα και τότε ήθελαν να έχουν κάποια ασφάλεια στη διενέργεια αυτών . Με την εξέλιξη της ανθρωπότητας και την ανάπτυξη της τεχνολογίας οι οικονομικές αυτές συναλλαγές πήραν άλλη μορφή και άρχισαν να διέπονται από ορισμένους κανόνες . Το χρήμα έκανε την εμφάνισή του και για την προστασία και ασφάλεια των πολιτών , αλλά ταυτόχρονα και για την ταχύτατη εξυπηρέτηση τους , άρχισαν να δημιουργούνται οι Τράπεζες .

Οι τράπεζες είναι ίσως οι σημαντικότεροι οργανισμοί για την ανάπτυξη αλλά και την σταθερότητα της οικονομίας μιας χώρας , αφού εκδίδουν χρήμα , δέχονται καταθέσεις , παραχωρούν δάνεια κ.λ.π.

Η λειτουργία όμως των τραπεζών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και με ορισμένους κινδύνους , ο σημαντικότερος εκ των οποίων είναι ο πιστωτικός κίνδυνος που συνιστάται στην μη έγκαιρη, ή αδυναμία του δανειολήπτη να εξοφλήσει το δανειστή.

Τους ίδιους κινδύνους με τις τράπεζες αντιμετωπίζουν και οι επιχειρήσεις , ως οικονομικοί οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στην κοινωνία, παρέχουν υπηρεσίες και προϊόντα στους καταναλωτές έναντι αμοιβής, αμοιβή που μπορεί να μην εισπράξουν , να μειωθεί λόγω οικονομικών και συναλλαγματικών διαταραχών και συνεπώς να επηρεάσει την βιωσιμότητα και ανάπτυξη τους.

Οι κίνδυνοι των τραπεζών, και κατά συνέπεια των επιχειρήσεων, αποτελούν και το αντικείμενο έρευνας της παρούσας εργασίας. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι κίνδυνοι των επιχειρήσεων, οι μέθοδοι αναγνώρισης και αντιμετώπισης των κινδύνων και ο σημαντικός ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν οι ίδιοι οι φορείς μιας επιχείρησης (Διοικητικό Συμβούλιο) στην αναγνώριση, έλεγχο και περιορισμό του κινδύνου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι κίνδυνοι των τραπεζών, η αποτίμηση και αντιμετώπισή τους με βάση τους κανόνες που θέτει η Βασιλεία ΙΙ. Το Σύμφωνο της Βασιλείας ΙΙ είναι το πρόσφατο βοήθημα της Επιτροπής της Βασιλείας προς τις τράπεζες , σχετικά με την αναγνώριση και αξιολόγηση των κινδύνων και τον υπολογισμό των κατάλληλων (επαρκή) κεφαλαίων για την προστασία και βιωσιμότητα κάθε τράπεζας έναντι των κινδύνων αυτών.

Στο τρίτο κεφάλαιο ,λήφθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις των μεγαλύτερων τραπεζών στην Ελλάδα, όπου με βάση τα παρεχόμενα δημοσιοποιούμενα στοιχεία, και με γνώμονα κοινούς συντελεστές στάθμισης για τις διάφορες κατηγορίες του ενεργητικού, γίνεται ο υπολογισμός των λόγων κεφαλαιακής επάρκειας και της έκθεσης έναντι των κινδύνων και σύγκριση των μεγεθών αυτών στο πέρασμα του χρόνου στην ίδια των τράπεζα καθώς και με τις υπόλοιπες του κλάδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται μία παρουσίαση των βασικών εννοιών του management, και κυρίως του risk management, των διαφόρων αναγκών που οδήγησαν στη δημιουργία και εφαρμογή του από τους διάφορους οργανισμούς της κοινωνίας μας και τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει, μέσω των πτυχών εφαρμογής του, στη αναγνώριση, αντιμετώπιση και περιορισμό των κινδύνων που απειλούν την εύρυθμη λειτουργία κάθε επιχείρησης.

Στην αμέσως επόμενη ενότητα παρουσιάζεται η εξέλιξη και αναγκαιότητα που οδήγησαν στην ανάπτυξη και εφαρμογή του risk management.

1.1: Ιστορική Εξέλιξη του (Risk) Management

Από τον προηγούμενο ακόμη αιώνα , η κοινωνία σε κάθε αναπτυγμένη χώρα μετατράπηκε σε κοινωνία των οργανισμών και των επιχειρήσεων. Κάθε σημαντικό κοινωνικό ζήτημα , είτε οικονομικό, ζήτημα υγείας, εκπαίδευσης ή προστασίας του περιβάλλοντος , η αναζήτηση νέας γνώσης ή άμυνας για την επίλυση και διαχείριση τους, ανατίθεται πλέον σε μεγάλους οργανισμούς , σχεδιασμένους για να διαρκούν και κατάλληλα διοικούμενους.

Στην κοινωνία του 1900, η οικογένεια ήταν σε κάθε χώρα ο παράγοντας και ο φορέας διεκπεραίωσης κάθε κοινωνικής δραστηριότητας. Οι οργανισμοί ήταν λίγοι και μικροί. Ακόμη και στις πιο ανεπτυγμένες και διοικητικά οργανωμένες χώρες ο μεγαλύτερος οργανισμός –επιχείρηση ήταν η κεντρική κυβέρνηση, και παρέμενε ο μεγαλύτερος οργανισμός όχι εξαιτίας του μεγέθους τους αλλά εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν υπήρχε κανένας άλλος

ανταγωνιστικός παράγοντας. Σιγά σιγά όμως άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους μικρά μαγαζιά, μικρά σχολεία, ατομικά επαγγέλματα (όπως γιατροί, δικηγόροι) που έμελλε να αποτελέσουν το εφαλτήριο των μεγάλων επιχειρήσεων.

Πρέπει ωστόσο εδώ να αναφερθεί πως το μάνατζμεντ ως λειτουργία παρατηρείται από την αρχαιότητα , όμως η συστηματική οργάνωση της γνώσης του ξεκίνησε ουσιαστικά από τις αρχές του εικοστού αιώνα .Ο Frederic Taylor (1856-1915) υπήρξε ένας από τους θεμελιωτές της Οργάνωσης και Διοίκησης. Με το σύγγραμμα του 'Αρχές Επιστημονικού Management' που δημοσιεύτηκε το 1910 στις ΗΠΑ , αναδεικνύεται ο πατέρας της Επιστήμης της Οργάνωσης και Διοίκησης .Πίστευε ότι η αύξηση της παραγωγικότητας ήταν η μόνη λύση για την εξασφάλιση υψηλών μισθών, αλλά και μεγαλύτερων κερδών. Παράλληλα υποστήριζε ότι με την εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων ήταν δυνατό να υπάρξει αύξηση της παραγωγικότητας , χωρίς να δαπανάται άσκοπα ανθρώπινη εργασία .Επίσης , ότι οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι έπρεπε να σταματήσουν να θεωρούν ότι η διανομή κερδών ήταν το κυρίαρχο πρόβλημα και έπρεπε να εστιάσουν την προσοχή τους στην κατά το δυνατό μεγαλύτερη αύξηση των κερδών , μέσα σε κλίμα κατανόησης και καλής συνεργασίας.

Ο Henri Fayol ,Γάλλος μηχανικός , θεωρείται μετά τον Taylor ο πατέρας της 'Θεωρίας της Διοίκησης' και στην Ευρώπη υπήρξε ο θεμελιωτής της επιστημονικής Οργάνωσης και Διοίκησης .Έδωσε πολύ μεγάλη έμφαση στα υψηλά ιεραρχικά επίπεδα της οργανωτικής και διοικητικής πυραμίδας και ανέλυσε τα καθήκοντα των διοικητικών στελεχών. Υποστήριξε ότι οι διάφορες που παρατηρούνται μεταξύ τους , μπορούν να ενταχθούν σε ορισμένες κατηγορίες , οι οποίες λέγονται επιχειρησιακές λειτουργίες .Η τεχνική , η εμπορική , η χρηματοοικονομική , η ασφάλεια και η λογιστική και οι λειτουργίες της διοίκησης οι οποίες αναλύονται σε εργασίες σχεδιασμού, πρόβλεψης, οργάνωσης, διεύθυνσης των ανθρώπων, συντονισμού και έλεγχου. Αυτές οι εργασίες που συνθέτουν τις βασικές λειτουργίες της Διοίκησης, αποτελούν και σήμερα με μικρές παραλλαγές σημαντικό τμήμα της θεωρίας του μάνατζμεντ.

Ο Max Weber ήταν ένας άλλος εκπρόσωπος της κλασσικής θεωρίας. Ασχολήθηκε ειδικά με τις μεθόδους έρευνας των κοινωνικών επιστημών, προσδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στο διοικητικό φαινόμενο. Υποστήριξε ότι η γραφειοκρατία είναι το πλέον λογικό μέσο για την άσκηση ελέγχου πάνω στους ανθρώπους. Το ίδιο συμβαίνει και στον τομέα της διοίκησης. Σύμφωνα με τις απόψεις του η γραφειοκρατία, η οποία δεν αποτελεί αρνητικό φαινόμενο, είναι μια θεωρία οργάνωσης που ανταποκρίνεται κυρίως

στις ανάγκες των μεγάλων και πολύπλοκων επιχειρήσεων. Ως βασικά χαρακτηριστικά της αναφέρει τις στενά καθορισμένες αρμοδιότητες, τους αυστηρούς κανόνες και την εφαρμογή του ιεραρχικού συστήματος οργάνωσης. Ο Gantt, συνεργάτης Taylor, υποστήριξε και αυτός την ανάγκη για ανάπτυξη της συνεργασίας και της κατανόησης μεταξύ της διοίκησης και των εργαζομένων. Τόνισε επίσης τη σημασία της εκπαίδευσης και του ανθρώπινου παράγοντα σε όλα τα διοικητικά προβλήματα. Ανάπτυξε γραφικές μεθόδους απεικόνισης σχεδίων, με στόχο τον καλύτερο διοικητικό έλεγχο, και έδωσε έμφαση στη σημασία του χρόνου και του κόστους για το σχεδιασμό και τον έλεγχο της εργασίας. Το 1920 εμφανίστηκαν οι πρώτοι αμφισβητίες της θεωρίας του Taylor και των οπαδών του. Οι κατηγορίες εστιάζονταν στο γεγονός ότι το επιστημονικό μάνατζμεντ μεταχειριζόταν τους εργαζόμενους ως εξαρτήματα μηχανής, απαιτώντας τυποποιημένες κινήσεις και μεθόδους. Υποστήριξαν ότι, αν οι επιχειρήσεις επέτρεπαν στους εργαζομένους να έχουν ενεργό συμμετοχή σε θέματα που αφορούσαν τις συνθήκες και τις μεθόδους εργασίας, τότε το ηθικό τους θα βελτιώνονταν και θα έδειχναν μεγαλύτερη προθυμία για συνεργασία. Η θεωρία αυτή ονομάστηκε κίνημα ανθρωπίνων σχέσεων και οι κυριότεροι εκπρόσωποι της ήταν οι Elton Mayo και F. Roethlisberger. Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 1920 σε μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις προέκυψε ότι η συμμετοχή των εργαζομένων σε ομάδα εργασίας και το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι ένιωθαν ότι οι γνώμες και τα συναισθήματα τους είχαν σημασία για την επιχείρηση βοηθούσε στην αύξηση της παραγωγικότητας και μάλιστα ανεξάρτητα από τη βελτίωση ή τη χειροτέρευση των συνθηκών εργασίας.

Σήμερα, οι προσεγγίσεις που αφορούν τις διάφορες διαστάσεις του management και των οργανώσεων (οικονομική, επιχειρηματική, πληροφορική, ποσοτική, ψυχολογική, κοινωνική, πολιτική, κτλ) αντλούν το επιστημονικό τους υπόβαθρο από άλλες επιστήμες, όπως τα μαθηματικά, την οικονομία, την κοινωνιολογία, την ανθρωπολογία, την ψυχολογία, κτλ., και οριοθετούν επιμέρους κλάδους ή επιστημονικές προσεγγίσεις της ευρύτερης επιστήμης του μάνατζμεντ, όπως είναι :

Η Οργανωσιακή Θεωρία,
Η Οργανωσιακή συμπεριφορά,
Η Στρατηγική Διοίκηση.

Στον τρίτο αυτό κλάδο της επιστήμης του Management, ανήκει και το αντικείμενο έρευνας που θα μας απασχολήσει στην παρούσα εκπόνηση, το λεγόμενο Management Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management) και οι διάφορες εκφάνσεις του ανάλογα με τον προς

εξέταση οργανισμό (risk assessment, ανάλυση περιβάλλοντος , μέτρηση κινδύνων όπως θα δούμε στη συνέχεια)

1.2:Management- Risk Management

Κάθε επιχείρηση για να μπορέσει να ασκήσει αποτελεσματικά τις δραστηριότητες της, και να εκπληρώσει τους σκοπούς της και στόχους της, χρειάζεται να εκτελέσει ορισμένες λειτουργίες, να ασκήσει συλλογική δραστηριότητα, που θα τη βοηθήσει να έχει οργάνωση στο εσωτερικό της και να είναι αποτελεσματική και αποδοτική.

Η οργάνωση όμως της συλλογικής δραστηριότητας, (συνένωση ατόμων, κινητοποίηση πόρων, υιοθέτηση κοινών στόχων, κατάλληλες συνθήκες κτλ.) δεν γίνεται αυτόματα άλλα απαιτεί κάποιο μάνατζμεντ, δηλαδή μία εξειδικευμένη δραστηριότητα που θα συνδυάζει αρμονικά όλους τους παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία του έργου. Όλες οι λειτουργίες ή επιμέρους εργασίες του μάνατζμεντ έχουν συστηματοποιηθεί και συγκρατούνται με μία μνημονική έκφραση : ΠΟΣΗΣΑΠΕ από τα αρχικά των λέξεων που συγκροτούν την έννοια του Μάνατζμεντ:

- Προγραμματισμός - Σχεδιασμός
Οργάνωση
Στελέχωση
Ηγεσία
Συντονισμός
Αναφορά
Προϋπολογισμός
Έλεγχος

Ο αντίστοιχος όρος στην αγγλική γλώσσα είναι « POSDCORB ». Το ακρωνύμιο αυτό απαρτίζεται από τα αρχικά των θεμελιωδών συνιστωσών της διευθυντικής λειτουργίας. Συνιστά, επομένως, και τη συνοπτική διατύπωση ορισμένης θεωρίας ή αντίληψης σχετικά με τη φύση, το χαρακτήρα και την περιεκτικότητα του κορυφαίου διοικητικού-διευθυντικού καθήκοντος ή ρόλου:

Planning (Προγραμματισμός)
Organizing (Οργάνωση)
Staffing (Στελέχωση - Διοίκηση προσωπικού)
Directing (Διεύθυνση)
Coordination (Συντονισμός)
Reporting (Αναφορές – Πληροφόρηση)
Budgeting (Προϋπολογισμός)

1.2.1. Γένεση – Αναγκαιότητα ύπαρξης και Εφαρμογής του Risk Management

Όπως αναφέρθηκε και στα προηγούμενα για τη αποτελεσματική και εύρυθμη λειτουργία της κάθε εταιρείας σημαντικό ρόλο παίζει το πόσο οργανωμένη, ενημερωμένη και σωστά καταρτισμένη είναι η Διοίκηση, το Μάνατζμεντ της εταιρείας, και σε ποιο βαθμό έχει αναπτύξει και εφαρμόσει όλες εκείνες τις εκφάνσεις τις επιστήμης του Management που θα της επιτρέψουν να επιτύχει το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα με το μικρότερο δυνατό κόστος και κίνδυνο.

Για να μπορέσει επομένως κάθε οργανισμός να επιτύχει τους στόχους του δεν αρκεί να αυξήσει μόνο την αποδοτικότητα και παραγωγικότητα των εργαζομένων που απασχολεί αλλά να φροντίσει να αναπτύξει τις διαδικασίες εκείνες που θα του επιτρέψουν να προσδιορίσει και διαχειριστεί κατάλληλα τους κινδύνους (εσωτερικούς και εξωτερικούς) που απειλούν την επιχείρηση. Εδώ ακριβώς γεννιέται η επιστήμη του Risk Management, η εφαρμογή της οποίας είναι πλέον αναγκαία σε κάθε οργανισμό που επιθυμεί την βιωσιμότητα και κερδοφορία του.

Το Risk Management (Διαχείριση Κινδύνων) είναι μία διαδικασία που εφαρμόζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, τη Διοίκηση και άλλα επιτελικά μέλη μιας επιχείρησης, ως αναπόσπαστο μέρος της Στρατηγικής Διοίκησης , και είναι ειδικά σχεδιασμένη να αναγνωρίζει πιθανά γεγονότα που μπορεί να επηρεάσουν την βιωσιμότητα και ανάπτυξη της οικονομικής μονάδας , να διαχειρίζεται τους κινδύνους στα πλαίσια της διάθεσης της εταιρείας προς ανάληψη κινδύνων (risk appetite) και να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης.[1]

Βασική έννοια του Enterprise Risk Management είναι πως κάθε οντότητα, κερδοσκοπική ή μη, ακόμη και κάθε κυβερνητική οργάνωση , υπάρχει για να προσθέτει αξία στους μετόχους της. Όλοι οι οργανισμοί αντιμετωπίζουν την αβεβαιότητα , και η πρόκληση για το management είναι να καθορίσει σε πόση αβεβαιότητα είναι προετοιμασμένος να ανταπεξέλθει κάθε οργανισμός στην προσπάθειά του να αυξήσει την απόδοση των μετόχων.

Η αβεβαιότητα σχετίζεται με το ρίσκο και την ευκαιρία , με την πιθανότητα πάντα να μηδενίσει ή να βελτιώσει-αυξήσει την αξία (απόδοση των μετόχων). Το Risk Management παρέχει στη Διοίκηση ένα πλαίσιο αποτελεσματικής διαχείρισης της αβεβαιότητας , και του συνδεδεμένου με αυτή ρίσκου και ευκαιρία, και επομένως

[1] The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, Enterprise Risk Management Framework, σελ. 3

βελτιώνει την ικανότητα του Management να εδραιώσει την αξία των μετόχων.

1.2.2: Τα οφέλη του Risk Management

Καμία οικονομική οντότητα δεν λειτουργεί σε περιβάλλον όπου δεν υπάρχουν κίνδυνοι που να απειλούν την συνεχόμενη δραστηριότητά της, και ούτε το Risk Management είναι ικανό να διαμορφώσει ένα τέτοιο περιβάλλον. Έχει όμως την δυνατότητα να εξοπλίσει την Διοίκηση μιας επιχείρησης με όλα εκείνα τα απαραίτητα εργαλεία αναγνώρισης, αντιμετώπισης και εξομάλυνσης των κινδύνων (εσωτερικών και εξωτερικών) που την απειλούν.

Συγκεκριμένα το Risk Management:

Ευθυγραμμίζει την διάθεση ανάληψης κινδύνου (risk appetite) με την στρατηγική μιας επιχείρησης: η διάθεση ανάληψης κινδύνου (risk appetite) είναι ο βαθμός κινδύνου που μια επιχείρηση είναι πρόθυμη να αναλάβει για να πραγματοποιήσει τους στόχους της. Η Διοίκηση αξιολογεί τις εναλλακτικές στρατηγικές με κύριο γνώμονα το πόσο επιθετική (risk aggressive) είναι στις επενδύσεις της μια επιχείρηση, στη συνέχεια θέτει στόχους συμβιβασμένους με την επιλεγμένη στρατηγική και αναπτύσσει μηχανισμούς διαχείρισης των συνδεδεμένων κινδύνων.

Συνδέει την ανάπτυξη, τον κίνδυνο και την απόδοση: οι επιχειρήσεις αποδέχονται τον κίνδυνο ως μέρος της δημιουργίας και διατήρησης της αξίας και περιμένουν η απόδοση να συμβαδίζει με το ρίσκο (αξίωμα: μεγαλύτερο ρίσκο =μεγαλύτερη απόδοση). Η Διαχείριση Κινδύνων (Risk Management) παρέχει ακριβώς την δυνατότητα αναγνώρισης και αξιολόγησης των κινδύνων , και εισάγει αποδεκτά επίπεδα συσχέτισης κινδύνου και ανάπτυξης – απόδοσης.

Βελτιώνει την αντιμετώπιση των κινδύνων (risk response): το Risk Management παρέχει την δυνατότητα, και τις κατάλληλες μεθοδολογίες και τεχνικές) αναγνώρισης και επιλογής μεταξύ εναλλακτικών απαντήσεων στον κίνδυνο (risk response), όπως αποδοχή του κινδύνου, μείωση, καταμερισμό και αποδοχή.

Ελαχιστοποιεί τις λειτουργικές εκπλήξεις και απώλειες: οι επιχειρήσεις έχουν αναπτυγμένη ικανότητα να αναγνωρίζουν την πιθανότητα εμφάνισης συγκεκριμένων γεγονότων, να αξιολογούν τον κίνδυνο και να εγκαθιδρύουν τεχνικές αντιμετώπισής του, επομένως να μειώνουν την πιθανότητα εμφάνισης εκπλήξεων και τα κόστη και απώλειες που αυτές επιφέρουν.

Αναγνωρίζει και διαχειρίζεται τους κινδύνους που επηρεάζουν μια επιχείρηση και επιφέρουν συνέπειες και στα υπόλοιπα τμήματα αυτής: κάθε επιχείρηση αντιμετωπίζει κινδύνους που επιδρούν σε διαφορετικά τμήματα του ίδιου οργανισμού. Η Διοίκηση χρειάζεται όχι μόνο να διαχειρίζεται τον κάθε κίνδυνο ατομικά , αλλά να προνοεί και για τις αλληλεπιδρώμενες επιπτώσεις.

Παρέχει πολύπλευρες απαντήσεις στους πολλαπλούς κινδύνους που μπορούν να ενσωματωθούν άμεσα: η επιχειρηματική διαδικασία αντιμετωπίζει πολλούς εσωτερικούς κινδύνους, και το Risk Management με τις πολύπλευρες αυτές λύσεις του διαχειρίζεται αποτελεσματικότερα και άμεσα τους κινδύνους.

Αρπάζει ευκαιρίες: η Διοίκηση σκέφτεται σενάρια πιθανών γεγονότων , παρά κινδύνους, και έχοντας διαθέσιμη μία πλήρη σειρά γεγονότων μπορεί να κατανοήσει πως συγκεκριμένα γεγονότα προσφέρουν ευκαιρίες.

Εκλογικεύει τους Μετόχους (κεφάλαιο) : η έγκυρη και πληρέστερη πληροφόρηση για τους συνολικούς κινδύνους μιας επιχείρησης επιτρέπουν στη Διοίκηση να επιτύχει αποτελεσματικότερη αξιολόγηση των αναγκών των μετόχων και να βελτιώσουν την κατανομή του κεφαλαίου.[2]

Πρέπει ωστόσο να αναφερθεί πως το Risk Management δεν είναι μία μεμονωμένη και απομονωμένη διαδικασία σε έναν οργανισμό, αντιθέτως αλληλεπιδρά, συνεργάζεται και συνεισφέρει σε όλες τις διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα σε μια οικονομική μονάδα. Το Risk Management αλληλεπιδρά και συσχετίζεται με την εταιρική διακυβέρνηση (corporate governance) προσφέροντας σημαντική πληροφόρηση στο Διοικητικό Συμβούλιο για τους κυριότερους κινδύνους που απειλούν ή θα απειλήσουν την επιχείρηση και πως αυτό μπορεί να τους διαχειριστεί. Αλληλεπιδρά ακόμη και συνεργάζεται με την Διοίκηση παρέχοντας της μέτρα προσαρμογής και αντιμετώπισης των κινδύνων, και με τον εσωτερικό έλεγχο (internal control) ως αναπόσπαστο μέρος του Risk Management.

Το Risk Management βοηθά μια επιχείρηση να επιτύχει τους στόχους της και να αποφύγει απώλεια πηγών εισοδήματος και επένδυσης. Βοηθά στην αποτελεσματική αναφορά (reporting) μεταξύ των τμημάτων μιας επιχείρησης και διαβεβαιώνει την άμεση συμμόρφωση της οικονομικής μονάδας με τους νόμους και κανονισμούς, αποφεύγοντας έτσι οποιαδήποτε ζημιά στην φήμη της και οποιεσδήποτε άλλες συνέπειες επιφέρει η μη προσαρμογή.

Το Risk Management εφαρμόζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο , τη Διοίκηση και άλλα επιτελικά πρόσωπα στην επιχείρηση. Για το

[2] The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, Enterprise Risk Management Framework, σελ. 2

λόγο αυτό είναι προτιμότερο να αναπτύσσεται και εφαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες κάθε επιχείρησης έτσι ώστε να μπορέσει να εκπληρώσει το όραμα και τους στόχους της με τις λιγότερες δυνατές απώλειες και εκπλήξεις.

1.2.3: Παρουσίαση Κινδύνων

Ο κίνδυνος μπορεί να ορισθεί ως ο συνδυασμός της πιθανότητας ενός γεγονότος και των συνεπειών του (ISO-IEC Guide 73).

Σε όλους τους τύπους των δραστηριοτήτων, υπάρχει το ενδεχόμενο για γεγονότα και συνέπειες που συνιστούν ευκαιρίες προς όφελος (upside) ή απειλές της επιτυχίας (downside).

Πριν προβούμε στην ανάλυση των συστατικών στοιχείων του Risk Management αξίζει να παρουσιαστούν ποιοι είναι οι σημαντικότεροι κίνδυνοι. Ένας οργανισμός (ιδιωτικός ή δημόσιος) έρχεται αντιμέτωπος τόσο με εξωτερικούς όσο και με εσωτερικούς κινδύνους. Οι κίνδυνοι αξιολογούνται και αντιμετωπίζονται από τέσσερις διαφορετικές πλευρές:

του επενδυτή
της τράπεζας
της επιχείρησης και
της κυβέρνησης.

Οι επιχειρηματικοί κίνδυνοι λαμβάνουν διάφορες μορφές, και η ικανότητα της επιχείρησης να τους διαχειριστεί κατά τρόπο που να ελαχιστοποιήσει την ζημιά , επηρεάζεται από ποικίλους παράγοντες.

Οι κίνδυνοι κατατάσσονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τους εσωτερικούς και τους εξωτερικούς κινδύνους.

Εσωτερικοί κίνδυνοι είναι εκείνοι που δημιουργούνται στο εσωτερικό περιβάλλον μιας επιχείρησης και περιλαμβάνουν:

το μέγεθος της επιχείρησης
την οικονομική της δύναμη
το εργατικό δυναμικό
την παραγωγή (προϊόντων και υπηρεσιών)
την παραγωγική διαδικασία

Εξωτερικοί κίνδυνοι είναι εκείνοι οι παράγοντες που επηρεάζουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο δρα ένας οργανισμός , και βρίσκονται εκτός του ελέγχου της επιχείρησης , και είναι: οικονομικοί, τεχνολογικοί και κοινωνικοπολιτικοί παράγοντες. Πιο αναλυτικά :

Οικονομικοί Παράγοντες

- οι όροι εμπορίου

- οικονομική αστάθεια
- έλεγχοι εισαγωγών – εξαγωγών
- επιτόκια συναλλάγματος
- εισροή χρήματος
- επάρκεια προμηθειών κεφαλαίου
- μελλοντικά σχέδια
- τα επιτόκια
- οι αλλαγές στον ανταγωνισμό
- η φορολογία

Τεχνολογικοί Παράγοντες

- επάρκεια προϊόντων για την αγορά
- αποτελεσματικότητα διαδικασίας παραγωγής σε σχέση με τον ανταγωνισμό
- προβλήματα ασφαλείας
- περιβαλλοντικά θέματα
- θέματα προμηθειών (περιορισμός πόρων)

Κοινωνικοπολιτικοί Παράγοντες

- οι κανονισμοί ασφαλείας
- οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί
- εθνική και παγκόσμια σταθερότητα (τρομοκρατία, πόλεμοι)
- το εργασιακό καθεστώς
- οι νομικές απαιτήσεις και περιορισμοί
- πολιτική σταθερότητα
- προστασία εναντίον της απάτης
- κοινή γνώμη

και για μια κρατική επιχείρηση θα πρέπει να συμπεριλάβουμε την κυβερνητική πολιτική και τον έλεγχο του προϋπολογισμού από την κυβέρνηση.

1.2.4.1:Συστατικά Στοιχεία - Διαδικασία Risk Management

Το (εταιρικό) Risk Management αποτελείται από οχτώ συστατικά στοιχεία, τα οποία απορρέουν από τον τρόπο που το Management (Διοίκηση) διοικεί μια επιχείρηση και είναι ενσωματωμένα στην διοικητική λειτουργία κάθε οικονομικής μονάδας . Τα στοιχεία αυτά είναι:

Εσωτερικό Περιβάλλον

Το εσωτερικό περιβάλλον κάθε επιχείρησης είναι η βάση όλων των άλλων συστατικών στοιχείων του Risk Management, καθώς παρέχει πειθαρχία και υποδομή στην μονάδα. Το εσωτερικό περιβάλλον επηρεάζει την στρατηγική και τους στόχους, σε ποια βάση δομούνται οι επιχειρηματικές δραστηριότητες και πως οι κίνδυνοι αναγνωρίζονται , αξιολογούνται και αναλαμβάνεται δράση για την αντιμετώπιση τους. Επιδρά στο σχεδιασμό και την λειτουργία των ελεγκτικών δραστηριοτήτων, των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και των δραστηριοτήτων αναφοράς (monitoring). Στο εσωτερικό περιβάλλον συγκεντρώνεται πλήθος στοιχείων μιας επιχείρησης όπως ηθικές αξίες, ανταγωνιστικότητα, πρόοδος προσωπικού, η λειτουργική δραστηριότητα της Διοίκησης της επιχείρησης και πως αυτή κατανέμει τις ευθύνες και εξουσίες. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελεί κύριο στοιχείο του εσωτερικού περιβάλλοντος και επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τα υπόλοιπα στοιχεία του. Ως αναπόσπαστο μέρος και ιδιαίτερης σημασίας για το εσωτερικό περιβάλλον η Διοίκηση, εγκαθιδρύει την φιλοσοφία της Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management) , καθορίζει την διάθεση ανάληψης κινδύνων (risk appetite) της επιχείρησης , διαμορφώνει την κουλτούρα μιας επιχείρησης απέναντι στον κίνδυνο (ανάληψη , διαχείριση, αντιμετώπιση) και ενσωματώνει την φιλοσοφία της επιστήμης του Risk Management στις συνδεδεμένες πρωτοβουλίες.

Πρέπει εδώ να αναφερθεί ότι σημαντικό ρόλο στην διαχείριση των κινδύνων μιας επιχείρησης (και στη μετέπειτα λήψη απόφασης) κατέχει η γνώση και ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος. Σημαντικές κατηγορίες εξωτερικών παραγόντων όπως:

Περιβαλλοντικές Αλλαγές
Πληθυσμιακές Αλλαγές
Γεωλογικές Αλλαγές
Πολιτικοί Περιορισμοί
Η Παγκόσμια Οικονομία

επηρεάζουν την λειτουργία , την ανάπτυξη και ορισμένες φορές ακόμη και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης. Πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη στη λήψη αποφάσεων κάθε εταιρείας, και συνεπώς για το λόγο αυτό το risk management θα πρέπει να έχει φροντίσει για την άμεση παρακολούθηση των εξελίξεων στις ανωτέρω κατηγορίες των εξωτερικών παραγόντων, να έχει αξιολογήσει τις όποιες μεταβολές έχουν γίνει, τους κινδύνους που έχουν προκύψει από αυτές για να μπορέσει η επιχείρηση στη συνέχεια να προσαρμόσει έτσι την δραστηριότητα της που να της επιτρέπει την επίτευξη των στόχων της και την εκπλήρωση του οράματος της.

Καταγραφή των Στόχων

Στα πλαίσια της αποστολής και του οράματος της επιχείρησης , η Διοίκηση θέτει στρατηγικού στόχους (επιλέγει στρατηγική και θέτει σχετικούς στόχους), τους οριοθετεί μέσα στην οικονομική μονάδα και φροντίζει ώστε να είναι ενισχυτικοί και στενά συνδεδεμένοι με την επιλεγμένη στρατηγική. Οι στόχοι πρέπει να έχουν τεθεί προτού η Διοίκηση μπορεί να αναγνωρίσει γεγονότα που ενδέχεται να επηρεάσουν την επίτευξη τους. Το Risk Management είναι εκεί για να διαβεβαιώσει πως η Διοίκηση έχει βρει την κατάλληλη διαδικασία για να θέσει τους στόχους , οι οποίοι θα είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με την αποστολή και το όραμα της επιχείρησης και στα πλαίσια πάντα της διάθεσης της οικονομικής μονάδας για ανάληψη κινδύνων.

Οι στόχοι μιας οικονομικής μονάδας μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στις παρακάτω ομάδες:

Στρατηγικοί Στόχοι (strategic goals) : οι οποίοι είναι στενά συνδεδεμένοι και υποστηρίζουν το σκοπό και το όραμα της επιχείρησης

Λειτουργικοί Στόχοι (operational goals): σχετίζονται με την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου της παρουσίας της στην αγορά και την επίτευξη κέρδους. Οι λειτουργικοί στόχοι ποικίλουν ανάλογα με τις επιλογές της Διοίκησης σχετικά με την δομή και την εικόνα της εταιρείας.

Στόχοι Αναφοράς (reporting goals) : αφορούν την αποτελεσματικότητα αναφοράς της μονάδας, και περιλαμβάνουν τόσο την εσωτερική όσο και την εξωτερική αναφορά (reporting) και ενδέχεται να περιλαμβάνουν οικονομικές και μη πληροφορίες.

Στόχοι Συμμόρφωσης (compliance goals): έχουν να κάνουν με το βαθμό συμμόρφωσης της επιχείρησης με τους νόμους και κανονισμούς που τίθενται σε εφαρμογή κάθε φορά .

Η ανωτέρω κατηγοριοποίηση των στόχων επιτρέπει στη Διοίκηση και το Διοικητικό Συμβούλιο να επικεντρωθούν σε διαφορετικές πλευρές του Risk Management. Οι παραπάνω ξεχωριστές αλλά αλληλοσυμπληρούμενες κατηγορίες, ορίζουν διαφορετικές ανάγκες της ίδιας οικονομικής μονάδας που μπορεί να είναι ευθύνη διαφορετικών επιτελικών προσώπων της Διοίκησης. Η κατηγοριοποίηση αυτή επιπλέον παρέχει τη δυνατότητα διαχωρισμού των προσδοκιών από κάθε κατηγορία στόχων.

Καθορισμός του Γεγονότος

Η Διοίκηση αναγνωρίζει ότι η αβεβαιότητα είναι συνυφασμένη με τη φύση των επιχειρήσεων και πως δεν είναι εφικτό να γνωρίζεις πότε και αν θα συμβεί ένα γεγονός. Ως τμήμα της διαδικασίας καθορισμού του γεγονότος το Management αξιολογεί τους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες που επιδρούν στο να εμφανιστεί ένα συγκεκριμένο γεγονός. Εξωτερικοί παράγοντες περιλαμβάνουν την οικονομία, τις επιχειρήσεις, το φυσικό περιβάλλον, τους πολιτικούς , κοινωνικούς και τεχνολογικούς παράγοντες. Οι εσωτερικοί παράγοντες αντανακλούν τις επιλογές του Management και περιλαμβάνουν θέματα όπως την υποδομή, το προσωπικό, τις διαδικασίες και την τεχνολογία.

Η μεθοδολογία καθορισμού γεγονότος μας επιχείρησης ενδέχεται να προβεί στον συνδυασμό τεχνικών και υποστηριχτικών εργαλείων, βασιζόμενη τόσο στο παρελθόν όσο και στο παρόν και το μέλλον.

Είναι χρήσιμο για το Risk Management να ομαδοποιήσει τα πιθανά γεγονότα σε κατηγορίες. Συνδυάζοντας τα γεγονότα οριζόντια σε μια επιχείρηση και κάθετα ανά λειτουργικό τμήμα, το Management κατανοεί τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ γεγονότων, και ταυτόχρονα κερδίζει γνώση ως βάση για την αξιολόγηση των κινδύνων. Τα γεγονότα μπορούν να έχουν θετική ή αρνητική επίδραση σε μια οικονομική μονάδα ή και τα δύο. Γεγονότα που ενδέχεται να έχουν αρνητική επίδραση συνδέονται με κινδύνους, και απαιτούν την αξιολόγηση και την αντίδραση της Διοίκησης. Συνεπώς ο κίνδυνος ορίζεται ως η πιθανότητα να συμβεί ένα γεγονός και έτσι να επηρεάσει, καθυστερήσει ή ματαιώσει την επίτευξη των στόχων μιας επιχείρησης.

Γεγονότα με πιθανή θετική επίδραση συνθέτουν ευκαιρίες ή καλύπτουν την αρνητική επίδραση των κινδύνων. Γεγονότα που περικλείουν ευκαιρίες λαμβάνονται υπόψη στην στρατηγική της Διοίκησης και στον καθορισμό των στόχων, έτσι ώστε να διαμορφωθεί κατάλληλα η δράση της διοίκησης και να εκμεταλλευθούν οι ευκαιρίες. Γεγονότα που ενδέχεται να εξουδετερώσουν την αρνητική πλευρά των κινδύνων χρησιμοποιούνται από την διοίκηση στην αξιολόγηση των κινδύνων και την ανάληψη δράσης.

Αξιολόγηση των Κινδύνων

Η αξιολόγηση των κινδύνων δίνει τη δυνατότητα σε μια επιχείρηση να αναλογιστεί αν και σε ποιο βαθμό πιθανά γεγονότα μπορούν να επηρεάσουν την εκπλήρωση των στόχων της. Η

διοίκηση αξιολογεί τους κινδύνους από δύο πλευρές εξέτασης την πιθανότητα και την επίδραση.

Η πιθανότητα αναπαριστά την δυνατότητα εμφάνισης ενός γεγονότος , ενώ η επίδραση περικλείει την βεβαιότητα εμφάνισης ενός γεγονότος και των συνεπειών αυτού. Εκτιμήσεις της πιθανότητας εμφάνισης και της επίδρασης του κινδύνου συχνά βασίζονται σε δεδομένα και πληροφορίες από παρατηρούμενα γεγονότα του παρελθόντος , που μπορεί να παρέχουν μια πιο υποκειμενική βάση εξέτασης των γεγονότων από τις αντικειμενικές εκτιμήσεις. Εσωτερική πληροφόρηση βασιζόμενη στο ιστορικό πλαίσιο της επιχείρησης αντανακλά μεν υποκειμενικότερα συμπεράσματα παρέχει όμως καλύτερα αποτελέσματα από εξωτερικές πηγές. Όμως, παρότι η εσωτερική πληροφόρηση είναι σημαντική και κύριος γνώμονας της εξέλιξης ενός γεγονότος, τα εξωτερικά δεδομένα μπορούν να είναι χρήσιμα ως σημείο ελέγχου ή βελτίωσης και εμπλουτισμού της ανάλυσης. Η χρήση της εσωτερικής και εξωτερικής πληροφόρησης του παρελθόντος πρέπει να γίνεται συνειδητά και επιφυλακτικά όταν χρησιμοποιείται για προβλέψεις του μέλλοντος , καθώς οι παράγοντες που επηρεάζουν την εμφάνιση γεγονότων ενδέχεται να αλλάξουν στο πέρασμα του χρόνου.

Μια επιχειρηματική αξιολόγηση κινδύνων συνδυάζει τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές τεχνικές. Η Διοίκηση συχνά χρησιμοποιεί ποιοτικές τεχνικές αξιολόγησης όταν οι κίνδυνοι δεν είναι δυνατό να ποσοτικοποιηθούν ή όταν η πληροφόρηση που χρειάζεται για την ποσοτική αξιολόγηση δεν είναι πρακτικά διαθέσιμη ή η απόκτηση και ανάλυσή της είναι υπερβολικά κοστοβόρα. Οι ποσοτικοποιημένες τεχνικές παρέχουν μεγαλύτερη ακρίβεια και χρησιμοποιούνται σε σύνθετα γεγονότα για να υποστηρίξουν τις ποιοτικές τεχνικές. Κάθε επιχείρηση οφείλει να χρησιμοποιεί τεχνικές αξιολόγησης ανάλογα με τις ανάγκες για ακρίβεια κάθε τμήματος και την κουλτούρα της οικονομικής μονάδας. Σε κάθε γεγονός, η μέθοδος που χρησιμοποιείται ανά τμήμα πρέπει να υποστηρίζει και να συμβαδίζει με την νοοτροπία αξιολόγησης των κινδύνων σε ολόκληρη την επιχείρηση.

Η Διοίκηση συχνά χρησιμοποιεί την απόδοση και την εικόνα της εταιρείας (performance measures) για να καθορίσει τον βαθμό επίτευξης των στόχων. Θα ήταν χρήσιμο λοιπόν να χρησιμοποιείται η ίδια μονάδα μέτρησης για την πρόβλεψη της πιθανής επίδρασης ενός κινδύνου στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου.

Η Διοίκηση πρέπει να λάβει υπόψη της και να αξιολογήσει πως τα γεγονότα αλληλοσυνδέονται , όπου ακολουθίες γεγονότων συνδυάζονται και αλληλεπιδρούν για να δημιουργήσουν σειρά σημαντικών πιθανοτήτων και επιδράσεων. Παρόλο που η επίδραση

ενός μεμονωμένου γεγονότος μπορεί να είναι ανεπαίσθητη , μία σειρά συμβάντων μπορεί να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις. Στις περιπτώσεις όπου τα διάφορα γεγονότα δεν παρουσιάζουν άμεση συσχέτιση , η Διοίκηση θα πρέπει να τα αξιολογεί ατομικά. Όπου υπάρχει πιθανότητα εμφάνισης των κινδύνων ενός γεγονότος (ή σειράς γεγονότων) σε πολλαπλά τμήματα του ίδιου οργανισμού, η Διοίκηση θα πρέπει να αξιολογεί και να ομαδοποιεί τα αναγνωρισμένα συμβάντα σε κοινές κατηγορίες ήδη εξεταζομένων υποθέσεων .

Τα πιθανά γεγονότα είναι συνήθως συνδεδεμένα με πιθανά συμβάντα, αλληλουχία που η Διοίκηση θεωρεί ως τη βάση ανάπτυξης αντίδρασης απέναντι στον κίνδυνο (risk responce). Με την αξιολόγηση των κινδύνων (risk assessment) η Διοίκηση αντιλαμβάνεται τις θετικές και αρνητικές συνέπειες των πιθανών συμβάντων , ξεχωριστά ή ανά κατηγορία , σε όλη την οικονομική μονάδα.

Καθώς οι κίνδυνοι αξιολογούνται στα πλαίσια καθορισμού της στρατηγικής και των στόχων της επιχείρησης , η Διοίκηση συχνά επικεντρώνεται στον κίνδυνο (και την αντιμετώπιση του) με βραχυπρόθεσμο πλάνο. Ωστόσο , κάποια στοιχεία της στρατηγικής κατεύθυνσης και των στόχων εκτείνονται σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ως αποτέλεσμα , η Διοίκηση χρειάζεται να είναι αφυπνισμένη σε μακροπρόθεσμο πλαίσιο και να μην αγνοεί τους κινδύνους που μπορεί να παρουσιαστούν και να έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.

Η αξιολόγηση των κινδύνων εφαρμόζεται πρωτίστως στους εγγενής κινδύνους – εκείνους που εμφανίζονται στην απουσία οποιασδήποτε δράσης εκ μέρους της Διοίκησης για την αλλαγή των επιδράσεων των κινδύνων. Από τη στιγμή που μια επιχείρηση έχει αναπτύξει αντίδραση απέναντι στον κίνδυνο, η Διοίκηση στη συνέχεια χρησιμοποιεί τεχνικές αξιολόγησής του για να καθορίσει το κατάλοιπο κινδύνου (τον υπολειπόμενο κίνδυνο) αφότου η Διοίκηση έχει πραγματοποιήσει τις απαραίτητες ενέργειες προς την αλλαγή των επιδράσεων του κινδύνου.

Μία σειρά τεχνικών μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση κινδύνων. Αυτές μπορεί να είναι ειδικές για ευκαιρίες (upside risk) ή απειλές (downside risk) ή να έχουν τη δυνατότητα να διαχειρισθούν και τα δύο:

Μέθοδοι και Τεχνικές Ανάλυσης Κινδύνου

Ευκαιρίες (upside risk)

• Ερευνα αγοράς

· Αναζήτηση έργων (prospecting)
· Δοκιμαστική προώθηση προϊόντος / υπηρεσίες (test marketing)
· Έρευνα και Ανάπτυξη
· Ανάλυση επιχειρησιακή επίπτωσης (business impact analysis)

Αμφότερα

· Μοντελοποίηση εξαρτήσεων (dependency modelling)
· Ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) - (Δυνατά σημεία, Αδυναμίες, Ευκαιρίες, Απειλές)
· Δενδρική ανάλυση γεγονότων (event tree analysis)
· Σχεδιασμός επιχειρηματικής συνέχειας
· Ανάλυση BPEST (Business, Political, Economic, Social, Technological) - (Επιχειρησιακού, Πολιτικού, Οικονομικού, Κοινωνικού, Τεχνολογικού περιβάλλοντος)
· Προσομοίωση πραγματικής εναλλακτικής λύσης (real option modelling)
· Λήψη απόφασης υπό συνθήκες κινδύνου και αβεβαιότητας
· Στατιστική εξαγωγή συμπερασμάτων (statistical inference)
· Στατιστικές μετρήσεις κεντρικής τάσης (μέσου όρου, κλπ.) και διασποράς (central tendency and dispersion measures)
· Ανάλυση PESTLE (Political, Economic, Social, Technical, Legal, Environmental) - (Πολιτικού, Οικονομικού, Κοινωνικού, Τεχνικού, Νομικού, Περιβαλλοντικού περιβάλλοντος)

Απειλές (downside risks)

· Ανάλυση απειλών (threat analysis)
· Δενδρική ανάλυση σφαλμάτων (Fault tree analysis)
· FMEA (Failure Mode & Effect Analysis) – Ανάλυση τρόπου αστοχίας και επίπτωσης.

Αντίδραση στον Κίνδυνο

Η Διοίκηση αναγνωρίζει και επιλέγει ενδεχόμενες αντιδράσεις στον κίνδυνο (risk responses) και αξιολογεί τις επιδράσεις τους στην πιθανότητα εμφάνισης ενός γεγονότος ή στην επίπτωση του, σε σύνδεση πάντα με την ανοχή στον κίνδυνο και την ανάλυση κόστους – οφέλους · έτσι επιλέγει και εφαρμόζει επιλογές αντιδράσεων. Η αξιολόγηση και εξέταση των επιλογών αντίδρασης στον κίνδυνο και η επιλογή και εφαρμογή της πλέον κατάλληλης είναι διαδικασία άρρηκτα συνδεδεμένη με το (εταιρικό) Risk Management. Η αποτελεσματική Διαχείριση των Κινδύνων έχει ως

προαπαιτούμενο ότι η Διοίκηση επιλέγει εκείνη την αντίδραση που αναμένεται να επιφέρει την πιθανότητα και επίδραση κινδύνου μέσα στα επίπεδα ανεκτικότητας (risk tolerance) της επιχείρησης.

Οι αντιδράσεις απέναντι στον κίνδυνο μιας επιχείρησης μπορούν να καταταχθούν στις εξής κατηγορίες:

Αποφυγή του κινδύνου (risk avoidance)

Μείωση του κινδύνου (risk reduction)

Καταμερισμός του Κινδύνου ((risk sharing)

Αποδοχή του Κινδύνου (risk acceptance)

Η πρώτη κατηγορία ως επιλογή λαμβάνει δράση αποφυγής δραστηριοτήτων που μπορούν να αυξήσουν τον κίνδυνο. Η δεύτερη κατηγορία ως φιλοσοφία σε μια επιχείρηση μειώνει την πιθανότητα εμφάνισης των κινδύνων, τις επιδράσεις του η και τα δύο. Η τρίτη επιλογή μειώνει την πιθανότητα ή την επίδραση του κινδύνου μεταφέροντας ή κάνοντας καταμερισμό του κινδύνου. Η αποδοχή του κινδύνου από την άλλη πλευρά δεν λαμβάνει κανένα μέτρο επηρεασμού της πιθανότητας εμφάνισης και των επιπτώσεων του κινδύνου. Ως κομμάτι του risk management, για κάθε ενδεχόμενο και σημαντικό κίνδυνο η επιχείρηση δύναται να επιλέξει μεταξύ πιθανών αντιδράσεων από μια ποικιλία κατηγοριών αντίδρασης απέναντι στον κίνδυνο.

Η Διοίκηση αντιλαμβάνεται και αξιολογεί τον κίνδυνο κατά μήκος και τομέα ολόκληρης της επιχείρησης, και μπορεί να επιλέξει μια προσέγγιση τεχνικής απέναντι στον κίνδυνο όπου ο Manager – υπεύθυνος κάθε τμήματος , λειτουργίας ή επιχειρηματικού κλάδου μπορεί να αναπτύξει μια σύνθετη αξιολόγηση και αντίδραση απέναντι στον κίνδυνο για κάθε τμήμα. Αυτή ακριβώς η επιλογή αντανακλά το προφίλ της εταιρείας απέναντι στον κίνδυνο σε σύνδεση πάντα με τους στόχους και την ανεκτικότητα της επιχείρησης απέναντι του. Έχοντας αξιολογήσει τον κίνδυνο ανά τμήμα , ο υπεύθυνος διαχείρισης κινδύνου της εταιρείας και η διοίκηση μπορούν να έχουν μια γενικότερη εικόνα του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης , και να καθορίσουν εάν το προφίλ της οικονομικής μονάδας είναι ανάλογο με την διάθεση για ανάληψη κινδύνων κα τους στόχους που έχουν καθοριστεί.

Το Management θα πρέπει να γνωρίζει ότι κατάλοιπα κινδύνου θα υπάρχουν πάντα , όχι μόνο εξαιτίας του περιορισμού των πηγών κάθε εταιρείας, αλλά εξαιτίας της εγγενής μελλοντικής αβεβαιότητας και κινδύνου στις δραστηριότητες οποιουδήποτε οργανισμού.

Δραστηριότητες Ελέγχου (Control Activities)

Οι δραστηριότητες ελέγχου είναι πολιτικές και διαδικασίες που βοηθούν να διαβεβαιωθεί ότι οι αντιδράσεις στον κίνδυνο ακολουθήθηκαν με επιτυχία. Λαμβάνουν χώρα σε ολόκληρη την οικονομική μονάδα , σε κάθε επίπεδο και λειτουργία και αποτελούν μέρος της διαδικασίας με την οποία μια επιχείρηση αγωνίζεται να επιτύχει τους στόχους της και να εκπληρώσει την αποστολή και το όραμά της. Συνήθως απαρτίζονται από δύο συστατικά στοιχεία: μία πολιτική δράσης που αναλύει τι πρέπει να γίνει και διαδικασίες που κάνουν αποτελεσματική την πολιτική δράσης.

Με την διαδεδομένη χρήση και αξιοπιστία στα συστήματα πληροφόρησης , οι δραστηριότητες ελέγχου χρησιμοποιούν τα στοιχεία που τους παρέχουν για τον πλήρη και ενδελεχή έλεγχό τους. Ουσιαστικά υπάρχουν δύο ομάδες ελέγχου: η πρώτη αποτελεί του γενικούς ελέγχους (general controls) , οι οποίοι εφαρμόζονται σε όλα τα λειτουργικά συστήματα για να ελέγξουν και να διαβεβαιώσουν την συνεχόμενη και εύρυθμη λειτουργία τους, η δεύτερη συγκροτεί τους ελέγχους εφαρμογής (application controls), που περιλαμβάνουν βήματα μηχανοργάνωσης με εφαρμογή λογισμικού για να ελεγχθεί η σωστή εφαρμογή της τεχνολογίας. Συνδυάζοντας τις δύο παραπάνω ομάδες ελέγχου με άλλες μη μηχανογραφημένες διαδικασίες ελέγχου , όπου κριθεί απαραίτητο, διαβεβαιώνεται η πληρότητα, ακρίβεια και εγκυρότητα των πληροφοριών.

Οι γενικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν ελέγχους στη διαχείριση και υποδομή του information technology , στη διασφάλιση του management και στην απόκτηση λογισμικού , ανάπτυξη και διατήρηση του. Διευθύνουν και έχουν την επίβλεψη της διαδικασίας του information technology,τον έλεγχο και αναφορά για τις δραστηριότητες του information technology, και την βελτίωση των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.

Οι έλεγχοι εφαρμογής έχουν σχεδιαστεί για να αξιολογούν και να επιβλέπουν την πληρότητα , ακρίβεια, αυθεντικότητα και εγκυρότητα της φύλαξης δεδομένων και της διαδικασίας μεταφοράς αυτών. Ατομικές εφαρμογές μπορούν να βασίζονται στην αποτελεσματική λειτουργία των ελέγχων στα πληροφοριακά συστήματα για να διαβεβαιώσουν την σωστή και πλήρη παραγωγή και αποθήκευση των δεδομένων, την άμεση επιδιόρθωση προβλημάτων και γενικότερα την αποτελεσματική , άμεση και εύρυθμη λειτουργία των υποστηρικτικών και μηχανογραφικών συστημάτων.

Κάθε οργανισμός έχει τους δικούς του στόχους και προσεγγίσεις επίτευξης τους , τους δικούς του ανθρώπους που διευθύνουν την

επιχείρηση και λαμβάνουν αποφάσεις με διαφορετικές αντιλήψεις ο καθένας για το τι συνιστά αποτελεσματικό εσωτερικό έλεγχο. Συνεπώς, ο έλεγχος αντανακλά το περιβάλλον και την βιομηχανία στην οποία μια επιχείρηση λειτουργεί, την πολυπλοκότητα του οργανισμού, την ιστορία του και την κουλτούρα του.

Πληροφόρηση και Επικοινωνία

Συνεχής πληροφόρηση – τόσο για τις εξωτερικές όσο και για τις εσωτερικές πηγές- πρέπει να ταυτοποιείται, φυλάσσεται και να κοινοποιείται έτσι ώστε το προσωπικό μιας επιχείρησης να μπορεί να εκπληρώσει τις ευθύνες του. Θα πρέπει να υπάρχει αποτελεσματική και συνεχή πληροφόρηση τόσο μέσα στην ίδια την εταιρεία μεταξύ των τμημάτων της , όσο και με εξωτερικές ομάδες, όπως οι πελάτες , προμηθευτές, νομοθετικές αρχές και μέτοχοι.

Η πληροφόρηση είναι απαραίτητη σε όλα τα επίπεδα ενός οργανισμού για να μπορέσει η Διοίκηση να αναγνωρίσει, αξιολογήσει και να αντιδράσει στον κίνδυνο, με άλλα λόγια να διευθύνει την επιχείρηση και να φροντίσει για την επίτευξη των στόχων της. Προέρχεται από διάφορες πηγές εσωτερικές και εξωτερικές μιας επιχείρησης, σε ποσοτικές και ποιοτικές εκφάνσεις, και επιτρέπει στο Risk Management να ανταποκριθεί στις συνεχώς διαφοροποιούμενες συνθήκες. Η πρόκληση για το management είναι να επεξεργαστεί και να βελτιώσει των τεράστιο όγκο πληροφόρησης σε πραγματικά χρήσιμες και άμεσα χρησιμοποιούμενες πληροφορίες. Για να μπορέσει να γίνει αυτό το management χρειάζεται την υποδομή ενός κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος (συνήθως μηχανογραφημένου που όμως δεν παραγκωνίζει τις μικρές πινελιές που μπορεί να προσφέρει ο ανθρώπινος νους) για να συλλέξει, φυλάξει, επεξεργαστεί, αναλύσει και αναφέρει την σχετική πληροφόρηση.

Τα πληροφοριακά συστήματα έχουν σχεδιαστεί και χρησιμοποιούνται για να υποστηρίξουν την εταιρική στρατηγική. Ο ρόλος τους αυτός γίνεται όλο και πιο σημαντικός καθώς η επιχείρηση υπόκειται συνεχώς σε αλλαγές και η τεχνολογία δημιουργεί προοπτικές βελτίωσης και ανάπτυξης της στρατηγικής της.

Για την αποτελεσματική λειτουργία του risk management σε μια επιχείρηση, η οικονομική μονάδα φροντίζει για την συλλογή και παροχή στη Διοίκηση προηγούμενων ιστορικών και πρόσφατων πληροφοριακών στοιχείων. Τα ιστορικά στοιχεία επιτρέπουν στην επιχείρηση να συγκρίνει την πραγματική εικόνα της εταιρείας με τους αρχικούς στόχους, πλάνα και προσδοκίες. Παρέχει εικόνα της απόδοσης της εταιρείας υπό ποικίλες συνθήκες , δίνοντας έτσι την

δυνατότητα στο management να αναγνωρίσει τις ομοιότητες και τάσεις και να προβλέψει την μελλοντικής της απόδοση. Τέλος, τα ιστορικά στοιχεία παρέχουν στην Διοίκηση έγκαιρη προειδοποίηση εμφάνισης πιθανών γεγονότων που χρήζουν της άμεσης προσοχής και ενασχόλησης της.

Τα τωρινά ή πρόσφατα πληροφοριακά στοιχεία δίνουν τη δυνατότητα στην επιχείρηση να αξιολογήσει τους κινδύνους της σε ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο, παραμένοντας έτσι στα εξαρχής οριζόμενα επίπεδα ανοχής απέναντι στον κίνδυνο. Δίνουν στο management την δυνατότητα ελέγχου και αντίληψης των εγγενής υπαρχόντων κινδύνων σε οποιαδήποτε λειτουργία, διαδικασία ή τμήμα και συνεπώς να αντιληφθούν πιθανές διακυμάνσεις από τις αρχικές προσδοκίες. Με την βοήθεια των ανωτέρω η Διοίκηση μπορεί να έχει μια γενικότερη εικόνα όσον αφορά το προφίλ της εταιρείας απέναντι στον κίνδυνο, προλαμβάνοντας κατ' αυτό τον τρόπο καταστάσεις και διαφοροποιώντας τρέχουσες δραστηριότητες, για να παραμείνει η επιχείρηση στην αρχική της διάθεση ανάληψης κινδύνου (risk appetite).

Η πληροφόρηση είναι η βάση της επικοινωνίας , η οποία πρέπει να συμβαδίζει με τις προσδοκίες των ομάδων και κάθε ατόμου ξεχωριστά μέσα στην επιχείρηση, καθιστώντας τους ικανούς να φέρουν εις πέρας τις αρμοδιότητες τους. Ένα από τα σημαντικότερα μέρη μιας επιχείρησης, όπου η επικοινωνία είναι πρωταρχικής σημασίας, είναι μεταξύ του Top Management και του Διοικητικού Συμβουλίου. Η Διοίκηση οφείλει να κρατά το Διοικητικό Συμβούλιο ενήμερο για την εικόνα και απόδοση της εταιρείας, τις βελτιώσεις που γίνονται, τους κινδύνους και την λειτουργία του Risk Management και για κάθε άλλο σχετικό θέμα και γεγονός. Όσο πιο οργανωμένη και άμεση είναι η επικοινωνία, τόσο πιο αποτελεσματικό είναι το Διοικητικό Συμβούλιο στις αρμοδιότητες του ως επιβλέπων, στην παροχή συμβουλών σε κρίσιμα ζητήματα και στην γενικότερη καθοδήγηση και διεύθυνση ιθυνόντων και μη ζητημάτων. Από την άλλη πλευρά το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να γνωστοποιεί στη Διοίκηση τι πληροφορίες χρειάζεται , και να προβαίνει σε ανταλλαγή πληροφοριών (feedback) και καθοδήγηση.

Η Διοίκηση παρέχει ακριβή και άμεση επικοινωνία ορίζοντας τις προσδοκίες της από την συμπεριφορά και τις αρμοδιότητες του προσωπικού. Αυτό περιλαμβάνει ξεκάθαρη δήλωση της φιλοσοφίας και προσέγγισης του εταιρικού risk management και ανάθεση αρμοδιοτήτων. Επικοινωνία αναφορικά με τις διαδικασίες τις επιχείρησης θα πρέπει να συμβαδίζουν με την επιθυμητή ανάληψη δράσης και κουλτούρα της επιχείρησης. Επιπλέον, η επικοινωνία θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με σύνεση, η παρουσίαση και μετάδοση της πληροφόρησης μπορεί να επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό πως

αυτή μεταφράζεται για τον κάθε υπάλληλο, κάθε άνθρωπο και πως αντιλαμβάνονται κάθε φορά οι σχετικοί κίνδυνοι και ευκαιρίες.

Η επικοινωνία θα πρέπει να αφυπνά την επιχείρηση για την σημασία και σχετικότητα του αποτελεσματικού Risk Management, την διάθεση για ανάληψη δράσης της επιχείρησης και την ανοχή απέναντι στον κίνδυνο, να εισάγει και να εφαρμόζει μία κοινή γλώσσα επικοινωνίας απέναντι στον κίνδυνο, και να καθοδηγεί το προσωπικό στην αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων τους για την ενίσχυση του Risk Management.

Εξωτερικά κανάλια επικοινωνίας κατέχουν σημαντικό ρόλο ενίσχυσης στο σχεδιασμό και στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων προϊόντων και υπηρεσιών. Η Διοίκηση θα πρέπει να ελέγχει αν η διάθεση ανάληψης κινδύνων και η ανοχή της εταιρείας απέναντι στον κίνδυνο συνάδουν με τις αντίστοιχες των πελατών , προμηθευτών , συνεργατών, διαβεβαιώντας πως έστω και ακούσια δεν θα αναληφθεί περισσότερος κίνδυνος από τον απαραίτητο και ήδη καθορισμένο. Η πληροφόρηση από εξωτερικούς παράγοντες συχνά παρέχει σημαντική πληροφόρηση για την αποτελεσματική λειτουργία του risk management.

Έλεγχος – Παρακολούθηση

Το Risk Management είναι μια διαδικασία που αξιολογεί τόσο την παρουσία όσο και την λειτουργία των συστατικών του στοιχείων και την ποιότητα της απόδοσής του στον χρόνο. Ο έλεγχος του Risk management μπορεί να γίνει με δύο τρόπους: είτε διαμέσου των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων του είτε με ξεχωριστές αξιολογήσεις. Ο συνεχής και μεμονωμένος έλεγχος του διαβεβαιώνει την συνεχόμενη λειτουργία και εφαρμογή του σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής μονάδας.

Ο συνεχής έλεγχος γίνεται κατά τη διάρκεια της καθημερινής λειτουργίας μιας επιχείρησης. Διενεργείται σε πραγματική βάση , αντιδρά δυναμικά και επιφέρει σημαντικές αλλαγές και είναι βαθιά ριζωμένος στην κουλτούρα μιας επιχείρησης. Συνεπώς είναι πιο αποτελεσματικός από τις μεμονωμένες αξιολογήσεις. Από τη στιγμή που οι μεμονωμένοι έλεγχοι λαμβάνουν χώρα αφού έχει πραγματοποιηθεί κάποιο γεγονός , τα προβλήματα μπορούν να αναγνωριστούν αμεσότερα από τον συνεχή έλεγχο.

Η συχνότητα των μεμονωμένων ελέγχων εναπόκειται στην κρίση της Διοίκηση. Στην λήψη αυτής της απόφασης, μεγάλη προσοχή δίνεται στη φύση και τον βαθμό των αλλαγών, τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό περιβάλλον, και τους σχετιζόμενους με αυτές κινδύνους, στην ικανότητα και εμπειρία του προσωπικού

στην εφαρμογή των αντιδράσεων στον κίνδυνο και των σχετικών ελέγχων, και φυσικά στα αποτελέσματα του συνεχόμενου ελέγχου.

Ο βαθμός πληροφοριακών αρχείων που μια επιχείρηση κρατά στα πλαίσια του Risk Management ποικίλει ανάλογα με το μέγεθος της, την πολυπλοκότητα που τη διακατέχει και άλλους παρόμοιους παράγοντες. Ένα κατάλληλο αρχείο δεδομένων (διαφορετικό για κάθε επιχείρηση) οδηγεί τον έλεγχο σε πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά επίπεδα. Όταν για παράδειγμα η Διοίκηση χρειάζεται ή σκοπεύει να προβεί σε δηλώσεις σε εξωτερικά μέρη για την αποτελεσματική της διαχείρισης κινδύνων , θα πρέπει να έχει φροντίσει για την συνεχώς βελτιούμενη, έγκυρη και συνεχής συλλογή δεδομένων που θα υποστηρίξουν τις δηλώσεις της.

Οποιαδήποτε δυσλειτουργία στην διαχείριση κινδύνων που επηρεάζει την ικανότητα ανάπτυξης της επιχείρησης, εφαρμογής της στρατηγικής της και συνεπώς επίτευξης των οριζόμενων στόχων θα πρέπει να αναφέρεται στους κατάλληλους ανθρώπους για την άμεση ανάληψη δράσης. Ο όρος «δυσλειτουργία» αναφέρεται σε μία κατάσταση στην διαδικασία διαχείρισης κινδύνων που χρήζει προσοχής. Μια τέτοια κατάσταση μπορεί να επιφέρει ένα πιθανό αρνητικό γεγονός για την επιχείρηση ή μια ευκαιρία ενδυνάμωσης της διαδικασίας διαχείρισης κινδύνων που εν τέλει θα αυξήσει την δυνατότητα επίτευξης των στόχων της επιχείρησης. Η ανωτέρω ενημέρωση των δυσλειτουργιών πραγματοποιείται με την συνήθη διαδικασία ελέγχου και αναφορά του Risk Management. Ωστόσο διαφορετικοί τρόποι επικοινωνίας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την αναφορά ευαίσθητων πληροφοριών όπως παράνομες και ακατάλληλες ενέργειες.

Η παροχή απαραίτητων και άρα χρήσιμων πληροφοριών που αφορούν δυσλειτουργίες του risk management στα κατάλληλα άτομα είναι κρίσιμη για μια επιχείρηση. Πρωτόκολλα θα πρέπει να εφαρμόζονται για να αναγνωρίζεται τι πληροφόρηση είναι απαραίτητη σε δεδομένη χρονική στιγμή για την αποτελεσματική λήψη απόφασης. Τέτοια πρωτόκολλα αντανακλούν τον γενικό κανόνα ότι ο manager πρέπει να λαμβάνει πληροφόρηση για γεγονότα που επηρεάζουν την δράση και συμπεριφορά του προσωπικού που βρίσκονται υπ' ευθύνη του, όπως και κάθε απαραίτητη πληροφορία χρήσιμη για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.[3]

[3] The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, Enterprise Risk Management Framework, σελ. 7

1.2.4.2.: Διαχείριση του Κινδύνου

Η διαχείριση κινδύνου είναι ένας γρήγορα αναπτυσσόμενος κλάδος και υπάρχουν πολλές και ποικίλες απόψεις και περιγραφές για το τι εμπεριέχει η διαχείριση κινδύνου, πώς πρέπει να διεξαχθεί και για ποιο σκοπό. Κάποια μορφή προτύπου είναι αναγκαία για να διασφαλίσει ότι υπάρχουν συμφωνημένα τα εξής:

- ορολογία σχετικά με τις λέξεις που χρησιμοποιούνται
- διεργασία μέσω της οποίας μπορεί να διεξαχθεί η διαχείριση κινδύνου
- οργανωτική δομή για τη διαχείριση κινδύνου
- στόχος για τη διαχείριση κινδύνου.

Είναι σημαντικό, το πρότυπο να αναγνωρίζει ότι ο κίνδυνος έχει αμφότερα ευκαιρίες (upside) και απειλές (downside).

Η διαχείριση κινδύνου δεν είναι μόνο κάτι για εταιρείες ή δημόσιους οργανισμούς, αλλά για οποιαδήποτε δραστηριότητα είτε βραχυπρόθεσμη είτε μακροπρόθεσμη. Τα οφέλη και οι ευκαιρίες πρέπει να εξετασθούν όχι μόνο εντός του πλαισίου της ίδιας της δραστηριότητας, αλλά σε σχέση με τους πολλούς και διαφορετικούς ενδιαφερόμενους (stakeholders) που μπορεί επηρεασθούν.

Η διαχείριση κινδύνου είναι κεντρικός πυρήνας της διαχείρισης στρατηγικής κάθε οργανισμού. Είναι η διεργασία με την οποία οι οργανισμοί προσεγγίζουν μεθοδικά τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητές τους, με σκοπό την επίτευξη αειφόρου οφέλους σε κάθε δραστηριότητα και επί του χαρτοφυλακίου όλων των δραστηριοτήτων.

Το επίκεντρο της καλής διαχείρισης κινδύνου είναι η αναγνώριση και ο χειρισμός αυτών των κινδύνων. Στόχος της είναι να προσθέσει τη μέγιστη αειφόρο αξία σε όλες τις δραστηριότητες του οργανισμού. Ταξινομεί την κατανόηση των πιθανών οφελών (upside) και απειλών (downside) όλων εκείνων των παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν τον οργανισμό. Αυξάνει την πιθανότητα επιτυχίας, και μειώνει αμφότερα, την πιθανότητα αποτυχίας και την αβεβαιότητα επίτευξης των συνολικών στόχων του οργανισμού.

Η διαχείριση κινδύνου θα έπρεπε να είναι μία συνεχής και αναπτυσσόμενη διεργασία, η οποία διατρέχει τη στρατηγική του οργανισμού και την υλοποίηση αυτής της στρατηγικής. Θα έπρεπε να προσεγγίζει μεθοδικά όλους τους κινδύνους που περιβάλλουν τις παλαιότερες, τρέχουσες και ιδιαιτέρως τις μελλοντικές δραστηριότητες του οργανισμού.

Πρέπει να είναι ενσωματωμένη στην κουλτούρα του οργανισμού μαζί με μία αποτελεσματική πολιτική και ένα πρόγραμμα με επικεφαλή την πιο ανώτερη διοίκηση. Πρέπει να μεταφράζει τη

στρατηγική σε τακτικούς και επιχειρησιακούς στόχους, καθορίζοντας υπευθυνότητες σε κάθε επίπεδο του οργανισμού, με κάθε διοικητικό στέλεχος και εργαζόμενο υπεύθυνο για τη διαχείριση του κινδύνου ως μέρος της περιγραφής της εργασίας του. Υποστηρίζει την ευθύνη, την μέτρηση επίδοσης και την ανταμοιβή, έτσι ώστε να προωθείται η λειτουργική αποδοτικότητα σε όλα τα επίπεδα.

Η Διεργασία Διαχείρισης Κινδύνου

Η διαχείριση κινδύνου προστατεύει και προσθέτει αξία στον οργανισμό και στους ενδιαφερόμενους (stakeholders) υποστηρίζοντας τους στόχους του οργανισμού, με:

- την παροχή ενός πλαισίου στον οργανισμό που καθιστά δυνατό, μελλοντική δραστηριότητα να λαμβάνει χώρα με ένα σταθερό και ελεγχόμενο τρόπο
- τη βελτίωση της λήψης αποφάσεων, του προγραμματισμού και του καθορισμού προτεραιότητας μέσω της ευρείας και δομημένης κατανόησης της επιχειρησιακής δραστηριότητας, της αστάθειας και των ευκαιριών / απειλών των έργων
- την συμβολή σε μία πιο αποδοτική χρήση / κατανομή του κεφαλαίου και των πόρων εντός του οργανισμού
- τη μείωση της μεταβλητότητας στις μη βασικές επιχειρησιακές περιοχές
- την προστασία και βελτίωση των παγίων και της εικόνας της εταιρείας
- την ανάπτυξη και την υποστήριξη των ανθρώπων και της βάσης γνώσης του οργανισμού
- τη βελτιστοποίηση της λειτουργικής αποδοτικότητας.

Παρακάτω παρουσιάζεται διαγραμματικά η διεργασία διαχείρισης κινδύνων.

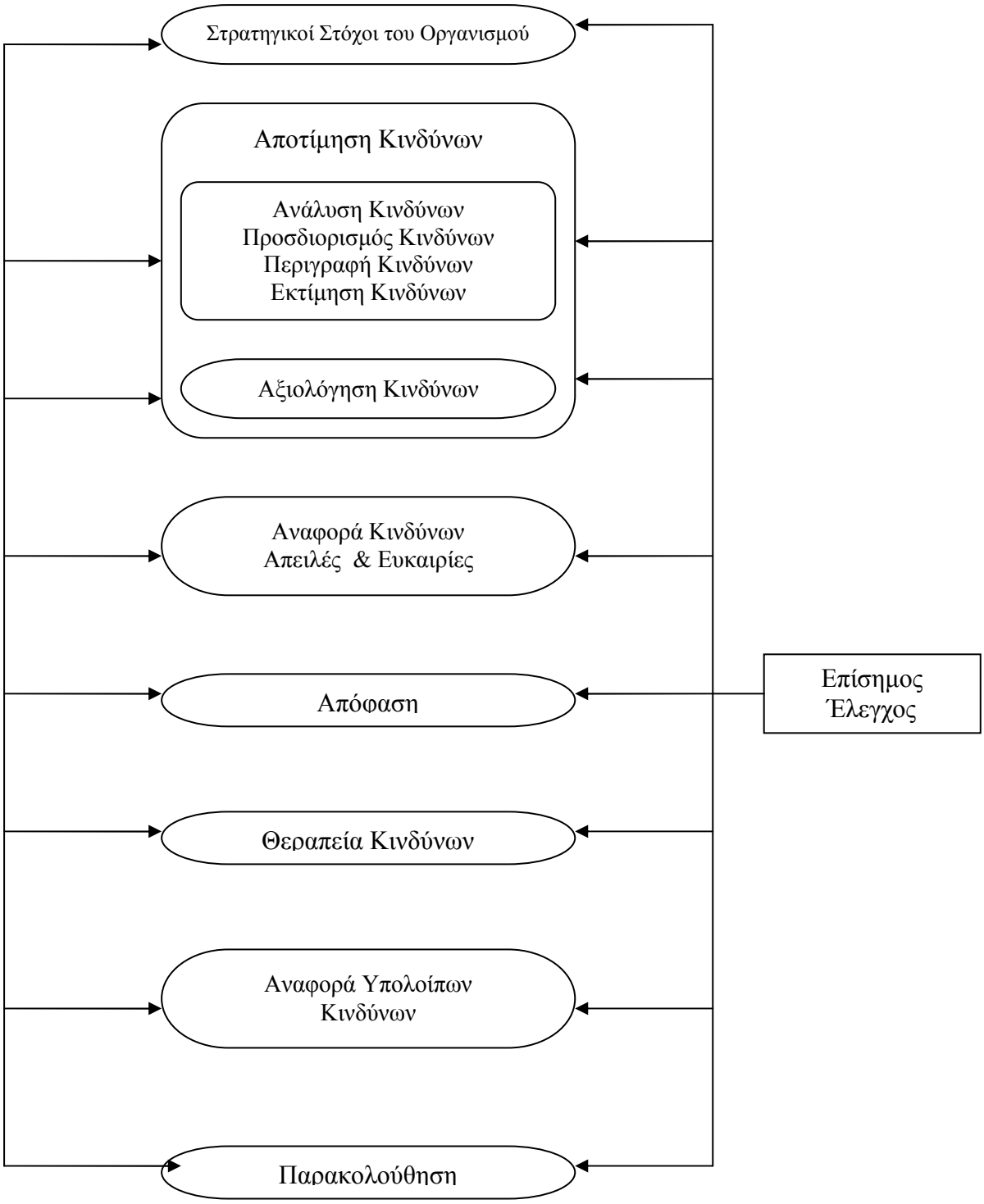
Στρατηγικοί Στόχοι του Οργανισμού
Αποτίμηση Κινδύνων
Ανάλυση Κινδύνων
Προσδιορισμός Κινδύνων
Περιγραφή Κινδύνων
Εκτίμηση Κινδύνων
Αξιολόγηση Κινδύνων
Αναφορά Κινδύνων
Απειλές & Ευκαιρίες
Απόφαση
Θεραπεία Κινδύνων
Αναφορά Υπολοίπων
Κινδύνων
Παρακολούθηση
Επίσημος
Έλεγχος

Αναγνώριση του Κινδύνου

Η αναγνώριση κινδύνου σκοπό έχει την ταυτοποίηση της έκθεσης του οργανισμού στην αβεβαιότητα. Αυτό απαιτεί μία βαθιά γνώση του οργανισμού, της αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται, το νομικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο υπάρχει, καθώς και στην ανάπτυξη μιας ορθής κατανόησης των στρατηγικών και λειτουργικών στόχων, εσωκλειόμενων και παραγόντων κρίσιμων για την επιτυχία του, καθώς και τις απειλές και ευκαιρίες που σχετίζονται με την επίτευξη αυτών των στόχων.

Η αναγνώριση κινδύνου θα έπρεπε να προσεγγισθεί με ένα μεθοδικό τρόπο για να διασφαλίσει ότι όλες οι σημαντικές δραστηριότητες εντός του οργανισμού έχουν αναγνωρισθεί και ότι όλοι οι κίνδυνοι που απορρέουν από αυτές τις δραστηριότητες έχουν προσδιορισθεί. Κάθε συγγενής αστάθεια που σχετίζεται με αυτές τις δραστηριότητες θα πρέπει να αναγνωρισθεί και να κατηγοριοποιηθεί.

Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες και αποφάσεις μπορούν να κατηγοριοποιηθούν με ένα εύρος προσεγγίσεων, παραδείγματα των οποίων περιλαμβάνουν:

· Στρατηγικές - Αφορούν τους μακροχρόνιους στρατηγικούς στόχους του οργανισμού. Μπορεί να επηρεασθούν από θέματα όπως η διαθεσιμότητα κεφαλαίων, κρατικούς και πολιτικούς κινδύνους, νομικές και ρυθμιστικές αλλαγές, φήμη και αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.

· Λειτουργικές - Αφορούν τα καθημερινά θέματα που αντιμετωπίζει ένας οργανισμός στην προσπάθειά του να εκπληρώσει τους στρατηγικούς του στόχους.

· Χρηματοοικονομικές - Αφορούν την αποτελεσματική διαχείριση και έλεγχο των χρηματοοικονομικών του οργανισμού και τις επιδράσεις εξωτερικών παραγόντων όπως η διαθεσιμότητα πίστωσης, οι τιμές ξένου συναλλάγματος, οι τάσεις των επιτοκίων και άλλες εκθέσεις σε κινδύνους της αγοράς.

· Διαχείρισης γνώσης - Αφορούν την αποτελεσματική διαχείριση και έλεγχο των πόρων γνώσης, της παραγωγής, προστασίας και επικοινωνίας αυτών των πόρων. Εξωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν τις σχετικές αποφάσεις και δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν την μη εγκεκριμένη χρήση ή κακή χρήση της πνευματικής ιδιοκτησίας, την τοπική πτώση ισχύος, και την ανταγωνιστική τεχνολογία. Εσωτερικοί παράγοντες μπορεί να είναι μία δυσλειτουργία του συστήματος ή η απώλεια βασικών στελεχών.

· Συμμόρφωσης - Αφορούν θέματα όπως η υγεία & ασφάλεια, το περιβάλλον, οι εμπορικές περιγραφές προϊόντος, η προστασία του

καταναλωτή, η προστασία δεδομένων, οι πρακτικές εργασιακής απασχόλησης και τα ρυθμιστικά θέματα.

Ενώ η αναγνώριση κινδύνου μπορεί να διεξαχθεί από εξωτερικούς συμβούλους, μία εκ των έσω προσέγγιση με διεργασίες καλά ανακοινωμένες, συνεκτικές και συντονισμένες και εργαλεία είναι ίσως η πιο αποτελεσματική. Η εσωτερική "ιδιοκτησία" της διεργασίας διαχείρισης κινδύνου είναι θεμελιώδης.

Ευρέως διαδεδομένες τεχνικές αναγνώρισης κινδύνου είναι:

· Σύσκεψη για ανταλλαγή ιδεών (brainstorming)

· Ερωτηματολόγια

· Επιχειρησιακές μελέτες που εξετάζουν κάθε επιχειρησιακή διεργασία και περιγράφουν αμφότερα τις εσωτερικές διεργασίες και τους εξωτερικούς παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν αυτές τις διεργασίες.

· Βιομηχανική δοκιμασία επίδοσης (benchmarking)

· Ανάλυση σεναρίου κινδύνου

· Εργαστήρια αποτίμησης κινδύνου

· Εξέταση περιστατικού

· Έλεγχος και επιθεώρηση

· HAZOP (Hazard & Operability Studies) - Μελέτες Κινδύνου και Λειτουργικότητας

Περιγραφή του Κινδύνου

Ο στόχος της περιγραφής κινδύνου είναι η απεικόνιση των αναγνωρισμένων κινδύνων σε μία δομημένη μορφή, για παράδειγμα, με τη χρήση ενός πίνακα.

Ο παρακάτω πίνακας περιγραφής κινδύνων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διευκολύνει την περιγραφή και αποτίμηση των κινδύνων. Η χρήση μίας καλά σχεδιασμένης δομής είναι αναγκαία για να διασφαλίσει μία περιεκτική διεργασία αναγνώρισης, περιγραφής και αποτίμησης κινδύνου. Λαμβάνοντας υπόψη την συνέπεια και πιθανότητα καθενός από τους κινδύνους που είναι καταγεγραμμένοι στον πίνακα, θα έπρεπε να είναι δυνατόν να τεθούν προτεραιότητες στους βασικούς κινδύνους που χρειάζονται να αναλυθούν με μεγαλύτερη λεπτομέρεια. Η αναγνώριση των κινδύνων που σχετίζονται με επιχειρηματικές δραστηριότητες και λήψη αποφάσεων μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε στρατηγικούς, έργου / τακτικούς, λειτουργικούς. Είναι σημαντικό να ενσωματωθεί η διαχείριση κινδύνων στην αρχική, εννοιολογικά σχεδιαστική φάση των έργων καθώς και σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής ενός συγκεκριμένου έργου.

1. Ονομασία	
2. Πεδίο Κινδύνου	Ποιοτική περιγραφή του μεγέθους, του τύπου, του αριθμού και των συσχετίσεων των γεγονότων
3. Φύση Κινδύνου	π.χ. στρατηγικός, λειτουργικός, χρηματο-οικονομικός, γνωστικός, συμμόρφωσης
4.Έχοντες έννομο ενδιαφέρον (stakeholders)	Οι έχοντες έννομο ενδιαφέρον και οι προσδοκίες τους
5. Ποσοτικοποίηση Κινδύνου	Σημαντικότητα και Πιθανότητα
6. Ανοχή / Όρεξη στον Κίνδυνο	Δυνητική απώλεια και η χρηματο-οικονομική επίδραση του κινδύνου Αξία (περιουσιακών ή άλλων στοιχείων) σε κίνδυνο Πιθανότητα και μέγεθος των δυνητικών ζημιών / κερδών Στόχος ή στόχοι για τον έλεγχο του κινδύνου και επιθυμητό επίπεδο επίδοσης
7. Χειρισμός Κινδύνου & Μηχανισμοί Ελέγχου	Βασικά μέσα με τα οποία ο κίνδυνος σήμερα διαχειρίζεται Επίπεδα εμπιστοσύνης στον υφιστάμενος έλεγχο Αναγνώριση πρωτοκόλλων παρακολούθησης και ανασκόπησης
8. Δυνητική Ενέργεια Βελτίωσης	Συστάσεις για μείωση κινδύνου
9.Ανάπτυξη Στρατηγικής και Πολιτικής	Αναγνώριση της υπεύθυνης λειτουργίας του οργανισμού για την ανάπτυξη στρατηγικής και πολιτικής

Αναφορά Κινδύνου και Επικοινωνία

Εσωτερική Αναφορά

Τα διαφορετικά επίπεδα εντός του οργανισμού χρειάζονται διαφορετική πληροφορία από τη διεργασία διαχείρισης κινδύνου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει:

· να πληροφορείται τους πιο σημαντικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει ο οργανισμός

· να γνωρίζει τις πιθανές επιπτώσεις στη μετοχική αξία των αποκλίσεων από το αναμενόμενο εύρος επίδοσης

· να διασφαλίζει τα κατάλληλα επίπεδα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε ολόκληρο τον οργανισμό

· να γνωρίζει πώς ο οργανισμός θα διαχειριστεί μία κρίση

· να γνωρίζει την σημαντικότητα της εμπιστοσύνης των εχόντων έννομο ενδιαφέρον (stakeholders) στον οργανισμό

· να γνωρίζει πώς να διαχειρίζεται επικοινωνίες με την επενδυτική κοινότητα, όπου έχει εφαρμογή

· να είναι πεπεισμένο ότι η διεργασία διαχείρισης κινδύνου λειτουργεί αποτελεσματικά

· να εκδίδει μία ξεκάθαρη πολιτική διαχείρισης κινδύνου που να καλύπτει τη φιλοσοφία και τις υπευθυνότητες διαχείρισης κινδύνου.

Οι Επιχειρηματικές Μονάδες θα πρέπει:

· να γνωρίζουν τους κινδύνους που εμπίπτουν στη δική τους περιοχή ευθύνης, τις πιθανές επιδράσεις που μπορεί να έχουν σε άλλες περιοχές και τις συνέπειες που άλλες περιοχές μπορεί να έχουν σε αυτές (τις επιχειρηματικές μονάδες)

· να έχουν δείκτες επίδοσης που τους επιτρέπουν να παρακολουθούν τις βασικές επιχειρηματικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, την πρόοδο σε σχέση με τους στόχους και να προσδιορίζουν αναπτυξιακές προοπτικές που απαιτούν παρέμβαση (π.χ. προβλέψεις, προ-υπολογισμοί)

· να έχουν συστήματα τα οποία επικοινωνούν τις διαφορές σε προ-υπολογισμούς και προβλέψεις με κατάλληλη συχνότητα για τη λήψη ενέργειας

· να αναφέρουν συστηματικά και άμεσα στην ανώτατη διοίκηση κάθε νέο κίνδυνο ή αστοχία των υπαρχόντων μέτρων ελέγχου που γίνονται αντιληπτά.

Τα μεμονωμένα άτομα θα πρέπει:

· να κατανοούν την υπευθυνότητά τους σε μεμονωμένους κινδύνους

· να κατανοούν πως αυτοί μπορούν να ενδυναμώσουν την συνεχή βελτίωση της απόκρισης της διαχείρισης κινδύνου

· να κατανοούν ότι η διαχείριση κινδύνου και η ευαισθητοποίηση στον κίνδυνο είναι ένα βασικό μέρος της κουλτούρας του οργανισμού

· να αναφέρουν συστηματικά και άμεσα στην ανώτατη διοίκηση κάθε νέο κίνδυνο ή αστοχία των υπαρχόντων μέτρων ελέγχου που γίνονται αντιληπτά.

Εξωτερική Αναφορά

Η εταιρεία χρειάζεται να αναφέρεται στους έχοντες έννομο ενδιαφέρον (stakeholders) για τις δραστηριότητες της σε τακτική βάση, περιγράφοντας εκτενώς τις πολιτικές της διαχείρισης κινδύνου και την αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των στόχων της.

Όλο και περισσότερο, οι έχοντες έννομο ενδιαφέρον (stakeholders) αναμένουν τους οργανισμούς να παρέχουν τα αποδεικτικά στοιχεία για την αποτελεσματική διαχείριση της επίδοσης του οργανισμού σε μη χρηματοοικονομικά θέματα σε πεδία όπως σχέσεις με την κοινότητα, ανθρώπινα δικαιώματα, εργασιακές πρακτικές, υγιεινή και ασφάλεια και περιβάλλον.

Η καλή εταιρική διακυβέρνηση απαιτεί, οι εταιρείες να υιοθετούν μία μεθοδική προσέγγιση στην διαχείριση κινδύνων η οποία:

- προστατεύει τα ενδιαφέροντα των δικών τους εχόντων έννομο ενδιαφέρον (stakeholders)
- διασφαλίζει ότι το Διοικητικό Συμβούλιο εκπληρώνει τα καθήκοντά του με το να κατευθύνει τη στρατηγική, να δημιουργεί αξία και να παρακολουθεί την επίδοση του οργανισμού
- διασφαλίζει ότι οι διοικητικοί έλεγχοι είναι σε εφαρμογή και ότι αποδίδουν ικανοποιητικά

Οι ρυθμίσεις για την επίσημη αναφορά της διαχείρισης κινδύνου θα έπρεπε να είναι ξεκάθαρα διατυπωμένες και να είναι διαθέσιμες στους έχοντες έννομο ενδιαφέρον (stakeholders).

Η επίσημη αναφορά θα πρέπει να αναφέρει:

- τις μεθόδους ελέγχου – ιδιαιτέρως τις διοικητικές υπευθυνότητες για τη διαχείριση κινδύνου
- τις διεργασίες που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση κινδύνων και πώς αυτοί αντιμετωπίζονται από τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων
- τα κύρια συστήματα ελέγχου που εφαρμόζονται για τη διαχείριση σημαντικών κινδύνων
- το σύστημα παρακολούθησης και ανασκόπησης σε εφαρμογή.

Οποιεσδήποτε σημαντικές ελλείψεις ανακαλύπτονται από το σύστημα ή στο σύστημα αυτό καθ' εαυτό, θα έπρεπε να αναφέρονται μαζί με τις ενέργειες που έχουν ληφθεί για να τις αντιμετωπίσουν.

Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου

Η πολιτική διαχείρισης κινδύνου ενός οργανισμού θα πρέπει να εκθέτει την προσέγγιση και όρεξή του στον κίνδυνο και την προσέγγισή του στη διαχείριση κινδύνου. Η πολιτική θα πρέπει

επίσης να εκθέτει υπευθυνότητες για τη διαχείριση κινδύνου σε όλα τα επίπεδα του οργανισμού.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να αναφέρεται σε οποιεσδήποτε νομικές απαιτήσεις για δηλώσεις πολιτικής, όπως π.χ. για την Υγιεινή και Ασφάλεια.

Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά, η διεργασία διαχείρισης κινδύνου απαιτεί:

· δέσμευση από τον ανώτατο εκτελεστικό διευθυντή και την εκτελεστική διοίκηση του οργανισμού

· ανάθεση υπευθυνοτήτων εντός του οργανισμού

· κατανομή των κατάλληλων πόρων για την εκπαίδευση και την ανάπτυξη μίας αυξημένης ευαισθητοποίησης στον κίνδυνο από όλους τους έχοντες έννομο ενδιαφέρον (stakeholders).

Ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για τον καθορισμό της στρατηγικής κατεύθυνσης του οργανισμού και για τη δημιουργία του περιβάλλοντος και των δομών για την αποτελεσματική λειτουργία της διαχείρισης κινδύνου.

Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω μίας εκτελεστικής ομάδας, μίας μη εκτελεστικής επιτροπής, μίας επιτροπής ελέγχου ή κάποιας άλλης λειτουργίας που αρμόζει στον τρόπο λειτουργίας του οργανισμού και έχει τη δυνατότητα να λειτουργεί ως ένας "χορηγός" για τη διαχείριση κινδύνου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει, κατ' ελάχιστον, να εξετάσει, στην αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού του:

· τη φύση και το μέγεθος των απειλών (downside risks) που είναι σε αποδεκτό επίπεδο αντοχής για την εταιρεία εντός της συγκεκριμένης επιχειρηματικής της δραστηριότητας

· την πιθανότητα αυτών των κινδύνων να γίνουν πραγματικότητα

· πώς πρέπει να διαχειρίζονται οι μη αποδεκτοί κίνδυνοι

· την ικανότητα της εταιρείας να ελαχιστοποιεί την πιθανότητα και τις επιπτώσεις στις επιχειρηματικές δραστηριότητες

· τα κόστη και οφέλη των κινδύνου και της δράσης ελέγχου που έχει αναληφθεί

· την αποτελεσματικότητα της διεργασίας διαχείρισης κινδύνου

· τις επιπλοκές κινδύνου των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου

Ρόλος των Επιχειρηματικών Μονάδων

Αυτός περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

· οι επιχειρηματικές μονάδες έχουν τη κύρια ευθύνη για τη διαχείριση κινδύνου σε καθημερινή βάση

· η διοίκηση των επιχειρηματικών μονάδων είναι υπεύθυνη για την προώθηση της ευαισθητοποίησης στον κίνδυνο μέσα στο πλαίσιο λειτουργίας τους· η διοίκηση των μονάδων θα έπρεπε να εισάγει στόχους διαχείρισης κινδύνου στην επιχειρηματική τους λειτουργία

· η διαχείριση κινδύνου θα έπρεπε να είναι θέμα των τακτικών συσκέψεων της διοίκησης για να επιτρέπεται η εξέταση των εκθέσεων (σε κίνδυνο) και να προσδιορίζεται εκ νέου η προτεραιότητα της εργασίας υπό το φως της αποτελεσματικής ανάλυσης κινδύνου

· η διοίκηση των επιχειρηματικών μονάδων θα έπρεπε να διασφαλίσει ότι η διαχείριση κινδύνου ενσωματώνεται στο αρχικό στάδιο σύλληψης έργων καθώς και σε ολόκληρη τη διάρκεια ενός έργου.

Ρόλος της Λειτουργίας Διαχείρισης Κινδύνου

Ανάλογα με το μέγεθος του οργανισμού η λειτουργία της διαχείρισης κινδύνου μπορεί να κυμαίνεται από έναν μόνο πρόμαχο του κινδύνου, έναν μερικώς απασχολούμενο διευθυντή κινδύνου, μέχρι ένα πλήρους κλίμακας τμήμα διαχείρισης κινδύνου. Ο ρόλος της λειτουργίας Διαχείρισης Κινδύνου θα έπρεπε να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

· καθορισμό της πολιτικής και στρατηγικής για τη διαχείριση κινδύνου

· κύριο ηγετικό ρόλο στη διαχείριση κινδύνου σε στρατηγικό και λειτουργικό επίπεδο

· δημιουργία μίας κουλτούρας ευαισθητοποίησης στον κίνδυνο εντός του οργανισμού περιλαμβάνοντας την κατάλληλη εκπαίδευση

· θέσπιση πολιτικής και δομών εσωτερικού κινδύνου για τις επιχειρηματικές μονάδες

· σχεδιασμό και ανασκόπηση των διεργασιών διαχείρισης κινδύνου

· συντονισμό των διαφόρων λειτουργικών δραστηριοτήτων οι οποίες παρέχουν συμβουλές σε θέματα διαχείρισης κινδύνου εντός του οργανισμού

· ανάπτυξη διεργασιών αντιμετώπισης κινδύνου, περιλαμβανομένων προγραμμάτων εκτάκτου ανάγκης και επιχειρηματικής συνέχειας

· προετοιμασία αναφορών σε θέματα κινδύνου για το διοικητικό συμβούλιο και τους έχοντες έννομο ενδιαφέρον (stakeholders).

Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου είναι πιθανόν να διαφέρει από ένα οργανισμό σε ένα άλλο. Στην πράξη, ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου μπορεί να περιλαμβάνει ορισμένα ή όλα από τα ακόλουθα:

- εστίαση των εργασιών του εσωτερικού ελέγχου στους σημαντικούς, όπως αναγνωρίσθηκαν από τη διοίκηση, και έλεγχο της διεργασίας διαχείρισης κινδύνου σε όλα τα επίπεδα του οργανισμού
- παροχή διασφάλισης στη διαχείριση κινδύνου
- παροχή ενεργού υποστήριξης και συμμετοχής στη διαδικασία διαχείρισης κινδύνου
- διευκόλυνση της αναγνώρισης / αποτίμησης κινδύνου και εκπαίδευση του εργατικού προσωπικού στη διαχείριση κινδύνου και στα εσωτερικά μέτρα ελέγχου
- συντονισμό των αναφορών κινδύνου στο διοικητικό συμβούλιο, στην επιτροπή ελέγχου, κλπ.

Στον καθορισμό του πιο κατάλληλου ρόλου για ένα συγκεκριμένο οργανισμό, ο Εσωτερικός Έλεγχος θα έπρεπε να διασφαλίζει ότι δεν παραβιάζονται οι επαγγελματικές απαιτήσεις για ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα.

1.3 : Περιορισμοί του Risk Management

Μια αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων βοηθά την Διοίκηση να επιτύχει τους στόχους της. Παρόλα αυτά όμως , ασχέτως πόσο καλά οργανωμένη διαδικασία είναι η διαχείριση κινδύνων και πόσο καλά λειτουργεί μέσα σε μια οικονομική μονάδα δεν μπορεί από μόνη της να εγγυηθεί την επιτυχία της επιχείρησης.

Η επίτευξη των στόχων επηρεάζεται από εγγενείς περιορισμούς σε κάθε λειτουργία της Διοίκησης. Αλλαγές στην κυβερνητική πολιτική ή στα κυβερνητικά προγράμματα, στις πράξεις των ανταγωνιστών ή στις οικονομικές συνθήκες γενικά είναι πέρα από τον έλεγχο της Διοίκησης. Η λήψη αποφάσεων μπορεί να είναι λανθασμένη και οικονομικοί κλονισμοί μπορούν να επέλθουν εξαιτίας τέτοιων ανθρώπινων λαθών. Το Risk Management δεν μπορεί ως διαδικασία από μόνη της να μετατρέψει ένα κακό manager και μια κακή διαχείριση σε άριστη λειτουργία. Επιπρόσθετα, οι έλεγχοι μπορούν να παρακαμφτούν μετά από συνεννοήσεις των ανθρώπων προς έλεγχο , και η Διοίκηση έχει την ικανότητα και δυνατότητα να παραβλέπει την διαδικασία διαχείρισης κινδύνων, καθώς επίσης και την αντίδραση απέναντι στον κίνδυνο και τους ελέγχους.

Ο σχεδιασμός της διαχείρισης κινδύνων πρέπει να συλλογίζεται τους περιορισμένους πόρους, και τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση της διαδικασίας αυτής να συγκρίνονται πάντα με τα κόστη πραγματοποίησής τους. Επομένως, ενώ το Risk Management βοηθά τη Διοίκηση να εκπληρώσει τους στόχους της, δυστυχώς δεν είναι η πανάκεια σε όλα τα προβλήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Risk Management και ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ

2.1.:Εισαγωγή στο Τραπεζικό Risk Management

Ο κίνδυνος είναι ο θεμελιώδης παράγοντας που επηρεάζει την οικονομική συμπεριφορά. Στην απουσία του, το οικονομικό σύστημα, απαραίτητο για την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, θα ήταν ιδιαίτερα απλοποιημένο. Σε ένα τέτοιο ιδεατό κόσμο ελάχιστοι οργανισμοί και οικονομικά εργαλεία θα ήταν απαραίτητα , και η πρακτική της οικονομικής επιστήμης θα χρειαζόταν μόνο τα στοιχειώδη εργαλεία ανάλυσης των διαφόρων φαινομένων της οικονομίας και της ευρύτερης κοινωνίας. Στον πραγματικό κόσμο όμως, ο κίνδυνος αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του, και απαιτείται οργανωμένη και αναπτυγμένη δομή του οικονομικού συστήματος για την αποτελεσματική κατανομή και διαχείριση του ρίσκου. Μεγάλο μέρος των οικονομικών αποφάσεων που λαμβάνονται σε μια οικονομία , από τα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις, τις κυβερνήσεις και ιδιαίτερα τους οικονομικούς οργανισμούς , λαμβάνονται με κύριο γνώμονα τους την Διαχείριση του Κινδύνου (management of risk). Η μέτρηση του κινδύνου, ο εντοπισμός και ανάλυση του ελέγχου και καταμερισμού του κινδύνου, απαιτεί σημαντικό εύρος και ποικιλία μαθηματικών και πληροφοριακών εργαλείων.

Το Risk Management αποτελεί τη βάση επίλυσης των ανωτέρω προβλημάτων. Στα πλαίσια λειτουργίας ενός οικονομικού οργανισμού, καλύπτει το σχεδιασμό και τη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης κινδύνων, την τεχνική υποδομή αυτού του συστήματος και τη σύνδεση – συμμόρφωση του εσωτερικού ελέγχου με τις εξωτερικές νομοθετικές οδηγίες κάθε κρατικής αρχής.

Ο παραδοσιακός ρόλος του Risk Management εξελίσσεται καθώς οι οργανισμοί δρουν σε ένα συνεχώς αυξανόμενο σύνθετο και αβέβαιο περιβάλλον. Η εξουσιοδότηση και το καθήκον της αναγνώρισης, μέτρησης, διαχείρισης και ελέγχου του κινδύνου έχει επεκταθεί και ενσωματώνεται πλέον στις πρακτικές management (best practices) κάθε τράπεζας. Ο σημερινός risk manager είναι ένα σημαντικό και απαραίτητο στέλεχος της Διοίκησης που βοηθά στον προσδιορισμό των επιχειρησιακών ευκαιριών υπό την προοπτική της απόδοσης, παρουσιάζει εναλλακτικούς τρόπους χρήσης των ευκαιριών αυτών, έχει ιθύνουσας σημασίας ρόλο στην τελική επιβεβαίωση των προϊόντων και υπηρεσιών, και φροντίζει για την διαφάνεια των κινδύνων και τις αποφάσεις που λαμβάνονται. Η καινοτομία απαιτεί νέα standards μέτρησης και ελέγχου των αποτελεσμάτων των διαφόρων δραστηριοτήτων.

Τα τελευταία χρόνια μέχρι και τις μέρες μας, οι οικονομικοί οργανισμοί και οι επενδυτές αντιμετωπίζουν μια συνεχώς αυξανόμενη αστάθεια στις μεγαλύτερες οικονομικές και χρηματιστηριακές αγορές, με πολλές συνεπαγόμενες οικονομικές κρίσεις. Στην αρχή της νέας χιλιετίας , ζούμε την επανάσταση της τεχνολογίας με επακόλουθο ραγδαίες αλλαγές στη λειτουργία της αγοράς, εύκολη και άμεση πρόσβαση σε οποιαδήποτε πληροφορία, αλλαγές στις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους επενδυτές, καθώς επίσης μεταβολές στην παροχή και διανομή των οικονομικών υπηρεσιών.

Το Risk Management εισάγει, περιγράφει και αναλύει τις πολύπλευρες εκφάνσεις δράσης του στους οικονομικούς και μη οργανισμούς. Εισάγει και παγιώνει από τις πολιτικές και μεθοδολογίες που παρέχει η δράση του μέχρι τα δεδομένα και την τεχνολογική υποδομή απαραίτητη για την εφαρμογή του.

Η στροφή προς ευνοϊκότερους όρους ανταλλαγής στην αγορά κατά τη δεκαετία του 1960 οδήγησε σε μεγαλύτερη αστάθεια, με αποτέλεσμα οι οικονομικοί οργανισμοί να ψάχνουν και να προσφέρουν προϊόντα με μεγαλύτερη ασφάλεια όπως ήταν τα παράγωγα (futures, options) για να μπορέσουν να αντισταθμίσουν την έκθεσή τους στις νομισματικές διακυμάνσεις. Η αύξηση του πληθωρισμού στην δεκαετία το '70 και η διακύμανση του συναλλάγματος σύντομα προκάλεσαν αστάθεια στα επιτόκια. Και πάλι , η αγορά αντέδρασε προσφέροντας νέα παράγωγα προϊόντα για να διαχειριστεί τους καινούργιους κινδύνους που εμφανίζονταν. Οι τράπεζες βρέθηκαν αντιμέτωπες με τους εμφανιζόμενους κινδύνους και τις διακυμάνσεις τους και για το λόγο αυτό έπρεπε να αναλάβουν δράση για τη διαχείριση τους. Ξεκίνησαν καινοτομίες όπως η προσφορά προσαρμοσμένων παράγωγων εργαλείων, γνωστών ως over-the-counter (OTC)

products, που ανταγωνίζονταν και συμπλήρωναν ταυτόχρονα τα εμπορικά παράγωγα.

Καθώς αυτά συνέβαιναν στις Ηνωμένες Πολιτείες, και σαφώς μετέπειτα επηρέασαν την λήψη αποφάσεων των χωρών της Δύσης , ωστόσο κάποια άλλα σημαντικά γεγονότα έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην μετέπειτα εξέλιξη και οργάνωση της οικονομίας και στη δημιουργία ενός νέου πλαισίου χρηματοοικονομικών κανόνων και λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Η νομισματική ενοποίηση, η απελευθέρωση των χρηματαγορών, οι διεθνείς τραπεζικοί κανονισμοί, οι εποπτικές αλλαγές, η ανάπτυξη της τεχνολογίας, είναι μερικοί από τους παράγοντες που δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση μιας νέας ευρωπαϊκής χρηματοοικονομικής λογικής.

Οι αλλαγές που συντελέστηκαν και οι μεταρρυθμίσεις που θα εξακολουθούν να υφίστανται στο άμεσο μέλλον, έχουν επιπτώσεις που εκτείνονται όχι μόνο στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αλλά στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας.

Η επιτυχία της ομαλής οικονομικής λειτουργίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εμπιστοσύνη των καταναλωτών προς τους τραπεζικούς οργανισμούς, ο παραδοσιακός ρόλος των οποίων συνίσταται στη μεταφορά κεφαλαίων από τις πλεονασματικές προς τις ελλειμματικές οικονομικές μονάδες, στη διαμεσολάβηση δηλαδή ανάμεσα σε πιστωτές και πιστούχους και στη διοχέτευση των αποταμιευτικών πόρων της οικονομίας προς τις επενδύσεις εκείνες με τη μεγαλύτερη αναμενόμενη απόδοση.

Οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις των εποπτικών αρχών έχουν ως κεντρικό άξονα την ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού κυρίως μέσα από την εξασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος. Σημαντικές αδυναμίες όπως η ασύμμετρη πληροφόρηση και η δυνητική εκμετάλλευση των καταναλωτών, η ανάληψη υπέρμετρων κινδύνων από τις τράπεζες, καθώς επίσης η πολυπλοκότητα των συναλλαγών, η αδιαφάνεια και ο ιδιωτικός χαρακτήρας των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων καθιστούν αναγκαία την τραπεζική εποπτεία.

Δεν θα πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι οι τράπεζες λειτουργούν με σκοπό την αριστοποίηση του κέρδους. Οι καταθέσεις των οικονομικών μονάδων, νοικοκυριών και επιχειρήσεων, επενδύονται σε χρηματοοικονομικά προϊόντα με σκοπό την αύξηση των λειτουργικών εσόδων και της κερδοφορίας των τραπεζών μέσα από την απόκτηση υψηλών αποδόσεων. Η επίτευξη όμως της προσδοκώμενης απόδοσης δεν πραγματοποιείται χωρίς την ανάληψη αντίστοιχων κινδύνων και κατά συνέπεια χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κόστος που ενδεχομένως να προκύψει μέσα από μια διατραπεζική κρίση.

Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι διαθέτουν κεφάλαια τα οποία επαρκούν για τους κινδύνους, τους οποίους έχουν αναλάβει ή θα αναλάβουν μελλοντικά. Η ύπαρξη ενδεχόμενης αφερεγγυότητας σε συνδυασμό με τη μη αξιόπιστη και ασύμμετρη πληροφόρηση καθιστά τις ρυθμιστικές παρεμβάσεις επιθυμητές από το κοινό, πολύ περισσότερο από το αν γνώριζαν οι καταναλωτές ότι ο εποπτικός έλεγχος δεν διατίθεται ελεύθερα καθώς οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να μετακυλήσουν το κόστος της εποπτείας στις τιμές των προϊόντων τους.

2.2 :Εισαγωγή στη ΒΑΣΙΛΕΙΑ I και II

Αποτέλεσμα της προσπάθειας της ευρωπαϊκής ένωσης και κυρίως της Επιτροπής της Βασιλείας για την διαχείριση των κινδύνων και την ομαλή λειτουργία των οικονομικών οργανισμών ήταν η Βασιλεία I και II.

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision) ,συστάθηκε το 1974 και μέλη της είναι οι κεντρικές τράπεζες και άλλες τραπεζικές εποπτικές αρχές από τα κράτη - μέλη του "Group of Ten'', την ΗΠΑ, την Γερμανία, την Ιαπωνία, την Γαλλία, την Μεγάλη Βρετανία, τον Καναδά, την Ιταλία, την Ισπανία, την Ολλανδία, την Ελβετία, την Σουηδία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο. Δεν είναι διεθνής οργανισμός, αλλά μια de facto οργάνωση χωρίς νομική προσωπικότητα που λειτουργεί με την υποστήριξη της γραμματείας της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements).Οι κανόνες που περιέχονται στις εκθέσεις της δεν έχουν νομική δεσμευτικότητα αλλά αποτελούν γενικές κατευθυντήριες αρχές καλής πρακτικής. Εντούτοις, η αποδοχή τους από τις τραπεζικές εποπτικές αρχές ανά την υφήλιο είναι εξαιρετικά αυξημένη.

Οι ισχύοντες κανόνες για την κεφαλαιακή επάρκεια και την διαχείριση των κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των εταιρειών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) θεσπίστηκαν το 1988 στην συνέχεια τροποποιήθηκαν ή συμπληρώθηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία , αποσκοπώντας στην εξασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος , στη δημιουργία συνθηκών ίσου ανταγωνισμού και στον έλεγχο των αναλαμβανομένων από τα πιστωτικά ιδρύματα κινδύνων.

Ειδικότερα , το 1988 η Επιτροπή της Βασιλείας εισήγαγε ένα σύστημα κεφαλαιακής μέτρησης, το οποίο έγινε ευρύτερα γνωστό

ως Σύμφωνο της Βασιλείας (Basel Capital Accord) ή εν συντομία «Βασιλεία Ι».

Το Σύμφωνο της Βασιλείας

Η πρακτική της Διαχείρισης Κινδύνων στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξελίχθηκε ταχύτητα από το τέλος της δεκαετίας του 1970 ως σήμερα. Οι σημαντικοί λόγοι που έγινε κάτι τέτοιο ήταν κυρίως η απελευθέρωση των αγορών, η αύξηση της ταχύτητας κυκλοφορίας των κεφαλαίων, η αυξανόμενη πολυπλοκότητα των χρηματοοικονομικών εργαλείων με την εισαγωγή των παραγώγων, καθώς επίσης και τη χρήση της τεχνολογίας σε επίπεδο συναλλαγών αλλά και σε επίπεδο διαχείρισης κεφαλαίων. Ο βασικός παράγοντας για την προώθηση και την ανάπτυξη της πρακτικής της Διαχείρισης Κινδύνων ήταν οι ανάγκες που δημιουργήθηκαν από το συνεχώς εξελισσόμενο χρηματοοικονομικό περιβάλλον καθώς επίσης και από τις πιέσεις που ασκήθηκαν σε εποπτικό επίπεδο από τις εθνικές αρχές λόγω των προβλημάτων και της αστάθειας εκείνης της εποχής.

Η Διαχείριση Κινδύνων στα χρηματοοικονομικά ιδρύματα ακολούθησε με καθυστέρηση αυτές τις εξελίξεις παγκοσμίως. Η αύξηση των πτωχεύσεων στα τραπεζικά ιδρύματα κυρίως την δεκαετία του 1970 οδήγησε τις αρχές να εισάγουν θεσμούς και κανόνες σχετικά με την Κεφαλαιακή Επάρκεια. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του πιστωτικού κινδύνου προήρθαν κυρίως από την έλλειψη σωστής διαχείρισης του δανειακού χαρτοφυλακίου των ιδρυμάτων.

Το Σύμφωνο του 1988 της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια είχε ως κύριο στόχο τη σύγκλιση των διαφορετικών διεθνών εποπτικών καθεστώτων διασφαλίζοντας τη σταθερότητα του διεθνούς τραπεζικού συστήματος. Η Επιτροπή δεν έχει τη μορφή μιας υπερεθνικής εποπτικής αρχής και οι αποφάσεις της δεν έχουν δεσμευτική νομική ισχύ. Αντίθετα λειτουργεί συμβουλευτικά, διαμορφώνοντας προτάσεις για τη δημιουργία ανταγωνιστικής ισότητας μεταξύ των διεθνών πιστωτικών ιδρυμάτων και την πρόληψη γενικευμένων κρίσεων, οι οποίες υιοθετήθηκαν και από χώρες μη μέλη της Επιτροπής. Οι κανόνες του Συμφώνου (Βασιλεία Ι) αντικείμενο αναφοράς είχαν την εποπτεία της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών εισάγοντας ένα σύστημα μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου του σταθμισμένου ενεργητικού και ορίζοντας ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας ίσο με 8%.

Ο πιστωτικός κίνδυνος αναφέρεται ως η αδυναμία μιας επιχείρησης να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, αντανακλά δηλαδή την πιθανότητα μη εξόφλησης ενός δανείου ή την καθυστέρηση αποπληρωμής του. Σε ένα χρηματοπιστωτικό οργανισμό αντανακλά τον κίνδυνο που μπορεί να προκύψει από τη μη επαρκή ανταπόκριση του ιδρύματος στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών του προς τους πιστωτές του. Ο κίνδυνος πάντα ταυτίζεται με την έννοια της αβεβαιότητας και όχι της απώλειας. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ακόμα και δύο δεκαετίες πριν (στην Ελλάδα μερικώς ισχύει ακόμα) οι τράπεζες αξιολογούσαν τους πελάτες τους υποκειμενικά, με βάση την εμπειρία τους και τα γενικά στοιχεία που μπορούσαν να συλλέξουν όπως οι εγγυήσεις, η πρόθεση συνέπειας, το κεφάλαιο αλλά και τις εκάστοτε οικονομικές συγκυρίες[4].

Ο σημαντικότερος παράγοντας , όπως αναφέρθηκε ήδη, για την Διαχείριση Κινδύνων που τέθηκε από τις Εποπτικές Αρχές είναι η Κεφαλαιακή Επάρκεια, που στοχεύει να θέσει ελάχιστο επίπεδο ιδίων κεφαλαίων που πρέπει να έχει κάθε πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Είναι πρώτη φορά που συνδέεται το ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων με το Πιστωτικό Κίνδυνο και καθιερώνεται ο συντελεστής φερεγγυότητας για την αντιμετώπιση του Πιστωτικού Κινδύνου. Ο Συντελεστής Φερεγγυότητας ορίζεται ως ο λόγος των Ιδίων Κεφαλαίων του Πιστωτικού Ιδρύματος προς τα στοιχεία του Ενεργητικού και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία σταθμισμένα με τον κίνδυνο τους. Η ελάχιστη τιμή του Συντελεστή καθιερώθηκε στο 8% και είναι σχεδιασμένος να καλύπτει τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου σε όλες τις μορφές.

Έτσι το Σύμφωνο της Βασιλείας επέβαλλε ένα ελάχιστο ενιαίο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, 8%, και εναρμόνισε για πρώτη φορά το διεθνές εποπτικό σύστημα. Ο υπολογισμός του προκύπτει με τον ίδιο τρόπο όπως και ο συντελεστής φερεγγυότητας μόνο που σε αυτή την αναθεώρηση προστέθηκαν στο Σταθμισμένο Ενεργητικό στοιχεία από το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, ώστε να αντιπροσωπεύεται και ο κίνδυνος αγοράς επιπλέον του Πιστωτικού Κινδύνου. Τα στοιχεία αυτά σταθμίζονται ανάλογα με τον κίνδυνο που προέρχεται από τη μεταβολή τιμών συναλλάγματος, μετοχών, επιτοκίων αι άλλων παραμέτρων της αγοράς.

---

[4] (βλ. Ζοπουνίδης Κων/νος «Βασικές Αρχές και Σύγχρονα Θέματα του Χρηματοοικονομικού Μάνατζμεντ», εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2003).

Η δεκαετία του 1980 χαρακτηρίστηκε από μεγάλη μεταβλητότητα στις παραμέτρους της αγοράς και του συναλλάγματος και ιδιαίτερα στα επιτόκια, με αποτέλεσμα αρνητικές επιπτώσεις στην κερδοφορία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων. Με αφορμή τη νέα χρηματοοικονομική κατάσταση οι Εποπτικές Αρχές επέκτειναν τους ήδη υπάρχοντες κανόνες και θέσπισαν νέους δίνοντας περισσότερο έμφαση στην εφαρμογή των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και στον Κίνδυνο Αγοράς με την επιβολή του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας.

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι η εποπτεία του Κινδύνου Αγοράς είναι πιο περίπλοκη από αυτή του Πιστωτικού Κινδύνου επειδή υπάρχει πιθανότητα σφάλματος με τη διπλή μέτρηση κινδύνου, αφού δεν πρόκειται για αθροιστική. Είναι γνωστό ότι ο βασικός τρόπος αντιμετώπισης κινδύνου σε χαρτοφυλάκιο είναι η διαφοροποίηση του. Για παράδειγμα, ο κίνδυνος αγοράς σε ένα χαρτοφυλάκιο που αποτελείται από 2 μετοχές δεν ισούται με το αλγεβρικό άθροισμα των κινδύνων αγοράς 2 χαρτοφυλακίων που το καθένα αποτελείται από μία από τις δύο μετοχές. Οι εποπτικές αρχές πρέπει επομένως να επιτρέψουν το συμψηφισμό θέσεων σε αξιόγραφα με υψηλή αρνητική συσχέτιση ώστε να αναγνωρίζουν τη βασική τεχνική αντιστάθμισης κινδύνου. Σε αυτή την κατεύθυνση κινήθηκε το Σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας το 1996 επιτρέποντας στα Πιστωτικά ιδρύματα να χρησιμοποιούν εσωτερικά μοντέλα βασισμένα στη μεθοδολογία της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας. Η μέθοδος αυτή μας δίνει αποτελέσματα που αφορούν τον υπολογισμό του Κινδύνου Αγοράς ενός χαρτοφυλακίου και των συνεπαγόμενων Κεφαλαιακών Απαιτήσεων. Η συνθήκη αυτή έγινε νόμος στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες τον Ιούνιο του 1998, ενώ στην Ελλάδα ψηφίσθηκε αργότερα.

Στη δεκαετία του 1990 εμφανίστηκαν περιπτώσεις καταστροφικών ζημιών σε Πιστωτικά Ιδρύματα εξαιτίας κινδύνων που δεν προέρχονταν ούτε από αθέτηση εκπλήρωσης υποχρέωσης από αντισυμβαλλόμενο ούτε από μεγάλη μεταβλητότητα παραγόντων αγοράς, αλλά από ατέλειες του πλαισίου λειτουργίας. Με αφορμή κάποιες χρηματοοικονομικές δυσλειτουργίες και πτωχεύσεις σε Πιστωτικά Ιδρύματα γεννήθηκε η ανάγκη διαχείρισης ενός πρωτοεμφανιζόμενου τύπου κινδύνου, του λεγόμενου Λειτουργικού Κινδύνου.

Τα αποτελέσματα από την επιβολή των κανόνων του Συμφώνου ήταν σημαντικά και δεν άργησαν να φανούν στο τραπεζικό σύστημα με την αύξηση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων καθώς επίσης και με τη δημιουργία εποπτικών συνθηκών ισότιμου ανταγωνισμού. Παρ' όλα αυτά όμως, με τις νέες εξελίξεις ήταν απαραίτητη η αναθεώρησή του. Σημαντικές χρηματοοικονομικές

εξελίξεις περιόρισαν την αποτελεσματικότητα του, καθώς ουσιαστικά βασιζόταν σε μια όχι και τόσο ευέλικτη μεθοδολογία σταθμίσεων πιστωτικού κινδύνου.

Η απουσία σημαντικών διαφοροποιήσεων των κεφαλαιακών απαιτήσεων, ανάλογα με το ύψος του κινδύνου, οδήγησε πολλές τράπεζες στη χρήση του «εποπτικού arbitrage». Σε αυτή την περίπτωση επιτυγχάνεται η αύξηση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρηματικών δανείων χαμηλής διαβάθμισης, χωρίς την ταυτόχρονη αύξηση των απαιτούμενων κεφαλαίων. Έτσι, η ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων μιας τράπεζας υποβαθμίζεται, χωρίς την παράλληλη αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των προβλέψεων.

Το 1999 η Επιτροπή της Βασιλείας έδωσε στη δημοσιότητα το αναθεωρημένο έγγραφο του 1988 προς σχολιασμό σε θέματα πιστωτικού κινδύνου. Το νέο κείμενο οδήγησε σε συνεχείς διαβουλεύσεις μεταξύ των κεντρικών φορέων. Η βασική μεθοδολογία του πρώτου αναθεωρημένου Συμφώνου της Βασιλείας αφορά άμεσα τα εποπτικά ιδία κεφάλαια. Οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου ορίζονται ανά κατηγορία οφειλέτου, δηλαδή μικρότερου πιστωτικού κινδύνου είναι οι Κεντρικές Κυβερνήσεις και Κεντρικές Τράπεζες, και στη συνέχεια ακολουθούν τα Πιστωτικά Ιδρύματα και οι Επιχειρήσεις. Επίσης, οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου για έκθεση έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και τραπεζών θα βασίζονται σε διαχωρισμό των κρατών ανάλογα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη του ΟΟΣΑ θα ανήκουν σε Α' Ζώνη πιστωτικού κινδύνου, ενώ τα λοιπά κράτη θα είναι σε Β' Ζώνη υψηλότερου κινδύνου. Επίσης, οι βραχυπρόθεσμες διατραπεζικές τοποθετήσεις ορίζονται σε 12 μήνες.

Σημαντικές αδυναμίες του Συμφώνου της Βασιλείας Ι, όπως ο καθορισμός των συντελεστών στάθμισης ανεξάρτητα από το μέγεθος του πιστωτικού ιδρύματος, ο αυθαίρετος καθορισμός του ποσοστού κεφαλαιακής επάρκειας, αλλά και η μη αξιολόγηση κινδύνων όπως ο λειτουργικός, συναλλαγματικός, νομικός, κ.ά. οδήγησαν στην αναθεώρησή του και στην εισαγωγή ενός νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια, έτσι ώστε να υπάρξει σωστότερη αντιστοιχία ανάμεσα στον κίνδυνο και στη διακράτηση κεφαλαίου.

Το πρώτο κείμενο αναθεώρησης δημοσιοποιείται τον Ιούνιο του 1999, ενώ οι νέες προτάσεις λαμβάνουν υπόψη την ιδιαιτερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και την πολυπλοκότητα της τραπεζικής διαχείρισης. Το τελικό κείμενο του νέου Συμφώνου, γνωστό ως Βασιλεία ΙΙ, επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο πλαίσιο πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων.

Εκφράζεται πλέον η ανάγκη να μοντελοποιηθεί ο κίνδυνος όχι κάθε δανείου χωριστά, αλλά των χαρτοφυλακίων των καταναλωτικών δανείων, αλλαγή η οποία οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι δανειστές δεν θέλουν απλά να προβλέπουν τον κίνδυνο, αλλά κυρίως να βελτιστοποιήσουν τις αποφάσεις που σχετίζονται με τους πελάτες τους.

Σύμφωνο Βασιλείας ΙΙ

Η Επιτροπή της Βασιλείας αναγνωρίζοντας ότι η «Βασιλεία Ι» έχει πλέον καταστεί παραχωρημένη και ανεπαρκής στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα διεθνώς ξεκίνησε τη διαδικασία διαβούλευσης για την αναθεώρησή της , με τη δημοσιοποίηση του πρώτου Συμβουλευτικού Κειμένου (Ιούνιος 1999). Τα τρία Συμβουλευτικά Κείμενα (δεύτερο-Ιανουάριος 2001, τρίτο – Απρίλιος 2003), οι τέσσερις Ποσοτικές Μελέτες Επίπτωσεις (Quantitative Impact Studies), καθώς και οι δημοσιευμένες μελέτες των συναφών εξειδικευμένων ομάδων εργασίας , αποτελούν το πολύπλοκο και εκτενέστατο πλέγμα των νέων προτάσεων αναθεωρήσης του εποπτικού πλαισίου της κεφαλαιακής επάρκειας , ευρύτερα γνωστού ως «Βασιλεία ΙΙ).

Το νέο πλαίσιο επεκτείνεται όσο αφορά την κεφαλαιακή εποπτεία, σε θέματα εποπτικού ελέγχου, πειθαρχίας της αγοράς και στις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Η τελευταία αναθεώρηση περιέχει μερικές σημαντικές και πρωτοποριακές ιδέες, που πρέπει να υιοθετήσουν οι εθνικές εποπτικές αρχές. Η αναθεώρηση του Εποπτικού Πλαισίου το 2001 περιλαμβάνει και επιπλέον Κεφαλαιακές Απαιτήσεις για την κάλυψη ζημιών που ενδέχεται να προέλθουν από Λειτουργικό Κίνδυνο, όπως προβλήματα σε τεχνικά συστήματα υποστήριξης, ανθρώπινα λάθη, φυσικές καταστροφές ή παράνομες πράξεις.

Ο λειτουργικός κίνδυνος υφίσταται σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων από ίδρυσης και είναι δύσκολος και δυσχερής στον εντοπισμό του. Σε αυτό το είδος κινδύνου ανήκουν κοινωνικά γεγονότα και καταστροφές όπως το τρομοκρατικό περιστατικό της 11ης Σεπτεμβρίου, το οποίο προκάλεσε μεγάλο ύψος οικονομικών ζημιών. Αν και η προσπάθεια που γίνεται για την ποσοτική του μέτρηση σχετικά με τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις είναι σημαντική, είναι δύσκολο να είμαστε βέβαιοι για την πραγματική έκθεση της τράπεζας στο λειτουργικό κίνδυνο. Και επιπλέον, παρόλο που παρουσιάζονται προβληματισμοί και δυσκολίες στην τεχνική ανάλυση των στοιχείων, οι Εποπτικές Αρχές θεωρούν ως δεδομένη τη

συμμόρφωση των Πιστωτικών Ιδρυμάτων στη συγκεκριμένη πρόταση.

Οι προτάσεις για εποπτικό έλεγχο (Πυλώνας 1) αποβλέπουν στην ευθυγράμμιση των εποπτικών αρχών των κρατών της Ομάδας των 10 με τις εποπτικές πρακτικές οι οποίες εφαρμόζονται από την Κεντρική Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Η.Π.Α. Έτσι, οι εποπτικές αρχές οφείλουν να παρακολουθούν την επάρκεια των συστημάτων διαχείρισης κινδύνου, την ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης, την έκθεση κινδύνων, την κεφαλαιακή επάρκεια, τη ρευστότητα, τις λογιστικές αρχές και την ποιότητα κερδοφορίας μιας τράπεζας. Με αυτό τον τρόπο, θα έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν σε κάθε χρηματοοικονομικό ίδρυμα τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις , οι οποίες θα μπορούν να είναι και υψηλότερες από το ελάχιστο όριο των 8%, ανάλογα με την εκτιμώμενη έκθεση κινδύνου της τράπεζας.

Οι νέες προτάσεις βασίζονται σε τρεις αλληλένδετους και συμπληρωματικούς πυλώνες , οι οποίοι συμβάλλουν στην ασφάλεια και σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος :

Πυλώνας Ι: επιβολή ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη των αναλαμβανόμενων κινδύνων,

Πυλώνας ΙΙ: εποπτικές διαδικασίες ανασκόπησης και αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Πυλώνας ΙΙΙ: πειθαρχία της αγοράς μέσω της δημοσιοποίησης στοιχείων σχετικά με τη διάρθωση των αναλαμβανόμενων κινδύνων και της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Στην αναθεωρημένη έκδοση του Συμφώνου Βασιλείας γίνεται η αναφορά των 2 πυλώνων γιατί η προσέγγιση της κεφαλαιακής επάρκειας μέσω των απλών σταθμίσεων κινδύνων δεν ήταν αρκετή για να ικανοποιήσει τους βασικούς στόχους της Επιτροπής, οι οποίοι είναι η προώθηση της ασφάλειας και της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος. Μία βασική αδυναμία του πρώτου Συμφώνου της Βασιλείας ήταν ότι οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου ήταν απλές, με συνέπεια να υπάρχει ευκαιρία για «arbitrage» επί των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων από μέρους τραπεζών.

Οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις αποτελούν την βασική μεθοδολογία όπως καταγράφεται στο πρώτο Σύμφωνο, με επιπλέον ένα σύνολο προσθηκών και νέων επιλογών. Οι τράπεζες θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν και να ακολουθήσουν τους νέους κανόνες δημιουργώντας ένα εσωτερικό σύστημα μετρήσεως του πιστωτικού κινδύνου, το οποίο θα αναγνωριστεί από τις εποπτικές αρχές. Ο ορισμός των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων δεν υφίσταται καμία αλλαγή, όπως επίσης και οι σταθμίσεις του πιστωτικού κινδύνου ορίζονται ανά κατηγορία οφειλέτου. Όσον αφορά στις σταθμίσεις

έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και τραπεζών, πλέον βασίζονται στις διαβαθμίσεις εξωτερικών εταιρειών πιστοληπτικής αξιολογήσεως. Επίσης, οι διαβαθμίσεις των εξωτερικών εταιριών πιστοληπτικής αξιολόγησης μπορούν να εφαρμοστούν με ανάλογο τρόπο και στη στάθμιση πιστωτικών κινδύνων που προέρχονται από τον τραπεζικό και επιχειρηματικό χώρο. Επιπλέον, εισάγονται νέοι κανόνες που στο προηγούμενο έγγραφο δεν υπήρχαν και αφορούν την κάλυψη σταθμίσεων επί των τιτλοποιήσεων στοιχείων ενεργητικού καθώς επίσης και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που υπόκεινται σε κεφαλαιακή απαίτηση. Ο ορισμός των βραχυπρόθεσμων διατραπεζικών τοποθετήσεων είναι πλέον 3 μήνες.

Οι τεχνικές μεταβιβάσεως και οι πρακτικές μετρήσεως των πιστωτικών κινδύνων που προέρχονται από σύνθετα χρηματοοικονομικά εργαλεία, όπως είναι τα credit derivatives, swap options, καθώς επίσης και από τιτλοποιήσεις ενεργητικού, απεικονίζονται πληρέστερα με μεγαλύτερη προσοχή. Παράλληλα αυξάνεται το φάσμα των εξασφαλίσεων έναντι κινδύνων και οι εγγυήσεις έναντι απαιτήσεων.

Οι εποπτικές αρχές μπορεί πλέον να μην επιβάλλουν ειδική κεφαλαιακή απαίτηση για τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου για τις τράπεζες που παρουσιάζουν σημαντικό κίνδυνο λόγω ανοιγμάτων ρευστότητας μεταξύ παθητικού/ενεργητικού, αλλά παρακολουθούν με προσοχή την οικονομική κατάσταση της κάθε τράπεζας.

Το σημαντικότερο γεγονός σχετικά με το νέο πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων που προτείνει η Επιτροπή έχει να κάνει με ειδική κεφαλαιακή απαίτηση έναντι του λειτουργικού κινδύνου, το οποίο θέτει τους νέους κανόνες σε συνεργασία με τους εθνικούς φορείς και τις κεντρικές τράπεζες. Μέσα από το νέο πλαίσιο προβλέπονται ξεχωριστές κεφαλαιακές απαιτήσεις βάσει αντίστοιχων μεθοδολογιών μέτρησης. Η δυσκολία που παρουσιάζεται σχετικά με τον λειτουργικό κίνδυνο είναι ότι δεν είναι εύκολα μετρήσιμος και αναφέρεται σε όλα τα είδη κινδύνων που δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν είτε ως κίνδυνοι αγοράς, είτε ως πιστωτικοί κίνδυνοι.

Σύμφωνα με το προηγούμενο πλαισίο του 1988, τα ποσοστά στάθμισης των κεφαλαιακών απαιτήσεων είχαν καθοριστεί και σχετίζονταν περισσότερο με τον πιστωτικό κίνδυνο και ήταν ακόμα υψηλότερα για να καλύπτουν άλλες μορφές κινδύνου εκτός από τον πιστωτικό. Καθώς όμως στο νέο εποπτικό πλαίσιο προτείνονται συγκεκριμένες μεθοδολογίες αποκλειστικά για τον πιστωτικό κίνδυνο, μένουν ακάλυπτοι κίνδυνοι άλλων μορφών. Έτσι, η Επιτροπή αναφέρει επιπρόσθετους κανόνες για τον λειτουργικό κίνδυνο, που κυρίως αναφέρονται στην αυξημένη πολυπλοκότητα

και στο μεγάλο εύρος των τραπεζικών εργασιών καθώς επίσης και στη χρήση των υπολογιστικών συστημάτων.

Συμπερασματικά βασικοί στόχοι και του νέου εποπτικού πλαισίου παραμένουν η προώθηση της ασφάλειας και σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και η ενίσχυση των συνθηκών ίσου ανταγωνισμού. Επιπλέον επιδιωκόμενοι στόχοι αποτελούν η περιεκτικότερη προσέγγιση αντιμετώπισης των αναλαμβανόμενων κινδύνων , η καλύτερη εναρμόνιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων με τους τραπεζικούς κινδύνους και η εξάλειψη των κινήτρων αποφυγής κεφαλαιακών απαιτήσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε (Ιούλιος 2003) το τρίτο συμβουλευτικό κείμενο εργασίας σχετικά με την αναθεώρηση του πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας τω πιστωτικών ιδρυμάτων και των ΕΠΕΥ (Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών), το οποίο εναρμονίζεται σε σημαντικό βαθμό με το νέο πλαίσιο προτάσεων της Επιτροπής της Βασιλείας .

2.2.1:Παρουσιαση της Δομής της Βασιλείας ΙΙ: Πυλώνες Ι, ΙΙ, ΙΙΙ

Τα κείμενα της Βασιλείας ΙΙ στηρίζονται σε τρεις θεματικές ενότητες, σε τρεις Πυλώνες:

- Πυλώνας Ι: δίνονται οι ελάχιστες κεφαλαιακές υποχρεώσεις έναντι του πιστωτικού, λειτουργικού κινδύνου και λοιπών αναλαμβανομένων κινδύνων
- Πυλώνας ΙΙ: παρουσιάζονται οι διαδικασίες για τον έλεγχο σε μόνιμη βάση της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών
- Πυλώνας ΙΙΙ: παρέχονται διαδικασίες και τρόποι ενδυνάμωσης της πειθαρχίας που επιβάλει η αγορά στις τράπεζες μέσω της γνωστοποίησης πληροφοριών.

Αναλυτικότερα:

Ο πρώτος Πυλώνας αναφέρεται στην αλλαγή του υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του αναλαμβανόμενου κινδύνου, ενώ για πρώτη φορά γίνεται αναφορά για διακράτηση κεφαλαίου για το λειτουργικό κίνδυνο, για τον κίνδυνο επιτοκίων στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και το συναλλαγματικό κίνδυνο.

Όσο αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο προτείνονται δύο τρόποι υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, η Τυποποιημένη Μέθοδος και η προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης (αναλυτική παρουσίαση των μεθόδων γίνεται στην συνέχεια).

Σύμφωνα με την Τυποποιημένη Μέθοδο, η οποία προϋπήρχε στη Βασιλεία Ι και στο νέο Σύμφωνο δέχεται μερικές τροποποιήσεις, προτείνεται η χρήση σταθμίσεων έναντι του κινδύνου από

εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης οι οποίοι θα πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που θα δοθούν από τη CEBS (Committee of European Banking Supervisors). Για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων χρειάζεται η κατάταξη των χρηματοδοτήσεων σε κατηγορίες, όπως είναι οι χρηματοδοτήσεις προς επιχειρήσεις, προς χώρες, προς τράπεζες, χρηματοδοτήσεις ιδίων κεφαλαίων και λιανική τραπεζική. Βασικό σημείο της προσέγγισης αυτής είναι ότι διαφοροποιείται ο συντελεστής στάθμισης της λιανικής τραπεζικής με εκείνον της χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Η προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης χωρίζεται σε δύο επιμέρους μεθοδολογίες, τη Θεμελιώδη και την Εξελιγμένη, επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα να χρησιμοποιούν εσωτερικές εκτιμήσεις για τον κίνδυνο και αποτελεί το πιο πολύπλοκο μέρος του Νέου Συμφώνου. Τα συστήματα Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης μπορούν να χρησιμοποιήσουν διάφορες τεχνικές για την κατανομή των πιστούχων σε βαθμίδες κινδύνου. Οι τεχνικές αναφέρονται στα εμπειρικά, ποσοτικά και μικτά συστήματα διαβάθμισης και η επιλογή του καταλληλότερου συστήματος εξαρτάται από τα διαθέσιμα στοιχεία και την τεχνογνωσία κάθε τράπεζας.

Η μεθοδολογία ανάπτυξης υποδειγμάτων για τα συστήματα διαβάθμισης πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένα στάδια ανάπτυξης επαρκώς τεκμηριωμένα όπως η επιλογή των δεδομένων, ο προσδιορισμός του υποδείγματος, η εκτίμηση των παραμέτρων, η ποιοτική και ποσοτική επικύρωση και η εξαγωγή συμπερασμάτων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια του υποδείγματος. Άλλωστε οι συγκρίσεις μεταξύ των μεθόδων δείχνουν ότι η διαφορά στην ακρίβεια της ταξινόμησης των διαφορετικών μεθόδων είναι λιγότερο σημαντική από τα λάθη που μπορεί να προκύψουν από μια μη σωστή δειγματοληψία.

Για τον υπολογισμό των σταθμίσεων των κινδύνων χρειάζεται η εκτίμηση τεσσάρων παραμέτρων. Η πρώτη παράμετρος σχετίζεται με την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου (PD - Probability of Default) και απεικονίζει την πιστοληπτική του ικανότητα. Μετράει την πιθανότητα αδυναμίας κάλυψης των υποχρεώσεων του πελάτη εντός δεδομένης χρονικής περιόδου. Η δεύτερη παράμετρος κινδύνου (LDG - Loss Given Default) δίνει μια εκτίμηση της μέσης αναμενόμενης ζημίας, το ποσοστό της χρηματοδότησης το οποίο δεν θα εισπραχθεί, σε περίπτωση που ο πελάτης δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Το μέγεθος της LDG εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το είδος των εξασφαλίσεων και των εγγυήσεων που έχουν χρησιμοποιηθεί. Μια τρίτη παράμετρος, η έκθεση του αντισυμβαλλόμενου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής του (EAD Exposure At Default) δίνει την εκτίμηση

του χρηματοδοτικού ανοίγματος, ενώ το μέγεθος της εναπομένουσας διάρκειας μέχρι τη λήξη των απαιτήσεων (M Maturity) μετράει το χρονικό διάστημα που απομένει ως τη λήξη του ανοίγματος.

Η ποσοτικοποίηση των παραπάνω παραμέτρων πρέπει να γίνει πλήρως τεκμηριωμένα και να ανανεώνεται σε τουλάχιστον ετήσια βάση. Παράλληλα απαιτείται η προσαρμογή των αποτελεσμάτων (calibration), έτσι ώστε οι εκτιμήσεις να αντικατοπτρίζουν την αναμενόμενη συμπεριφορά τους, διαφορετικά οι όποιες διαφορές θα πρέπει να δειχθεί ότι δεν οφείλονται σε συστηματικούς παράγοντες αλλά σε τυχαίο θόρυβο. Στην Εξελιγμένη μέθοδο των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης οι εκτιμήσεις των PD, LDG, EAD και M παρέχονται από την τράπεζα βάσει των εκτιμήσεών της και των κατάλληλων ιστορικών δεδομένων, ενώ για την εκτίμηση του M υπάρχει δυνατότητα εξαίρεσης για κάποια χρηματοδοτικά ανοίγματα. Αντίθετα, στη Θεμελιώδη προσέγγιση μόνο η τιμή του PD παρέχεται από το υπάρχον χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων, καθώς οι σταθμίσεις των LDG, EAD και M τίθενται από την Επιτροπή.

Ο δεύτερος Πυλώνας της Βασιλείας ΙΙ αναφέρεται στην καθιέρωση των διαδικασιών για τον έλεγχο της κεφαλαιακής επάρκειας. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι κάθε πιστωτικό ίδρυμα διαθέτει τουλάχιστον τα ελάχιστα κεφάλαια που απαιτούνται για τη διαχείριση κινδύνων, ενώ θα πρέπει να ελέγχουν τις στρατηγικές που αναπτύσσουν καθώς και αν συμμορφώνονται με τους κανόνες και τις διαδικασίες υπολογισμού των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας.

Οι τέσσερις βασικές αρχές που θα παρουσιαστούν παρακάτω αναφέρονται στις εποπτικές αρχές , ωστόσο τα πιστωτικά ιδρύματα θα είναι οι τελικοί αποδέκτες των ενεργειών των εποπτικών αρχών από την εφαρμογή του Πυλώνα ΙΙ. Διαγραμματικά η εποπτική διαδικασία του Πυλώνα ΙΙ έχει ως εξής:

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ

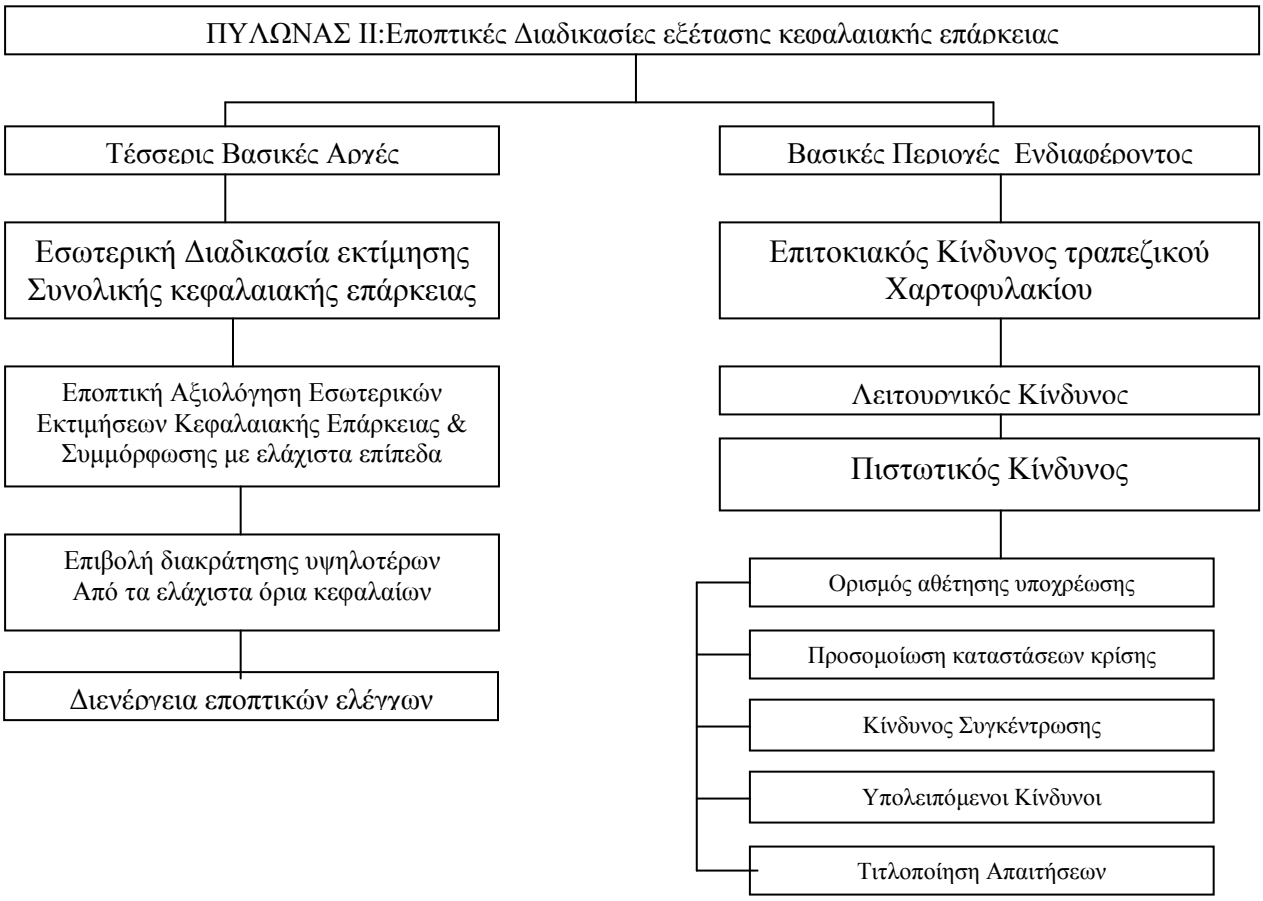

Η εποπτική διαδικασία αξιολόγησης έχει δύο βασικούς στόχους : πρώτον, να διασφαλίσει την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και δεύτερον , να τους παρέχει κίνητρα για τη βελτίωση της ποιότητας διαχείρισης κινδύνων , καθώς και το κεφάλαιο σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υποκατάστατο της συνεπούς και σωστής διαχείρισης κινδύνων.

Οι τέσσερις βασικές αρχές της εποπτικής διαδικασίας αξιολόγησης έχουν ως εξής:

Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αναπτύξουν:

α) διαδικασίες εκτίμησης της συνολικής τους κεφαλαιακής επάρκειας σε σχέση με τους αναλαμβανόμενους κινδύνους και το περιβάλλον λειτουργίας τους , και

β) στρατηγική για τη διατήρηση του επιπέδου κεφαλαιακής επάρκειας.

Η διαδικασία εκτίμησης της κεφαλαιακής επάρκειας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

Επίβλεψη και εποπτεία από την ανώτατη διοίκηση των πιστωτικών ιδρυμάτων,

Επαρκείς και τεκμηριωμένες διαδικασίες εκτίμησης του απαιτούμενου κεφαλαίου έναντι των αναλαμβανομένων κινδύνων

Περιεκτική αξιολόγηση και καθιέρωση συστήματος παρακολούθησης και αναφοράς των αναλαμβανομένων κινδύνων,

Διενέργεια εσωτερικών ελέγχων.

Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να εξετάζουν και να αξιολογούν :

Τις εσωτερικές εκτιμήσεις και στρατηγικές κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων ,

Την ικανότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων να παρακολουθούν και να διασφαλίζουν τη συμμόρφωσή τους με τη διαδικασία υπολογισμού των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας.

Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να προβαίνουν στις κατάλληλες ενέργειες σε περίπτωση που δεν ικανοποιούνται από τα αποτελέσματα των παραπάνω διαδικασιών.

Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν από τα πιστωτικά ιδρύματα να διατηρούν δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας υψηλότερους από τα ελάχιστα προβλεπόμενα όρια. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι αποσκοπούν στην ύπαρξη ενός κατάλληλου κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας για την αντιμετώπιση των αβεβαιοτήτων που επηρεάζουν το σύνολο του τραπεζικού κλάδου. Η Επιτροπή της Βασιλείας υποστηρίζει ότι υπάρχει ανάγκη διακράτησης πρόσθετου κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας, ικανού να αντιμετωπίσει τους ενδεχόμενους ειδικούς κινδύνους και αβεβαιότητες σε ατομική βάση.

Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να παρεμβαίνουν εγκαίρως για να αναστείλουν ενδεχόμενη μείωση του υφισταμένου εποπτικού κεφαλαίου κάτω από τα ελάχιστα επιτρεπτά όρια. Επίσης, θα πρέπει να απαιτούν ταχύτατες επανορθωτικές ενέργειες σε περίπτωση που το κεφάλαιο δεν διατηρείται ή αποκαθίσταται.

Τέλος, η Επιτροπή της Βασιλείας κρίνει ότι ειδικά θέματα που αναφέρονται στον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, καθώς και στον πιστωτικό και το λειτουργικό κίνδυνο, τα οποία δεν αντιμετωπίζονται άμεσα στα πλαίσια του Πυλώνα Ι, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στα πλαίσια της διαδικασίας εποπτικής αξιολόγησης του Πυλώνα ΙΙ. Ειδικότερα, όσον αφορά στον πιστωτικό κίνδυνο τα πεδία ενδιαφέροντος εστιάζονται στα εξής :

Καταστάσεις προσομοίωσης κρίσεων στην προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης

Εποπτικός ορισμός αθέτησης υποχρέωσης αντισυμβαλλομένου

Υπολειπόμενοι κίνδυνοι (νομικός, τεκμηρίωσης, ρευστότητας)

Κίνδυνος συγκέντρωσης

Τιτλοποίηση απαιτήσεων.

Τέλος, ο τρίτος Πυλώνας αφορά την πειθαρχία της αγοράς (market discipline). και το γεγονός ότι οι τράπεζες θα πρέπει να δημοσιοποιούν χρηματοοικονομικές πληροφορίες, έτσι ώστε να μπορούν οι επενδυτές να έχουν μια όσο γίνεται περισσότερο ολοκληρωμένη εικόνα της κεφαλαιακής επάρκειας και των κινδύνων που αναλαμβάνουν, και συνεπακόλουθα στην ενίσχυση της διαφάνειας. Η δημοσιοποίηση απαιτείται έτσι ώστε να αποφεύγονται προβλήματα ατελούς πληροφόρησης, αλλά και να μπορέσει το πιστωτικό ίδρυμα να χρησιμοποιήσει μια από τις προτεινόμενες μεθοδολογίες υπολογισμού κεφαλαίων. Με αυτό τον τρόπο οι αγορές θα συμβάλουν στην αποτελεσματική εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος , καθώς θα απαιτούν για κάθε πιστωτικό ίδρυμα υψηλότερο ή χαμηλότερο κόστος κεφαλαίων, ανάλογα με το ύψος των αναλαμβανομένων κινδύνων και τις διαδικασίες και μεθοδολογίες διαχείρισής τους. Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται η δομή του Πυλώνα ΙΙΙ:

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ

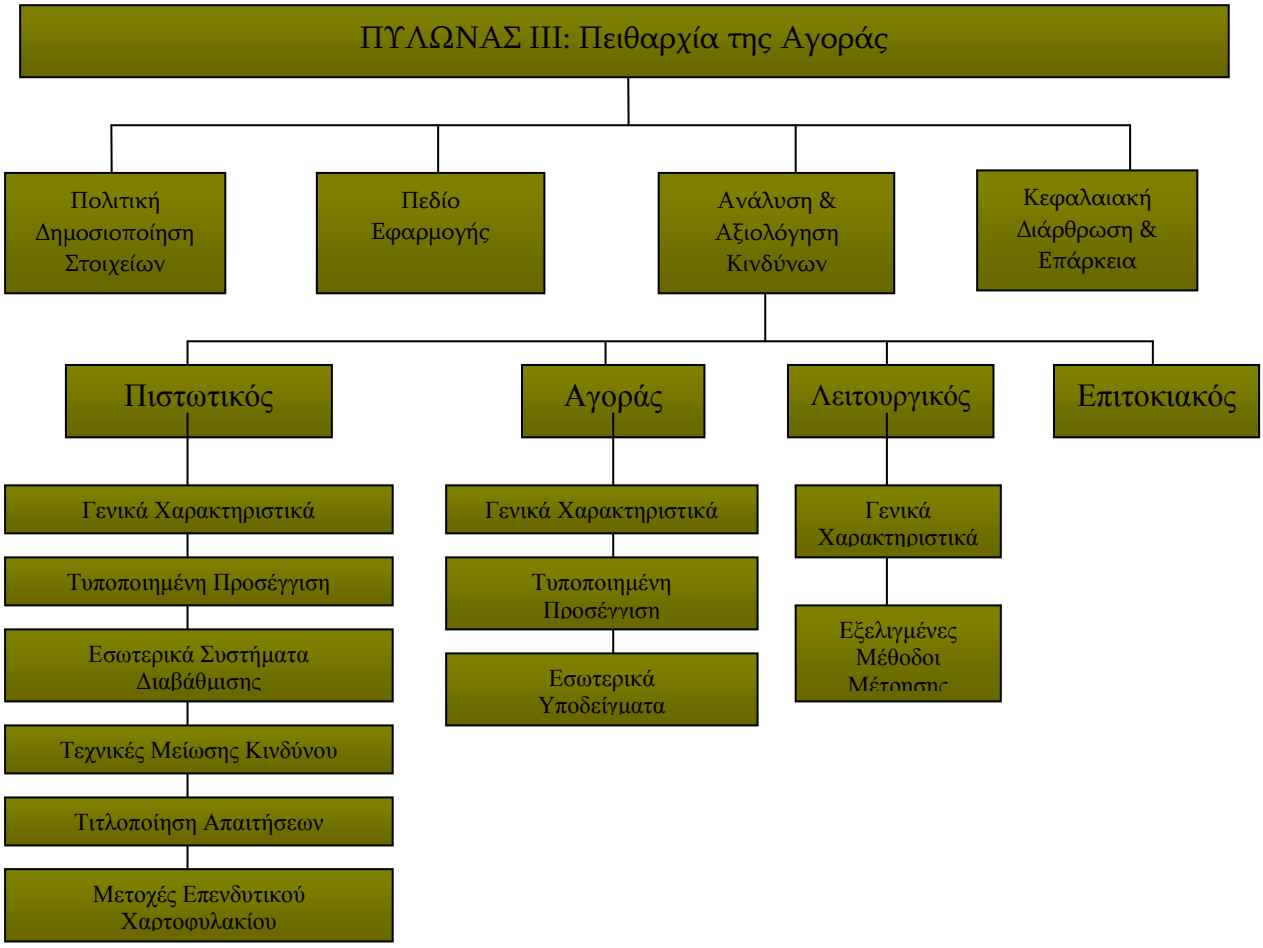

Με την εφαρμογή των νέων προτάσεων, η έμφαση στη δημοσιοποίηση στοιχείων μετατοπίζεται από τη λογιστική και χρηματοοικονομική ανάλυση των κινδύνων και της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ωστόσο, η Επιτροπή της Βασιλείας αναγνωρίζει την ανάγκη ύπαρξης ενός πλαισίου δημοσιοποίησης στοιχείων υπό τον Πυλώνα ΙΙΙ, το οποίο δεν θα έρχεται σε σύγκρουση με τις απαιτήσεις των λογιστικών προτύπων που έχουν ευρύτερο πεδίο εφαρμογής. Η απαιτούμενη δημοσιοποίηση είναι αναγκαία προκειμένου να επιτραπεί σε ένα πιστωτικό ίδρυμα να εφαρμόσει μία συγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων του Πυλώνα Ι. Σύμφωνα με τις προτάσεις, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να σχεδιάσουν και να γνωστοποιήσουν την πολιτική δημοσιοποίησης στοιχείων, η οποία θα εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο τους. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να καλύπτει τη στρατηγική και τους στόχους του πιστωτικού ιδρύματος στον τομέα αυτό. Η δημοσιοποίηση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων θα πρέπει να καλύπτει τους παρακάτω βασικούς τομείς:

Τις γενικές αρχές της, εγκεκριμένης από το Διοικητικό Συμβούλιο, πολιτικής δημοσιοποίησης στοιχείων

Το πεδίο εφαρμογής του εποπτικού πλαισίου

Την κεφαλαιακή διάρθρωση (ύψος, τύποι και χαρακτηριστικά των συστατικών στοιχείων του εποπτικού κεφαλαίου) και επάρκεια

Το ύψος των ανοιγμάτων και την αξιολόγηση των αναλαμβανομένων κινδύνων.

Παρά τις βελτιώσεις του τρίτου Συμβουλευτικού Κειμένου (Απρίλιος 2003), οι νέες απαιτήσεις δημοσιοποίησης περιλαμβάνουν σημαντικές διαφορές από τη συνήθη πρακτική των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ο όγκος των προς δημοσιοποίηση στοιχείων είναι σημαντικός και οι παρεχόμενες πληροφορίες σύνθετες. Επιπλέον, η δημοσιοποίηση στοιχείων θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο ή συχνότερα εάν τα δημοσιοποιούμενα στοιχεία μεταβάλλονται συχνά. Προκειμένου να μετριάσει το βάρος που συνεπάγεται αυτή η δημοσιοποίηση , η Επιτροπή της Βασιλείας προτείνει την εφαρμογή του ελέγχου «σημαντικότητας» (test of materiality) ορίζοντας ότι, μια πληροφορία θεωρείται σημαντική εφόσον, η παράλειψη ή εσφαλμένη διατύπωση της θα μπορούσε να αλλάξει ή να επηρεάσει την εκτίμηση ή απόφαση του αποδέκτη της. Σημειώνεται ότι, ο παραπάνω ορισμός είναι συνεπής με τα Διεθνή και πολλά εθνικά Λογιστικά Πρότυπα.

2.2.2.: Κεφαλαιακή Επάρκεια

Η διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού σε μια τράπεζα και σε ένα τραπεζικό σύστημα προϋποθέτει , μεταξύ άλλων, ότι υπάρχουν επαρκή κεφάλαια με τα οποία οι τράπεζες μπορούν να καλύψουν ενδεχόμενες ζημίες (π.χ. απώλειες δανείων) όταν παραστεί ανάγκη. Για αυτό το λόγο η διασφάλιση της επάρκειας των κεφαλαίων μέσω ειδικών συντελεστών, αποτελεί θεμελιακό παράγοντα της σταθερότητας των τραπεζών και αντικείμενο συστηματικής εποπτείας των αρμοδίων αρχών.

Από τις αρχές της δεκαετίας του '80 όμως, το θέμα της επάρκειας κεφαλαίων των τραπεζών βρίσκεται στο επίκεντρο των σημαντικότερων εργασιών που εκπονούνται από εθνικές αρχές ή διεθνείς οργανισμούς. Το αυξανόμενο αυτό ενδιαφέρον οφείλεται κυρίως σε δύο λόγους:

Πρώτον, στη φθίνουσα τάση των κεφαλαίων ορισμένων διεθνών τραπεζών (ιδιαίτερα αμερικανικών) οι οποίες, κατά τη δεκαετία του ' 70 και τις αρχές του '80, είχαν προβεί σε υπέρογκες χρηματοδοτήσεις στα αναπτυσσόμενα κράτη. Παράλληλα, πολλές τράπεζες δημιούργησαν μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς ορισμένους τομείς (πετρελαίου, γεωργίας) οι οποίοι αντιμετώπισαν στη συνέχεια κρίση. Κατά συνέπεια δημιουργήθηκε το αίτημα ενός αυστηρότερου ελέγχου των τραπεζών και της ενίσχυσης της επάρκειας των κεφαλαίων τους.

Δεύτερον, στη ταχύτατη διεθνοποίηση των εργασιών των τραπεζών ιδιαίτερα γύρω από το «χρυσό τρίγωνο» Λονδίνου – Νέας Υόρκης και Τόκυο που έκανε επείγουσα την ανάγκη ισοδύναμων κανόνων τραπεζικής εποπτείας και , πιο συγκεκριμένα κανόνων επάρκειας κεφαλαίων σε παγκόσμια κλίμακα.

Γενικά, η έννοια της «επάρκειας των κεφαλαίων» ως στοιχείου της τραπεζικής εποπτείας συνίσταται από δύο βασικούς άξονες:

Τον προσδιορισμό των «ιδίων κεφαλαίων», δηλαδή των στοιχείων εκείνων που συνθέτουν τα τραπεζικά κεφάλαια. Ο ορισμός ακριβώς του τι συνιστά το κεφάλαιο των τραπεζών, αποτελεί ένα από τα πιο κρίσιμα θέματα μελέτης στους διεθνείς τραπεζικούς κύκλους (στα επόμενα γίνεται παρουσίαση των κεφαλαίων βάσει των οποίων υπολογίζεται η κεφαλαιακή επάρκεια σύμφωνα με τη Βασιλεία ΙΙ) , λόγω των σημαντικών διαφορών που υπάρχουν στις προσεγγίσεις των εποπτικών αρχών των διαφόρων κρατών αλλά και λόγω της εμφάνισης χρηματοδοτικών καινοτομιών οι οποίες προσθέτουν νέα στοιχεία στην παραδοσιακή κεφαλαιακή βάση των τραπεζών.

Στη μέτρηση της επάρκειας των κεφαλαίων (capital measurement) η οποία πραγματοποιείται κυρίως με βάση τους λεγόμενους συντελεστές φερεγγυότητας (solvency ratios).

Επιπλέον, οι κανόνες για την επιβολή κεφαλαιακών απαιτήσεων στα πιστωτικά ιδρύματα και τις επιχειρήσεις επενδυτικών υπηρεσιών αποσκοπούν στη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος μέσω της ενίσχυσης της ικανότητας των εν λόγω φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών να απορροφούν ζημίες, εφόσον εκδηλωθούν οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται με τη δραστηριότητά τους. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο, όπως και το προγενέστερο αυτού, έχει κοινοτική προέλευση, ενώ και οι κοινοτικοί κανόνες διαμορφώθηκαν από τη μεταφορά των σχετικών κανόνων που υιοθετήθηκαν το 2004 σε διεθνές επίπεδο από τον αρμόδιο για τα θέματα αυτά διεθνή φορέα, δηλαδή την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision).

Η ενσωμάτωση των διατάξεων των προαναφερθεισών κοινοτικών Οδηγιών στο ελληνικό δίκαιο απαίτησε πέραν της έκδοσης του ως άνω ιδιαίτερα εκτενούς νόμου, και την υιοθέτηση δέκα (10) Πράξεων Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, όπως και σχεδόν ισάριθμων Αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, με τις οποίες υλοποιήθηκε η προσαρμογή του ελληνικού κανονιστικού πλαισίου προς τις τεχνικού περιεχομένου διατάξεις των εν λόγω Οδηγιών.

Οι ΠΔ/ΤΕ με τις οποίες ενσωματώθηκαν, βάσει ειδικών εξουσιοδοτήσεων του νόμου 3601/2007, οι τεχνικού χαρακτήρα διατάξεις του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας, είναι οι ακόλουθες, εκδοθείσες την 20ή Αυγούστου 2007:

■ ΠΔ/ΤΕ 2587/20.8.2007: Ορισμός των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα,

■ΠΔ/ΤΕ 2588/20.8.2007: Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου σύμφωνα με την Τυποποιημένη Προσέγγιση,

■ΠΔ/ΤΕ 2589/20.8.2007: Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου σύμφωνα με την Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων,

■ΠΔ/ΤΕ 2590/20.8.2007: Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων για το λειτουργικό κίνδυνο,

■ΠΔ/ΤΕ 2591/20.8.2007: Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων για τον κίνδυνο αγοράς,

■ ΠΔ/ΤΕ 2592/20.8.2007: Δημοσιοποίηση από τα πιστωτικά ιδρύματα εποπτικής φύσεως πληροφοριών σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, τους κινδύνους που αναλαμβάνουν καθώς και τη διαχείρισή τους,

■ΠΔ/ΤΕ 2593/20.8.2007: Υπολογισμός σταθμισμένων ανοιγμάτων για θέσεις σε τιτλοποίηση,

■ΠΔ/ΤΕ 2594/20.8.2007: Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου,

■ΠΔ/ΤΕ 2595/20.8.2007: Καθορισμός των κριτηρίων που πρέπει να διέπουν τη Διαδικασία Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη Διαδικασία Εποπτικής Αξιολόγησης (ΔΕΑ) από την Τράπεζα της Ελλάδος, και

■ ΠΔ/ΤΕ 2596/20.8.2007: Εποπτεία και έλεγχος των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Οι σημαντικότερες καινοτομίες που επήλθαν με τις νέες διατάξεις για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών συνοψίζονται στα ακόλουθα:

■Τροποποιήθηκε ριζικά ο τρόπος με τον οποίο οι εν λόγω φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών υπολογίζουν, ήδη από το 1993 και το 1996, αντίστοιχα, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις τους για κάλυψη έναντι του πιστωτικού κινδύνου. Ενώ μέχρι τη θέση σε ισχύ του νέου πλαισίου οι κεφαλαιακές απαιτήσεις προέκυπταν σύμφωνα με συγκεκριμένους συντελεστές στάθμισης που έθετε το κανονιστικό πλαίσιο (σύμφωνα με την καλούμενη «τυποποιημένη μεθοδολογία»), εφεξής οι κεφαλαιακές απαιτήσεις θα μπορούν να υπολογίζονται και σε συνάρτηση με τα εσωτερικά συστήματα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου που έχουν αναπτύξει τα πιστωτικά ιδρύματα και οι επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Ταυτόχρονα όμως, τροποποιήθηκε και η «τυποποιημένη μεθοδολογία», με αποτέλεσμα, ακόμα και οι φορείς που δεν είναι σε θέση να κάνουν χρήση των «προηγμένων μεθοδολογιών» υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων – που προϋποθέτουν την ύπαρξη επαρκών εσωτερικών συστημάτων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου – να έχουν χαμηλότερες κεφαλαιακές υποχρεώσεις για κάλυψη έναντι των απαιτήσεών τους από στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια, καθώς και από δάνεια έναντι επιχειρήσεων που έχουν διαπιστωμένα υψηλή πιστοληπτική ικανότητα βάσει του “rating” που έχουν εξασφαλίσει από αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας.

■Διευρύνθηκε σημαντικά το φάσμα των περιουσιακών στοιχείων που μπορούν να χρησιμοποιούνται ως εξασφάλιση για κάλυψη έναντι του πιστωτικού κινδύνου συμβάλλοντας στην περαιτέρω μείωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

■ Επιβλήθηκαν για πρώτη φορά κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη έναντι του λειτουργικού κινδύνου, δηλαδή του κινδύνου επέλευσης ζημιών οφειλόμενων είτε στην ανεπάρκεια ή στην αστοχία εσωτερικών διαδικασιών, φυσικών προσώπων και συστημάτων είτε σε εξωτερικά γεγονότα.

■Καθιερώθηκε η διαδικασία της εποπτικής εξέτασης του «2ου πυλώνα», η οποία αντανακλά τη μετατόπιση του ενδιαφέροντος των εποπτικών αρχών από το επίπεδο της «μακρο-προληπτικής

εποπτείας» σε εκείνο της «μικρο-προληπτικής εποπτείας», παρέχοντας τη δυνατότητα εξατομικευμένης εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, οι δραστηριότητες των οποίων ενέχουν μεγαλύτερη έκθεση σε κινδύνους.

■ Στο πλαίσιο του «3ου πυλώνα», καθιερώθηκε η υποχρέωση δημοσιοποίησης από τα πιστωτικά ιδρύματα στοιχείων και πληροφοριών αναφορικά με τις υιοθετούμενες πολιτικές διαχείρισης κινδύνων με στόχο την ενίσχυση της πειθαρχίας που μπορεί να επιβάλει η αγορά στους εν λόγω φορείς παροχής υπηρεσιών.

Η κεφαλαιακή επάρκεια ακολουθεί και θέτει τις θεμελιώδεις αρχές του Risk Management, που μπορούν να συνοψιστούν ως ακολούθως:

Όλοι οι κίνδυνοι παράγουν πιθανές απώλειες

Η υπέρτατη προστασία έναντι αυτών των κινδύνων είναι το κεφάλαιο

Το κεφάλαιο θα πρέπει να προσαρμόζεται στο επίπεδο που απαιτείται για την απορρόφηση των πιθανών απωλειών που δημιουργούν όλοι οι κίνδυνοι.

Η εφαρμογή των αρχών αυτών απαιτεί:

Όλοι οι κίνδυνοι να αξιολογούνται και να ποσοτικοποιούνται σε όρους πιθανών απωλειών

Μετρήσεις συνδυασμού πιθανών απωλειών θα πρέπει να απορρέουν από την αξιολόγηση και μέτρηση των πιθανών ζημιών που οι διάφοροι κίνδυνοι παράγουν.

Ο Λόγος Κεφαλαιακής Επάρκειας

Βασιλεία Ι

Στις αρχές της δεκαετίας του '90 οι τράπεζες προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους , να προάγουν την σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την συνεπαγόμενη εύρυθμη λειτουργία χρησιμοποιούσαν το κάτωθι εργαλείο άσκησης νομισματικής πολιτικής , που τους παρείχε την δυνατότητα υπολογισμού των απαραίτητων κεφαλαίων που θα έπρεπε να παρακρατούν για την αντιμετώπιση των αναλαμβανόμενων κινδύνων:

$$\text{Προκαθορισμένο Ποσοστό} = \frac{\text{Τραπεζικά Ίδια Κεφάλαια (Equity)}}{\text{Στοιχεία Ενεργητικού των Τραπεζών (Assets)}}$$

Ιστορικά , στην υποχρεωτική υλοποίηση της Βασιλείας Ι (1993) ο παραπάνω λόγος, ως μέσο άσκησης εποπτικής νομισματικής

πολιτικής, πήρε την κάτωθι σταθμισμένη μορφή [ως κεφαλαιακός λόγος (C.R.)]:

$$\text{C.R. (Capital Requirements):} \quad \frac{\text{Equity}}{\text{[Risk] Weighted Assets}}$$

Όπου στον παρονομαστή του εν λόγω κλάσματος έχουμε τα σταθμισμένα στοιχεία του ενεργητικού (Weighted Assets) με βάση δύο κυρίως κινδύνους: τον πιστωτικό και τον κίνδυνο αγοράς (credit + market risk). Ο λόγος αυτός ονομάστηκε Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας και θα έπρεπε να είναι ίσος ή μεγαλύτερος του 8%. Μάλιστα στην πρώτη περίοδο της Βασιλείας Ι δεν υπήρχε υποχρέωση, από πλευράς τραπεζών, υπολογισμού του κινδύνου της αγοράς (market risk) στον παρονομαστή του κλάσματος. Ο συνυπολογισμός έγινε υποχρεωτικός μετά το 1997.

Μέσω του παραπάνω κεφαλαιακού λόγου, η κάθε κεντρική τράπεζα διεύρυνε ουσιαστικά τον τρόπο ελέγχου των εμπορικών τραπεζών προσθέτοντας στον ποσοτικό έλεγχο των υποχρεώσεων τους προς τους πελάτες τους (deposits) και τον έλεγχο των ιδίων κεφαλαίων τους (equity). Μάλιστα η νέας μορφής εποπτεία κάλυπτε με διαφορετικές σταθμίσεις τις κατηγορίες των όποιων «ανοιγμάτων» του Ενεργητικού των τραπεζών (assets).

Ταξινομώντας λίγο διαφορετικά τα στοιχεία του παρονομαστή του κλάσματος, η εξίσωση του κεφαλαιακού λόγου C.R., θα μπορούσε να εμπλουτισθεί περαιτέρω. Συγκεκριμένα, με βάση το γεγονός ότι το χαρτοφυλάκιο δανείων (banking book) μιας τράπεζας σταθμίζεται μόνο με πιστωτικό ρίσκο (Credit Risk) και το χαρτοφυλάκιο αγοραπωλησιών (trading book) με ρίσκο αγοράς (Market Risk) κυρίως, ο κεφαλαιακός λόγος στη Βασιλεία Ι θα μπορούσε να παρουσιαστεί και ως εξής:

$$\text{C.R. (Capital Requirements):} \quad \frac{\text{Tier I + Tier II}}{\text{\{Credit Risk\} + \{Market Risk\}}}$$

Όπου:

Tier I και II : το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων μιας τράπεζας καθώς και κεφαλαίων που προσιδιάζουν στα ίδια κεφάλαια

Credit Risk: οι σταθμισμένες απαιτήσεις του Ενεργητικού των τραπεζών με βάση τον πιστωτικό κίνδυνο που αυτές επωμίζονται. Οι απαιτήσεις αυτές αποτελούν και το banking book των τραπεζών

Market Risk : οι σταθμισμένες απαιτήσεις του Ενεργητικού των τραπεζών με βάση τον κίνδυνο της αγοράς που εμπεριέχουν. Οι απαιτήσεις αυτές αποτελούν και το trading book των τραπεζών.

Βασιλεία ΙΙ

Ο προαναφερόμενος κεφαλαιακός λόγος , που κατ' ουσία εξέφραζε συνοπτικά τις απόψεις της Βασιλείας Ι, με τον καιρό και την εξέλιξη της τραπεζικής αγοράς δεν θεωρείτο πλέον επαρκής για να προσδώσει την έννοια του τρόπου ελέγχου των εμπορικών τραπεζών από τις νομισματικές αρχές. Πιο συγκεκριμένα, η επιτροπή της Βασιλείας έκρινε ότι χρειαζόταν μια μεγαλύτερη και πιο ενδελεχής παρουσίαση των κινδύνων. Έτσι, με βάση την αναθεωρημένη πρόταση της Βασιλείας ΙΙ (2006), προστέθηκε μια πιο αναλυτική και εμπεριστατωμένη προσέγγιση του πιστωτικού κινδύνου. Επίσης, στην αλγεβρική παρουσίαση του κεφαλαιακού λόγου που παρουσιάστηκε παραπάνω προστέθηκε και ο λειτουργικός κίνδυνος (operational risk) της τράπεζας. Έτσι, σε θεωρητικό επίπεδο, η ολοκληρωμένη εικόνα του κεφαλαιακού λόγου (C.R.) στο πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙ παρουσιάζεται πλέον ως εξής:

$$\text{C.R. (Capital Requirements):} \quad \frac{\text{Tier I + Tier II}}{\{\text{Credit Risk}\} + \{\text{Market Risk}\} + \{\text{Operational Risk}\}}$$

Όπου C.R. ≥ 8% και υπό την προϋπόθεση ότι Tier I (core capital) ≥ Tier II.

Επιπροσθέτως, θα μπορούσαμε να αντικαταστήσουμε τους επιμέρους κινδύνους που υπάρχουν στο Ενεργητικό μιας τράπεζας λόγω των τοποθετήσεων της με τα αντίστοιχα ποσά που αναλογούν ως κεφαλαιακή απαίτηση (ή κεφαλαιακή χρέωση) στα ίδια κεφάλαια της τράπεζας για αυτούς. Έτσι για την κάθε περίπτωση κινδύνου ξεχωριστά θα έχουμε:

Κεφαλαιακή Απαίτηση (Κ.Α. $_{\text{credit risk}}$) /η Χρέωση , για την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου στα ίδια της τράπεζας

Κεφαλαιακή Απαίτηση (Κ.Α. $_{\text{market risk}}$) /η Χρέωση , για την ανάληψη κινδύνου αγοράς στα ίδια της τράπεζας

Κεφαλαιακή Απαίτηση (Κ.Α. $_{\text{operational risk}}$) /η Χρέωση , για την ανάληψη λειτουργικού κινδύνου στα ίδια της τράπεζας.

Εν συνεχεία, αντικαθιστώντας στην εξίσωση του κεφαλαιακού λόγου τους κινδύνους με τα προαναφερόμενα αναλογούντα ποσά των παραπάνω εξισώσεων, θα έχουμε την κάτωθι εναλλακτική αλγεβρική μορφή διατύπωσης για τον κεφαλαιακό λόγο:

$$\text{C.R. (Capital Requirements):} \quad \frac{\text{Tier I + Tier II}}{(\text{K.A.})_{\text{credit risk}} + (\text{K.A.})_{\text{market risk}} + (\text{K.A.})_{\text{operational risk}}}$$

Όπου: Κ.Α.: η κεφαλαιακή απαίτηση (ή κεφαλαιακή χρέωση) στα ίδια κεφάλαια της τράπεζας ανά κατηγορία κινδύνου.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο παραπάνω κεφαλαιακός λόγος από τη μονάδα, τόσο πιο ικανή θεωρείται η εξεταζόμενη τράπεζα να αντιμετωπίσει τα όποια αρνητικά shocks της τραπεζικής αγοράς. Αυτό συμβαίνει διότι ο παρονομαστής της παραπάνω εξίσωσης συμβολίζει τα μικρότερα δυνατά ποσά που θα πρέπει , βάσει των τοποθετήσεων της, να έχει διακρατήσει η τράπεζα στα ίδια κεφάλαιά της και ο αριθμητής συμβολίζει τι πραγματικά έχει διακρατήσει τη στιγμή ελέγχου της τράπεζας.

Τα Tier I και Tier II Κεφάλαια

Τα Tier I (κύρια) κεφάλαια

Σύμφωνα και με τα Διεθνή Πρότυπα, τα ίδια κεφάλαια για την άσκηση εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, χωρίζονται αρχικά σε δύο κατηγορίες: στα ίδια κεφάλαια σε μη ενοποιημένη βάση και στα ίδια κεφάλαια σε ενοποιημένη βάση. Τα ίδια κεφάλαια, τόσο σε μη όσο και σε ενοποιημένη βάση, διακρίνονται περαιτέρω στα «βασικά κεφάλαια» (core capital) γνωστά στη διεθνή τραπεζική ως κεφάλαια Tier I και στα «συμπληρωματικά κεφάλαια» που αποκαλούνται διεθνώς κεφάλαια Tier II.

Ξεκινώντας από τα Tier I κεφάλαια, θα λέγαμε ότι αυτά είναι το βασικότερο τμήμα πάνω από το οποίο περνά ο κύριος έλεγχος των εποπτικών αρχών. Για τον λόγο αυτό αναφέρονται και ως κύρια κεφάλαια (core capital) και υποδιαιρούνται στο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο και σε αποθεματικά. Επιπροσθέτως όμως, όπως μας παρουσιάζει και η Βασιλεία I (1994, στο καταβληθέν μετοχικό κεφάλαιο εμπεριέχονται τόσο οι κοινές μετοχές της τράπεζας όσο και οι προνομιούχες μετοχές. Επίσης περιλαμβάνονται τα αποθεματικά. Μέσα στον τελευταίο αυτό όρο εσωκλείονται μια σειρά από στοιχεία του λογιστικού συστήματος. Πιο συγκεκριμένα, εμπεριέχονται τα κέρδη ή οι ζημίες εις νέον που αποτελούν τα συσσωρευμένα ετήσια αποτελέσματα χρήσης της τράπεζας που μεταφέρονται στα ίδια κεφάλαιά της. Συμπεριλαμβάνονται όμως και άλλες μορφές κεφαλαίου (surplus), όπως για παράδειγμα τα premiums που δημιουργούνται είτε από κάποιο I.P.O. (Initial Public Offering – εισαγωγή μετοχών της τράπεζας στο χρηματιστήριο), είτε από άλλης μορφής έκδοσης μετοχών υπέρ το άρτιο (της ονομαστικής τιμής), είτε από γενικά αποθεματικά (π.χ. αποθεματικά χωρίς φορολογική επιβάρυνση για επενδυτικούς σκοπούς ή αποθεματικά που σχηματίζονται από καταστατικές υποχρεώσεις της τράπεζας, όπως το τακτικό αποθεματικό κ.λ.π.). Στην

περίπτωση δε των ενοποιημένων Ισολογισμών (consolidated accounts) μιας τράπεζας, στα Tier I συμπεριλαμβάνονται και τα δικαιώματα μειοψηφίας, που αποτελούν τη συμμετοχή τρίτων στο κεφάλαιο των θυγατρικών.

Ο παρακάτω πίνακας μας δίνει μια συνοπτική εικόνα του πως αντιμετώπιζε το Σύμφωνο της Βασιλείας I (1994) αλλά και η Βασιλεία II την έννοια του κυρίου κεφαλαίου, Tier I, σε ενοποιημένη βάση.

Συνοπτική παρουσίαση των Tier I

- Καταβληθέν μετοχικό κεφάλαιο/ απλές μετοχές στην ονομαστική τους αξία
- Προνομιούχες μετοχές
- Αποθεματικά

1. Τα κέρδη ή οι ζημίες εις νέον
2. Άλλες μορφές νέου καταγεγραμμένου κεφαλαίου (surplus), π.χ.

α) I.P.O. (Initial Public Offering – εισαγωγή στο χρηματιστήριο μετοχών με επιπτώσεις υπέρ το άρτιον)

β) Άλλης μορφής έκδοσης μετοχών υπέρ το άρτιον (της ονομαστικής τιμής)

γ) Γενικά ή και νομικά κατοχυρωμένα αποθεματικά εις νέον (π.χ. αφορολόγητα αποθεματικά)

- Δικαιώματα μειοψηφίας (συμμετοχές τρίτων στο μετοχικό κεφάλαιο των θυγατρικών της τράπεζας)

Πηγή: Basel Committee on Banking Supervision (1998)

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται αναλυτικά η δομή του κυρίου κεφαλαίου, Tier I, όπως αυτή αποτυπώνεται σε πρακτικούς λογιστικούς όρους και σε μη ενοποιημένη βάση στο ελληνικό λογιστικό σύστημα.

Σημειώνεται ότι τα Tier I είναι κυρίως συνδεδεμένα με τη λογιστική αξία της αποτίμησης της άμεσης και έμμεσης συνεισφοράς των μετοχών της τράπεζας.[5]

[5] ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ: Περιγραφή και Συνέπειες για το Τραπεζικό Σύστημα , Γιάννη Παναγόπουλου – Γιάννη Πελετίδη, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών , Αθήνα 2007, σελ 97-99

Λογιστική παρουσίαση των βασικών σε μη ενοποιημένη βάση (core capital) - Tier I

- Καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά υπέρ το άρτιο με εξαίρεση τις προνομιούχες μετοχές με δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος
- Συν πάσης φύσεως αποθεματικά με εξαίρεση τα αποθεματικά αναπροσαρμογής
- Συν κέρδη εις νέο + προσωρινά κέρδη (υπό όρους)
- Συν τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους (τα ποσά που το πιστωτικό ίδρυμα μεταφέρει σε ειδικό λογαριασμό με χρέωση των Αποτελεσμάτων Χρήσεως για κάλυψη κινδύνων από τραπεζικές εργασίες)
- Μείον αξία ιδίων μετοχών
- Μείον ζημίες χρήσης και παρελθουσών χρήσεων
- Μείον προσωρινές ζημίες
- Μείον έξοδα ιδρύσεως και άυλα πάγια στοιχεία (αναπόσβεστη αξία)

Πηγή: ΠΔΤΕ 2053/18.3.1992

Τα Tier II (συμπληρωματικά κεφάλαια)

Συμπληρωματικά κεφάλαια θεωρούνται αυτά που, σύμφωνα με τη Βασιλεία Ι, μπορούν σε κάποιο βαθμό να «υποστηρίξουν» ζημίες από το Ενεργητικό της τράπεζας, χωρίς όμως να δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα ρευστότητας σε αυτήν. Σκοπό δηλαδή έχουν να βοηθήσουν την τράπεζα να ανταπεξέλθει στη «χρηματοδότηση» και τον έλεγχο των στοιχείων του Ενεργητικού της (assets) με έναν τρόπο λιγότερο ασφυκτικό από ότι τα Tier I.

Αντίστροφα, αν η Επιτροπή της Βασιλείας επέτρεπε μόνο στα στοιχεία του Tier I να χρηματοδοτούν και να ελέγχουν τις δραστηριότητες των τραπεζών, τότε πιθανό πολύ λίγες τράπεζες θα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν σε μια τέτοια πιστωτική και νομισματική πολιτική. Έτσι μέσω των Tier II, που είναι κατ' ουσία ένα μείγμα «Λοιπών» (όχι κύριων) στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων (equity) και στοιχείων από τις Υποχρεώσεις (Liabilities) των τραπεζών – τα χαρακτηριστικά των οποίων όσον αφορά ωριμότητα, αποπληρωμή κ.λ.π. προσιδιάζουν με αυτά των ιδίων- επήλθε μια πιο χαλαρή προσέγγιση του νομισματικού ελέγχου των τραπεζικών δραστηριοτήτων.

Σε ότι αφορά τα επιμέρους στοιχεία του Tier II, ξεκινώντας από τα αφανή αποθεματικά (undisclosed reserves),θα μπορούσαμε να

πούμε ότι τα συγκεκριμένα κεφάλαια θεωρούνται αποδεκτά μετά και από έγκριση των εποπτικών αρχών της υπό εξέταση χώρας. Θεωρητικά, σε αυτόν τον προσδιορισμό αντιστοιχεί ένα μέρος από τα μετά από φόρους κέρδη ή ζημίες λογιστικά αποτελέσματα , τα οποία σε κάποιες χώρες της Ε.Ε. επιτρέπεται να διακρατούνται ως αποθεματικά σε αφανή μορφή. Μάλιστα οι εποπτικές αρχές αναμένουν από μιας τέτοιας μορφής αποθεματικό να είναι σε θέση οι τράπεζες να αντιμετωπίσουν έκτακτες ζημίες.

Το δεύτερο τμήμα των συμπληρωματικών κεφαλαίων περιλαμβάνει τις Επανεκτιμήσεις των στοιχείων του Ενεργητικού (asset revaluation reserves). Συγκεκριμένα, σε ότι αφορά τα πάγια στοιχεία του Ενεργητικού των τραπεζών, σε ορισμένες χώρες της Ε.Ε. καθορίζεται μόνο η επανεκτίμησή τους και η παρουσίαση της προκύπτουσας διαφοράς στα ίδια κεφάλαιά τους. Επιπλέον υπάρχει και η περίπτωση της παρουσίασης στα ίδια κεφάλαια των επανεκτιμήσεων, από τα χαρτοφυλάκια των τραπεζών , των μετοχών εκείνων που στον Ισολογισμό διακρατούνται στο ιστορικό τους κόστος απόκτησης για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα. Ειδικά στο θέμα αυτό η Βασιλεία Ι προέβλεπε την δυνατότητα μιας έκπτωσης (discount) της τάξης του 55% σε ότι αφορά την παρουσίαση στο ενεργητικό της διαφοράς μεταξύ ιστορικού κόστους και τρέχουσας τιμής αγοράς μιας μετοχής, με σκοπό την προφύλαξη της τράπεζας από ισχυρές διακυμάνσεις τιμών (volatility) αλλά και για λόγους φορολογικής χρέωσης πάνω σε μη πραγματοποιηθέν κέρδος (unrealized gain).

Το τρίτο τμήμα των συμπληρωματικών κεφαλαίων περιλαμβάνει τις Προβλέψεις (general provisions). Η περίπτωση αυτή αναφέρεται στην ανάγκη ύπαρξης ενός κεφαλαίου που σκοπό έχει την κάλυψη της τράπεζας από ενδεχόμενες αθετήσεις δανείων από αντισυμβαλλομένους που όμως δεν έχουν ακόμα συγκεκριμενοποιηθεί. Επιπλέον η Βασιλεία Ι ξεκαθάριζε ότι με τα συγκεκριμένα αποθεματικά η τράπεζα δεν έπρεπε να καλύπτει ήδη καταγεγραμμένες απώλειες. Τέλος, το ποσό των γενικών αποθεματικών δεν έπρεπε να ξεπερνά το 1,25% του συνόλου των σταθμισμένων απαιτήσεων (weighted assets) του ενεργητικού της τράπεζας.

Το επόμενο τμήμα των συμπληρωματικών κεφαλαίων περιλαμβάνει τα Υβριδικά εργαλεία κεφαλαίου (hybrid capital equipments). Με τον όρο αυτό η Βασιλεία Ι κάλυπτε μια σειρά από «εργαλεία εποπτικής πολιτικής» που εμπεριέχουν χαρακτηριστικά τόσο μετοχών (equity) όσο και δανείων (debts). Παραδείγματα αποτελούν οι προνομιούχες μετοχές , οι μετατρέψιμες ομολογίες, τα δάνεια χωρίς λήξη (perpetual).

Το τελευταίο τμήμα των συμπληρωματικών κεφαλαίων αναφέρεται στο Μη εγγυημένο χρέος (subordinated debt), το οποίο ως εργαλείο κεφαλαίου (debt instrument) είναι επίσης τμήμα των υποχρεώσεων (liabilities) της τράπεζας. Τα συγκεκριμένα συμπληρωματικά είδη κεφαλαίου, προκειμένου να συμπεριληφθούν στα Tier II, θα πρέπει να έχουν διάρκεια ζωής μεγαλύτερη των πέντε ετών. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν και οι περιορισμένης χρονικής διάρκειας εξαργυρώσιμες προνομιούχες μετοχές (οι οποίες δεν σχετίζονται με αυτές του Tier I). Συνήθως αυτού του είδους οι προνομιούχες μετοχές προσφέρονται από τις τράπεζες με μία έκπτωση (discount) της τάξης του 20% κατ' έτος, πράγμα που υποδηλώνει και την περιορισμένη αξίας τους ως εργαλείο κεφαλαίου. Τέλος, επισημαίνεται ότι τα συγκεκριμένα κεφάλαια διαφοροποιούνται από τα υβριδικά εργαλεία κεφαλαίου στο ότι δεν συμμετέχουν στις ζημίες της τράπεζας, η οποία συνεχίζει να διαπραγματεύεται στην αγορά.

Στον επόμενο πίνακα δίνεται μια συνοπτική εικόνα του πως αντιμετώπιζε το Σύμφωνο της Βασιλείας Ι (αλλά και η Βασιλεία ΙΙ) την έννοια των συμπληρωματικών κεφαλαίων.

Συνοπτική παρουσίαση των Tier II

- Αφανή αποθεματικά undisclosed reserves) κυρίως για κάλυψη έκτακτων ζημιών
- Επανεκτιμήσεις των στοιχείων του Ενεργητικού

1. επανεκτιμήσεις στα πάγια
2. επανεκτιμήσεις στα χαρτοφυλάκια (π.χ. στις μετοχές με discount)

- Γενικά αποθεματικά για κάλυψη μη προσδοκώμενων αθετήσεων δανείου από αντισυμβαλλομένους
- Υβριδικά εργαλεία κεφαλαίου (π.χ. mandatory convertible debts αλλά και κάποιες κατηγορίες προνομιούχων μετοχών ειδικών όρων που δεν σχετίζονται με τις προνομιούχες των Tier I)
- Μη εγγυημένο χρέος περιορισμένης χρονικής διάρκειας αλλά άνω των πέντε ετών (π.χ. οι εξαργυρώσιμες προνομιούχες μετοχές ειδικών όρων που δεν σχετίζονται με τις προνομιούχες των Tier I.

Πηγή: Basel Committee on Banking Supervision (1998)

Ο παραπάνω πίνακας είναι ενδεικτικός της λογιστικής δομής των συμπληρωματικών κεφαλαίων (supplementary capital) , τα οποία η Τράπεζα της Ελλάδος καλείται να παρακολουθεί με σκοπό τον

έλεγχο των εμπορικών τραπεζών που δραστηριοποιούνται στη χώρα.

Στα παραπάνω κεφάλαια – Tier I και Tier II – ισχύουν επιπλέον οι ακόλουθοι περιορισμοί:

το σύνολο των Tier II κεφαλαίων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το σύνολο των κεφαλαίων Tier I και

τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 50% των κεφαλαίων Tier I.

Από τα παραπάνω Tier I και Tier II κεφάλαια θα πρέπει να αφαιρεθούν ποσά που αφορούν τοποθετήσεις των τραπεζών σε λοιπά πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα όπως:

τοποθετήσεις μιας τράπεζας σε ένα άλλο πιστωτικό ίδρυμα με ποσοστό μεγαλύτερο από το 10% του μετοχικού τους κεφαλαίου.

Τοποθετήσεις της προαναφερόμενης τράπεζας σε διάφορα πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα, η συμμετοχή της οποίας, αν και επιμεριστικά δεν υπερβαίνει το 10% του μετοχικού τους κεφαλαίου, αθροιστικά λαμβανόμενη υπερβαίνει το 10% των ιδίων κεφαλαίων της επενδύουσας τρράπεζας.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται αναλυτικά η δομή του συμπληρωματικού κεφαλαίου, Tier II, όπως αυτή αποτυπώνεται σε πρακτικούς λογιστικούς όρους και σε μη ενοποιημένη βάση στο ελληνικό λογιστικό σύστημα.

Λογιστική παρουσίαση των συμπληρωματικών κεφαλαίων σε μη ενοποιημένη βάση (supplementary capital) - Tier II

- Από τα Ίδια Κεφάλαια της τράπεζας (equity)
  - Αποθεματικά αναπροσαρμογής παγίων στοιχείων του Ενεργητικού (revaluation reserves – buildings and equity)
  - Διορθώσεις αξίας απαιτήσεων έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων και πελατών καθώς και διορθώσεις αξίας μετοχών, ομολόγων και άλλων τίτλων σταθερής απόδοσης
  - Προνομιούχες μετοχές καθορισμένης και μη διάρκειας με δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος (perpetual or non perpetual preferred stocks)
- Από τις Υποχρεώσεις της τράπεζας (liabilities)
  - Τίτλοι εκδοθέντες από το πιστωτικό ίδρυμα μη καθορισμένης διάρκειας (εφόσον δεν επιτρέπεται να εξοφληθούν με πρωτοβουλία του κομιστή, στη σύμβασή τους προβλέπεται η αναβολή των τόκων, κατατάσσονται μετά τις απαιτήσεις όλων των άλλων πιστωτών, και προβλέπεται ότι το κεφάλαιο και οι μη καταβληθέντες τόκοι είναι δυνατόν να διατεθούν για απόσβεση ζημιών)
  - Δάνεια μειωμένης εξασφάλισης ορισμένης διάρκειας (εφόσον η αρχική τους διάρκεια δεν είναι μικρότερη των 5 ετών, στη δανειακή σύμβαση δεν υπάρχει ρήτρα πρόωρης εξόφλησης και, σε περίπτωση εκκαθάρισης, οι απαιτήσεις των κομιστών τέτοιων δανείων εξοφλούνται μετά την εξόφληση όλων των άλλων κατηγοριών οφειλών)

Πηγή: ΠΔΤΕ 2053/18.3.1992

Επιπλέον κατά τον υπολογισμό, σε μη ενοποιημένη βάση, των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών που αποτελούν τις μητρικές εταιρείες δεν αφαιρούνται οι Συμμετοχές σε πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις περί εποπτείας σε ενοποιημένη βάση.[6]

Τέλος , κατά τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων σε ενοποιημένη βάση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη εκτός από τα στοιχεία των προαναφερόμενων πινάκων και τα στοιχεία του κάτωθι πίνακα:

Ίδια κεφάλαια σε ενοποιημένη βάση *

- Δικαιώματα μειοψηφίας με κατανομή στα κεφάλαια Tier I ή Tier II ανάλογα με την κατηγορία των στοιχείων των ενοποιούμενων θυγατρικών στα οποία αντιστοιχεί
- Διαφορές ενοποίησης
- Διαφορά που προκύπτει από Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης
- Διαφορές που προκύπτουν κατά την ενοποίηση από τη μετατροπή σε συνάλλαγμα ιδίων κεφαλαίων συνδεδεμένων πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων του εξωτερικού

* τα παραπάνω στοιχεία προσαυξάνουν ή μειώνουν τα ίδια κεφάλαια ανάλογα με το αν αποτελούν πιστωτικά ή χρεωστικά στοιχεία αντίστοιχα.

2.2.3.: Οι κίνδυνοι των Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Η θεσμική θωράκιση των πιστωτικών ιδρυμάτων έχει σκοπό την εύρυθμη λειτουργία των τραπεζών και συνδέεται άμεσα με την προσπάθεια ελαχιστοποίησης μιας σειράς από διαφορετικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες κατά την άσκηση της λειτουργίας τους. Πιο συγκεκριμένα αναφερόμαστε σε μια σειρά από κινδύνους και επιμέρους κινδύνους όπως:

- Τον κίνδυνο της αγοράς (market risk) που περιλαμβάνει κυρίως:
  - Τον κίνδυνο των επιτοκίων
  - Τον κίνδυνο ρευστότητας
  - Τον κίνδυνο συναλλαγματικών ισοτιμιών
- Τον πιστωτικό κίνδυνο (credit risk) που περιλαμβάνει κυρίως:

[6] ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ: Περιγραφή και Συνέπειες για το Τραπεζικό Σύστημα , Γιάννη Παναγόπουλου – Γιάννη Πελετίδη, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών , Αθήνα 2007, σελ 99-105

- Τον κίνδυνο που προέρχεται από τα εντός ισολογισμού στοιχεία των τραπεζών (on – balance sheet items),
- Τον κίνδυνο που προέρχεται από τα εκτός ισολογισμού στοιχεία των τραπεζών (off – balance sheet items),
- Τον κίνδυνο χώρας .

❖ Τον τεχνολογικό και λειτουργικό κίνδυνο (operational risk)
❖ Τους λοιπούς κινδύνους.

Τους εν λόγω κινδύνους ταξινόμησε με τον παραπάνω τρόπο αρχικά η Βασιλεία Ι και πιο εμπεριστατωμένα και αναλυτικά η Βασιλεία ΙΙ.

Ο κίνδυνος μεταβολής των επιτοκίων (interest rate risk)

Ο κίνδυνος μεταβολής των επιτοκίων συνίσταται στη μείωση των κερδών εξαιτίας των μεταβολών των τιμών των επιτοκίων. Το κλειδί στον ειδικό ρόλο των τραπεζών είναι ο «μετασχηματισμός» των περιουσιακών τους στοιχείων. Ο «μετασχηματισμός» αυτός περιλαμβάνει την «αγορά» τίτλων πρωτογενώς, στο συνολικό χαρτοφυλάκιο τους (δάνεια ,ομόλογα), και τη χρηματοδότηση αυτών των «αγορών» μέσω της έκδοσης και διάθεσης τραπεζικών τίτλων (καταθέσεις). Οι τίτλοι τους οποίους μια τράπεζα αγοράζει πρωτογενώς συχνά έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά διάρκειας και ρευστότητας (liquidity and maturity) από ότι οι τίτλοι τους οποίους η τράπεζα δευτερογενώς εκδίδει για τη χρηματοδότηση των πρώτων. Η έλλειψη ταύτισης στις διάρκειες των απαιτήσεων και υποχρεώσεων ενός πιστωτικού ιδρύματος συχνά τις εκθέτει στον κίνδυνο επιτοκίων.

Για παράδειγμα, ας πάρουμε μια τράπεζα που εκδίδει τίτλους διάρκειας ενός έτους για να χρηματοδοτήσει απαιτήσεις της με διάρκεια δύο ετών. Υποθέτουμε ότι το κόστος των υποχρεώσεων της είναι 9% και η απόδοση του ενεργητικού της 10% ετησίως. Στη διάρκεια του πρώτου έτους η τράπεζα θα κερδίσει 1%. Στο δεύτερο όμως έτος τα κέρδη της είναι αβέβαια. Αν τα επιτόκια μείνουν αμετάβλητα , το κέρδος της θα παραμείνει στο 1%. Υπάρχει όμως πάντα η πιθανότητα αλλαγής των επιτοκίων μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου έτους, ο επονομαζόμενος δηλαδή «κίνδυνος των επιτοκίων». Αν τα (διατραπεζικά) επιτόκια το δεύτερο έτος ανέβουν στο 11%, τότε με το επιτόκιο αυτό θα αναγκασθεί να δανειστεί η τράπεζα και στο τέλος τους δεύτερου έτους θα γράψει μία ζημία -1%. Έτσι το συμπέρασμα από το παραπάνω παράδειγμα είναι ότι, οποτεδήποτε μια τράπεζα διατηρεί πιο μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε σχέση με τις υποχρεώσεις, εκτίθεται στον κίνδυνο του κόστους επαναχρηματοδότησης του χρέους της.

Ακόμη όμως και στην περίπτωση που το τραπεζικό ίδρυμα έχει δανειστεί μακροπρόθεσμα (υποχρεώσεις – deposits) για να χρηματοδοτήσει απαιτήσεις μικρότερης διάρκειας, εκτίθεται σε κίνδυνο επανεπένδυσης. Πιο συγκεκριμένα, αν για παράδειγμα έχει δανειστεί για δύο χρόνια με επιτόκιο 9% και έχει δανείσει με επιτόκιο 10% για ένα χρόνο, τον πρώτο χρόνο θα γράψει κέρδος 1%. Τα χρήματα από τις επενδύσεις της θα πρέπει να επιστραφούν και πρέπει να επενδυθούν για ένα ακόμη χρόνο. Αν εν τω μεταξύ τα επιτόκια έχουν μειωθεί στο 8% , τότε η τράπεζα θα γράψει ζημία -1% τον δεύτερο χρόνο αντισταθμίζοντας το κέρδος του πρώτου χρόνου.[7]

Επιπρόσθετα στους κινδύνους επαναχρηματοδότησης και επανεπένδυσης, η τράπεζα αντιμετωπίζει και τον κίνδυνο αγοράς ή, περιφραστικά μιλώντας, τον κίνδυνο που δημιουργείται, λόγω της μεταβολής των επιτοκίων, στην αποτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού της. Πιο συγκεκριμένα, γνωρίζοντας ότι η αγοραία αξία μιας απαίτησης ή μιας υποχρέωσης είναι το σύνολο των προεξοφλημένων ταμειακών ροών της, με την αύξηση των (διατραπεζικών) επιτοκίων (i) αυξάνει ο συντελεστής προεξόφλησης των ροών αυτών και συνεπακόλουθα μειώνεται η αγοραία αξία τόσο της απαίτησης όσο και της υποχρέωσης. Αντίθετα, με τη μείωση των επιτοκίων έχουμε αύξηση της αγοραίας αξίας και των δύο. Επίσης, οι διαφορετικές διάρκειες απαιτήσεων και υποχρεώσεων συνεπάγονται τη διαφορετική ευαισθησία τους σε μεταβολές των επιτοκίων. Με απλά λόγια , ο ίδιος ο χρόνος επηρεάζει την ελαστικότητα (το duration, D) των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Το στοιχείο αυτό επιτείνει ακόμη περισσότερο τις διαφορές στις αγοραίες αξίες των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού, μεταβάλλοντας κατ' επέκταση την αγοραία αξία των ιδίων κεφαλαίων (E) , πράγμα που μπορεί να οδηγήσει μια τράπεζα σε κίνδυνο χρεοκοπίας.

Ο κίνδυνος ρευστότητας (Liquidity risk)

Ο κίνδυνος ρευστότητας ξεκινά τη στιγμή που οι καταθέτες μιας τράπεζας ζητούν άμεσα να αποσύρουν τα χρήματα τους. Όταν, συμβαίνει αυτό, η τράπεζα, για να ικανοποιήσει την αυξημένη ζήτηση καταθέσεων (δηλαδή αποπληρωμής των υποχρεώσεων της), είναι αναγκασμένη να προσφεύγει σε δανεισμό ή στην πώληση ιδίων περιουσιακών στοιχείων της. Το στοιχείο με τη μεγαλύτερη ρευστότητα, σε ότι αφορά την πώληση ιδίων περιουσιακών

[7] ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ: Περιγραφή και Συνέπειες για το Τραπεζικό Σύστημα , Γιάννη Παναγόπουλου – Γιάννη Πελετίδη, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών , Αθήνα 2007,σελ 82

στοιχείων, είναι τα μετρητά και η τράπεζα οφείλει να το χρησιμοποιήσει (διαθέσει) για να καλύψει τις προαναφερθείσες υποχρεώσεις της.

Όμως, υπάρχουν περιπτώσεις που οι τράπεζες αντιμετωπίζουν πραγματικές κρίσεις ρευστότητας. Για παράδειγμα, περιπτώσεις όπως μία έλλειψη εμπιστοσύνης στην τράπεζα ή μια γενικότερη οξεία οικονομική κατάσταση και νομισματική κρίση μπορεί να αναγκάσουν τους δανειστές των τραπεζών (κυρίως τα νοικοκυριά) να αποσύρουν πολύ περισσότερα από τα προβλέψιμα χρήματα. Όταν όλες οι τράπεζες αντιμετωπίζουν παρόμοιες αυξημένες ζητήσεις καταθέσεων, τότε αναμένεται το κόστος τραπεζικού δανεισμού να αυξηθεί κατακόρυφα και η προσφορά χρήματος να μειωθεί ή να περιοριστεί δραστικά. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι τράπεζες αναγκάζονται να πωλούν λιγότερο ρευστά περιουσιακά τους στοιχεία για να ικανοποιήσουν τις απρόσμενες ανάγκες τους. Αυτό μπορεί να προκαλέσει σοβαρή ζημιά σε μια τράπεζα – ιδιαίτερα σε «ρηχές» χρηματοπιστωτικές αγορές – ειδικά όταν ορισμένα περιουσιακά στοιχεία τους μπορούν πουληθούν σε πολύ μικρότερες τιμές από τις αγορασθείσες (αφού η πώληση πρέπει να γίνει άμεσα) από ότι αν η τράπεζα είχε περισσότερο χρόνο να διαπραγματευθεί. Ως αποτέλεσμα μια τέτοια ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων σε χαμηλές τιμές μπορεί να οδηγήσει σε χρεοκοπία. Παραδείγματα τέτοιων λιγότερο ρευστοποιήσιμων στοιχείων (απαιτήσεων) στην αγορά είναι τα δάνεια των μικρών επιχειρήσεων (Μ.Μ.Ε.) που υπάρχουν στο banking book των τραπεζών.

Ο κίνδυνος συναλλαγματικών ισοτιμιών (FX risk)

Όλο και περισσότερες τράπεζες έχουν αναγνωρίσει ότι οι απευθείας επενδύσεις στο εξωτερικό και η διατήρηση τίτλων εξωτερικού στα χαρτοφυλάκια τους μπορεί να επεκτείνουν τα κέρδη τους. Η ωφέλεια μιας τράπεζας από την επέκτασή της στο εξωτερικό προκύπτει από την ικανότητα της να προσθέτει στο συνολικό χαρτοφυλάκιο των εγχώριων απαιτήσεών της και ξένους τίτλους. Με τον τρόπο αυτό αυξάνει τη διασπορά του χαρτοφυλακίου της , άρα μειώνει ακόμη περισσότερο τον συνολικό της κίνδυνο. Όμως η επέκταση στο εξωτερικό εκθέτει την τράπεζα επιπλέον των κινδύνων επιτοκίου και σε «κινδύνους συναλλαγματικών ισοτιμιών».

Για παράδειγμα, ας υποθέσουμε ότι μια ελληνική τράπεζα εκταμιεύει ένα δάνειο για λογαριασμό μιας αγγλικής εταιρείας σε λίρες Αγγλίας. Αν η στερλίνα υποτιμηθεί στο μεταξύ διάστημα σε σχέση με το ευρώ (ή ανατιμηθεί το ευρώ σε σχέση με το ξένο

νόμισμα), τότε οι πληρωμές κεφαλαίου και των τόκων που θα γίνουν προς την τράπεζα από την αγγλική εταιρεία θα μετατρέπονται σε λιγότερα ευρώ από ότι αρχικά είχε υπολογιστεί πράγμα που μεταφράζεται σε ζημία για την ελληνική τράπεζα που προέρχεται από τον «κίνδυνο συναλλαγματικών ισοτιμιών».

Ο πιστωτικός κίνδυνος (credit risk)

Πιστωτικός είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν δύναται να εξοφλήσει την υποχρέωσή του είτε στον οφειλόμενο χρόνο είτε οποτεδήποτε μετά τη λήξη αυτού . Περιλαμβάνει και την περίπτωση απώλειας μη πραγματοποιηθέντων κερδών , μη διακανονισθείσας σύμβασης όπως επίσης και το φόβο παραδοθέντων χρεογράφων ή γενομένων πληρωμών προς τον ευρισκόμενο σε αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του . Ο πιστωτικός κίνδυνος διακρίνεται , ειδικότερα , στα συστήματα διακανονισμού σε : α) principal risk = κυρίως κίνδυνος . Είναι ο μεγαλύτερος των κινδύνων και αφορά την απώλεια ολοκλήρου της αξίας των κεφαλαίων των χρεογράφων που παραδόθηκαν ήδη στον αντισυμβαλλόμενο . Μπορεί να θίγει και τα δύο μέρη . Ο αγοραστής διατρέχει κύριο κίνδυνο όταν εξοφλεί την υποχρέωση του χωρίς , όμως , να του παραδοθούν τα χρεόγραφα. Ο πωλητής διατρέχει κύριο κίνδυνο όταν παραδίδει τα χρεόγραφα αλλά δεν λαμβάνει τα χρήματα , β) replacement cost risk = κίνδυνος κόστους αντικατάστασης . Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν ο αντισυμβαλλόμενος σε μια εκκρεμή συναλλαγή η οποία ολοκληρώνεται σε μια μελλοντική ημερομηνία , βρεθεί σε αδυναμία εκπλήρωσης της υποχρέωσής του η οποία αδυναμία οδηγεί τον άλλο αντισυμβαλλόμενο σε μία μη καλυφθείσα ή ανοικτή θέσης αγοράς ή σε απώλεια πραγματοποιηθέντων κερδών . Η προκύπτουσα ανοικτή θέση είναι το κόστος αντικατάστασης της αρχικής όμως σε τρέχουσες τιμές αγοράς . γ) Settlement risk = κίνδυνος διακανονισμού . Οφείλεται στην πτώχευση ή την αδυναμία του αντισυμβαλλομένου να καταβάλει την παροχή του κατά το διακανονισμό μιας ανταλλαγής . δ) Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου . Υφίσταται όταν ένας εκ των αντισυμβαλλομένων σε μια διμερή συναλλαγή αδυνατεί να καταβάλει την οφειλή του . ε) Legal risk = νόμιμος κίνδυνος , συνίσταται σε απώλεια κεφαλαίων η περιουσιακών στοιχείων λόγο μη ύπαρξης του κατάλληλου νομικού πλαισίου για την υποχρεωτική εκτέλεση των συμβάσεων ή έκδοσης σε διαφορετικές χώρες αντίθετων δικαστικών αποφάσεων . στ) Κίνδυνος εκδότη : Η ζημία που μπορεί να προκληθεί λόγο πτώχευσης ή αδυναμίας ενός εκδότη χρεογράφων να αποδώσει αυτό στο δικαιούχο μιας συναλλαγής .

Ο πιστωτικός κίνδυνος τώρα , στην περίπτωση που το πιστωτικό γεγονός ορίζεται ως η πτώχευση του πιστούχου θεωρείται η συνισταμένη τεσσάρων εκ μέρους κινδύνων :

-του κινδύνου πτώχευσης (default risk)

-του κινδύνου ανοίγματος (exposure risk)

-του κινδύνου ανάκτησης σε περίπτωση πτώχευσης (recovery risk)

-του κινδύνου περιθωρίων (credit risk)

Ο κίνδυνος πτώχευσης αναφέρεται στην πιθανότητα πτώχευσης των πιστούχων ενός πιστωτικού ιδρύματος .

Ο κίνδυνος ανοίγματος αναφέρεται στο συνολικό ποσό που αυτό είναι εκτεθειμένο σε πιστωτικό κίνδυνο. Στην περίπτωση του χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων το συνολικό ποσό ταυτίζεται με την ονομαστική αξία των πιστοδοτήσεων .

Ο κίνδυνος ανάκτησης σε περίπτωση πτώχευσης αναφέρεται στο ποσό ικανοποίησης της τράπεζας από το συνολικό ποσό που είναι εκτεθειμένο σε περίπτωση πτώχευσης του πιστούχου .

Ο κίνδυνος περιθωρίων αναφέρεται στην πιθανότητα μείωσης της αξίας μιας πιστοδότησης ως αποτέλεσμα της αύξησης των πιστωτικών περιθωρίων και της τιμολόγησής της σε τιμές αγοράς.

Τέλος στα πλαίσια της τραπεζικής συναλλακτικής γεννιόνται κίνδυνοι κατ' είδος εργασίας ή κατά τομείς δραστηριότητας από τους οποίους εντονότεροι και απειλητικότεροι εμφανίζονται οι κίνδυνοι που προέρχονται από τις πιστοδοτήσεις , δηλαδή οι πιστωτικοί κίνδυνοι .

Η ένταση και η έκταση αυτών εξαρτάται κυρίως από τη μορφή , το ύψος και τη διάρκεια των πιστοδοτήσεων από την ικανότητα εκτίμησης του πιστωτικού κινδύνου και από την κάλυψη ή μη των αποδεκτών κινδύνων .

Οι πιστωτικοί κίνδυνοι διακρίνονται σε :

- Κινδύνους από το περιβάλλον
- Κινδύνους από τη δραστηριότητα των χρηματοδοτημένων επιχειρήσεων
- Κινδύνους από μικτά αίτια , της πιστώτριας Τράπεζας και των χρηματοδοτημένων επιχειρήσεων
- Κινδύνους από τη μορφή , το ύψος και τη διάρκεια των πιστοδοτήσεων

Ο κίνδυνος των εκτός Ισολογισμού στοιχείων

Μια επαναστατική τάση στα μοντέρνα πιστωτικά ιδρύματα είναι η ανάπτυξη των εκτός ισολογισμού στοιχείων (off -balance sheet items). Οι τράπεζες έχουν επιδοθεί στην ενίσχυση του ρόλου των στοιχείων αυτών καθώς επιτρέπουν σε αυτές να αυξήσουν το

εισόδημα τους (ή κέρδος στη λογιστική ορολογία) χωρίς να επιβαρύνουν ουσιαστικά τον Ισολογισμό τους. Εξ ορισμού η εκτός ισολογισμού δραστηριότητα δεν εμφανίζεται στον ισολογισμό , επειδή δεν αφορά τρέχουσα απαίτηση ούτε τρέχουσα υποχρέωση. Παρόλα αυτά οι εκτός ισολογισμού δραστηριότητες επηρεάζουν τη μελλοντική οικονομική κατάσταση της τράπεζας από την άποψη ότι αφορούν πιθανές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις. Σαν τέτοιες οι λογιστές τις τοποθετούν στο τέλος του ισολογισμού.

Ένα παράδειγμα εκτός ισολογισμού στοιχείου είναι οι εγγυητικές επιστολές με τις οποίες οι τράπεζες εγγυώνται (σαν τριτεγγυητές) για πελάτες πιστούχους της. Αν οι πελάτες αυτοί των τραπεζών (π.χ. στην περίπτωση των εγγυητικών επιστολών πληρωμής) έχουν καλή οικονομική κατάσταση και εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, τότε οι εγγυητικές επιστολές λήγουν αχρησιμοποίητες. Κατ' επέκταση τίποτε δεν θα εμφανισθεί στον ισολογισμό της τράπεζας πέρα από τις προμήθειες που θα αυξήσουν τα έσοδα της τράπεζας στον λογαριασμό των αποτελεσμάτων χρήσης της, από την έκδοση εγγυητικών επιστολών.

Όμως η δραστηριότητα αυτή δεν είναι χωρίς κίνδυνο. Αν υποθέσουμε ότι η εταιρεία (πελάτης της τράπεζας) για την οποία έχει εκδοθεί η εγγυητική επιστολή χρεοκοπήσει, τότε η τράπεζα υποχρεούται να καταβάλει το ποσό της εγγυητικής επιστολής την οποία έχει εκδώσει και συνεπώς η πιθανή υποχρέωση προς τρίτους θα γίνει πραγματική. Η τράπεζα θα χρησιμοποιήσει δηλαδή τα δικά της διαθέσιμα για να αποζημιώσει τον παραλήπτη της εγγυητικής. Σημαντικές ζημίες από εκτός ισολογισμού δραστηριότητες μπορεί θεωρητικά να οδηγήσουν μια τράπεζα στη χρεοκοπία, όπως ακριβώς οι μεγάλες ζημίες που μπορεί να προκληθούν από τις εντός ισολογισμού δραστηριότητες (on-balance sheet items).

Οι εγγυητικές επιστολές είναι ένα παράδειγμα εκτός ισολογισμού στοιχείου. Άλλα τέτοια στοιχεία είναι οι θέσεις σε προαγορές ή προπωλήσεις συναλλάγματος, τα swaps, οι συμβάσεις προαγοράς και άλλα παράγωγα προϊόντα, τα οποία οι τράπεζες διαθέτουν στα χαρτοφυλάκια τους . Παρόλο που κάποια από αυτά τα προϊόντα σκοπό έχουν να μειώσουν τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο των επιτοκίων, τον κίνδυνο των συναλλαγματικών ισοτιμιών κ.λ.π. , μια κακή διαχείριση ή μη κατάλληλη χρήση τους μπορεί να προκαλέσει πολύ μεγάλες ζημίες στις τράπεζες (για παράδειγμα της τράπεζας Barings).

Ο κίνδυνος χώρας

Μια τράπεζα που δραστηριοποιείται διεθνώς και δεν συγχρονίζει τόσο το μέγεθος όσο και τις διάρκειες των τοποθετήσεων (assets)

και των υποχρεώσεων της (debt) σε ξένο νόμισμα εκτίθεται σε κίνδυνο μεταβολής των επιτοκίων του ξένου νομίσματος και σε συναλλαγματικό κίνδυνο. Πέρα όμως από τους κινδύνους αυτούς υπάρχει και μια άλλη μορφή κινδύνου, ο «κίνδυνος χώρας».

Ο «κίνδυνος χώρας « αναφέρεται στη πιθανότητα αδυναμίας ή απροθυμίας ενός κράτους –οφειλέτη, ή στην αδυναμία άλλου οφειλέτη να εκπληρώσει τις εξωτερικές τους υποχρεώσεις για λόγους που δεν εμπίπτουν στους συνήθεις επιχειρηματικούς και ανά όλα τα δάνεια απαντώμενους, κινδύνους. Σαν υποκατηγορίες του «κινδύνου χώρας» περιλαμβάνονται ο «κρατικός κίνδυνος» (sovereign risk, που αφορά τον ειδικό κίνδυνο ο οποίος σχετίζεται με τη νομική ασυλία ενός ξένου κράτους -οφειλέτη, καθώς και «έμμεσος κίνδυνος»(transfer risk), που αφορά τον κίνδυνο να καταστεί κάποια, κατά άλλα φερέγγυα οικονομική μονάδα, ανίκανη αν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της προς το εξωτερικό, λόγω τοπικών συναλλαγματικών περιορισμών. Με άλλα λόγια ο έμμεσος κίνδυνος περιγράφει την πιθανότητα να μεταβληθεί ένας συνήθης πιστωτικός κίνδυνος σε κίνδυνο χώρας.

Ο «κίνδυνος χώρας» αποτελεί το διακριτικό γνώρισμα της εξωτερικής δανειοδότησης, σε σχέση με την εσωτερική. Ο κίνδυνος που συνδέεται με τη δανειοδότηση μιας χώρας είναι διπλός: πολιτικός και οικονομικός :

- Πολιτικός κίνδυνος είναι η πιθανότητα οικονομικής ζημίας που οφείλεται σε πολιτικές εξελίξεις, οι οποίες οδηγούν σε δυσμενή αποτελέσματα)π.χ. απαλλοτρίωση, εξοντωτικοί περιορισμοί, πάγωμα απαιτήσεων ή αναγκαστική αποεπένδυση).

- Οικονομικός κίνδυνος είναι οι δυσμενείς χρηματοπιστωτικές εξελίξεις, όπως υποτίμηση, παύση μετατρεψιμότητας, αναμόρφωση εξωτερικού χρέους, παύση πληρωμών και δέσμευση καταθέσεων.

Η μορφή αυτή του κινδύνου είναι μια πιο σοβαρή μορφή πιστωτικού κινδύνου από την αντίστοιχη που μπορεί να αντιμετωπίσει μια τράπεζα που τοποθετείται σε εγχώριους τίτλους μόνο. Για παράδειγμα, η τράπεζα που αντιμετωπίζει την περίπτωση χρεοκοπίας μιας επιχείρησης την οποία έχει δανείσει μπορεί να καταφύγει στα δικαστήρια και να ανακτήσει μέρος ή και το σύνολο της οφειλής. Η περίπτωση της επιχείρησης στο εξωτερικό είναι διαφορετική, καθώς η ίδια μπορεί να επιθυμεί της υποχρέωσης της αλλά να μην μπορεί να το κάνει , διότι η κυβέρνηση του ξένου κράτους μπορεί να απαγορεύσει τις πληρωμές για συναλλαγματικούς ή ακόμη και για πολιτικούς λόγους. Στο παρελθόν, χώρες όπως η Αργεντινή, το Περού και η Βραζιλία έχουν επιβάλει περιορισμούς διαφόρων ειδών στις αποπληρωμές χρεών σε εξωτερικούς επενδυτές των εγχώριων επιχειρήσεων και δημοσίων οργανισμών σε νομίσματα όπως λ.χ. το δολάριο. Στις περιπτώσεις

αυτές η πιθανότητα να προσφύγει κανείς στα τοπικά ή στα διεθνή δικαστήρια δεν θα είχε κανένα απολύτως αποτέλεσμα. Η μόνη πιθανότητα μιας διεθνούς τράπεζας να διασφαλίσει ή και να αυξήσει την πιθανότητα αποπληρωμής των παλαιών οφειλών είναι αν ελέγξει τη μελλοντική προσφορά δανείων στη χώρα αυτή. Ακόμη και αυτή η δυνατότητα όμως γίνεται εξαιρετικά ασθενής σε χώρες που βρίσκονται στο χείλος της οικονομικής ή και νομισματικής κατάρρευσης.

Ο τεχνολογικός και ο λειτουργικός κίνδυνος

Η τεχνολογική αναβάθμιση ήταν το κύριο μέλημα των τραπεζών τα τελευταία χρόνια. Μέσω της τεχνολογίας, κυρίως της χρήσης προηγμένων συστημάτων πληροφορικής, οι τράπεζες προσπάθησαν να βελτιώσουν τη λειτουργικής τους αποτελεσματικότητα. Παραδείγματα είναι η εγκατάσταση Α.Τ.Μ. (Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών), το Web Banking κυρίως για τους πελάτες λιανικής, τα αυτόματα γραφεία συμψηφισμού και τα καλωδιακά δίκτυα πραγματοποίησης πληρωμών. Ο αντικειμενικός σκοπός της τεχνολογικής αυτής επέκτασης είναι η μείωση των λειτουργικών εξόδων, η αύξηση των κερδών και η κατάκτηση νέων αγορών. Πραγματικά δόθηκε η δυνατότητα στις τράπεζες να εκμεταλλευθούν τις όποιες οικονομίες κλίμακας και οικονομίες σκοπού που δημιουργεί η τεχνολογία. Έτσι οι οικονομίες κλίμακας αναμένεται να βοηθήσουν στη μείωση του μέσου κόστους με την επέκταση των προσφερόμενων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Από την άλλη πλευρά, οι οικονομίες σκοπού τονίζουν την ικανότητα των τραπεζών να παράγουν συνέργειες από την παραγωγή περισσότερων τους ενός προϊόντος με τους ίδιους πόρους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η χρήση του αρχείου πελατών για την πώληση τόσο τραπεζικών όσο και ασφαλιστικών προϊόντων.

Ο τεχνολογικός κίνδυνος προκύπτει όταν η επένδυση σε τεχνολογία δεν παράγει τις αναμενόμενες οικονομίες κόστους ή σκοπού. Αιτία για αυτό αποτελεί συνήθως η γραφειοκρατία, η οποία πολλαπλασιάζεται με τη μεγέθυνση και ανάπτυξη ενός πιστωτικού ιδρύματος. Θεωρητικά ο τεχνολογικός κίνδυνος μπορεί να οδηγήσει σε ζημίες που μπορεί, σε ακραίες περιπτώσεις, να φθάσουν ακόμα και σε ζητήματα χρεοκοπίας (π.χ. ζημίες από χάκερς στο σύστημα). Αντίθετα, οι ωφέλειες της τεχνολογικής ανάπτυξης επικεντρώνονται κυρίως στην υψηλότερη αποτελεσματικότητα σε σχέση με τους ανταγωνιστές, που οδηγεί στην επιβίωση της τράπεζας μακροπρόθεσμα.

Ο λειτουργικός κίνδυνος σχετίζεται εν μέρει με τον τεχνολογικό κίνδυνο και μπορεί να γεννηθεί εξαιτίας δυσλειτουργιών στα τεχνολογικά ιδρύματα.

Οι λοιποί κίνδυνοι

Παραπάνω επικεντρωθήκαμε σε επτά (7) μορφές κινδύνου που μπορεί να αντιμετωπίσει ένα πιστωτικό ίδρυμα. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν άλλοι κίνδυνοι, ίσως περισσότερο ξεχωριστοί. Παραδείγματα τέτοιων κινδύνων αποτελούν μια ξαφνική τροποποίηση του φορολογικού νόμου που επηρεάζει όλες τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις ή κάποιες απότομες και μη αναμενόμενες αλλαγές στις χρηματαγορές εξαιτίας πολέμων, επαναστάσεων ή κατάρρευσης των χρηματιστηριακών αγορών όπως συνέβη τα έτη 1929, 1987 και 2008. Ακόμη περισσότερο γενικοί μακροπρόθεσμοι κίνδυνοι όπως ο πληθωρισμός και η ανεργία, μπορεί να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα τις τράπεζες. Τέλος, άλλοι δευτερεύοντες κίνδυνοι οι οποίοι επηρεάζουν την ομαλή λειτουργία μιας τράπεζας είναι :

-Κίνδυνος διακανονισμού (settlement risk) : γενικός όρος που χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει τον κίνδυνο μήπως σε ένα σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων ή τίτλων δεν πραγματοποιηθεί ο διακανονισμός όπως αναμένεται . Μπορεί να περιλαμβάνει τόσο τον πιστωτικό όσο και τον κίνδυνο ρευστότητας.[5]

-Συστηματικός κίνδυνος (systemic risk) : κίνδυνος που συνιστάται στο ενδεχόμενο η αδυναμία ενός συμμετέχοντος σε σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων ή σύστημα " exchange for value " (σύστημα διακανονισμού το όποιο λειτουργεί με βάση την αρχή της πληρωμής του αντιτίμου με ταυτόχρονη παράδοση της αξίας) ή στις χρηματοπιστωτικές αγορές γενικότερα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του να προκαλέσει την αδυναμία εμπρόθεσμης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων άλλων συμμετεχόντων ή χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (π.χ. των υποχρεώσεων διακανονισμού στο πλαίσιο συστήματος μεταφοράς κεφαλαίων) . Η εν λόγω αδυναμία μπορεί να προκαλέσει σημαντικά προβλήματα ρευστότητας ή πιστωτικά προβλήματα και ως εκ τούτου απειλήσει τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών.[6]

-Κίνδυνος θεματοφυλακής (custody risk) : είναι η πιθανή απώλεια των χρεογράφων από ένα αποθετήριο τίτλων στην περίπτωση που ο θεματοφύλακας καταστεί αναξιόχρεος ή επιδείξει αμέλεια ή απάτη.[7]

-Εμπορικός κίνδυνος : Σ' αυτή την κατηγορία υπάγονται οι εξής κίνδυνοι : η αφερεγγυότητα ή αθέτηση εκ μέρους του χρεώστη και η ακύρωση της εμπορικής σύμβασης από τον αγοραστή , στο πλαίσιο

πίστωσης προμηθευτή , ή η άρνησή του να αποδεχθεί τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες που ζήταγε , χωρίς να έχει δικαίωμα να το πράξει.[8]

-Πολιτικός κίνδυνος : ο πολιτικός κίνδυνος καλύπτει , όσον αφορά τους χρεώστες του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα , τους ακόλουθους κινδύνους : την απόφαση τρίτης χώρας που εμποδίζει την εκτέλεση της δανειακής σύμβασης , ένα γενικό χρεοστάσιο που θεσπίζεται από τη χώρα του χρεώστη ή από τρίτη χώρα μέσω της οποίας θα πραγματοποιηθεί η πληρωμή , πολιτικά γεγονότα ή οικονομικές δυσκολίες ή νομοθετικά μέτρα που λαμβάνονται εκτός της χώρας του ασφαλιστή και τα οποία παρεμποδίζουν ή καθυστερούν τη μεταφορά κεφαλαίων , νομικές διατάξεις που εκδίδονται στη χώρα του χρεώστη και αποφάσεις της χώρας του ασφαλιστή ή του ασφαλισμένου που αφορά το εμπόριο μεταξύ ενός κράτους μέλους και τρίτων χωρών .

Για τους χρεώστες του δημοσίου , οι κίνδυνοι που αναφέρονται παρακάτω , θεωρούνται επίσης πολιτικοί κίνδυνοι : η αθέτηση εκ μέρους του χρεώστη και η ακύρωση της εμπορικής σύμβασης από τον αγοραστή στο πλαίσιο πίστωσης προμηθευτή ή η άρνησή του να αποδεχθεί τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες του ζήτησε χωρίς να έχει δικαίωμα να το πράξει.[9]

-κατασκευαστικός κίνδυνος : Η ζημία που προκύπτει από τον κατασκευαστικό κίνδυνο συγκεκριμενοποιείται όταν η εκτέλεση των συμβατικών υποχρεώσεων του ασφαλισμένου ή η κατασκευή των εμπορευμάτων αναστέλλονται για περίοδο έξι μηνών , υπό τον όρο ότι η εν λόγω αναστολή προκαλείται άμεσα και αποκλειστικά από ένα ή περισσότερα συμβάντα που ορίζονται στο παράρτημα ως εμπορικοί κίνδυνοι για τους χρεώστες του ιδιωτικού τομέα και ως πολιτικοί κίνδυνοι .[8]

- κίνδυνος αγοράς : είναι ο κίνδυνος που προκύπτει εξαιτίας των αντίξοων αποκλίσεων από την αξία αγοράς (mark-to-market value) του εμπορικού χαρτοφυλακίου κατά τη διάρκεια που απαιτείται για την ρευστοποίηση των συναλλαγών.

Ο κίνδυνος αγοράς υπάρχει πάντοτε. Η απόδοση του χαρτοφυλακίου αγοράς είναι τα κέρδη και οι ζημίες (P & L) που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των συναλλαγών. Οποιαδήποτε μείωση της αξίας επομένως έχει ως αποτέλεσμα ζημία της περιόδου που λαμβάνει χώρα η συναλλαγή , ζημία που ισούται με την διαφορά μεταξύ της αρχικής και τελικής αξίας αγοράς.

[8] http://europa.eu.int//scadplus/leg/el/lvb/124041.htm

-κίνδυνος φερεγγυότητας (solvency risk) : είναι ο κίνδυνος αδυναμίας κάλυψης των ζημιών από μέρους της τράπεζας με το ήδη υπάρχον κεφάλαιο, ο οποίος γεννάται από όλους τους ανωτέρω κινδύνους.

Ο κίνδυνος φερεγγυότητας (solvency risk) είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τις νομοθετικές και εποπτικές αρχές. Το θεμελιώδες ζήτημα της κεφαλαιακής επάρκειας είναι να καθορίσει ακριβώς την αναλογία κεφαλαίου με το σύνολο των κινδύνων έτσι ώστε αν επιτευχθεί ένα αποδεκτό επίπεδο φερεγγυότητας από κάθε τράπεζα.

2.3: Μέθοδοι Αξιολόγησης και μέτρησης των τραπεζικών κινδύνων

Οι μέθοδοι που οι τράπεζες χρησιμοποιούν για να αξιολογήσουν την ανεκτικότητά τους απέναντι στους κινδύνους που εμπερικλείονται στα δάνεια που παρέχουν και συνάπτουν με ιδιώτες, επιχειρήσεις, κράτη ποικίλουν , όχι μόνο μεταξύ των τραπεζών αλλά και με το μέγεθος τους δανείου. Η αξιολόγηση μιας αίτησης δανείου από μια μικρή επιχείρηση για λόγου χάρη δάνειο αξίας €10000 είναι απλούστερη από την αξιολόγηση της αίτησης ενός κράτους για δάνειο ύψους €500εκ.. Αυτό όμως δεν συνεπάγεται ότι η λεπτομερέστερη αξιολόγηση είναι απαραίτητα και η πιο ακριβής. Μια δίκαιη κριτική των μεθόδων αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται είναι ότι παρέχουν στην τράπεζα ποσοτικές ενδείξεις της σπουδαιότητας των συνδεόμενων με ένα δάνειο κινδύνων. Μεγάλο κομμάτι της διαδικασίας αξιολόγησης γίνεται μηχανογραφικά, όμως είναι σημαντική η κατανόηση των αρχών πάνω στις οποίες βασίζεται η αξιολόγηση και τις εγγενείς αδυναμίες και δυνατότητες της μεθοδολογίας. Είναι επίσης σημαντικό να ελέγχεται η διαδικασία αξιολόγησης τακτικά έτσι ώστε να αναγνωρίζονται οι αδυναμίες της, να διορθώνονται όπου είναι εφικτό και να προσαρμόζεται στις συνεχώς διαφοροποιούμενες καταστάσεις.

Η Πιστοδοτική Λειτουργία των Τραπεζών

Η σημαντικότερη λειτουργία των τραπεζών είναι η πιστοδοτική λειτουργία. Με τον όρο Πιστωτική Λειτουργία νοείται το σύνολο των πιστοδοτικών εργασιών δηλαδή της παροχής δανείων, πιστώσεων και χορηγήσεων.

Είναι φανερό ότι λόγω του σημαντικού οικονομικού και κοινωνικού ρόλου των τραπεζών η πιστοδοτική δραστηριότητα

αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα. Σήμερα με την απελευθέρωση και διεθνοποίηση των αγορών, τις επικρατούσες πλήρεις ανταγωνιστικές συνθήκες και τις συνεχείς μεταβολές στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον η άσκηση της πιστοδοτικής δραστηριότητας παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες και πολυπλοκότητα.

Η τεχνική της παροχής των δανείων, πιστώσεων και εγγυήσεων απαιτεί ειδικές επιστημονικές και τεχνοκρατικές γνώσεις καθώς και διαχειριστικές ικανότητες ώστε να επιτυγχάνεται η ασφαλέστερη και αντικειμενικότερη εκτίμηση των πιστοδοτικών θεμάτων και η αποτελεσματικότερη διαχείρισή τους. Προς την κατεύθυνση αυτή οι σύγχρονες τράπεζες πέρα από την επιλογή των κατάλληλων λειτουργών – διαχειριστών και τη συνεχή εκπαίδευσή τους στα πιστοδοτικά θέματα έχουν προκαθορίσει και το ευρύτερο πλαίσιο των κανόνων και ορθότερη άσκηση της πιστωτικής λειτουργίας. Ακόμη η άσκηση της πιστοδοτικής λειτουργίας των τραπεζών διέπεται από ένα νομισματικό πλαίσιο που καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις παροχής δανείων, πιστώσεων και εγγυήσεων.

Η πιστωτική λειτουργία με βάση τις επί μέρους ενέργειες των υπευθύνων και το χρόνο πραγματοποίησής τους διαχωρίζονται σε τρία κύρια στάδια :

το στάδιο της εξέτασης του αιτήματος για πιστοδότηση και τη λήψη της πιστοδοτικής απόφασης

το στάδιο των διαδικασιών εκτέλεσης των πιστοδοτήσεων

το στάδιο παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων

Κατά το πρώτο στάδιο συλλέγονται, αναλύονται και αξιολογούνται οι πληροφορίες και τα στοιχεία σχετικά με την πιστοδοτούμενη επιχείρηση και προσδιορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις συνεργασίας. Γενικά εξετάζεται αν από τη συνεργασία ικανοποιούνται τα κριτήρια που έχει θεσπίσει η τράπεζα, που είναι :

πιστωτικά κριτήρια

κριτήρια οφέλους συνεργασίας

Τα πιστωτικά κριτήρια

Τα πιστωτικά κριτήρια είναι εκείνα από την ανάλυση, εξέταση και εκτίμηση των οποίων προκύπτει η ύπαρξη ή μη των πιστωτικών κινδύνων ή διαφορετικά τεκμηριώνεται η δυνατότητα ή μη του πιστοδοτούμενου να ανταποκριθεί στις μελλοντικές υποχρεώσεις του. Οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν και που αποσκοπούν στην πιο πάνω διαπίστωση είναι :

Η εξέταση και ο προσδιορισμός της ανάγκης που θα καλυφθεί από τη συγκεκριμένη πιστοδότησης καθώς και ο προσδιορισμός των

συνολικών πιστωτικών αναγκών του πιστοδοτούμενου και οι πηγές κάλυψής τους.

Η εξέταση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστοδοτούμενου και η εκτίμηση των δυνατοτήτων του για την ομαλή αποπληρωμή της πιστοδότησης

Η εξέταση των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά και η εκτίμηση για τη διαμόρφωσή τους καθ' όλη τη διάρκεια της πιστοδότησης.

Με βάση την ανάλυση και αξιολόγηση των πιστωτικών κριτηρίων εκτιμάται η φύση και η έκταση των πιστωτικών κινδύνων και προσδιορίζονται οι πηγές εξυπηρέτησης των πιστοδοτήσεων.

Μια από τις βασικές αρχές των πιστοδοτήσεων είναι ότι η εξυπηρέτησή τους πρέπει να στηρίζεται σε δύο τουλάχιστον πηγές αποπληρωμής. Η πρώτη και κύρια πηγή απαραίτητα πρέπει να προέρχεται από τη λειτουργία του παραγωγικοσυναλλακτικού κυκλώματος της πιστοδοτούμενης επιχείρησης και ονομάζεται λειτουργική. Πέραν αυτής υπάρχουν και άλλες πηγές οι οποίες δεν προέρχονται από τη λειτουργία της επιχείρησης και ονομάζονται εξωεπιχειρηματικές ή εξωλειτουργικές και μπορεί να προέρχονται :

Από παροχή εγγυήσεων φυσικών ή νομικών προσώπων με ανάλογη οικονομική επιφάνεια

Από παροχή εμπράγματων εξασφαλίσεων (υποθήκες-προσημειώσεις επί ακινήτων)

Από ενεχυριάσεις εμπορευμάτων – αξιογράφων

Από την οικονομική επιφάνεια της επιχείρησης σε περίπτωση ρευστοποίησής της (ευχερώς ρευστοποιήσιμα στοιχεία).

Κριτήρια οφέλους συνεργασίας

Οι τράπεζες σαν επιχειρήσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα κύρια επιδίωξη έχουν την πραγματοποίηση εσόδων (κερδών) που προκύπτουν από τις πιστοδοτήσεις. Κάθε πιστοδότηση αφού κριθεί πρώτα ότι πληροί τα πιστωτικά κριτήρια, στη συνέχεια εξετάζεται αν παρέχει ικανοποιητική ωφέλεια για την τράπεζα.

Η ωφέλεια αυτή προέρχεται από τους τόκους των χρηματοδοτήσεων, τις προμήθειες των εγγυητικών επιστολών, τις καταθέσεις καθώς και από τα έσοδα άλλων τραπεζικών εργασιών.

Το δεύτερο στάδιο των διαδικασιών εκτέλεσης αναφέρεται στην ενεργοποίησης της ληφθείσας πιστοδοτικής απόφασης η οποία πραγματοποιείται με την εκταμίευση των δανείων ή την έκδοση των εγγυητικών επιστολών.

Το τρίτο στάδιο της πιστωτικής λειτουργίας αναφέρεται στην παρακολούθηση των πιστοδοτήσεων που αφορά το χρονικό διάστημα από την εκταμίευση μέχρι την αποπληρωμή τους.

Μέθοδοι Αξιολόγησης

Χαρακτηριστικό των νέων προτάσεων για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων είναι η υιοθέτηση πολλαπλών προσεγγίσεων, οι οποίες παρουσιάζουν αυξανόμενο βαθμό πολυπλοκότητας και ευαισθησίας στον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

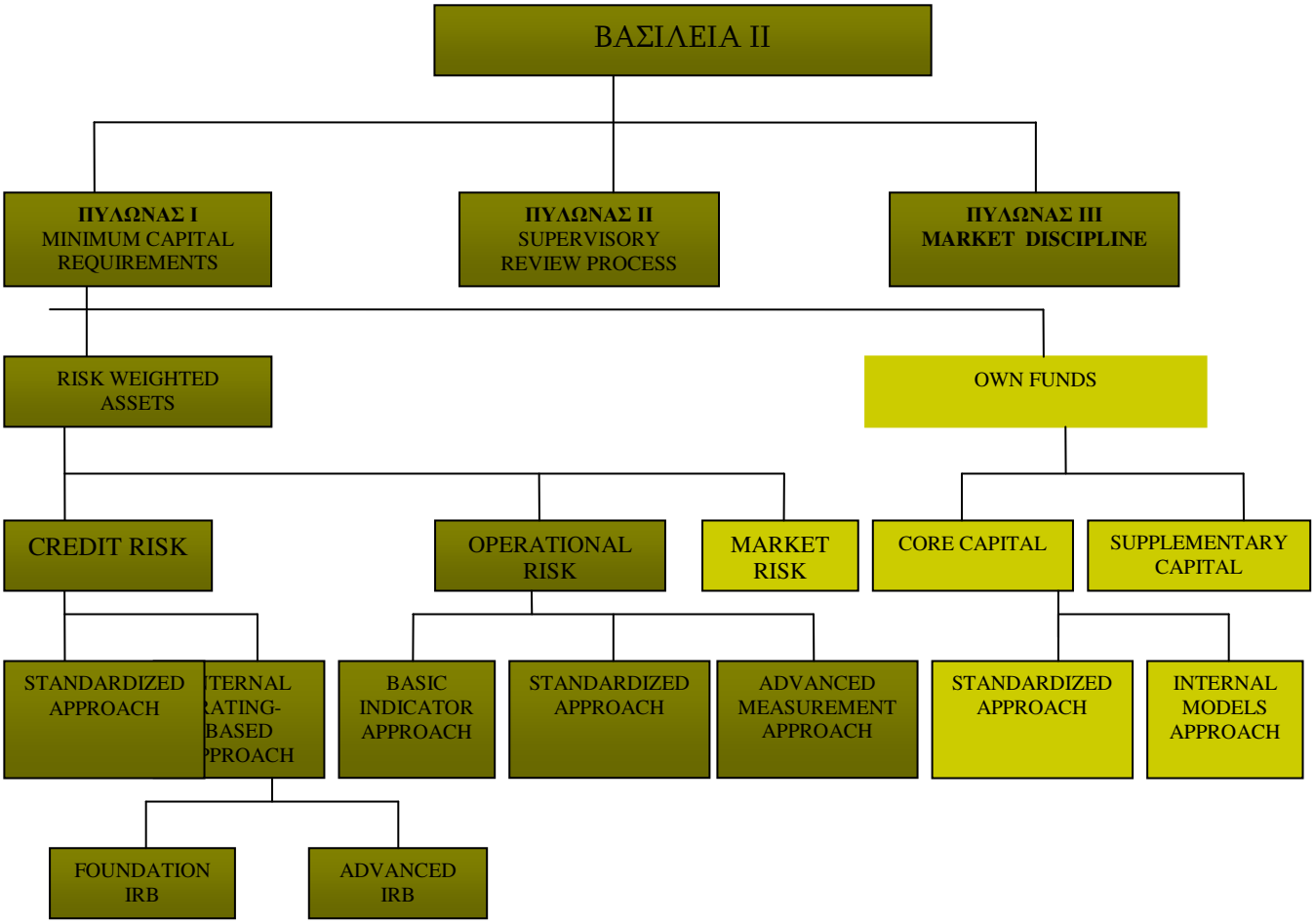

Πηγή: Το νέο πλαίσιο για την Κεφαλαιακή επάρκεια (Basel II), Χ. Βλ. Γκόρτσος

Πιστωτικός Κίνδυνος

Αναπόσπαστο στοιχείο της ανωτέρω αναφερόμενης πιστοδοτικής λειτουργίας καθώς και της καθημερινής και συνεχόμενης λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί ο κίνδυνος, και κυρίως ο πιστωτικός κίνδυνος, γιατί επηρεάζει το ενεργητικό της ,αφορά τη μη τήρηση των υποχρεώσεων των πελατών της και συνεπώς τη μη εξόφληση των πιστοδοτήσεων που παρέχει , πράγμα ιδιαίτερα επικίνδυνο όχι μόνο για τη λειτουργία αλλά και τη βιωσιμότητά της .

Λόγω της διεύρυνσης των χρηματοοικονομικών προϊόντων αλλά και των τραπεζικών δραστηριοτήτων, με βάση και τις απαιτήσεις της πραγματικής οικονομίας στη δεκαετία του '90, δημιουργήθηκε η ανάγκη επανεξέτασης της Βασιλείας Ι με έμφαση στη επανεξέταση του πιστωτικού κινδύνου (credit risk).

Η σωστή μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου, λόγω της επενδυτικής δραστηριότητας που μια τράπεζα αναλαμβάνει, βοηθά αποτελεσματικά και για τη δημιουργία σωστών συντελεστών στάθμισης (W_i) σε κάθε επιμέρους κατηγορία πιστωτικής επέκτασης. Ως γενικότερη συνέπεια θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι η σωστή μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου επιτυγχάνει τρία πράγματα για την κάθε τράπεζα αλλά και στο τραπεζικό σύστημα εν γένει:

1. Προφυλάσσει από κακές επενδυτικές επιλογές
2. Δίνει την ακριβή χρηματοοικονομική κατάσταση που βρίσκεται το δανειακό χαρτοφυλάκιο της τράπεζας
3. Προφυλάσσει τους καταθέτες από το να χάσουν τα χρήματά τους από μια πιθανή τραπεζική χρεοκοπία.

Η Επιτροπή της Βασιλείας όσον αφορά τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνουν οι τράπεζες προτείνει σε αυτές να ακολουθήσουν εναλλακτικά δύο βασικές μεθοδολογίες : την Τυποποιημένη μέθοδο (Standardized Approach), και την προσέγγιση της Εσωτερικής Διαβάθμισης (Internal Ratings Based Approach ή Π.Ε.Δ.), η οποία περαιτέρω και για κάποια από τα στοιχεία του ενεργητικού των τραπεζών υποδιαιρείται στη Θεμελιώδη προσέγγιση (Foundation Approach) και την Εξελιγμένη προσέγγιση (Advanced)

Τυποποιημένη μέθοδο (Standardized Approach)

Η Τυποποιημένη μέθοδος, η οποία είναι η απλούστερη από το μεθοδολογίες υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, αποτελεί ουσιαστικά βελτίωση της ισχύουσας αντανακλώντας με μεγαλύτερη ακρίβεια τις μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου. Σε αντίθεση με το

ισχύον καθεστώς, όπου το βασικό κριτήριο καθορισμού των συντελεστών στάθμισης πιστωτικού κινδύνου είναι η διάκριση μεταξύ χωρών μελών και μη του ΟΟΣΑ, στο προτεινόμενο πλαίσιο οι εν λόγω συντελεστές προσδιορίζονται με τη χρήση των εκτιμήσεων της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων από εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης. Ουσιαστικά οι τράπεζες προκειμένου να καθορίσουν τους συντελεστές στάθμισης για τις διαφορετικές κατηγορίες στοιχείων του δανειακού τους χαρτοφυλακίου (banking book) μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις εκτιμήσεις, σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών τους, που δίνονται από ανεξάρτητους αναγνωρισμένους οίκους (External Credit Assessment Institutions ή E.D.A.I.s). Η αναγνώριση των οίκων αυτών στηρίζεται σε κριτήρια που έχουν να κάνουν με την αντικειμενικότητα (objectivity), την ανεξαρτησία (independence), τη διεθνή προσβασιμότητα (international access), τη διαφάνεια (transparency and disclosure), την προσβασιμότητα στις πηγές (resources) , και την αξιοπιστία (credibility) τους.

Οι μέχρι σήμερα ex ante αξιολογήσεις προέρχονται κατά κύριο λόγο από διεθνείς χρηματοοικονομικούς οίκους που είναι η Standard & Poor' s, η Moody's και η Fitch. Οι οίκοι αυτοί διαχωρίζουν την έννοια της αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου σε βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας μορφής.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται ξεχωριστά ο τρόπος διαβάθμισης για δύο εκ των τριών αυτών οίκων αξιολόγησης (της Standard & Poor' s και της Moody's) καθώς επίσης και η οικονομική ερμηνεία της κάθε διαβάθμισης τόσο σε βραχυχρόνια όσο και σε μακροχρόνια βάση.

Η μακροχρόνια διαβάθμιση της Standard & Poor's

Διαβάθμιση (Rating)	Επεξήγηση της διαβάθμισης
AAA	Εξαιρετικά υψηλή δυνατότητα για συχνή πληρωμή
AA	Πολύ υψηλή δυνατότητα για συχνή πληρωμή
A	Υψηλή δυνατότητα για συχνή πληρωμή αλλά ανάγκη συγκράτησης για περιπτώσεις αρνητικών Shocks
BBB	Επαρκής δυνατότητα για συχνή πληρωμή αλλά ανάγκη συγκράτησης για περιπτώσεις αρνητικών Shocks. Θεωρείται η χαμηλότερη από τις ανωτέρω τρεις διαβαθμίσεις

	επενδυτικού σκοπού
BB	Κερδοσκοπική τοποθέτηση αλλά όχι τόσο ευμετάβλητη σε περιπτώσεις αρνητικών Shocks
B	Κερδοσκοπική τοποθέτηση αλλά πιο ευμετάβλητη σε περιπτώσεις αρνητικών Shocks
CCC	Τοποθέτηση που επηρεάζεται από την οικονομική και τη χρηματοοικονομική κατάσταση
CC	Τοποθέτηση σε υψηλή κατάσταση ευαισθησίας
SD,D	Τοποθέτηση σε διαδικασία αθέτησης (default)

Πηγή: Deacon (2004)

Με βάση τα στοιχεία της Standard & Poor's, στην κατηγορία της επενδυτικής διαβάθμισης (investment grade) κατατάσσονται οι βραχυχρόνιες διαβαθμίσεις από A1+ έως A3 του παρακάτω πίνακα. Οι υπόλοιπες διαβαθμίσεις (από B έως D) κρίνονται ως κερδοσκοπικής διαβάθμισης (speculative grade). Σε ότι αφορά τις μακροχρόνιες διαβαθμίσεις του ίδιου οίκου να αναφέρουμε εδώ ότι στην κατηγορία της επενδυτικής διαβάθμισης κατατάσσονται οι αξιολογήσεις από AAA έως BBB του παραπάνω πίνακα. Στην κατηγορία της κερδοσκοπικής διαβάθμισης κατατάσσονται οι αξιολογήσεις από BB έως D.

Η βραχυχρόνια διαβάθμιση της Standard & Poor's

Διαβάθμιση (Rating)	Επεξήγηση της διαβάθμισης
A1+	Εξαιρετικά υψηλή δυνατότητα για συχνή πληρωμή αντίστοιχη της AAA έως A+
A1	Υψηλή δυνατότητα για συχνή πληρωμή αντίστοιχη της A+ έως A-
A2	Ικανοποιητική δυνατότητα για συχνή πληρωμή αντίστοιχη της A έως BBB
A3	Ικανοποιητική δυνατότητα για συχνή πληρωμή αντίστοιχη της BBB έως BBB-
B	Κερδοσκοπική τοποθέτηση και ευαίσθητη. Κερδοσκοπική διαβάθμιση αντίστοιχη της Bβ+ έως BB-

C	Ευαίσθητη τοποθέτηση που επηρεάζεται από την οικονομική και τη χρηματοοικονομική κατάσταση. Κερδοσκοπική διαβάθμιση αντίστοιχης της B+ έως C
SD,D	Τοποθέτηση σε διαδικασία αθέτησης αντισυμβαλλόμενου (default)

Πηγή: Deacon (2004)

Με βάση τα στοιχεία της Moody's τώρα, στην κατηγορία της επενδυτικής διαβάθμισης κατατάσσονται οι μακροχρόνιες διαβαθμίσεις από Aaa έως Baa του επόμενου πίνακα. Οι υπόλοιπες διαβαθμίσεις (από Ba έως C) κρίνονται ως κερδοσκοπικής διαβάθμισης.

Η μακροχρόνια διαβάθμιση της Moody's

Διαβάθμιση (Rating)	Επεξήγηση της διαβάθμισης
Aaa	Η υψηλότερη ποιότητα. Η αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων κρίνονται ασφαλή
Aa	Υψηλή ποιότητα
A	Κεφάλαιο και τόκοι κρίνονται επαρκώς ασφαλή
Baa	Κεφάλαιο και τόκοι κρίνονται επαρκώς ασφαλή, αλλά υπάρχουν εμφανή κάποια κερδοσκοπικά στοιχεία. Η χαμηλότερη από τις παραπάνω τρεις διαβαθμίσεις επενδυτικού σκοπού
Ba	Μέτρια προστασία. Κερδοσκοπική διαβάθμιση
B	Μικρή διασφάλιση
Caa	Πτωχή διασφάλιση. Παρόντα τα στοιχεία του κινδύνου
Ca	Πολύ κερδοσκοπική τοποθέτηση
C	Εξαιρετικά πτωχή περίπτωση επένδυσης

Πηγή: Deacon (2004)

Σε ότι αφορά τις βραχυχρόνιες διαβαθμίσεις του ίδιου οίκου, να αναφέρουμε ότι οι P1, P2 και P3 διαβαθμίσεις του παρακάτω

πίνακα κατατάσσονται στην επενδυτική κατηγορία, ενώ η Not Prime διαβάθμιση κρίνεται ως κερδοσκοπική.

Η βραχυχρόνια διαβάθμιση της Moody's

Διαβάθμιση (Rating)	Επεξήγηση της διαβάθμισης
P1	Ανώτερη δυνατότητα πληρωμής, αντίστοιχης του Ααα έως A3
P2	Ισχυρή δυνατότητα πληρωμής, αντίστοιχης του A2 έως Baa
P3	Αποδεκτή δυνατότητα πληρωμής, αντίστοιχη του Baa 2 έως Baa 3
Not Prime	Αντίστοιχη των υπο-επενδυτικών τοποθετήσεων

Πηγή: Deacon (2004)

<u>Ο τρόπος υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων στην Τυποποιημένη προσέγγιση</u>

Στην Τυποποιημένη προσέγγιση κάθε απαίτηση του δανειακού χαρτοφυλακίου μιας τράπεζας που εμπεριέχει πιστωτικό κίνδυνο σταθμίζεται με συντελεστές κινδύνου οι οποίοι διαφοροποιούνται με βάση:

Το είδος του πιστούχου , π.χ. το αν οι πιστούχοι είναι κράτη, κεντρικές τράπεζες, χρηματιστηριακές εταιρείες, επιχειρήσεις ή ιδιώτες.

Την όποια αξιολόγηση έχουν διενεργήσει οι εγκεκριμένοι χρηματοοικονομικοί οίκοι (E.C.A.I.s).

Οι τελικές απαιτήσεις υπολογίζονται μετά την αφαίρεση των προβλέψεων. Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι συντελεστές στάθμισης για κάθε κατηγορία απαίτησης και πιστωτικής αξιολόγησης που προαναφέραμε.

Τυποποιημένη μέθοδος (Standardised approach) για τον υπολογισμό της πιστωτικής στάθμισης ρίσκου (R.W.A.)							
Τραπεζικές απαιτήσεις ενεργητικού	Επεξ/σεις	Αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας					
		AAA έως AA-	A+ έως A-	BBB+ έως BBB-	BB+ έως B-	κάτω από B-	X/A
Κράτη και Κεντρικές Τράπεζες		0%	20%	50%	100%	150%	100%

Πιστωτικά Ιδρύματα, Εταιρείες Δημοσίου Συμφέροντος και Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) (π.χ. πιστώσεις σε άλλες τράπεζες και χρηματοοικονομικά ιδρύματα)	Περίπτωση 1	20%	50%	100%	100%	150%	100%
Πιστωτικά Ιδρύματα, Εταιρείες Δημοσίου Συμφέροντος και Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) (π.χ. πιστώσεις σε άλλες τράπεζες και χρηματοοικονομικά ιδρύματα)	Περίπτωση 2 (μακρ/νιων απαιτήσεων	20%	50%	50%	100%	150%	50%
	Περίπτωση 2 (έως 3 μηνών απαιτήσεων	20%	20%	20%	50%	150%	20%
				BBB+ έως BB-		κάτω από BB-	Χ/Α
Επιχειρήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται και οι Ασφαλιστικές Εταιρείες (π.χ. χρηματοδοτήσεις μεγάλων έργων, ακινήτων, working capital κ.λ.π.)		20%	50%	100%		150%	100%
		Ανεξάρτητα από αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας					
Λιανική Τραπεζική (retail portfolios							
Στεγαστικά δάνεια για χρηματοδότηση κατοικιών (καλυμμένα με εμπράγματες εξασφαλίσεις		35%					
Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση εμπορικής στέγης (καλυμμένα με εμπράγματη εξασφάλιση		100%					
Στεγαστικά δάνεια σε		100%					

καθυστέρηση (>90ημερών)							
-Όταν το ληξιπρόθεσμο έχει ειδικές προβλέψεις απωλειών όχι μικρότερες του 20% του συόλου		50%					
Λοιπά δάνεια (σε άτομα ή ΜΜΕ)		75%					
Το ακάλυπτο τμήμα λοιπών δανείων σε καθυστέρηση (>90ημερών)							
- Με τις προβλέψεις για πιθανή επισφάλεια να μην υπερβαίνουν το 20% του οφειλομένου ποσού		150%					
- Με τις προβλέψεις για πιθανή επισφάλεια να μην είναι λιγότερες από το 20% του οφειλομένου ποσού		100%					
- Με τις προβλέψεις για πιθανή επισφάλεια να μην είναι λιγότερες από το 50% του οφειλομένου ποσού		100%					
- Δάνεια σε καθυστέρηση (>90 ημερών) καλυμμένα από μη αναγνωρισμένες εξασφαλίσεις με διενεργηθείσες τις προβλέψεις για πιθανή επισφάλεια στο 15% του οφειλομένου ποσού		100%					
		ΑΑΑ έως ΑΑ-	Α+ έως Α-	ΒΒΒ+ έως ΒΒΒ-	ΒΒ+ έως Β-	κάτω από Β-	Χ/Α
Τιτλοποίηση απαιτήσεων							
	Μακροχρόνια	20%	50%	100%	350%	Αφαιρούνται	
		Α-1/Ρ-1	Α-	Α-3/Ρ-3	Άλλο		

			2/P-2				
	Βραχυχρόνια	20%	50%	100%	Αφαιρούνται από τα Tiers		
Έκδοση Βραχυχρόνιων διευκολύνσεων (π.χ. Commercial papers)		20%	50%	100%	150%		
Εκτός Ισολογισμού πιστωτικές διευκολύνσεις (off- balance sheets items)		Συντελεστές πιστωτικής μετατροπής (C.C.F.)					
Αχρησιμοποίητα όρια μέχρι ενός έτους		20%					
Αχρησιμοποίητα όρια μεγαλύτερα του ενός έτους		50%					
Αχρησιμοποίητα όρια ανάκλητα οποιαδήποτε στιγμή ή αυτόματα ανάκλητα μετά από χειροτέρευση της πιστοληπτικής δυνατότητας του πελάτη		0%					
Για δανεισμό τίτλων ιδιοκτησίας της τράπεζας (περίπτωση repos % reserve repos)		100%					
Για βραχυπρόθεσμες αυτορεστοποιούμενες πιστώσεις		20% (τόσο για την εκδότρια όσο και για την τράπεζα επιβεβαίωσης)					
Πηγή : Χαραλαμπίδης (2004), Stefanou and Mendoza (2005) και Basel Committee on Banking Supervision (2006)							

**χωρίς αξιολόγηση

**Standard % Poor's και Moody's μέθοδος αξιολόγησης

Περίπτωση 1: βασισμένη στην εθνική μέθοδο αξιολόγησης, περίπτωση 2: βασισμένη σε ανεξάρτητο οίκο (ECAI).

Σημείωση : Τα Venture capital έχουν στάθμιση ρίσκου 150%, οι επενδύσεις σε μετοχές έχουν στάθμιση ρίσκου 100%

Η αντιστάθμιση του πιστωτικού κινδύνου στην Τυποποιημένη προσέγγιση

Οι τράπεζες χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές για να μειώσουν τον πιστωτικό κίνδυνο των δανείων που έχουν χορηγήσει. Για παράδειγμα, ένα δάνειο θα μπορούσε να εξασφαλίζεται μερικώς ή εξ ολοκλήρου με μετρητά ή μετοχές, με εγγύηση από κάποιον τρίτο ή μέσω ενός χρηματοοικονομικού παραγώγου. Επιπλέον, οι τράπεζες μπορούν να αποδεχθούν τον συμψηφισμό των δανείων του αντισυμβαλλομένου με καταθέσεις του ιδίου (είδος netting agreement).

Ενώ οι τεχνικές αντιστάθμισης κινδύνου μειώνουν ή μεταβιβάζουν το ν πιστωτικό κίνδυνο, ταυτόχρονα μπορεί να δημιουργούν άλλους κινδύνους. Τέτοια είδη κινδύνων μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνουν τον νομικό κίνδυνο, τον λειτουργικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς και τον κίνδυνο ρευστότητας. Για τον λόγο αυτό είναι αναγκαίο οι τράπεζες να χρησιμοποιούν αδιαμφισβήτητες διαδικασίες και μεθόδους ελέγχου του είδους αυτού των κινδύνων. Όπου αυτοί οι κίνδυνοι δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς, η κεντρική τράπεζα μπορεί να επιβάλλει επιπρόσθετες κεφαλαιακές χρεώσεις ή να λάβει άλλα μέτρα.

Για να πετύχουν οι τράπεζες να μειώσουν τον πιστωτικό κίνδυνο, με τη χρήση των τεχνικών αντιστάθμισης του πιστωτικού κινδύνου, πρέπει να εφαρμοστούν τα ακόλουθα θεσμικά, νομικά και γενικά κριτήρια:

Όλα τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές πρέπει να δεσμεύουν όλα τα μέρη που συμμετέχουν σε αυτές και να είναι νομικώς ισχυρά. Οι τράπεζες, βασιζόμενες σε ισχυρά θεμελιωμένες νομικές αρχές, πρέπει να διενεργούν επαρκείς νομικές αναθεωρήσεις για να επιβεβαιώνουν διαρκώς τα παραπάνω.

Ο θεσμικός μηχανισμός με βάση τον οποίο το χρηματοοικονομικό εχέγγυο εκχωρείται ή μεταβιβάζεται πρέπει να εξασφαλίζει ότι η τράπεζα έχει το δικαίωμα , καθώς και τους μηχανισμούς εκείνους, ώστε να μπορεί να το εκποιήσει ή να το πάρει στην κατοχή της την κατάλληλη χρονική στιγμή σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής, έλλειψης ρευστότητας ή χρεοκοπίας του αντισυμβαλλομένου. Όταν το στοιχείο που τηρείται ως εξασφάλιση βρίσκεται σε φύλαξη, πρέπει να διασφαλίζεται ότι διαχωρίζεται αποτελεσματικά από τα περιουσιακά στοιχεία αυτού που ανέλαβε την φύλαξή του.

Προκειμένου ένα περιουσιακό στοιχείο, το οποίο χρησιμοποιείται ως εξασφάλιση, να θεωρηθεί ότι παρέχει κάποιο είδους προστασία, θα πρέπει η αξία του να μην συσχετίζεται θετικά με την όποια έκφραση πιστωτικής «ποιότητας» του αντισυμβαλλομένου. Π.χ. τίτλοι εκδιδόμενοι από τον αντισυμβαλλόμενο δεν μπορούν να

παρέχουν προστασία και συνεπώς θεωρούνται ακατάλληλοι για να ληφθούν ως εξασφάλιση.

Η σημασία των τεχνικών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου

Όταν οι τράπεζες για τα δάνεια τα οποία έχουν χορηγήσει κατέχουν αναγνωρισμένα, σύμφωνα με τη Βασιλεία ΙΙ, χρηματοοικονομικά εχέγγυα (collateral), τότε τους δίνεται η δυνατότητα, όσον αφορά τον υπολογισμό των κεφαλαιακών τους χρεώσεων, να μειώσουν την έκθεσή τους απέναντι στον αντισυμβαλλόμενο , έτσι ώστε να εκμεταλλευθούν το ευνοϊκό (για τον πιστωτικό κίνδυνο) αποτέλεσμα της κατοχής του χρηματοοικονομικού εχεγγύου.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται τα αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά εχέγγυα , τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εξασφαλίσεις για τον μετριασμό του πιστωτικού κινδύνου των απαιτήσεων του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας.

Είδη χρηματοοικονομικών εγγυήσεων (Collateral)

- Μετρητά σε κατάθεση στην τράπεζα που έχει την οφειλή
- Χρυσός τίτλοι χρέους αναγνωρισμένοι από ανεξάρτητο οίκο αξιολόγησης με διαβάθμιση (rating):

1.τουλάχιστον BB-, όταν έχει εκδοθεί από κράτος ή δημόσια επιχείρηση ή
2.τουλάχιστον BBB-, όταν έχει εκδοθεί από άλλο φορέα ή
3.τουλάχιστον A-3/P-3 για περιπτώσεις βραχυχρόνιων εκδόσεων τίτλων

- Τίτλοι χρέους μη αναγνωρισμένοι από ανεξάρτητο οίκο αξιολόγησης αλλά είναι:

1.εκδοθέντες από τράπεζα και
2.καταγεγραμμένοι σε ένα αναγνωρισμένο χρηματιστήριο και
3.καταχωρημένοι ως κύριο χρέος και
4.της ίδιας σπουδαιότητας με αντίστοιχες εκδόσεις χρέους της τράπεζας που έχουν αξιολογηθεί τουλάχιστον ως BBB- ή A-3/P-3 και
5.η τράπεζα που κατέχει το ομόλογο ως εγγύηση δεν έχει πληροφορίες που θα δικαιολογούσαν αξιολόγηση κάτω από BBB- ή A-3/P-3 και
6. ο επιθεωρητής είναι πεπεισμένος για τη ρευστότητα της αγοράς που διαπραγματεύεται το ομόλογο.

- Μετοχές (και Ομόλογα μετατρέψιμα σε μετοχές) που συμπεριλαμβάνονται σε έναν κύριο χρηματιστηριακό δείκτη
- Οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες όπου:

1.η διαμορφωθείσα τιμή τους καταγράφεται καθημερινά,
2.επενδύουν υποχρεωτικά σε τίτλους που αναφέρθηκαν στον παρόντα πίνακα.

Επιπλέον στην περιεκτική μέθοδο, πλην των ανωτέρω, συμπεριλαμβάνονται ακόμη:

- Μετοχές (και Ομόλογα μετατρέψιμα σε μετοχές) που δεν εμπεριέχονται σε έναν κύριο χρηματιστηριακό δείκτη αλλά διαπραγματεύονται σε αναγνωρισμένο χρηματιστήριο
- Συλλογικές επενδύσεις σε μετοχές και Αμοιβαία Κεφάλαια που περιλαμβάνουν τις παραπάνω μετοχές

Πηγή: Basel Committee on Banking Supervision 2006

Εναλλακτικά, οι τράπεζες μπορούν να ακολουθήσουν δύο μεθοδολογίες υπολογισμού της καθαρής (μετά την αφαίρεση των εγγυήσεων) πιστωτικής έκθεσης :είτε την απλή (simple approach) είτε την περιεκτική μέθοδο (comprehensive approach).

Στην απλή μέθοδο , όπως και στην εφαρμοζόμενη από τη Βασιλεία Ι μέθοδο, γίνεται αντικατάσταση του συντελεστή πιστωτικής στάθμισης του αντισυμβαλλομένου από τον συντελεστή στάθμισης του εχεγγύου για το μέρος εκείνο του δανείου που εξασφαλίζεται από αυτό. Ο συντελεστής στάθμισης για το εξασφαλισμένο μέρος του δανείου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 20%. Το υπόλοιπο της οφειλής που δεν εξασφαλίζεται λαμβάνει συντελεστή στάθμισης όσο ο αντίστοιχος του αντισυμβαλλομένου. Το εχέγγυο πρέπει να εκχωρείται στην τράπεζα για διάστημα τουλάχιστον όσο η διάρκεια του δανείου και πρέπει να αποτιμάται κατ' ελάχιστον κάθε εξάμηνο και σύμφωνα με τις τιμές της αγοράς. Παρόλα αυτά, αναφέρονται και εξαιρέσεις στον περιορισμό του 20%, όπως στις περιπτώσεις εκείνες που ο αντισυμβαλλόμενος είναι κράτος, κεντρική τράπεζα, δημόσια επιχείρηση, εμπορική τράπεζα, χρηματιστηριακή εταιρεία, ασφαλιστική εταιρεία, αμοιβαίο κεφάλαιο κ.λ.π. και η συναλλαγή είναι τύπου repos, και τόσο η απαίτηση της τράπεζας όσο και η εξασφάλιση είναι μετρητά ή κρατικός τίτλος, αμφότερα στο ίδιο νόμισμα και με ημερήσια αποτίμηση. Στις περιπτώσεις αυτές ο συντελεστής αντιστάθμισης είναι 0%. Αν όμως ο αντισυμβαλλόμενος δεν είναι τίποτε από τα ανωτέρω, σε αυτού του είδους τις συναλλαγές, τότε ο μικρότερος συντελεστής στάθμισης που εφαρμόζεται είναι το 10%.

Στην περιεκτική μέθοδο (comprehensive approach), η τράπεζα χρειάζεται να υπολογίσει την προσαρμοσμένη έκθεσή της στον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου, όταν λαμβάνει εχέγγυα για εξασφάλιση των απαιτήσεων της έναντι αυτού. Συγκεκριμένα, με τη χρήση ποσοστιαίων συντελεστών διακύμανσης (haircut) απαιτείται τόσο η προσαρμογή της απαίτησης όσο και της αξίας του στοιχείου (εχεγγύου), που τηρείται ως εξασφάλιση, έτσι ώστε να ενσωματωθούν πιθανές μελλοντικές διακυμάνσεις τους λόγω μεταβολών στις αγοραίες τιμές τους. Επιπλέον όταν το εχέγγυο

τηρείται σε διαφορετικό νόμισμα απαιτούνται περαιτέρω προσαρμογές, έτσι ώστε να ληφθούν υπόψη πιθανές μελλοντικές συναλλαγματικές διακυμάνσεις.

Ο υπολογισμός των συντελεστών διακύμανσης (haircut) στην περιεκτική μέθοδο μπορεί να γίνει με δύο τρόπους : με την εξωγενή μέθοδο (standard supervisory) και τη μέθοδο ίδιας διαμόρφωσης των συντελεστών (εσωτερική αξιολόγηση). Στην πρώτη περίπτωση, οι τιμές των συντελεστών τίθενται από την Επιτροπή της Βασιλείας, ενώ υποθέτουμε την ύπαρξη καθημερινής αποτίμησης του στοιχείου σύμφωνα με τις τιμές αγοράς (mark to market) και ελάχιστη περίοδο διακράτησης 10 ημερών. Στη μέθοδο διαμόρφωσης των συντελεστών από την ίδια την τράπεζα (own estimates) απαιτείται εσωτερική αξιολόγηση του αποδιδόμενου συντελεστή, με την προϋπόθεση ύπαρξης συγκεκριμένων standards ποιοτικού και ποσοτικού χαρακτήρα.

Οι μέθοδοι υπολογισμού των συντελεστών διακύμανσης (haircuts)

Ξεκινώντας από την δεύτερη κατηγορία της διαμόρφωσης των συντελεστών από την ίδια την τράπεζα (own estimates), η Επιτροπή της Βασιλείας ζητά να ακολουθούνται συγκεκριμένα ελάχιστα επίπεδα (standards) ποιοτικού αλλά και ποσοτικού χαρακτήρα για τον υπολογισμό των συντελεστών διακύμανσης. Αναλυτικότερα σε ότι αφορά τα ποσοτικά κριτήρια προαπαιτείται:

1. να εργαζόμαστε σε διάστημα εμπιστοσύνης 99% στη μια πλευρά της κατανομής.
2. η ελάχιστη χρονική περίοδος της διακράτησης των εγγυήσεων, πάνω στις οποίες εφαρμόζονται οι μεθοδολογίες των συντελεστών διακύμανσης κατηγοριοποιείται με βάση το είδος τους (κατ' ουσία) την αξιοπιστία του εκδότη της εγγύησης) ως εξής:

Είδος συναλλαγής	Ελάχιστη περίοδος διακράτησης εγγυήσεων
• για συναλλαγές τύπου repos (πχ κυβερνητικά ομόλογα,	5 εργάσιμες ημέρες
• Δανεισμός μετοχών, forwards)	
• για άλλες συναλλαγές της αγοράς κεφαλαίου (πχ Ο.Τ.C. παράγωγα)	10 εργάσιμες ημέρες
• για συναλλαγές με δανεισμό μετοχών	20 εργάσιμες ημέρες

3. οι τράπεζες να λαμβάνουν υπόψη τους την έλλειψη ρευστότητας που παρατηρείται στις χαμηλότερες ποιότητας εγγυήσεις

4. η χρονική περίοδος του δείγματος που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των συντελεστών διακύμανσης (haircuts) δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός έτους

5. όλα τα haircuts πρέπει να επανυπολογίζονται κάθε τρεις μήνες.

Σε ότι αφορά το ποιοτικά κριτήρια για την εσωτερική αξιολόγηση (own estimates) από τις τράπεζες του αποδιδόμενου συντελεστή διακύμανσης (haircut),η Βασιλεία ΙΙ προαπαιτεί κυρίως:

1. Τα εκτιμούμενα στοιχεία διακύμανσης να χρησιμοποιούνται στα πλαίσια των καθημερινών εργασιών της τράπεζας σε ότι αφορά το risk management.

2. να υπάρχουν ανεξάρτητοι εσωτερικοί μηχανισμοί ελέγχου όλων των διαδικασιών καλής λειτουργίας των εργασιών του risk management (π.χ ακρίβεια στοιχείων, πληρότητα στοιχείων, συνέπεια υποθέσεων κλπ).

Επιπρόσθετα, αξίζει εδώ να επισημανθεί ότι ,εάν η περίοδος επανεκτίμησης των στοιχείων των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων (collateral) είναι μακρύτερη από την ελάχιστη προβλεπόμενη περίοδο διακράτησης, τότε το επίπεδο του αποδιδόμενου συντελεστή διακύμανσης (haircut) σε αυτές τις περιπτώσεις θα αναθεωρηθεί προς τα πάνω με βάση των κάτωθι τύπο:

$$H = H_M \times \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}} \qquad (2.1)$$

Όπου:

H: ο τελικά αποδιδόμενος, για τη συγκεκριμένη χρηματοοικονομική εγγύηση, συντελεστής διακύμανσης

H_M : ο θεσμικά ελάχιστος, για τη συγκεκριμένη εγγύηση αποδιδόμενος συντελεστής διακύμανσης

N_R : το υπόλοιπο του αριθμού των εργασιακών ημερών μέχρι την επανεκτίμηση της συγκεκριμένης εγγύησης (ως απαίτηση)

T_M : η ελάχιστη χρονική περίοδος, με βάση το είδος της συναλλαγής, υποχρεωτικής διακράτησης της συγκεκριμένης εγγύησης (ως απαίτησης).

Επισημαίνουμε εδώ ότι, όταν μια τράπεζα υπολογίζει τη διακύμανση στην τιμή του εχεγγύου για διάστημα διακράτησης T_N

διαφορετικό από το οριζόμενο minimum διάστημα T_M, τότε το H_M θα υπολογισθεί με βάση τον κάτωθι αλγεβρικό μετασχηματισμό:

$$H = H_M = H_N \times \sqrt{\frac{T_N}{T_M}} \qquad (2.2)$$

Σε ότι αφορά τώρα την πρώτη κατηγορία της εξωγενούς μεθόδου (standard supervisory) υπολογισμού του συντελεστή διακύμανσης (haircut) στον επόμενο πίνακα γίνεται μια αναλυτική παρουσίαση του (σε ποσοστιαία μορφή).

Συντελεστές διακύμανσης (haircuts) χρηματοοικονομικών εγγυήσεων

στην εξωγενή μέθοδο

Εγγυήσεις (Collateral)	Διαβάθμιση (Rating)	Υπολειπόμενη διάρκεια (maturity)	Για εγγυήσεις κρατικής προέλευσης✸ (%)	Για άλλους εκδότες (%)
Μετρητά στο ίδιο νόμισμα	-	-	0	
Αμοιβαία κεφάλαια & Οργανισμοί Συλλογικών επενδύσεων	-	-	Τον υψηλότερο από τους συντελεστές διακύμανσης των μετοχών που το fund έχει στο χαρτοφυλάκιό του	
Μετοχές εισηγμένες και μετατρέψιμα ομόλογα	-	-	25	
Χρυσός και μετοχές σε χρηματιστηριακούς δείκτες	-	-	15	
Τίτλοι χρέους	AAA έως AA-/A-1	≤ 1 έτος	0,5	1
		> 1 έτος ≤ 5 έτη	2	4
		> 5 έτη	4	8
Τίτλοι χρέους	A+ έως BBB-	≤ 1 έτος	1	2
		> 1 έτος ≤ 5 έτη	3	6
		> 5 έτη	6	12
Τίτλοι χρέους	A-2/A-3/P-3 και αδιαβάθμιστα	≤ 1 έτος	1	2
		> 1 έτος ≤ 5 έτη	3	6

	ομόλογα	> 5 έτη	6	12
Τίτλοι χρέους	BB+ έως BB-	Όλα	15	-

Πηγή: Basel Committee on Banking Supervision 2006

✸ Οι πολυεθνικού χαρακτήρα τράπεζες που αξιολογούνται ως μηδενικού ρίσκου παίρνουν κρατικού χαρακτήρα.

<u>Η αλγεβρική παρουσίαση των κεφαλαιακών απαιτήσεων στην περιεκτική Τυποποιημένη προσέγγιση (με εγγυήσεις)</u>

Στην εξίσωση που ακολουθεί παρουσιάζεται αλγεβρικά η έκθεση μια τράπεζας σε μια συγκεκριμένη απαίτηση μετά τον μετριασμό (mitigation) του πιστωτικό της κινδύνου λόγω ύπαρξης χρηματοοικονομικών εγγυήσεων (collateral):

$$E^f_i = \max \{ 0, [E_i \times (1+ H^e_i) - CO \times (1- H^{co}_i - H^{fx}_i)]\} \qquad (2.3)$$

Όπου:

E^f_i : η έκθεση (ως ποσό) της τράπεζας από μια συγκεκριμένη απαίτηση, C_i, του ενεργητικού (ή πιο συγκεκριμένα του δανειακού χαρτοφυλακίου) μετά την τελική αντιστάθμιση με τις υπάρχουσες εγγυήσεις

E: η έκθεση (ως ποσό) της συγκεκριμένης απαίτησης του ενεργητικού πριν από την τελική αντιστάθμιση με τις εγγυήσεις

H^e : ο αποδιδόμενος συντελεστής (%) διακύμανσης (haircut) της συγκεκριμένης απαίτησης του ενεργητικού της τράπεζας (εάν αυτό υπάρχει)

CO : το ποσό της συγκεκριμένης χρηματοοικονομικής εγγύησης για αντιστάθμιση

H^{co} :ο αποδιδόμενος συντελεστής (%) διακύμανσης (haircut) της συγκεκριμένης χρηματοοικονομικής εγγύησης για αντιστάθμιση

H^{fx} : ο αποδιδόμενος συντελεστής (%) διακύμανσης (haircut) της συγκεκριμένης χρηματοοικονομικής εγγύησης μετά την όποια συναλλαγματική αναπροσαρμογή.

Εν συνεχεία, αφού έχει υπολογισθεί η έκθεση E^f_i της τράπεζας (ως ποσό) από τη συγκεκριμένη απαίτηση του ενεργητικού , C_i, μετά την τελική αντιστάθμιση με τις όποιες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις (collateral), προχωρούμε στον υπολογισμό της αντιστοιχούσας κεφαλαιακής χρέωσης για αυτό. Συγκεκριμένα πολλαπλασιάζουμε την έκθεση E^f_i της τράπεζας, όπως υπολογίστηκε στην προηγούμενη εξίσωση , με το σταθμισμένο ποσοστό της συγκεκριμένης απαίτησης του ενεργητικού της , R.W.A. (C_i) και έχουμε :

$$E^f_i \text{ (ως ποσό)} \chi \text{ R.W.A.}_i \text{ (ως \%)} = \text{R.W.A.}_i \text{ (ως ποσό)} \qquad (2.4)$$

στη συνέχεια υπολογίζουμε :

R.W.A.$_i$ (ποσό) χ 8% = προσδοκώμενη ζημιά (E.L.)= κεφαλαιακή χρέωση

Με αυτό τον τρόπο φθάνουμε τελικά στον υπολογισμό της προσδοκώμενης ζημιά (E.L.), η οποία και προσδιορίζει το ελάχιστο ποσό που θα διακρατηθεί ως κεφαλαιακή χρέωση στα Tier I και II από την τράπεζα.

Άλλες μορφές αντιστάθμισης – εγγύησης

Για τον μετριασμό του πιστωτικό κινδύνου της τράπεζας, εκτός των χρηματοοικονομικών στοιχείων –εγγυήσεων (collateral), υπάρχουν και άλλου είδους δικλείδες όπως οι «Εγγυήσεις» (Guarantees) καθώς και τα Πιστωτικά Παράγωγα (Credit Derivatives). Ειδικά τα πιστωτικά παράγωγα έχουν το χαρακτήρα της παροχής πιστωτικής προστασίας από τρίτους προς την τράπεζα για την κάλυψη κάποιου τμήματος της πιστωτικής της έκθεσης. Στις περιπτώσεις αυτές, το καλυμμένο τμήμα της τραπεζικής απαίτησης λαμβάνει συντελεστή στάθμισης του εγγυητή ή του πωλητή του πιστωτικού παραγώγου ενώ το υπόλοιπο τμήμα σταθμίζεται με τον συντελεστή στάθμισης του αντισυμβαλλόμενου προς τον οποίο και η απαίτηση. Παράγωγα προϊόντα παροχής πιστωτικής προστασίας αναγνωρίζονται τα Credit Default Swaps και τα Total Default Swaps. Επισημαίνεται δε ότι μόνο σε διεθνείς τράπεζες (πχ BIS, I.M.F., E.C.B. κλπ), σε κάποιες λίγες ιδιωτικές τράπεζες, σε επιχειρήσεις δημοσίου συμφέροντος, σε εταιρείες με διαβάθμιση μεγαλύτερη του A- και σε χρηματοοικονομικές οντότητες που θα μπορούσαν να προσφέρουν, μέσω της πιστωτικής έκθεσης της όποιας εξεταζόμενης τράπεζας, αναγνωρίζεται ο ρόλος της παροχής τέτοιων εγγυήσεων.

Ιδιαίτερη, τέλος, σημασία πρέπει επίσης να δίνεται και στις περιπτώσεις που η αντιστάθμιση / εγγύηση έχει διαφορετικό χρόνο «ωριμότητας» (maturity mismatch) από την πιστωτική έκθεση της τράπεζας. Όταν δηλαδή ο χρόνος «ωριμότητας» της πιστωτικής έκθεσης είναι μεγαλύτερος από τον χρόνο «ωριμότητας» της όποιας μορφής αντιστάθμισης. Ειδικότερα στην περίπτωση που η αντιστάθμιση (π.χ. ένα πιστωτικό παράγωγο) έχει συνολικό χρόνο ωριμότητας μικρότερο του έτους, η Βασιλεία II ξεκαθαρίζει ότι θα πρέπει να αναπροσαρμόζεται για να γίνει αποδεκτή ως πιστωτική κάλυψη.

Ο μαθηματικός τύπος αναπροσαρμογής (δηλαδή διόρθωσης) της όποιας πιστωτικής αντιστάθμισης έχει ως εξής:

$$P_a = \frac{P \times (t - 0{,}25)}{(T - 0{,}25)}$$

Όπου:

Pa: η τιμή της αντιστάθμισης (πιστωτικής προστασίας) προσαρμοσμένη για διαφορές στον χρόνο ωριμότητας μεταξύ των εργαλείων αντιστάθμισης και της πιστωτικής έκθεσης της τράπεζας.

P: η τιμή της πιστωτικής προστασίας προσαρμοσμένη με βάση τον αποδιδόμενο σε αυτή συντελεστή διακύμανσης (haircut).

t: η επιλογή του μικρότερου δυνατού υπολειμματικού χρόνου ωριμότητας μεταξύ του χρόνου της τραπεζικής έκθεσης (asset) και του χρόνου της αντιστάθμισης

T: η επιλογή του μικρότερου δυνατού χρόνου μεταξύ των 5 ετών και του υπολειμματικού χρόνου ωριμότητας της τραπεζικής έκθεσης (asset).[9]

Επιπλέον, σε περίπτωση διαφορετικού χρόνου «ωριμότητας»τραπεζικής έκθεσης και πιστωτικής κάλυψης, δεν θα γίνεται δεκτή μια αντιστάθμιση /εγγύηση με υπολειμματική αξία (residual maturity) μικρότερη ή ίση του ενός τριμήνου.

Η αλγεβρική παρουσίαση των κεφαλαιακών απαιτήσεων στην περίπτωση συμφωνίας συμψηφισμού σε συναλλαγές τύπου repos (Netting agreement)

- Η απλή προσέγγιση

Η Βασιλεία ΙΙ επιτρέπει κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις που συνήθως έχουν να κάνουν με συναλλαγές τύπου repos μεταξύ των δύο αποκλειστικά εμπλεκομένων στην συναλλαγή – δηλαδή της επενδύουσας τράπεζας και του αντισυμβαλλομένου, να προχωρήσουν σε συμφωνία συμψηφισμού χορηγήσεων – καταθέσεων μεταξύ τους (Netting agreement). Αυτό έχει ως συνέπεια την επαναδιατύπωση της εξίσωσης (2.3), ώστε να συμπεριλάβει τις ιδιαιτερότητες μιας τέτοιας συμφωνίας. Αναλυτικότερα:

[9] ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ: Περιγραφή και Συνέπειες για το Τραπεζικό Σύστημα , Γιάννη Παναγόπουλου – Γιάννη Πελετίδη, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών , Αθήνα 2007

$$E^{f}_{i} = \max \{ 0, [\Sigma((E_i) - \Sigma(CO) + \Sigma (E^{S}_{i} x H^{S}_{i}) + \Sigma (E^{fx}_{i} x H^{fx}_{i})]\} \quad (2.5)$$

όπου:

E^S : η «καθαρή» τιμή έκθεσης της θέσης

H^S : ο αποδιδόμενος συντελεστής (%) διακύμανσης (haircut) επί της χρηματοοικονομικής εγγύησης της «καθαρής» θέσης

E^{fx} :η «καθαρή» τιμή έκθεσης της θέσης μετά τη συναλλαγματική προσαρμογή της

CO: η τρέχουσα αξία της χρηματοοικονομικής εγγύησης που έχει ληφθεί.

Μετά τον υπολογισμό της ποσοτικής πιστωτικής έκθεσης της τράπεζας σε κίνδυνο , E^{f}_{i} , υπολογίζουμε το ποσό που θα διακρατηθεί στα Tier I και Tier II, ως κεφαλαιακή χρέωση από την τράπεζα:

$R.W.A._i$ (ποσό) χ 8% = προσδοκώμενη ζημιά (E.L.)= κεφαλαιακή χρέωση.

- Η Value at Risk (VaR) προσέγγιση

Η μέθοδος Value at Risk (VaR) είναι μια εναλλακτική προσέγγιση για τον υπολογισμό των συναλλαγών τύπου repos ή όταν έχουμε γενικά μια κλειστή σχέση συμβαλλομένου προς αντισυμβαλλόμενο (δικτυακή συμφωνία) και αναζητούμε τον σωστό υπολογισμό των «καθαρών θέσεων».

Για την υλοποίηση της μεθόδου αυτής χρειάζεται έγκριση των εθνικών επιθεωρητών της κάθε χώρας. Ουσιαστικά αυτό σημαίνει την άδεια χρήσης εσωτερικών μοντέλων εκτίμησης της πιστωτικής έκθεσης της τράπεζας. Για την έκδοση μιας τέτοιας άδειας πρέπει οι επιθεωρητές της κεντρικής τράπεζας, μέσω tests πάνω σε αυτά τα μοντέλα, να πεισθούν για την αποτελεσματικότητα τους.

Ο τρόπος που χρησιμοποιείται η συγκεκριμένη Value at Risk μεθοδολογία έχει την εξής φιλοσοφία: η τράπεζα προσπαθεί, με την βοήθεια των ιστορικών της στοιχείων, να «διορθώσει» την πορεία της «καθαρής» θέσης (π.χ. E^{f}_{i} ως ποσό) της κάθε δικτυακής της συμφωνίας πάνω στο συγκεκριμένο στοιχείο του ενεργητικού της. Το γεγονός αυτό απαιτεί την επαναδιατύπωση της εξίσωσης (2.5) ως εξής :

$$E^{f}_{i} = \max \{ 0, [\Sigma((E_i) - \Sigma(CO) + \text{VaR Internal model results})]\} \quad (2.6)$$

Τέλος, μετά τον υπολογισμό της ποσοτικής έκθεσης της τράπεζας σε κίνδυνο , E^{f}_{i} , ακολουθούμε τη διαδικασία υπολογισμού της κεφαλαιακής χρέωσης στα Tier I και Tier II.

Πριν προβούμε στην παρουσίαση του υπολογισμού του πιστωτικού κινδύνου στα πλαίσια της προσέγγισης Εσωτερικής Διαβάθμισης (ή I.R.B. (Internal Rating Based approach), είναι

απαραίτητο να προχωρήσουμε πρώτα σε μια αναλυτική κατηγοριοποίηση των στοιχείων του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών.

- Προσέγγιση της Εσωτερικής Διαβάθμισης (Π.Ε.Δ.)- Η κατηγοριοποίηση των στοιχείων του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών

Σύμφωνα με τη Βασιλεία ΙΙ, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του τραπεζικού δανειακού χαρτοφυλακίου μπορούν να κατανεμηθούν σε πέντε βασικές κατηγορίες, οι οποίες συνήθως παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Αρκετές από τις βασικές αυτές κατηγορίες μπορούν να υποδιαιρεθούν σε περαιτέρω. Οι βασικές όμως κατηγορίες είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Κατηγορία (τραπεζικών) απαιτήσεων έναντι επιχειρήσεων (corporate risk)

Περιλαμβάνει μια σειρά από υποκατηγορίες , ο διαχωρισμός των οποίων γίνεται τόσο με βάση τη νομική τους μορφή όσο και με βάση την οικονομική τους ουσία:

- Χρηματοδοτήσεις μεγάλων έργων (Project finance)

Η συγκεκριμένη τραπεζική απαίτηση αναφέρεται στη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρηματικών προσπαθειών όπως κατασκευή μεγάλων εγκαταστάσεων και έργων υποδομής (πχ τηλεπικοινωνιακές υποδομές, ανθρακωρυχεία, εργοστάσια ηλεκτροδότησης, υποδομές μεταφορών κπλ). Συνήθως οι αποπληρωμές της χρηματοδότησης τέτοιων σχεδίων (projects) γίνεται μέσω των χρηματαγορών (cash flows) των συγκεκριμένων επενδύσεων με τις απαιτήσεις αυτών των εταιρειών να παίζουν το ρόλο των εγγυήσεων (collateral) για την τράπεζα.

- Χρηματοδοτήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων (Object finance)

Η συγκεκριμένη τραπεζική απαίτηση αναφέρεται στη χρηματοδότηση αγοράς παγίων στοιχείων, η αποπληρωμή των οποίων προέρχεται από τις χρηματορροές που παράγονται από τη χρήση τους (πχ πλοίων ,αεροπλάνων, δορυφόρων κλπ).

- Χρηματοδοτήσεις εμπορευμάτων (Commodities finance)

Αφορά την τραπεζική χρηματοδότηση αποθεματικών ή πωληθέντων εμπορευμάτων που η χρηματική τους αξία δεν έχει εισπραχθεί (receivables). Ως τέτοια μπορούμε να θεωρήσουμε τα διάφορα χρηματιστηριακώς διαπραγματεύσιμα «προϊόντα» όπως πετρέλαιο, μέταλλα, κάποια γεωργικά προϊόντα κλπ. Η έκθεση που προκαλεί στην τράπεζα η συγκεκριμένη χρηματοδότηση αναμένεται αν αποπληρωθεί από την πώληση των εμπορευμάτων και δεν υπάρχει ανεξάρτητη δυνατότητα πληρωμής του χρέους με άλλο

τρόπο από τη δανειζόμενη εταιρεία. Πρόκειται για περιπτώσεις όπου η δανειζόμενη εταιρεία δεν έχει άλλα περιουσιακά (assets) για να αποπληρώσει τον δανεισμό της παρά μόνο τα ίδια της τα εμπορεύματα.

- Χρηματοδοτήσεις εμπορικών ακινήτων (Income producing real estate)

Σε αυτή τη μορφή τραπεζικής χρηματοδότησης υπάγεται ο δανεισμός του real estate, που συνίσταται στον δανεισμό για την ανέγερση επαγγελματικών γραφείων , ξενοδοχείων, επαγγελματικών αποθηκών κλπ. Η αποπληρωμή τυ δανείου προέρχεται από τις χρηματορροές (cash flows) που δημιουργεί η επινοικίαση ή η πώληση των συγκεκριμένων εμπορικών ακινήτων. Στ συγκεκριμένη περίπτωση τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία έχουν και τον χαρακτήρα της χρηματοοικονομικής εγγύησης (collateral) για την τράπεζα.

- Χρηματοδοτήσεις εμπορικών ακινήτων υψηλού κινδύνου (H.V.C. real estate)

Η μορφή αυτή τραπεζικής χρηματοδότησης αναφέρεται σε επενδύσεις σε εμπορικά ακίνητα που η μελλοντική απόδοση των χρηματορροών τους είναι αρκετά αβέβαιη. Αντιμετωπίζει δηλαδή η τράπεζα μια υψηλή πιθανότητα αθέτησης της συμφωνίας από τον αντισυμβαλλόμενο (default rate). Υπάρχει συνεπώς αμφιβολία αν θα πωληθούν ή θα επινοικιασθούν τα ακίνητα, έτσι ώστε να έχουμε ανταπόδοση της χρηματοδότησης στην τράπεζα. Παράδειγμα τέτοιου είδους τραπεζικής χρηματοδότησης είναι η απόκτηση γης από κάποια εταιρεία με δανεισμό.

- Χρηματοδοτήσεις-επενδύσεις αγοράς «επιχειρηματικών απαιτήσεων» εταιρειών (corporate receivables)

Αναφέρεται κυρίως σε τραπεζικές χρηματοδοτήσεις /επενδύσεις πάνω σε «επιχειρηματικές απαιτήσεις» εταιρειών. Ο κύριος λόγος μιας τέτοιας αγοράς είναι η χρήση των «απαιτήσεων» αυτών για την υλοποίηση μιας μελλοντικής τιτλοποίησης (securitization) από μέρους της τράπεζας. Μπορεί όμως και να ληφθεί και απλά ως μια εναλλακτική επενδυτική κίνηση της τράπεζας.

✓ Κατηγορία (τραπεζικών) απαιτήσεων έναντι κρατών (sovereign risk)

- Χρηματοδοτήσεις κρατών και κεντρικών τραπεζών (sovereign risk)

Η συγκεκριμένη κατηγορία απαιτήσεων με τον όρο «κράτη» περιλαμβάνει και επιχειρήσεις δημοσίου συμφέροντος (sovereign risk) αλλά και μεγάλους οργανισμούς όπως για παράδειγμα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (I.M.F.), την Ευρωπαϊκή Κεντρική

Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) κλπ. Όλες αυτές οι περιπτώσεις καλύπτονται από αυτό που ονομάζεται sovereign risk και έχουν μηδενικό (0%) ρίσκο (στην Τυποποιημένη προσέγγιση) για την τράπεζα που επενδύει.

- ✓ Κατηγορία (τραπεζικών) απαιτήσεων έναντι εμπορικών τραπεζών (bank risk) αλλά και εταιρειών του χρηματοπιστωτικού τομέα

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει μόνο:

- Χρηματοδοτήσεις άλλων εμπορικών τραπεζών και εταιρειών του χρηματοπιστωτικού τομέα

Σε αυτή την κατηγορία η Βασιλεία ΙΙ συμπεριλαμβάνει εκτός από τις εμπορικές τράπεζες και τις επιχειρήσεις δημοσίου συμφέροντος οι οποίες δεν καλύπτουν τις προδιαγραφές για μηδενικό ρίσκο (στην τυποποιημένη προσέγγιση), καθώς επίσης και λοιπές εταιρείες που παρέχουν χρηματοπιστωτικές επενδυτικές υπηρεσίες .

- ✓ Κατηγορία (τραπεζικών) απαιτήσεων έναντι λιανικής τραπεζικής (retail risk)

Η τέταρτη αυτή κατηγορία τραπεζικών απαιτήσεων περιλαμβάνει:

- Χρηματοδοτήσεις λιανικής τραπεζικής (retail risk) με τις κάτωθι υποκατηγορίες:

1. Ατομικές και μικρού κόστους χρηματοδοτήσεις λιανικής τραπεζικής :

- Για ατομικά δάνεια (πχ αγορά αυτοκινήτου, σπουδαστικά, προσωπικής εν γένει χρηματοδότησης κλπ), ανεξαρτήτως του μεγέθους δανεισμού

- Για ατομικά στεγαστικά δάνεια όπου ο δανειζόμενος είναι και ο ιδιοκτήτης του οικήματος. Ο επιθεωρητής κάθε τέτοιας κατηγορίας δανείων καλείται να θέσει όρια στον αριθμό σπιτιών σε περίπτωση ατομικού δανεισμού.

- Για επιχειρήσεις όπου η έκθεση της τράπεζας δεν ξεπερνά το ένα εκατομμύριο ευρώ.

2. Υψηλού κόστους χρηματοδοτήσεις λιανικής τραπεζικής .

Σύμφωνα με τη Βασιλεία ΙΙ, η συγκεκριμένη περίπτωση αναφέρεται σε μικρές επιχειρηματικές χρηματοδοτήσεις (business) που οι εμπορικές τράπεζες δεν τις μεταχειρίζονται ατομικά αλλά συλλογικά στα πλαίσια του χαρτοφυλακίου τους (pooling treatment). Έτσι οι χρηματοδοτήσεις αυτές αντιμετωπίζονται σαν να έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά ρίσκου. Αυτό βέβαια δεν αποκλείει στις τράπεζες τη δυνατότητα να αντιμετωπίζουν κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

Επιπροσθέτως – στα πλαίσια των χρηματοδοτήσεων λιανικής τραπεζικής- η Βασιλεία ΙΙ διαχωρίζει τρεις κατηγορίες χρηματοδότησης, με βάση την υπάρχουσα κάλυψη που παρέχεται από τον αντισυμβαλλόμενο (collateral). Συγκεκριμένα, η λιανική τραπεζική κατηγοριοποιείται επίσης με το :α) αν και κατά πόσο το οίκημα που χρηματοδοτείται ή όποια άλλη κατοικία μπορεί να παίξει τον ρόλο της εγγύησης του δανείου, β) αν υπάρχουν ανανεώσιμες πιστωτικές απαιτήσεις λιανικής τραπεζικής και γ) όλες τις εναπομείνασες περιπτώσεις.

- Χρηματοδοτήσεις ανανεώσιμων πιστωτικών απαιτήσεων λιανικής τραπεζικής (Q.R.R.E.)

Η συγκεκριμένη περίπτωση μπορεί να θεωρηθεί είτε ειδική ανεξάρτητη κατηγορία είτε απλά μια υποκατηγορία της λιανικής τραπεζικής. Αναφέρεται στον καθορισμό ενός υπο-χαρτοφυλακίου από μέρους της τράπεζας με χρηματοδοτήσεις λιανικής (Q.R.R.E.) οι οποίες ακολουθούν ορισμένες αρχές. Συγκεκριμένα:

- η ανανέωση των δανείων του υπο-χαρτοφυλακίου θα βασίζεται σε προκαθορισμένα πιστωτικά όρια αποπληρωμής και επαναδανεισμού που δεν θα παραβιάζονται από τους πελάτες.
- οι χρηματοδοτήσεις (δάνεια) θα είναι ατομικού χαρακτήρα
- το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης ενός πελάτη του υπο-χαρτοφυλακίου δεν θα υπερβαίνει τα 100.000€.
- η τράπεζα –μέσω των επιθεωρητών- θα πρέπει συστηματικά να ελέγχει τη χαμηλή μεταβλητότητα των συγκεκριμένων δανειακών υπο-χαρτοφυλακίων σε σχέση με τη μέση μεταβλητότητα των υπολοίπων επιμέρους δανείων.

✓ Κατηγορία (τραπεζικών) απαιτήσεων έναντι χρηματοοικονομικών αξιών (equity risk), που περιλαμβάνει:

- Χρηματοδοτήσεις –επενδύσεις σε χρηματοοικονομικές αξίες (equity risk)

Σε ότι αφορά τον όρο χρηματοοικονομικές αξίες (equity) αφορούν κυρίως άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές της τράπεζας σε κάποιες εταιρείες. Οι συγκεκριμένες τοποθετήσεις έχουν τη μορφή επενδύσεων από μέρους της τράπεζας και συνήθως αναφέρονται σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο περιπτώσεις. Μπορούν όμως κάλλιστα να περιλαμβάνουν τοποθετήσεις σε εισηγμένες μετοχές ή ομόλογα εταιρειών που δεν έχουν τον χαρακτήρα άμεσης αγοραπωλησίας από την τράπεζα και έτσι δεν ανάγονται, ως αξίες, στο χαρτοφυλάκιο αγοραπωλησιών (trading book) της τράπεζας.

Μετά την ανάλυση των κατηγοριών, στην επόμενη ενότητα προχωρούμε στην παρουσίαση των τρόπων μέτρησης των πιστωτικών κινδύνων που αντιστοιχούν σε αυτές με βάση την

προσέγγιση της Εσωτερικής Διαβάθμισης (Π.Ε.Δ. ή I.R.B. approach). Η παρουσίαση αυτή είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις διαφορετικές σταθμίσεις (R.W.A.) που αποδίδονται στις επιμέρους κατηγορίες των απαιτήσεων του δανειακού χαρτοφυλακίου (banking book) των τραπεζών στα πλαίσια της Π.Ε.Δ.

Η προσέγγιση της Εσωτερικής Διαβάθμισης (Π.Ε.Δ. ή I.R.B. approach)

Η προσέγγιση της Εσωτερικής Διαβάθμισης (Π.Ε.Δ. ή I.R.B. approach) αποτελεί την πιο εξελιγμένη μέθοδο υπολογισμού των σταθμισμένων απαιτήσεων (R.W.A.) του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών κάτω από πιστωτικό κίνδυνο και μπορεί να υποδιαιρεθεί σε δύο επιμέρους προσεγγίσεις: τη Θεμελιώδη (Fundamental) και την Εξελιγμένη (Advanced) προσέγγιση.

Οι δύο αυτές επιμέρους προσεγγίσεις διαφοροποιούνται ουσιαστικά στον τρόπο υπολογισμού της σταθμισμένης απόδοσης του ρίσκου (R.W.A.) που αντιστοιχεί σε κάθε τραπεζική απαίτηση (asset) και κατ' επέκταση στην κεφαλαιακή χρέωση. Πιο συγκεκριμένα, εάν ακολουθήσουμε την τη Θεμελιώδη (Fundamental) προσέγγιση , τότε η τράπεζα μπορεί μεν να χρησιμοποιήσει τις δικές της εκτιμήσεις σε ότι αφορά την πιθανότητα αθέτησης του αντισυμβαλλομένου (Probability of Default- P.D.), αλλά βασίζεται σε υπολογισμούς των νομισματικών αρχών για την εκτίμηση των υπολοίπων στοιχείων που συνεισφέρουν στον προσδιορισμό του πιστωτικού κινδύνου (δηλαδή των E.A.D. και L.G.D.). από την άλλη πλευρά, στη περίπτωση της Εξελιγμένης (Advanced) προσέγγισης, η τράπεζα μπορεί να χρησιμοποιήσει τις δικές της εκτιμήσεις για όλα τα προαναφερόμενα επιμέρους στοιχεία που συνεισφέρουν στη διαμόρφωση του σταθμισμένου πιστωτικού κινδύνου της απαίτησης αλλά και της κεφαλαιακής χρέωσης (δηλαδή P.D., E.A.D. και L.G.D.).

Πριν όμως προχωρήσουμε στην παρουσίαση του τρόπου εκτίμησης της κεφαλαιακής επάρκειας στο πλαίσιο της μεθόδου Π.Ε.Δ., θα δώσουμε συνοπτικά τους ορισμούς που η Βασιλεία ΙΙ παραθέτει για τα επιμέρους στοιχεία των συγκεκριμένων παραμέτρων μέτρησης του πιστωτικού ρίσκου.

Ορισμοί των παραμέτρων πιστωτικού ρίσκου

- Η πιθανότητα αθέτησης του αντισυμβαλλομένου (probability of default P.D.)

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Stefanou και Mendoza (2005), η πιθανότητα αθέτησης του αντισυμβαλλομένου παράγεται είτε ακολουθώντας εμπειρικά μοντέλα (π.χ. Z-score προσέγγιση ή Logit/Probit προσέγγιση) είτε με μία προσέγγιση αγοράς.

Η πρώτη περίπτωση που έγινε γνωστή από τον Altman (1968) είναι μια διακριτή ανάλυση (discriminant analysis) της χρεοκοπίας και βασίζεται σε μια σειρά από επεξηγηματικούς όρους (risk factors). Με αντίστοιχη φιλοσοφία κινείται και η Logit/Probit προσέγγιση, με τη διαφορά ότι σε αυτή την περίπτωση έχουμε ανάλυση παλινδρόμηση (regression analysis) με εξαρτώμενη μεταβλητή τη λογαριθμισμένη σχέση χρεοκοπίας προς τη μη χρεοκοπία και ανεξάρτητες μεταβλητές μια σειρά από επεξηγηματικούς όρους. Στην αλγεβρική της διατύπωση έχουμε ένα μοντέλο της κάτωθι μορφής για την αναζήτηση της P.D.:

$$L_i = L_n = \left(\frac{P.D._i}{1 - P.D._i} \right) \qquad \beta_1\chi_1 + \ldots + \beta_n\chi_n$$

Όπου X_1 αποτελούν τους επεξηγηματικούς όρους (risk factors) που χρησιμοποιούνται για την εμπειρική διερεύνηση της πιθανότητας χρεοκοπίας , P.D. μιας εταιρείας (πχ μιας τράπεζας).

Ο πίνακας που ακολουθεί μας παρουσιάζει αναλυτικά τους προαναφερόμενους επεξηγηματικούς όρους που συνήθως χρησιμοποιούνται στην αναζήτηση του P.D. τόσο σε ότι αφορά τις εταιρείες αλλά και τα νοικοκυριά.

Οι επεξηγηματικοί όροι στην αναζήτηση της P.D.
(Probability of Default) στις εμπειρικές προσεγγίσεις

Είδος αντισυμβαλλομένου	Κατηγορία πληροφορίας για τον αντισυμβαλλόμενο	Επεξηγηματικοί όροι (Μεταβλητές)
Εταιρεία	Είδος εταιρείας	Βιομηχανικό συγκρότημα (group), Ηλικία της εταιρείας, Συνολικές απαιτήσεις , Συνολικές πωλήσεις, Συνολικά ίδια κεφάλαια
	Χρηματοοικονομικοί δείκτες	Ίδια/Απαιτήσεις, Υποχρεώσεις/Ίδια, Πωλήσεις /Απαιτήσεις
	Κερδοφορία	Ιστορική κερδοφορία, Ρυθμός μεγέθυνσής της, Κέρδη/Απαιτήσεις, Κέρδη/Κόστος

	Market -data	Διακύμανση χρηματιστηριακής τιμής της εταιρείας, Πιστωτική διαβάθμιση εταιρείας
Νοικοκυριό (Άτομα)	Ατομικές πληροφορίες	Εισόδημα, Ηλικία, Αξία σπιτιού, Δουλειά
	Χρηματοοικονομικές πληροφορίες	Αριθμός δανείων, Αριθμός πιστωτικών καρτών, Υπόλοιπο στις πιστωτικές κάρτες, Προηγούμενες πτωχεύσεις

Πηγή: Marrison (2002)

Η χρήση των Logit μοντέλων στην ανεύρεση της P.D. (Probability of Default) θεωρείται ιδιαίτερα διαδεδομένη από τους χρηματοοικονομικούς οίκους στη διαβάθμιση (rating) των τραπεζών (ως εταιρειών) ανά τον κόσμο.

Στην δεύτερη περίπτωση – της προσέγγισης της αγοράς- η αλγεβρική διατύπωση για την ανεύρεση της P.D. έχει την κάτωθι μορφή:

$$D.D. = \frac{A - D}{\sigma_\varepsilon}$$

όπου:

A: η αξία του ενεργητικού ή του δανειακού χαρτοφυλακίου στην προκειμένη περίπτωση)

D: η προσδοκώμενη μελλοντική αξία των Υποχρεώσεων

σ_ε: η διακύμανση του ενεργητικού

D.D.: η απόσταση μέχρι την αθέτηση συμφωνίας του αντισυμβαλλομένου (Distance to Default).

Στην παραπάνω εξίσωση όταν D > A οδηγούμαστε σε πιθανότητα αθέτησης του αντισυμβαλλομένου (P.D.).

Η αναμενόμενη ζημία σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλομένου (Loss Given Default L.G.D.)

Η αναμενόμενη ζημιά , σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλομένου, εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό (%) και έχει τρεις διαφορετικούς τρόπους παρουσίασης.

Ο πρώτος τρόπος έχει την κάτωθι αλγεβρική διατύπωση:

$$L.G.D. = \frac{E.A.D. - A.A. + \kappa.\delta.}{E.A.D.}$$

Όπου :

E.A.D.: η έκθεση έναντι του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής του

A.A. : η Ανακάμπτουσα αξία (recovery value) για την τράπεζα μετά από την αθέτηση του αντισυμβαλλομένου (default)

κ.δ.: τα κόστη διαχείρισης για την αποκομιδή της Ανακάμπτουσας αξίας από την τράπεζα.

Ο δεύτερος τρόπος υπολογισμού του L.G.D. έχει ως εξής :

$$L.G.D. = \frac{\text{Αξίας πριν (default)} - \text{Αξία μετά (Default}}{\text{Αξίας πριν (default)}}$$

Τέλος, ο τρίτος τρόπος αλγεβρικού υπολογισμού της L.G.D. γίνεται, όπως μας αναφέρουν οι Stefanou και Mendoza (2005,σελ 12), «από τις τιμές των προϊόντων σταθερού εισοδήματος και πιστωτικών παραγώγων που παράγονται από ένα Asset Pricing μοντέλο αποτίμησης».

❖ Η L.G.D. στην Θεμελιώδη προσέγγιση

Στην θεμελιώδη προσέγγιση ο προσδιορισμός της L.G.D. για κάθε τραπεζική απαίτηση είναι εξωγενής. Παρόλα αυτά, στον εξωγενή αυτό προσδιορισμό του ποσοστού που θα αποδοθεί στην L.G.D. σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η ύπαρξη και το είδος των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων (collateral) που συνοδεύουν την εξεταζόμενη απαίτηση. Έτσι για παράδειγμα, στην αξιολόγηση μιας ζημιάς παραγόμενης από εταιρικό ή τραπεζικό ρίσκο (corporate ή bank risk) που δεν συνοδεύεται από αναγνωρισμένες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις θα αναγνωρίζεται –σύμφωνα με τη Βασιλεία ΙΙ- ποσοστό ζημιάς της τάξης του 45% της έκθεσης της τράπεζας στην απαίτηση. Με άλλα λόγια, η τράπεζα θα καταγράφει τη δυνατότητα να πάρει πίσω το 55% της επένδυσής της σε περίπτωση αθέτησης της συμφωνίας εκ μέρους του αντισυμβαλλομένου.

Σε ότι αφορά τις τραπεζικές απαιτήσεις χωρίς χρηματοοικονομικές εγγυήσεις (αναγνωρισμένες ή μη) ως κάλυψη σε ότι αφορά αναφερόμενες ζημιές από εταιρικό ή τραπεζικό ή

κίνδυνο χώρας (corporate, bank or sovereign risk), η τράπεζα θα αναγνωρίζει ζημιές της τάξης του 75% της έκθεσής της.

Αν τώρα θελήσουμε να υπολογίσουμε σε , πρακτικό επίπεδο, την αναμενόμενη ζημιά σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλομένου από μια εταιρικού ρίσκου έκθεση της τράπεζας (π.χ. ένα δάνειο) και εφόσον υπάρχουν εγγυήσεις, τότε: το τραπεζικό δάνειο (Ε) χωρίζεται σε δύο τμήματα, το τμήμα που είναι καλυμμένο με εγγύηση (E^c) και αυτό που δεν είναι (E^u). Επιπροσθέτως, έχει σημασία εάν οι εν λόγω εγγυήσεις είναι χρηματοοικονομικές ή όχι. Οπότε έχουμε:

1η Περίπτωση : αν οι εγγυήσεις του τραπεζικού δανείου είναι χρηματοοικονομικές (και αναγνωρισμένες –eligible).

Σε αυτή την περίπτωση για τον προσδιορισμό της «αποτελεσματικής» L.G.D. (L.G.D.^{c}) –και επαγωγικά ολόκληρης της L.G.D.- θα χρησιμοποιηθεί η κάτωθι αλγεβρική εξίσωση:

$$L.G.D.^C = L.G.D.^U \times \left(\frac{E^C}{E} \right) \qquad (2.7)$$

[με L.G.D.= L.G.D.^{u} + L.G.D. ^{C}]

Όπου:

L.G.D.^{u}: η αναμενόμενη ποσοστιαία ζημιά της τράπεζας, σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλομένου, για το μέρος εκείνο του δανείου που καλύπτεται από εγγυήσεις

L.G.D. ^{C}: η αναμενόμενη ποσοστιαία ζημιά της τράπεζας, σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλομένου, για το μέρος εκείνο του δανείου που δεν καλύπτεται από εγγυήσεις (το ποσοστό αυτό είναι 45%)

Ε: η έκθεση (π.χ. δάνειο)(της τράπεζας από την απαίτηση πριν την αντιστάθμιση της με τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις (collateral) και

E^C : το μέρος εκείνο της έκθεσης (πχ του δανείου) της τράπεζας που είναι καλυμμένο με χρηματοοικονομική εγγύηση (ουσιαστικά η Ε.Α.D.).

Σε ότι αφορά την τιμή της E^C (δηλαδή της Ε.Α.D.) στη εξίσωση (2.7) , η Βασιλεία ΙΙ αναφέρει ότι εάν εφαρμόζεται η Θεμελιώδης Π.Ε.Δ.(ή I.R.B.) προσέγγιση από τις τράπεζες, τότε ο υπολογισμός της E^c θα προέρχεται από την εφαρμογή της εξίσωσης (2.3) (όπως αναφέρθηκε στην μεθοδολογία της τυποποιημένης προσέγγισης). Τα υπόλοιπα στοιχεία είναι ήδη δεδομένα για τον τελικό υπολογισμό της «αποτελεσματικής» L.G.D. (δηλαδή της L.G.D. ^{c}).

2η Περίπτωση: αν οι εγγυήσεις του τραπεζικού ρίσκου υπάρχουν αλλά δεν είναι χρηματοοικονομικής αλλά άλλης μορφής.

Σε αυτή την περίπτωση για τον προσδιορισμό της «αποτελεσματικής» L.G.D. (L.G.D. ^{c}) – και επαγωγικά ολόκληρης της L.G.D. – θα ακολουθείται μια διαφορετική προσέγγιση. Για το σκοπό αυτό η Βασιλεία ΙΙ παρέχει βοηθητικά τον πίνακα που ακολουθεί:

Ελάχιστο επίπεδο (Min, %) Collateralised L.G.D.
στη Θεμελιώδη προσέγγιση

Μορφή χρηματοοικονομικής εγγύσης (Collateral)*	Min L.G.D.	Απαιτούμενο Minimum collateralisation level	Minimum over-collateralisation level
Αποδεκτή (eligible) χρηματοοικονομική εγγύηση (collateral)	0%	0%	-
Receivables	35%	0%	125%
Εμπορικά/Στεγαστικά Real estates	35%	30%	140%
Άλλο είδος εγγυήσεων	40%	30%	140%

Πηγή: Basel Committee on Banking Supervision (2006)

*: Τα Receivables, τα Εμπορικά/Στεγαστικά Real estateskαι τα «Άλλα είδη εγγυήσεων» (εκτός παγίου κεφαλαίου(κρίνονται από τη Βασιλεία ΙΙ ως μορφές αποδεκτών χρηματοοικονομικών εγγυήσεων

- : Μη διαθέσιμα στοιχεία

Η πρώτη γραμμή του πίνακα αναφέρεται σε αποδεκτές (eligible) χρηματοοικονομικές εγγυήσεις (πχ μετρητά) , οπότε προσομοιάζει με την Περίπτωση 1. Το ζητούμενο είναι ο υπολογισμός της τιμής του L.G.D. (δηλαδή των L.G.D.^{u} και L.G.D. ^{C}) στις υπόλοιπες κατηγορίες παρεχομένων εγγυήσεων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι στην περίπτωση των επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών μικρότερο των πέντε (5) εκατομμυρίων ευρώ , η Βασιλεία ΙΙ παρουσιάζει έναν έτοιμο πίνακα για την τιμή της L.G.D. ανά κατηγορία δανείου.

Συντελεστές L.G.D. στις απαιτήσεις έναντι των Μ.Μ.Ε. (<5 εκατ. €)
κατά κατηγορία όταν δεν υπάρχουν εγγυήσεις (Collateral)

Κατηγορία απαίτησης	Εταιρική	Στεγαστική	Λιανική	Ποιοτικά ανανεώσιμων (Q.R.R.E.)

Ποσοστό	45%	25%	85%	85%

Πηγή: Basel Committee on Banking Supervision (2006)

❖ Η L.G.D. στην Εξελιγμένη προσέγγιση

Στην περίπτωση αυτή παρέχεται από την Βασιλεία ΙΙ στις τράπεζες η δυνατότητα να προχωρήσουν στην εσωτερική εκτίμηση της L.G.D. τους σε ότι αφορά την έκθεση σε επιχειρηματικό, τραπεζικό ή κίνδυνο χώρας (corporate, bank or sovereign risk). Η αναμενόμενη ζημιά (L.G.D.)σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλομένου, θα πρέπει να καταγράφεται ως ποσοστό (%) της έκθεσης έναντι του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσης (Exposure at Default-E.A.D).

❖ Η έκθεση έναντι του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσης του (Exposure at Default-E.A.D)

Η έκθεση σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσης του (E.A.D)είναι το αρνητικό χρηματικό αποτέλεσμα το οποίο θα προκληθεί στα ίδια κεφάλαια μιας τράπεζας εάν η απαίτηση από τη συγκεκριμένη τοποθέτησή της διαγραφεί (περίπτωση write- off) συμψηφίζοντας και τις όποιες καταγεγραμμένες προβλέψεις για αυτήν (provisions). Η συγκεκριμένη αρχή επιβάλλεται από τη Βασιλεία ΙΙ τόσο στα εκτός όσο και στα εντός Ισολογισμού στοιχεία (on και off –balance sheet items) της τράπεζας.

Μπορούμε εδώ να παραθέσουμε ότι η γενική αλγεβρική διατύπωση της καταγραφής της έκθεσης (μιας τράπεζας) έναντι του αντισυμβαλλομένου, σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής τους , δίνεται από τους Stefanou και Mendoza (2005). Συγκεκριμένα :

E.A.D.= E^{f}_{i}= Τρέχουσα έκθεση της τράπεζας λόγω της «τοποθέτησής της + Συντελεστής πιστωτικής ισοδυναμίας χ Εγκεκριμένο μη χρησιμοποιηθέν τμήμα πίστωσης από τον αντισυμβαλλόμενο που όμως επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί πριν την χρεοκοπία του (default).

Σε ότι αφορά τις εντός Ισολογισμού απαιτήσεις, η Βασιλεία ΙΙ αναφέρει ότι θα πρέπει να ακολουθείται η μεθοδολογία της Τυποποιημένης προσέγγισης στον υπολογισμό της έκθεσης, E^{f}_{i}, της τράπεζας (ειδικά στις συμφωνίες συμψηφισμού τύπου repos). Στις εκτός ισολογισμού πιστωτικές απαιτήσεις, για να προσδιορισθεί η έκθεση της τράπεζας , απαιτείται η χρήση ενός δείκτη πιστωτικής μετατροπής (credit conversion factor C.C.F.). έτσι σε αλγεβρικούς όρους θα είχαμε την κάτωθι μετατροπή:

$$E^{on\text{-}balance\ sheet} = C.C.F. \times E^{off\ -balance\ sheet} \qquad (2.8)$$

Επιπροσθέτως όμως, όπως και στην περίπτωση του υπολογισμού της L.G.D. η Βασιλεία ΙΙ προτείνει δύο τρόπους για την εκτίμηση της προαναφερθείσας παραμέτρου (E^{f}_{i}) είτε για τις εντός είτε για τις εκτός ισολογισμού απαιτήσεις: α) τη Θεμελιώδη προσέγγιση και β) την Εξελιγμένη προσέγγιση.

❖ Η E.A.D. στην Θεμελιώδη προσέγγιση

Η E.A.D. στις εντός ισολογισμού απαιτήσεις ακολουθεί τη μεθοδολογία της Τυποποιημένης προσέγγισης. Το σημείο στο οποίο διαφοροποιείται στο πλαίσιο της Θεμελιώδους Π.Ε.Δ. είναι η E.A.D. στις εκτός ισολογισμού απαιτήσεις. Για την ακρίβεια η μετατροπή των εκτός ισολογισμού απαιτήσεων (ή εκθέσεων) σε εντός.

Στον επόμενο πίνακα περιγράφονται συνοπτικά ποια είναι τα σημαντικότερα είδη εκτός Ισολογισμού διευκολύνσεων (απαιτήσεις του ισολογισμού), που προσφέρονται από τις εμπορικές τράπεζες, καθώς επίσης και οι αντίστοιχοι δείκτες πιστωτικής μετατροπής τους (C.C.F.) όπως παρατίθενται από την Βασιλεία ΙΙ. Οι δείκτες αυτοί χρησιμοποιούνται στην εξίσωση (2.8)για την τελική μετατροπή. Έτσι ολοκληρώνεται και η εικόνα της τράπεζας σχετικά με την συνολική έκθεση του ισολογισμού της.

Δείκτης πιστωτικής μετατροπής (C.C.F.) για τον υπολογισμό της E.A.D. στις εκτός ισολογισμού απαιτήσεις

Είδος στοιχείου εκτός ισολογισμού	Ποσοστό (%)
(Credit) commitments από μέρους της τράπεζας προς τους αντισυμβαλλομένους	75
Uu-committed διευκολύνσεις της τράπεζας προς τους αντισυμβαλλομένους (callables)	0
Βραχυχρόνια trade letters of credit για κίνηση αγαθών	20
Δανεισμός των τραπεζικών μετοχών ή τοποθέτηση μετοχών ως collateral	100

❖ Η E.A.D. στην Εξελιγμένη προσέγγιση

Οι τράπεζες που θα χρησιμοποιήσουν τις δικές τους μεθόδους εκτίμησης της έκθεσης έναντι του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσης τους (E.A.D.) έχουν επίσης την δυνατότητα να υπολογίζουν εσωτερικά και τους δείκτες πιστωτικής μετατροπής (C.C.F.) στις εκτός ισολογισμού απαιτήσεις τους.

Ουσιαστικά δηλαδή καλούνται να εκμαιεύσουν επαγωγικά τα αντίστοιχα ποσά του προηγούμενου πίνακα με βάση την καταγεγραμμένη ιστορικής τους εμπειρία. Μοναδικός περιορισμός που τίθεται από τον νομοθέτη είναι το εκτός ισολογισμού στοιχείο να μην έχει δείκτη πιστωτικής μετατροπής (C.C.F.) στη Θεμελιώδη προσέγγιση ίσο με 100%.

Ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων στην Π.Ε.Δ.

- Η περίπτωση της έκθεσης σε εταιρικό, τραπεζικό και κίνδυνο χώρας (corporate, bank and sovereign risk)

Στην εξελιγμένη Π.Ε.Δ.

Στην ενότητα αυτή, με την βοήθεια των εσωτερικά υπολογισθεισών παραμέτρων (P.D., L.G.D., E.A.D.) προχωρούμε στην παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο η Βασιλεία ΙΙ υπολογίζει το σταθμισμένο ρίσκο (R.W.A.)και την απορέουσα κεφαλαιακή χρέωση (στα TierI και Tier II) για επενδύσεις-εκθέσεις μιας τράπεζας σε δάνεια εταιρειών, σε άλλες τράπεζες ή και σε ομόλογα διαφόρων χωρών. Αναλυτικότερα, μέσα σε ένα μαθηματικό σύστημα εξισώσεων, θα έχουμε:

$$\text{Correlation}(R) = 0{,}12\chi \frac{1-e^{-50 \times P.D.}}{1-e^{-50}} + 0.24 \times \left(\frac{1-\ 1-e^{-50xPD}}{1-\ e^{-50}} \right) \qquad (2.9)$$

$$\text{Maturity adjustment } (b) = (P_a - P_B \times L_n\ (P.D.) \qquad (2.10)$$

Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (K) (ως %)= (Capital Requirements)=

$$\left[L.G.D. \times N \left[\frac{G(P.D.)}{(1-R)^{0,5}} + \left[\frac{R^{\ 0,5}}{(1-R)} \right] X_g\ (0{,}999) \right] - P.D. \times L.G.D. \right] \times 1 + \frac{(M-2{,}5) \times b}{1-1{,}5 \times b} \qquad (2.11)$$

Στοιχεία σταθμισμένου ρίσκου (ως ποσό) = K χ 12,5 χ E.A.D.
(R.W.A.:Risk Weighted Assets) (2.12)
Κεφαλαιακή χρέωση = 8% χ (R.W.A. (ως ποσό)) (2.13)

Όπου:

$N_{(\chi)}$: η αθροιστική συνάρτηση κατανομής μιας τυποποιημένης κανονικής τυχαίας μεταβλητής. Η πιθανότητα δηλαδή να είναι μια κανονική τυχαία μεταβλητή , με μέσο 0 και διακύμανση 1, μικρότερη ή ίση με χ και

$G_{(Z)}$: η αντίστροφη αθροιστική συνάρτηση κατανομής μιας τυποποιημένης κανονικής τυχαίας μεταβλητής, δηλαδή η τιμή του χ, ώστε $N_{(\chi)} = \zeta$.

Η πιθανότητα αθέτησης του αντισυμβαλλομένου , P.D. , στην περίπτωση του επιχειρηματικού ή του τραπεζικού ρίσκου (corporate and bank risk) , λαμβάνει πάντοτε την υψηλότερη εναλλακτική τιμή (ως %) που παράγονται μεταξύ της μεγαλύτερης τιμής που μπορεί να έχει ένας αντισυμβαλλόμενος μιας τράπεζας – με βάση το εσωτερικό σύστημα αξιολόγησης της- για την πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων του κατά το χρονικό διάστημα ενός έτους και ενός ελάχιστου ποσοστού της τάξης του 3% (ή 0,03). Για τη περίπτωση των κρατών (sovereign risk), με βάση το προαναφερόμενο εσωτερικό σύστημα αξιολόγησης, αποδίδεται χωρίς κάποιο περιορισμό στον υπόχρεο η μεγαλύτερη ποσοστιαία τιμή για διάστημα ενός έτους.

Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι οι «κεφαλαιακές απαιτήσεις»που εκτιμούνται στην εξίσωση (2.11) εκφράζονται ως ποσοστό (%), ενώ η «κεφαλαιακή χρέωση» της εξίσωσης (2,13) ως ποσό. Επιπλέον, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η παραγόμενη από το παραπάνω σύστημα εξισώσεων, κεφαλαιακή χρέωση των Tier I και II αναφέρεται σε μη προσδοκώμενες ζημιές (Unexpected losses – UL).[10]

Στην Θεμελιώδη Π.Ε.Δ.

Εάν οι τράπεζες που δανείζουν σε άλλες τράπεζες, σε εταιρείες ή σε κράτη χρησιμοποιούν τη Θεμελιώδη Π.Ε.Δ. για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής τους χρέωσης, αυτό θα σημαίνει ότι είναι σε θέση να υπολογίσουν την PD της συγκεκριμένης έκθεσής τους. Αν όμως τα συνοδευτικά εχέγγυα (collateral) της εν λόγω έκθεσης δεν είναι αναγνωρισμένα, οι τράπεζες αυτές είναι υποχρεωμένες στο μαθηματικό σύστημα εξισώσεων (2.9 εως 2.13) να χρησιμοποιήσουν L.G.D. = 45%.

Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο υπολογισμός και η μέτρηση του λειτουργικού κινδύνου όπως έχει αναφερθεί είναι μια δύσκολη εργασία, η οποία ακόμα βρίσκεται

[10] ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ: Περιγραφή και Συνέπειες για το Τραπεζικό Σύστημα , Γιάννη Παναγόπουλου – Γιάννη Πελετίδη, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών , Αθήνα 2007,σελ 157

σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης και για αυτό η Επιτροπή ενθαρρύνει τις αρχές και τις κεντρικές τράπεζες να προτείνουν λύσεις.

Υπάρχουν τρεις εναλλακτικές μεθόδους αποτίμησης του λειτουργικού κινδύνου.

Η πρώτη μέθοδος αφορά τη μέτρηση του Βασικού Δείκτη(Basic Indicator Approach).

Οι Τράπεζες που εφαρμόζουν αυτή την μέθοδο θα πρέπει να υπολογίζουν εποπτικά κεφάλαια ως ποσοστό του gross income με βάση τον παρακάτω τύπο:

$$K_{BIA} = [\ \Sigma\ (GI_{1...n}\ x\ a)\ ]\ /n \qquad (2.12)$$

Όπου:

K_{BIA} είναι οι κεφαλαιακές απαιτήσεις στην Basic Indicator Approach για τον λειτουργικό κίνδυνο

a = 15% (η Επιτροπή μελετά την τελική τιμή αυτού του συντελεστή)

GI ο μέσος όρος του gross income των τριών τελευταίων χρόνων. Για τον ορισμό του gross income έχει δοθεί ο παρακάτω τύπος :

GI = net interest income + net result of fees and commissions + net result of financial operations + other income excluding extraordinary or irregular items and profits/losses from sales of securities in banking book.

n: ο αριθμός των τριών προηγούμενων ετών που υπήρχε θετικό εισόδημα (μικτά έσοδα) για την τράπεζα

Δεν υπάρχουν κριτήρια για την εφαρμογή της μεθόδου, ωστόσο όλες οι Τράπεζες αναμένεται να εφαρμόσουν τις προδιαγραφές για “Sound Practices for the Management and Supervision of Operational Risk” που εξέδωσε η επιτροπή τον Φεβρουάριο του 2003. Ο οικονομικός δείκτης είναι αντιπροσωπευτικός της δραστηριότητας του τραπεζικού ιδρύματος και συνεπώς και της αντίστοιχης έκθεσης στο λειτουργικό κίνδυνο.

Η δεύτερη μέθοδος ονομάζεται τυποποιημένη (Standardized Approach) και σε αυτήν προτείνεται εξειδίκευση των συντελεστών κατά τραπεζική δραστηριότητα και χρήση διαφορετικών οικονομικών δεικτών κατά περίπτωση.

Οι Τράπεζες σύμφωνα με αυτή την εναλλακτική λύση, χωρίζουν τις δραστηριότητες τους σε οκτώ βασικές κατηγορίες (business lines) . Τα εποπτικά κεφάλαια για τον λειτουργικό κίνδυνο υπολογίζονται ως ποσοστό του gross income για κάθε business line με βάση τον παρακάτω τύπο:

$$K_{TSA}=\Sigma(GI_{1-8} * b_{1-8}) \qquad (2.13)$$

Όπου:

K_{TSA} οι κεφαλαιακές απαιτήσεις στην Standardized Approach

b_{1-8} = ποσοστό για κάθε business line,

GI_{1-8} = ο μέσος όρος του gross income των τριών τελευταίων χρόνων για κάθε business line.

Προβλέπονται τα παρακάτω business lines και συντελεστές b1-8 :

Corporate Finance (18%)
Trading & Sales (18%)
Retail Banking (12%)
Commercial banking (15%)
Payment and Settlement (18%)
Agency Services (15%)
Asset Management (12%)
Retail Brokerage (12%)

Η τρίτη μέθοδος είναι η εσωτερική μέτρηση (Advanced Measurement Approach). Οι Τράπεζες σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή , υπολογίζουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις με βάση την δική τους μεθοδολογία αποτίμησης λειτουργικών κινδύνων. Για να εφαρμοσθεί η μεθοδολογία θα πρέπει να εκπληρώνονται μια σειρά από ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια. Οι Τράπεζες που θα ακολουθήσουν αυτή την εναλλακτική λύση θα πρέπει να υπολογίζουν τις κεφαλαιακές τους απαιτήσεις λαμβάνοντας υπ' όψιν τον τρόπο κατανομής των τραπεζικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με την προηγούμενη μέθοδο, υπολογίζει από ιστορικά δεδομένα και για συγκεκριμένες παραμέτρους την πιθανότητα να συμβούν ανάλογες περιπτώσεις σε κάποιο βάθος χρόνου και τη μέση απώλεια ανά περίπτωση. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών που εφαρμόζουν αυτή τη λύση δεν μπορούν να είναι μικρότερες από το 75% των κεφαλαιακών απαιτήσεων που θα υπολογίζονταν σύμφωνα με την Standardized μέθοδο.

Όσο αφορά τις τράπεζες, αυτές επιλέγουν μέθοδο αξιολόγησης του λειτουργικού κινδύνου ανάλογα με τις εσωτερικές τους διαδικασίες και τα τεχνολογικά μέσα που διαθέτουν. Όμως, ενθαρρύνονται να κινηθούν προς την υιοθέτηση των πιο περισσότερο εξελιγμένων μεθόδων όσο περισσότερο αναβαθμίζουν τις εσωτερικές τους διαδικασίες και τα συστήματα αποτίμησης λειτουργικού κινδύνου. Η μέθοδος που θα επιλέγεται θα πρέπει να αντιστοιχεί στη συνθετότητα των δραστηριοτήτων τους. Και τέλος επιτρέπεται η χρησιμοποίηση διαφορετικών μεθόδων για διαφορετικές μονάδες δραστηριότητας.

Η Επιτροπή προτείνει την πρώτη μέθοδο μόνο για τις τράπεζες με μικρό εύρος δραστηριοτήτων και περιορισμένη τοπική παρουσία,

ενώ ενθαρρύνει τις υπόλοιπες να προχωρήσουν στην τρίτη εναλλακτική μέθοδο. Αυτό γίνεται έμμεσα, αφού στην τρίτη μέθοδο οι κεφαλαιακές απαιτήσεις είναι σημαντικά μικρότερες από αυτές της πρώτης. Επειδή όμως στην εφαρμογή της τρίτης μεθόδου απαιτείται σημαντικό χρονικό διάστημα, προτείνεται η δεύτερη μέθοδος. Η Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2001 εισηγήθηκε οι κεφαλαιακές απαιτήσεις να αποτελούν περίπου το 20% των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων, ωστόσο μετά από αντιρρήσεις ορισμένων τραπεζικών ιδρυμάτων αναθεώρησε την εισήγησή της και μείωσε κατά ένα σημαντικό ποσοστό τις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Σε αυτό το σημείο πρέπει να επισημάνουμε ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι οι παραπάνω μεθοδολογίες βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο και δεν αποκλείεται οι τελικές προδιαγραφές να διαφέρουν σημαντικά από τις αρχικές προτάσεις.

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ενός πιστωτικού ιδρύματος , βάσει και της BASEL II, συμπεριλαμβάνει πλέον και ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του λειτουργικού κινδύνου (operational risk) που αναλαμβάνει ένα πιστωτικό ίδρυμα.

Εποπτικά ίδια κεφάλαια / credit risk + market risk + operational risk = δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας.

Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του λειτουργικού κινδύνου θα είναι περίπου το 12% των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Οι διαχειριστικές μονάδες που ορίζονται στο νέο πλαίσιο κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κατάταξη των περιστατικών λειτουργικού κινδύνου είναι οι παρακάτω:

Corporate Finance
Trading and Sales
Retail Banking
Commercial Banking
Payment and Settlement
Agency Services & Custody
Asset Management
Retail brokerage

Κάθε μία από αυτές τις διαχειριστικές μονάδες αναλύεται σε περισσότερα επίπεδα και ομάδες δραστηριοτήτων.

Κίνδυνος αγοράς

Στον παρονομαστή του κλάσματος της κεφαλαιακής υπάρχει και ο κίνδυνος αγοράς (market risk) για τον οποίο η τράπεζα πρέπει να

διακρατά στα Tier της. Ο κίνδυνος αυτός σχετίζεται με απώλειες – λόγω μεταβολής τιμών- από τοποθετήσεις που αφορούν τις απαιτήσεις (assets) που εμπεριέχονται στο ttrading book των τραπεζών. Η Βασιλεία ΙΙ (2006) αλλά και το Market Risk Amendment (2005) θεωρούν ότι ο κίνδυνος της αγοράς για την τράπεζα διαμορφώνεται με βάση το είδος των απαιτήσεων (χρηματοοικονομικών προϊόντων) που εμπεριέχονται στο trading book της. Ο κίνδυνος αυτός υποδιαιρείται σε :

Κίνδυνο επιτοκίου (interest rate risk)
Κίνδυνο τοποθέτησης σε μετοχές (Equity risk)
Κίνδυνο συναλλάγματος (Foreign exchange risk)
Κίνδυνο εμπορευμάτων (Commodities risk)
Κίνδυνο δικαιωμάτων (Option risk).

Η τράπεζα θα πρέπει να έχει ξεκάθαρη και ταξινομημένη εικόνα σε ότι αφορά τα χρηματοοικονομικά προϊόντα που εμπεριέχονται στο «χαρτοφυλάκιο αγοραπωλησιών (trading book) της και ποιες μεθόδους αποτίμησης μπορεί να χρησιμοποιήσει για αυτά τα προϊόντα. Με αυτό τον τρόπο θα μπορεί να οδηγηθεί σε έναν ακριβή υπολογισμό της κεφαλαιακής χρέωσης που αναλογεί στον κίνδυνο αγοράς (market risk) που έχει αναλάβει.

Επιπροσθέτως η Βασιλεία ΙΙ επισημαίνει ότι υπάρχουν δύο μέθοδοι με τις οποίες υπολογίζονται οι απορρέουσες κεφαλαιακές χρεώσεις σε ότι αφορά το εν λόγω χαρτοφυλάκιο είτε μέσω της μεθόδου Standardized Measurement (S.M.M.), είτε μέσω της μεθόδου των Εσωτερικών Μοντέλων εκτίμησης του κινδύνου της αγοράς.

Η διακράτηση των κεφαλαίων για λόγους που σχετίζονται με το ρίσκο της αγοράς μπορεί να γίνει είτε στα Tier I και ΙΙ είτε στα Tier ΙΙΙ. Ειδικά τα τελευταία (Tier ΙΙΙ) είναι τα ολοσχερώς καταβεβλημένα βραχυχρόνια δανειακά κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης με αρχική διάρκεια τουλάχιστον δύο ετών, χωρίς τη δυνατότητα πρόωρης αποπληρωμής (χωρίς τουλάχιστον την έγκριση της κεντρικής τράπεζας) και με δεσμευτικό όρο μη πληρωμής τόκων και κεφαλαίων στη λήξη, σε περίπτωση που τέτοια πληρωμή μειώνει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της τράπεζας κάτω από τα επιτρεπόμενα όρια.

Τα Tier ΙΙΙ κεφάλαια που διακρατούνται για λόγους κινδύνου της αγοράς δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το 250% των κεφαλαίων Tier I.

Ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων (χρεώσεων) με βάση τη μέθοδο Standardized Measurement

Η συνολική κεφαλαιακή χρέωση για τον κίνδυνο της αγοράς προέρχεται από δύο υποκατηγορίες κινδύνου: από τον κίνδυνο που

αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό εργαλείο (ειδικό ρίσκο (specific risk) , όταν η τράπεζα είναι τοποθετημένη είτε ως «πωλητής» είτε ως «αγοραστής» αυτού του εργαλείου και από τον κίνδυνο που αποδίδεται εν γένει στο χαρτοφυλάκιο της τράπεζας (general market risk) όταν η τράπεζα είναι τοποθετημένη στα διάφορα χρηματοοικονομικά εργαλεία, ανεξάρτητα αν είναι ¨πωλητής ή αγοραστής¨. Στην τελευταία αυτή περίπτωση (του γενικού ρίσκου) η κεφαλαιακή χρέωση που αναλογεί επηρεάζεται και από τον όποιο πιθανό συνυπολογισμό (offsetting) υπάρχει στα πλαίσια του χαρτοφυλακίου αγοραπωλησιών. Η άθροιση των δύο παραπάνω κινδύνων μας δίνει το συνολικό ρίσκο της αγοράς (overall market risk) που προαναφέραμε. Επιπροσθέτως να επισημάνουμε ότι, σε αντίθεση με τον πιστωτικό κίνδυνο, η έκθεση στο συνολικό κίνδυνο αγοράς είναι ταυτόσημη , ως ποσό, με τη διακρατούμενη κεφαλαιακή χρέωση (δεν υπάρχει το 8% επί της έκθεσης).

Σε αλγεβρική μορφή θα λέγαμε ότι η διατύπωση της συνολικής τραπεζικής έκθεσης στον κίνδυνο της αγοράς έχει την κάτωθι μορφή:

$$W \times E^{G.M.R.} + E^{S.M.R.} = E^{O.M.R.} = \text{Κεφαλαιακή χρέωση} \qquad (2.14)$$

Όπου:

$E^{O.M.R}$: η συνολική έκθεση , ως ποσό, της τράπεζας (overall market risk)

$E^{S.M.R.}$: η έκθεση της τράπεζας στο ειδικό ρίσκο (specific risk) του υπό εξέταση χρηματοοικονομικού «προϊόντος»

$W \times E^{G.M.R}$: το γινόμενο της έκθεσης της τράπεζας , ως ποσό, στο γενικό ρίσκο λόγω της τοποθέτησης σε διάφορα χρηματοοικονομικά «προϊόντα» (general market risk) επί την αποδιδόμενη για τον λόγο αυτό στάθμιση (W) .

Ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων (χρεώσεων) με βάση τη μέθοδο των Εσωτερικών Μοντέλων

Η συγκεκριμένη προσέγγιση υπολογισμού του κινδύνου της αγοράς (market risk) απευθύνεται κυρίως σε μεγάλες και πολύ εξελιγμένες τράπεζες ιδίως των Η.Π.Α. και της Αγγλίας , οι οποίες έχουν το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό αλλά και τα αναλογούντα κεφάλαια για να προχωρήσουν σε τέτοιες αναλύσεις του κινδύνου που εμπεριέχουν τα χαρτοφυλάκια αγοραπωλησιών τους.

Επισημαίνεται, επίσης , ότι οι κεντρικές τράπεζες των χώρων αυτών θα πρέπει να δίνουν την άδεια για τον υπολογισμό του

κινδύνου της αγοράς και της αντιστοιχούσας σε αυτόν κεφαλαιακής χρέωσης εφόσον:

έχουν πεισθεί ότι το σύστημα διαχείρισης κινδύνου (risk management system) των εμπορικών τραπεζών είναι ικανοποιητικά δομημένο.

υπάρχει το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό όχι μόνο για την υλοποίηση των περίπλοκων μοντέλων κινδύνου αλλά και για το auditing και τις back office ανάγκες ενός τέτοιου εγχειρήματος.

έχει –μετά από δοκιμασία- αποδειχθεί ότι τα χρησιμοποιούμενα μοντέλα υπολογισμού του ρίσκου της αγοράς είναι αρκετά ακριβή στις εκτιμήσεις τους.

Οι εμπορικές τράπεζες προχωρούν σε τακτικούς ελέγχους (stress tests) των συστημάτων αυτών.

Είναι βέβαια γνωστό ότι εκτός από τα παραπάνω γενικά κριτήρια υπάρχουν και ειδικότερες απαιτήσεις που πρέπει να ικανοποιηθούν όταν οι τράπεζες προχωρήσουν στη χρησιμοποίηση τέτοιων μοντέλων.

Θα πρέπει δηλαδή να ικανοποιούνται και ορισμένα ποιοτικά standards. Για παράδειγμα, η ύπαρξη μιας ανεξάρτητης μονάδας μέσα στην τράπεζα για τον έλεγχο του μοντέλου , η συχνή σύγκριση των αποτελεσμάτων του μοντέλου με τα πραγματοποιθέντα αποτελέσματα , η υλοποίηση σε σχεδόν καθημερινή βάση ενός προγράμματος stress testing συμπληρωματικού προς την ανάλυση ρίσκου της τράπεζας αλλά και η ύπαρξη ανεξαρτήτων εσωτερικών υπηρεσιών auditing για τον έλεγχο του συστήματος risk management .

Θα πρέπει τέλος να υπάρχει μια σωστή και ακριβής καταγραφή των παραγόντων που επηρεάζουν την διαμόρφωση του κινδύνου της αγοράς στα επιμέρους χρηματοοικονομικά «προϊόντα» . Έτσι το σύστημα risk management της τράπεζας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη συντελεστές (Factors) οι οποίοι επηρεάζουν τις επιμέρους αγορές αλλά και τα χρηματοοικονομικά «προϊόντα» πάνω στα οποία και τοποθετείται (είτε αγορές επιτοκίων, είτε συναλλάγματος, είτε μετοχών, είτε εμπορευμάτων).

2.4: Κριτική – Αξιολόγηση της Βασιλείας ΙΙ

ΣΤΟΧΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΙΙ

Πού στοχεύουν οι νέες προτάσεις

Οι νέες προτάσεις της Βασιλείας ΙΙ στοχεύουν στην εξασφάλιση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής ισορροπίας μέσα από την ανάπτυξη πιστωτικών υποδειγμάτων για τον υπολογισμό προβλέψεων, που θα στηρίζονται στην ανάλυση τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών χαρακτηριστικών των πιστούχων.

Τα υποδείγματα αυτά περιορίζουν το βαθμό αυθαιρεσίας και υποκειμενικότητας των δανειστών, κατανέμουν αποτελεσματικότερα το κεφάλαιο, εμπεριέχουν απαιτήσεις για διαφορετικούς τύπους κινδύνου, ενώ προσδιορίζουν τον κίνδυνο που πιθανόν να εμπεριέχει η συναλλαγή με τον αντισυμβαλλόμενο και κατά συνέπεια το κόστος δανεισμού και το επιτόκιο.

Η κριτική του νέου Συμφώνου εστιάζεται κυρίως στην πολυπλοκότητα των προτάσεων που αφορούν τον πρώτο Πυλώνα, αλλά και σε κάποια εποπτικά κενά που πιθανόν να οδηγήσουν τις τράπεζες σε αποφυγή διακράτησης κεφαλαίου. Επιπλέον η έλλειψη διαθέσιμων στοιχείων για τον προσδιορισμό των παραμέτρων, η πλεονεκτική θέση στην οποία θα βρεθούν ιδρύματα με καλύτερη τεχνογνωσία, αλλά και η υποκειμενικότητα στις εκτιμήσεις των οίκων αξιολόγησης που πιθανόν προκύψει λόγω ανταγωνισμού είναι σημαντικά προβλήματα που θα ανακύψουν κατά τη διάρκεια ανάπτυξης των υποδειγμάτων.

Όσον αφορά τα ελληνικά δεδομένα, η Τράπεζα της Ελλάδος κάνει γνωστές τις θέσεις της στα ζητήματα εποπτείας και κεφαλαιακής επάρκειας με τη δημοσιοποίηση Εγγράφων Διαβούλευσης, δίνοντας οδηγίες προς τα πιστωτικά ιδρύματα για κρίσιμα θέματα και έννοιες που αφορούν το νέο Κείμενο. Περιλαμβάνουν ορισμούς, οδηγίες και τις βασικές προϋποθέσεις που απαιτούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος για την υιοθέτηση μιας μεθοδολογίας από τα πιστωτικά ιδρύματα. Τα έγγραφα αυτά προσαρμόζονται βάσει των οδηγιών και των αρχών των κειμένων της Βασιλείας και αφορούν την τυποποιημένη μέθοδο, τη μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων, τις τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου και την τιτλοποίηση των απαιτήσεων.

Στον ακαδημαϊκό χώρο η μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου και η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών είναι ίσως ένα από τα πιο πολυσυζητημένα θέματα της τελευταίας εικοσαετίας. Διεθνείς καταστάσεις όπως ο αυξημένος αριθμός πτωχεύσεων, η ανάγκη των τραπεζών για καλύτερης ποιότητας πελάτες και για μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους, οδήγησαν στη δημιουργία εξειδικευμένων και αντικειμενικών μοντέλων πιστωτικού κινδύνου μέσα από εμπειρικά παραδείγματα, τα οποία εστιάζουν κατά κύριο λόγο στη μέτρηση του συνολικού κινδύνου ενός χαρτοφυλακίου και στην τιμολόγησή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1.:Εμπειρική Έρευνα: Εκτίμηση της Κεφαλαιακής Επάρκειας των οχτώ μεγαλύτερων ελληνικών τραπεζών

Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται η εκτίμηση της κεφαλαιακής επάρκειας των οχτώ μεγαλύτερων ελληνικών τραπεζών σύμφωνα με τα δημοσιοποιούμενα στοιχεία μέσω των οικονομικών τους καταστάσεων και τις επιταγές του νόμου. Ουσιαστικά παρατίθενται οικονομικές πληροφορίες του κύκλου δραστηριότητας των τραπεζών και λοιπές πληροφορίες που εκείνες (υποχρεωτικά) δημοσιεύουν για την έκθεση τους απέναντι στον κίνδυνο και τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας. Στη συνέχεια τα στοιχεία αυτά παρατίθενται εν συγκρίσει με τον πίνακα που προκύπτει από τα παρεχόμενα δημοσιοποιούμενα στοιχεία και την μελέτη και εφαρμογή της νομολογίας (κείμενο Βασιλείας ΙΙ, Οδηγίες για την ένταξη του κειμένου της Βασιλείας στο ελληνικό δίκαιο, πράξεις της Διοίκησης για την επεξήγηση και εφαρμογή του νέου εποπτικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια).

Καθώς δεν κατέστη δυνατή η συλλογή των συντελεστών στάθμισης που χρησιμοποιεί η κάθε τράπεζα για την στάθμιση των στοιχείων του ενεργητικού της και την μετέπειτα αποτίμηση της αναγκαίας κεφαλαιακής χρέωσης , κρίθηκε σκόπιμο για τον σκοπό της παρούσας μελέτης να ληφθούν κοινοί συντελεστές στάθμισης για όλες τις τράπεζες , έτσι ώστε να προκύψουν συγκρίσιμα αποτελέσματα. Οι αναγκαίες παραδοχές που έγιναν είναι:

Παραδοχές :

- Για τον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου χρησιμοποιείται η τυποποιημένη προσέγγιση με σταθερούς συντελεστές στάθμισης για τις ομάδες των στοιχείων του ενεργητικού κοινές για όλες τις τράπεζες

- Τα στοιχεία του ενεργητικού σταθμίζονται ως κάτωθι :

ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	0,00%
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΆ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%

ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%
ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΕΛΑΤΩΝ	50,00%
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ	50,00%
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΞΙΕΣ	50,00%
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%
ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%

- Τα στοιχεία του παθητικού σταθμίζονται ως κάτωθι :

ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ	
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%
ΛΟΙΠΑ	100,00%
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	*100,00%*
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	100,00%
ΛΟΙΠΑ	100,00%

- Για τον υπολογισμό του λειτουργικού κινδύνου χρησιμοποιήθηκε η Τυποποιημένη προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία οι κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του λειτουργικού κινδύνου ισούνται με τον μέσο όρο των τριών (3) τελευταίων ετών , των Ακαθαρίστων Λειτουργικών Εσόδων. Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας και ελλείψει πληροφόρησης τα ακαθάριστα λειτουργικά έσοδα δεν σταθμίζονται με τους συντελεστές της ΠΔΤΕ 2590/20.8.2007 και λαμβάνονται αθροιστικά στον υπολογισμό της συνολικής πιστωτικής έκθεσης.

- Για τον κίνδυνο της αγοράς λαμβάνονται τα στοιχεία που παρέχει η ίδια η τράπεζα, λόγω αδυναμίας υπολογισμού του σε δεδομένη χρονική στιγμή εξαιτίας ανεπάρκειας στοιχείων.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΠΟΣΑ ΕΚΕΙΝΑ ΠΟΥ Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΤΑΤΑΣΕΙ ΛΟΓΩ ΛΗΞΕΩΣ ΣΤΑ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΤΑΘΜΙΣΤΟΥΝ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ.

ALPHA BANK	ΑΡΧΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (ποσά σε Ευρώ)								
	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ [ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ+ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΑΓΙΟΥ]		1.456.018.000	1.243.000.000	1.602.809.000	1.931.590.000	1.456.018.000	1.591.286.000	1.602.809.000	1.931.590.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		125.685.000	183.000.000	184.033.000	0	125.685.000	27.961.000	184.033.000	
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)		220.423.000	950.000.000	333.892.000	165.848.000	324.297.000	351.697.000	445.662.000	188.404.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ		337.439.000	523.201.000	619.483.000	340.896.000	506.985.000	686.018.000	1.138.195.000	969.815.000
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΚΕΡΔΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ		0							
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (ΟΜΙΛΟΣ)		0				53.069.000	44.280.000	32.859.000	32.567.000
ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΙΛΟΣ)		0				-228.063.000			
(ΜΕΙΟΝ):		**2.139.565.000**	**2.899.201.000**	**2.740.217.000**	**2.438.334.000**	**2.237.991.000**	**2.701.239.424**	**3.403.558.000**	**3.122.376.000**
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΙΔΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ		188.128.000	14.465.000	0	68.985.000	188.316.000	14.653.000	188.000	68.985.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ&ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ		0							
ΕΞΟΔΑ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		33.016.000	42.104.000	55.836.000	68.723.000	107.436.000	117.138.000	134.497.000	159.961.000
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ		0							
ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΟΜΙΛΟΣ)		0							
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ) [ΟΜΙΛΟΣ]		0							
ΚΑΘΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ (ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ)		0							
ΣΥΝΟΛΟ (ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)		**1.918.421.000**	**2.842.632.000**	**2.684.381.000**	**2.300.626.000**	**1.942.239.000**	**2.569.448.424**	**3.268.873.000**	**2.893.430.000**
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΓΙΩΝ									
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΑΞΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ &ΠΕΛΑΤΩΝ									
45% ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ									
ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ		1.082.208.000	1.061.008.000	1.412.431.000	1.128.292.000	1.015.755.000	1.029.413.000	1.228.888.000	975.090.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ-ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ (ΣΥΜ/ΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ)						715.000			
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΝΑΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ									
ΣΥΝΟΛΑ		**3.000.629.000**	**3.903.640.000**	**4.096.812.000**	**3.428.918.000**	**2.958.709.000**	**3.598.861.424**	**4.497.761.000**	**3.868.520.000**
ΜΕΙΟΝ:									
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ									
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER I)		**3.000.629.000**	**3.903.640.000**	**4.096.812.000**	**3.428.918.000**	**2.958.709.000**	**3.598.861.424**	**4.497.761.000**	**3.868.520.000**
ΑΦΑΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)									
ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΑΠΑ-ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ)									
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΜΗ ΠΡΟΣΔΟΚΟΜΕΝΩΝ ΑΘΕΤΗΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΟΥ									
ΥΒΡΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (MANDATORY CONVERTIBLE DEBTS-ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)		**921.373.000**	**786.000.000**	**921.912.000**	**921.940.000**	**844.946.000**	**829.654.000**	**887.894.000**	**887.306.000**
ΜΗ ΕΓΤΥΗΜΕΝΟ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER II)		**921.373.000**	**786.000.000**	**921.912.000**	**921.940.000**	**844.946.000**	**829.654.000**	**887.894.000**	**887.306.000**
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%	694.360.000	926.209.500	2.039.284.500	2.451.274.000	54.628.000	651.896.000	577.159.500	1.152.407.849
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%	76.793.500	89.198.000	132.394.000	43.440.000	61.319.000	152.995.500	133.023.500	40.567.500
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%	69.557.000	287.000.000	192.233.000	247.193.000	69.498.500	122.838.000	191.716.000	242.513.000
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%	4.962.078.000	6.132.480.000	7.305.821.250	8.382.396.750	5.203.263.750	6.609.200.250	8.390.001.750	10.153.551.000
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%	1.736.453.000	2.169.009.000	2.922.529.000	3.595.776.000	2.029.704.000	2.445.129.000	3.606.631.000	4.669.424.000
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%	863.798.000	905.689.000	1.046.941.000	1.229.778.000	883.605.000	942.025.000	1.092.863.000	1.285.118.000
ΛΟΙΠΑ	100,00%	161.195.000	130.605.000	100.031.000	96.770.000	383.099.000	217.035.000	146.762.000	119.399.000
ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ		**7.723.524.000**	**9.337.783.000**	**11.375.322.250**	**13.304.720.750**	**8.499.671.750**	**10.213.389.250**	**13.236.257.750**	**16.227.492.000**
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	*100,00%*	5.880.543.000	17.443.652.000	21.900.097.000	26.615.726.000	6.144.729.000	18.992.719.000	24.771.065.000	29.779.390.000
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	9.559.779.000	0	0	0	10.519.258.000	0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	206.244.000	151.423.000	166.342.000	488.845.000	1.498.823.000	1.791.108.000	2.108.675.000	2.589.297.000
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		**15.646.566.000**	**17.595.075.000**	**22.066.439.000**	**27.104.571.000**	**18.162.810.000**	**20.783.827.000**	**26.879.740.000**	**32.368.687.000**
ΜΕΙΟΝ:ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ			**-739.327.000**	**-609.161.000**	**-1.014.146.000**	**-1.040.360.000**	**-977.249.000**	**-840.594.000**	**-1.275.994.000**
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ		**23.370.090.000**	**26.193.531.000**	**32.832.600.250**	**39.395.145.750**	**25.622.121.750**	**30.019.967.250**	**39.275.403.750**	**47.320.185.000**
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ+ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ	50,00%	3.780.745.500	3.731.194.000	3.150.188.500	5.261.303.000	3.872.531.000	3.776.301.000	1.578.450.500	2.620.617.500
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΞΙΕΣ	50,00%	740.989.500	5.009.500.000	813.050.000	875.451.000	5.694.500	2.045.500	2.660.000	29.630.000
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%	43.245.000	1.128.000.000	42.370.000	42.195.000	29.550.000	31.518.000	73.560.000	66.875.000
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	529.511.000	544.636.000	603.831.000	649.452.000	937.973.000	935.996.000	1.173.275.000	1.254.240.000
ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	33.016.000	452.000.000	55.836.000	68.723.000	107.436.000	117.138.000	134.497.000	159.961.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	143.414.000	11.000.000	28.062.600	419.526.000	282.258.000	309.840.000	385.676.000	549.299.000
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		**29.481.721.500**	**38.372.268.500**	**39.889.849.850**	**49.453.702.750**	**31.043.009.750**	**36.120.535.250**	**43.525.421.250**	**53.436.295.849**
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		4.173.018.000	5.384.386.000	7.144.254.000	9.668.535.000	4.773.582.000	6.070.572.000	7.935.377.000	10.512.877.000
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ		-1.538.511.000	-2.376.139.000	-3.793.522.000	-5.949.487.000	-1.593.647.000	-2.372.582.000	-3.687.563.000	-5.691.406.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ / ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		794.088.000	536.917.844	934.362.000	1.009.737.000	1.032.043.000	1.169.160.000	1.322.124.000	1.446.783.000
ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ /ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		-72.415.000	-62.805.000	-71.374.000	-78.297.000	-48.237.000	-82.222.000	-103.139.000	-117.671.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		89.367.000	142.274.000	157.977.000	173.306.000	8.241.000	10.941.000	7.594.000	7.545.000
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ									
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ		179.619.000	65.203.000	75.469.000	58.209.000	220.558.000	164.282.000	168.208.000	131.190.000
ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ									
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		**3.625.166.000**	**3.689.836.844**	**4.447.166.000**	**4.882.003.000**	**4.392.540.000**	**4.960.151.000**	**5.642.601.000**	**6.289.318.000**

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ									
	ALPHA BANK	ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	10,18%	10,17%	10,27%	6,93%	9,53%	9,96%	10,33%	7,24%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	29.481.721.500	38.372.268.500	39.889.849.850	49.453.702.750	31.043.009.750	36.120.535.250	43.525.421.250	53.436.295.849
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	2.358.537.720	3.069.781.480	3.191.187.988	3.956.296.220	2.483.440.780	2.889.642.820	3.482.033.700	4.274.903.668
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	543.774.900	553.475.527	667.074.900	732.300.450	658.881.000	744.022.650	846.390.150	943.397.700
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	17.900.000	6.200.000	1.019.495	2.070.271	18.200.000	6.200.000	1.019.495	2.070.271
6	Μέση Αξία Κινδύνου	17.900.000	6.200.000	1.019.495	2.070.271	18.200.000	6.200.000	1.019.495	2.070.271
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	54.900.000	16.000.000	3.027.642	3.723.894	51.700.000	16.000.000	3.027.642	3.723.894
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	3.000.000	1.300.000	223.039	580.590	3.000.000	1.300.000	223.039	580.590
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	30.043.396.400	38.931.944.027	40.557.944.245	50.188.073.471	31.720.090.750	36.870.757.900	44.372.830.895	54.381.763.820
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	3.000.629.000	3.903.640.000	4.096.812.000	3.428.918.000	2.958.709.000	3.598.861.424	4.497.761.000	3.868.520.000
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	921.373.000	786.000.000	921.912.000	921.940.000	844.946.000	829.654.000	887.894.000	887.306.000
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	9,99%	10,03%	10,10%	6,83%	9,33%	9,76%	10,14%	7,11%
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	13,05%	12,05%	12,37%	8,67%	11,99%	12,01%	12,14%	8,75%

Για τον Κίνδυνο Αγοράς λόγω έλλειψης επαρκών στοιχείων για τον προσδιορισμό του λαμβάνουμε ως δεδομένα τις πληροφορίες που παρέχει η ίδια η τράπεζα με βάση τους εσωτερικούς υπολογισμούς της,για τον προσδιορισμό της τιμής του,καθώς και τις τιμές και την μεταβλητότητα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια του έτους.

Για το έτος 2007 ο κίνδυνος αγοράς της τράπεζας alpha bank ,και του ομίλου, η αξία του κινδύνου δίνεται σε ημερήσια βάση

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : FINANCIAL INFORMATION									
EUROBANK	ΑΡΧΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (ποσά σε Ευρώ)								
	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ [ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ+ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΑΓΙΟΥ]		1.047.000.000	1.243.000.000	1.434.000.000	1.379.000.000	1.047.000.000	1.242.000.000	1.432.000.000	1.378.000.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		482.000.000	183.000.000	1.340.000.000	1.110.000.000	482.000.000	176.000.000	1.325.000.000	1.100.000.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)		825.000.000	950.000.000	1.136.000.000	701.000.000	994.000.000	1.239.000.000	1.495.000.000	1.109.000.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ									
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΚΕΡΔΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (ΟΜΙΛΟΣ)						114.000.000	181.000.000	330.000.000	331.000.000
ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
(ΜΕΙΟΝ):		**2.354.000.000**	**2.376.000.000**	**3.910.000.000**	**3.190.000.000**	**2.637.000.000**	**2.838.000.000**	**4.582.000.000**	**3.918.000.000**
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΙΔΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ									
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ&ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ									
ΕΞΟΔΑ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ) [ΟΜΙΛΟΣ]									
ΚΑΘΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ (ΕΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ)									
ΣΥΝΟΛΟ (ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)		**2.354.000.000**	**2.376.000.000**	**3.910.000.000**	**3.190.000.000**	**2.637.000.000**	**2.838.000.000**	**4.582.000.000**	**3.918.000.000**
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΓΙΩΝ									
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΑΞΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ &ΠΕΛΑΤΩΝ									
45% ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ									
ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ-ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ (ΣΥΜΙΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΝΑΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ									
ΣΥΝΟΛΑ		**2.354.000.000**	**2.376.000.000**	**3.910.000.000**	**3.190.000.000**	**2.637.000.000**	**2.838.000.000**	**4.582.000.000**	**3.918.000.000**
ΜΕΙΟΝ:									
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ									
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER I)		**2.354.000.000**	**2.376.000.000**	**3.910.000.000**	**3.190.000.000**	**2.637.000.000**	**2.838.000.000**	**4.582.000.000**	**3.918.000.000**
ΑΦΑΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)									
ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΑΓΙΑ-ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ)									
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΜΗ ΠΡΟΣΔΟΚΟΜΕΝΩΝ ΑΘΕΤΗΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΟΥ									
ΥΒΡΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (MANDATORY CONVERTIBLE DEBTS-ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)		**762.000.000**	**786.000.000**	**777.000.000**	**705.000.000**	**762.000.000**	**786.000.000**	**777.000.000**	**705.000.000**
ΜΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER II)		**762.000.000**	**786.000.000**	**777.000.000**	**705.000.000**	**762.000.000**	**786.000.000**	**777.000.000**	**705.000.000**
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%	440.500.000	779.500.000	2.169.000.000	5.150.000.000	203.000.000	367.000.000	464.000.000	1.133.500.000
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%	432.000.000	287.000.000	242.500.000	655.000.000	604.500.000	403.500.000	480.000.000	506.000.000
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%	183.000.000	287.000.000	398.500.000	829.500.000	155.500.000	259.000.000	36.900.000	759.000.000
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%	4.532.250.000	5.951.250.000	7.509.000.000	9.680.250.000	4.696.500.000	6.395.250.000	8.452.500.000	11.163.000.000
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%	6.164.000.000	7.122.000.000	8.676.000.000	9.463.000.000	6.811.000.000	8.211.000.000	10.580.000.000	11.738.000.000
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
ΛΟΙΠΑ	100,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ		**10.696.250.000**	**13.073.250.000**	**16.185.000.000**	**19.143.250.000**	**11.507.500.000**	**14.606.250.000**	**19.032.500.000**	**22.901.000.000**
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	*100,00%*	12.690.000.000	15.875.000.000	19.378.000.000	22.384.000.000	14.312.000.000	18.169.000.000	24.820.000.000	30.666.000.000
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0	0	0	0	0	0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0	0	0	0	0	0	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		**12.690.000.000**	**15.875.000.000**	**19.378.000.000**	**22.384.000.000**	**14.312.000.000**	**18.169.000.000**	**24.820.000.000**	**30.666.000.000**
ΜΕΙΟΝ:ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ									
ΜΕΙΟΝ:ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		**-683.000.000**	**-749.000.000**	**-831.000.000**	**-1.184.000.000**	**-761.000.000**	**-861.000.000**	**-1.031.000.000**	**-1.410.000.000**
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ		**22.703.250.000**	**28.199.250.000**	**34.732.000.000**	**40.343.250.000**	**25.058.500.000**	**31.914.250.000**	**42.821.500.000**	**52.157.000.000**
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ+ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ	50,00%	4.654.500.000	5.009.500.000	4.677.500.000	4.391.500.000	5.012.000.000	5.468.000.000	5.547.500.000	6.100.000.000
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΞΙΕΣ	50,00%	457.000.000	564.000.000	918.500.000	1.224.000.000	17.500.000	24.000.000	23.000.000	18.000.000
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	398.000.000	452.000.000	406.000.000	399.000.000	827.000.000	974.000.000	1.120.000.000	1.231.000.000
ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	5.000.000	11.000.000	65.000.000	87.000.000	154.000.000	354.000.000	735.000.000	731.000.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	309.000.000	279.000.000	288.000.000	579.000.000	532.000.000	545.000.000	748.000.000	942.000.000
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		**29.582.250.000**	**35.868.250.000**	**43.897.000.000**	**53.658.250.000**	**32.564.000.000**	**40.308.750.000**	**51.975.900.000**	**63.577.500.000**
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		5.864.338.000	5.789.500.000	11.584.000.000	15.846.000.000	10.895.250.000	8.945.000.000	12.837.000.000	17.475.000.000
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ		-2.954.205.000	-2.352.920.000	-7.687.000.000	-11.557.000.000	-5.472.427.000	-4.882.000.000	-7.864.000.000	-11.489.000.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ / ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		909.519.000	946.000.000	987.000.000	1.087.000.000	2.038.174.000	1.486.000.000	1.327.800.000	2.038.000.000
ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ /ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		-476.863.000	-307.500.000	-369.000.000	-323.700.000	-785.136.000	-397.000.000	-417.000.000	-490.000.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		68.000.000	115.000.000	243.000.000	323.000.000	12.000.000	21.000.000	26.000.000	42.000.000
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ									
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ		25.042.000				34.297.000			
ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		115.000.000	209.000.000	345.000.000	292.000.000	229.000.000	292.000.000	552.000.000	721.300.000
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		**3.435.831.000**	**4.399.080.000**	**5.103.000.000**	**5.667.300.000**	**6.951.158.000**	**5.465.000.000**	**6.461.800.000**	**8.297.300.000**

ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΠΟΣΑ ΕΚΕΙΝΑ ΠΟΥ Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΤΑΤΑΣΕΙ ΛΟΓΩ ΛΗΞΕΩΣ ΣΤΑ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΤΑΘΜΙΣΤΟΥΝ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ									
	EUROBANK	ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	7,96%	6,62%	8,91%	5,95%	8,10%	7,04%	8,82%	6,16%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	29.582.250.000	35.868.250.000	43.897.000.000	53.658.250.000	32.564.000.000	40.308.750.000	51.975.900.000	63.577.500.000
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	2.366.580.000	2.869.460.000	3.511.760.000	4.292.660.000	2.605.120.000	3.224.700.000	4.158.072.000	5.086.200.000
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	515.374.650	659.862.000	765.450.000	850.095.000	1.042.673.700	819.750.000	969.270.000	1.244.595.000
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	9.600.000	12.900.000	55.000.000	176.000.000	8.300.000	12.900.000	57.000.000	181.000.000
6	Μέση Αξία Κινδύνου	9.600.000	12.900.000	55.000.000	176.000.000	8.300.000	12.900.000	57.000.000	181.000.000
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	0							
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	0							
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	30.107.224.650	36.541.012.000	44.717.450.000	54.684.345.000	33.614.973.700	41.141.400.000	53.002.170.000	65.003.095.000
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	2.354.000.000	2.376.000.000	3.910.000.000	3.190.000.000	2.637.000.000	2.838.000.000	4.582.000.000	3.918.000.000
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	762.000.000	786.000.000	777.000.000	705.000.000	762.000.000	786.000.000	777.000.000	705.000.000
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	7,82%	6,50%	8,74%	5,83%	7,84%	6,90%	8,64%	6,03%
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	10,35%	8,65%	10,48%	7,12%	10,11%	8,81%	10,11%	7,11%

Για τον Κίνδυνο Αγοράς λόγω έλλειψης επαρκών στοιχείων για τον προσδιορισμό του λαμβάνουμε ως δεδομένα τις πληροφορίες που παρέχει η ίδια η τράπεζα με βάση τους εσωτερικούς υπολογισμούς της,για τον προσδιορισμό της τιμής του,καθώς και τις τιμές και την μεταβλητότητα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια του έτους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : FINANCIAL INFORMATION									
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΑΡΧΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (ποσά σε Ευρώ)								
	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ [ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ+ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΑΓΙΟΥ]		1.024.932.000,00	1.288.830.000,00	1.617.977.000,00	1.571.923.000,00	1.024.932.000,00	1.288.830.000	1.617.977.000	1.571.923.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		330.643.000,00	88.146.000,00	1.099.903.000,00	927.775.000,00	330.643.000,00	88.146.000	1.099.903.000	927.775.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)		75.885.000,00	144.265.000,00	71.208.000,00	-91.573.000,00	96.203.000,00	163.650.000	53.939.000	-177.586.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ		45.128.000,00	204.154.000,00	406.057.000,00	383.022.000,00	-55.758.000,00	172.877.000	561.058.000	721.359.000
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΚΕΡΔΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (ΟΜΙΛΟΣ)						229.233.000,00	216.219.000		149.051.000
ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
(ΜΕΙΟΝ):		**1.476.588.000,00**	**1.725.395.000,00**	**3.195.145.000,00**	**2.791.147.000,00**	**1.625.283.000,00**	**1.929.722.000**	**3.332.877.000**	**3.192.522.000**
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΙΔΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ		17.590.000,00	97.300.000,00	250.860.000,00	167.319.000,00	17.594.000,00	97.302.000	250.863.000	167.321.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ&ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ									
ΕΣΟΔΑ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ) [ΟΜΙΛΟΣ]									
ΚΑΘΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ (ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ)									
ΣΥΝΟΛΟ (ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)		**1.458.998.000,00**	**1.628.095.000,00**	**2.944.285.000,00**	**2.623.828.000,00**	**1.607.659.000,00**	**1.832.420.000**	**3.082.014.000**	**3.025.201.000**
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΓΙΩΝ									
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΑΞΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ &ΠΕΛΑΤΩΝ									
45% ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ									
ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΣΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ		398.597.000,00		791.735.000,00	762.301.000,00	402.362.000,00	803.864.000	795.831.000	765.959.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ-ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ (ΣΥΜ/ΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΝΑΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ									
ΣΥΝΟΛΑ		**1.857.595.000,00**	**1.628.095.000,00**	**3.736.020.000,00**	**3.386.129.000,00**	**2.010.021.000,00**	**2.636.284.000**	**3.877.845.000**	**3.791.160.000**
ΜΕΙΟΝ:									
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ									
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER I)		**1.857.595.000,00**	**1.628.095.000,00**	**3.736.020.000,00**	**3.386.129.000,00**	**2.010.021.000,00**	**2.636.284.000**	**3.877.845.000**	**3.791.160.000**
ΑΦΑΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)									
ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΑΓΙΑ-ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ)									
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΜΗ ΠΡΟΣΔΟΚΟΜΕΝΩΝ ΑΘΕΤΗΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΟΥ									
ΥΒΡΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (MANDATORY CONVERTIBLE DEBTS-ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)		**201.260.000,00**	**1.000.884.000,00**	**193.406.000,00**	**201.444.000,00**	**201.178.000,00**	**201.206.000**	**193.406.000**	**201.444.000**
ΜΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER II)		**201.260.000,00**	**1.000.884.000,00**	**193.406.000,00**	**201.444.000,00**	**201.178.000,00**	**201.206.000**	**193.406.000**	**201.444.000**
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%	49.129.500,00	18.326.000,00	678.073.000,00	340.276.500,00	42.930.000,00	1.301.500	413.620.500	172.880.000
ΑΣΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%	565.601.500,00	973.807.500,00	2.027.184.000,00	583.449.500,00	86.843.500,00	1.042.947.000	2.343.078.500	725.534.000
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%	9.489.500,00	26.489.000,00	38.162.500,00	178.410.000,00	11.370.500,00	28.217.500	41.608.000	183.126.500
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%	2.478.721.500,00	3.160.971.000,00	3.987.489.750,00	4.553.315.250,00	2.539.191.750,00	3.331.636.500	4.307.301.750	5.019.468.750
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%	1.403.349.000,00	1.830.040.000,00	2.386.274.000,00	2.600.490.000,00	1.774.516.000,00	2.345.776.000	3.717.054.000	4.488.349.000
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%	336.430.000,00	405.831.000,00	575.786.000,00	706.284.000,00	353.162.000,00	431.806.000	618.665.000	775.434.000
ΛΟΙΠΑ	100,00%	124.995.000,00	77.718.000,00	0,00	0,00	185.504.000,00	126.722.000	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ		**4.343.495.500,00**	**5.474.560.000,00**	**6.949.549.750,00**	**7.860.089.250,00**	**4.852.373.750,00**	**6.235.940.500,00**	**8.643.020.750,00**	**10.283.251.750,00**
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	*100,00%*	9.778.902.000,00	12.513.409.000,00	18.804.404.000,00	24.586.692.000,00	10.181.377.000,00	13.457.961.000	20.626.020.000	27.059.248.000
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		**9.778.902.000,00**	**12.513.409.000,00**	**18.804.404.000,00**	**24.586.692.000,00**	**10.181.377.000,00**	**13.457.961.000**	**20.626.020.000**	**27.059.248.000**
ΜΕΙΟΝ:ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ									
ΜΕΙΟΝ:ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		**-361.468.000,00**	**-312.890.000,00**	**-317.158.000,00**	**-481.935.000,00**	**-433.029.000,00**	**-377.832.000**	**-416.024.000**	**-702.987.000**
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ		**13.760.929.500,00**	**17.675.079.000,00**	**25.436.795.750,00**	**31.964.846.250,00**	**14.600.721.750,00**	**19.316.069.500,00**	**28.853.016.750,00**	**36.639.512.750,00**
ΑΣΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ+ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ	50,00%	207.895.000,00	555.856.500,00	637.215.500,00	2.027.897.500,00	390.569.500,00	700.003.000	746.992.000	2.124.048.500
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΣΙΕΣ	50,00%	502.938.000,00	520.953.000,00	899.965.500,00	998.443.500,00	32.820.500,00	14.868.500	58.473.000	109.699.500
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%	29.362.000,00	17.384.000,00	39.562.000,00	42.676.000,00	542.430.000,00	619.748.000	692.799.000	710.374.000
ΕΝΕΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	163.553.000,00	201.206.000,00	252.997.000,00	317.266.000,00	431.176.000,00	524.087.000	863.430.000	970.990.000
ΥΠΕΡΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	10.174.000,00	14.498.000,00	21.200.000,00	37.794.000,00	202.238.000,00	192.291.000	264.635.000	302.994.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	318.589.000,00	439.805.000,00	1.236.606.000,00	1.416.456.000,00	1.899.251.000,00	883.471.000	1.396.016.000	1.908.121.000
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		**15.617.661.000,00**	**20.443.404.000,00**	**31.267.761.250,00**	**37.907.515.250,00**	**18.240.350.750,00**	**23.323.004.000**	**35.673.668.750**	**43.847.280.250**
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΣΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		2.357.013.447,72	3.148.364.000,00	4.784.035.000,00	7.032.255.000,00	2.623.698.420,25	3.541.325.000	5.446.558.000	8.234.671.000
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΣΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		-1.154.761.059,07	-1.680.236.000,00	-2.997.729.000,00	-4.869.591.000,00	-1.232.333.080,68	-1.826.016.000	-3.255.731.000	-5.442.794.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ / ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		284.500.292,83	330.228.000,00	362.412.000,00	399.998.000,00	407.838.006,56	510.932.000	656.308.000	773.291.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ /ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		-47.537.000,00	-79.009.000,00	-95.680.000,00	-113.865.000,00	-48.781.000,00	-81.287.000	-105.583.000	-124.528.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		94.146.000,00	131.786.000,00	144.304.000,00	120.618.000,00	36.853.000,00	55.364.000	48.283.000	54.705.000
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ									
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ		118.378.422,27	222.110.000,00	437.785.000,00	259.559.000,00	229.810.251,09	340.584.000	503.973.000	409.757.000
ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		96.653.162,96	90.915.000,00	88.754.000,00	96.357.000,00	219.649.051,76	324.640.000	464.134.000	603.716.000
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		**1.748.393.266,71**	**2.164.158.000,00**	**2.723.881.000,00**	**2.925.331.000,00**	**2.236.734.648,98**	**2.865.542.000**	**3.757.942.000**	**4.508.818.000**

ΣΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΣ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΙ ΣΤΑ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΠΡΟΚΤΩΝΕΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΩΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΞΙΑΣ 1000€ ΣΤΟ ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ)

Στα Ίδια κεφάλαια του 2008 υπάρχει διαφορά από το αναγραφόμενο αξίας 2000€

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ									
	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	11,89%	7,96%	11,95%	8,93%	11,02%	11,30%	10,87%	8,65%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	15.617.661.000	20.443.404.000,00	31.267.761.250,00	37.907.515.250,00	18.240.350.750,00	23.323.004.000,00	35.673.668.750	43.847.280.250
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	1.249.412.880	1.635.472.320,00	2.501.420.900,00	3.032.601.220,00	1.459.228.060,00	1.865.840.320,00	2.853.893.500	3.507.782.420
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	262.258.990	324.623.700,00	408.582.150,00	438.799.650,00	335.510.197,35	429.831.300,00	563.691.300	676.322.700
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	1.600.000	2.250.000,00	6.490.000,00	5.100.000,00	1.160.000,00	2.250.000,00	6.490.000	5.460.000
6	Μέση Αξία Κινδύνου	1.600.000	2.250.000,00	6.490.000,00	5.100.000,00	1.160.000,00	2.250.000,00	6.490.000	5.460.000
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	15.881.519.990	20.770.277.700,00	31.682.833.400,00	38.351.414.900,00	18.577.020.947,35	23.755.085.300,00	36.243.850.050	44.529.062.950
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	1.857.595.000	1.628.095.000,00	3.736.020.000,00	3.386.129.000,00	2.010.021.000,00	2.636.284.000,00	3.877.845.000	3.791.160.000
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	201.260.000	1.000.884.000,00	193.406.000,00	201.444.000,00	201.178.000,00	201.206.000,00	193.406.000	201.444.000
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	11,70%	7,84%	11,79%	8,83%	10,82%	11,10%	10,70%	8,51%
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	12,96%	12,66%	12,40%	9,35%	11,90%	11,94%	11,23%	8,97%

Για τον Κίνδυνο Αγοράς λόγω έλλειψης επαρκών στοιχείων για τον προσδιορισμό του λαμβάνουμε ως δεδομένα τις πληροφορίες που παρέχει η ίδια η τράπεζα με βάση τους εσωτερικούς υπολογισμούς της,για τον προσδιορισμό της τιμής του,καθώς και τις τιμές και την μεταβλητότητα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια του έτους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : FINANCIAL INFORMATION

ΕΘΝΙΚΗ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (ποσά σε Ευρώ) ΤΡΑΠΕΖΑ 2005	ΤΡΑΠΕΖΑ 2006	ΤΡΑΠΕΖΑ 2007	ΤΡΑΠΕΖΑ 2008	ΟΜΙΛΟΣ 2005	ΟΜΙΛΟΣ 2006	ΟΜΙΛΟΣ 2007	ΟΜΙΛΟΣ 2008
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ [ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ+ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΑΓΙΟΥ]		1.696.347.000,00	2.376.436.000,00	2.385.992.000,00	2.490.771.000,00	1.696.347.000,00	2.376.436.000	2.385.992.000	2.490.771.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ			2.263.725.000,00	2.292.753.000,00	2.682.050.000,00		2.263.725.000	2.292.753.000	2.682.050.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)		980.475.000,00	1.482.877.000,00	1.878.777.000,00	1.406.242.000,00	1.450.163.000,00	1.983.890.000	1.813.276.000	944.063.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ		296.752.000,00							
ΠΡΟΣΟΡΙΝΑ ΚΕΡΔΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (ΟΜΙΛΟΣ)						109.997.000,00	610.554.000	1.563.626.000	842.408.000
ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
(ΜΕΙΩΝ):		**2.973.574.000,00**	**6.123.038.000,00**	**6.557.522.000,00**	**6.579.063.000,00**	**3.256.507.000,00**	**7.234.605.000**	**8.055.647.000**	**6.959.292.000**
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΙΔΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ		1.085.000,00	4.490.000,00	21.601.000,00	145.277.000,00	22.680.000,00	26.826.000	21.601.000	145.277.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ&ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΕΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ									
ΕΣΟΔΑ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
ΠΡΟΣΟΡΙΝΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ) (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΚΑΘΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ (ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ)									
ΣΥΝΟΛΟ (ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)		**2.972.489.000,00**	**6.118.548.000,00**	**6.535.921.000,00**	**6.433.786.000,00**	**3.233.827.000,00**	**7.207.779.000**	**8.034.046.000**	**6.814.015.000**
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΠΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΓΙΩΝ									
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΑΞΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ &ΠΕΛΑΤΩΝ									
45% ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ									
ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ							**1.625.125.000**	**507.889.000**	**1.453.039.000**
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ		2.024.051.000,00	2.512.074.000,00				0		
ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ-ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ (ΣΤΜ/ΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ									
ΣΥΝΟΛΑ		**4.996.540.000,00**	**8.630.622.000,00**	**6.535.921.000,00**	**6.433.786.000,00**	**3.233.827.000,00**	**8.832.904.000**	**8.541.935.000**	**8.267.054.000**
ΜΕΙΩΝ:									
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ									
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER I)		**4.996.540.000,00**	**8.630.622.000,00**	**6.535.921.000,00**	**6.433.786.000,00**	**3.233.827.000,00**	**8.832.904.000**	**8.541.935.000**	**8.267.054.000**
ΑΦΑΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)									
ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΑΓΙΑ-ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ)									
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΑ ΚΑΛΥΨΗ ΜΗ ΠΡΟΕΔΟΚΟΜΕΝΩΝ ΑΘΕΤΗΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΟΥ									
ΥΒΡΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (MANDATORY CONVERTIBLE DEBTS-ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)						**1.082.581.000,00**			
ΜΗ ΕΙΓΓΗΜΕΝΟ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER II)		**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**1.082.581.000,00**	**0**	**0**	**0**
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%	1.315.549.500,00	988.166.500,00	1.064.463.000,00	1.167.438.500,00	1.189.986.500,00	827.088.000	745.090.000	1.245.032.000
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%	6.747.870.500,00	6.224.712.500,00	5.524.111.000,00	830.072.500,00	6.908.214.000,00	6.495.752.000	6.136.073.500	1.095.302.000
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%	141.750.000,00	102.345.000,00	165.603.000,00	651.854.000,00	154.515.000,00	185.537.000	197.452.000	795.160.000
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%	8.620.933.500,00	10.456.965.000,00	12.375.172.500,00	14.157.594.750,00	8.865.207.750,00	11.520.168.750	14.467.611.000	16.709.017.500
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%	2.652.424.000,00	3.314.136.000,00	4.072.811.000,00	4.916.883.000,00	3.238.495.000,00	4.694.107.000	6.422.789.000	7.352.343.000
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%	1.468.940.000,00	1.506.360.000,00	1.563.028.000,00	1.750.704.000,00	1.535.989.000,00	2.533.064.000	3.250.743.000	3.665.136.000
ΛΟΙΠΑ	100,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΟΤΩΝ		**12.742.297.500,00**	**15.277.461.000,00**	**18.011.011.500,00**	**20.825.181.750,00**	**13.639.691.750,00**	**18.747.339.750,00**	**24.141.143.000,00**	**27.726.496.500,00**
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	*100,00%*	12.484.005.000,00	14.939.915.000,00	18.330.704.000,00	26.210.835.000,00	14.019.375.000,00	21.529.447.000	27.288.016.000	41.400.723.000
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		**12.484.005.000,00**	**14.939.915.000,00**	**18.330.704.000,00**	**26.210.835.000,00**	**14.019.375.000,00**	**21.529.447.000**	**27.288.016.000**	**41.400.723.000**
ΜΕΙΩΝ:ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ									
ΜΕΙΩΝ:ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		**-921.232.000,00**	**-947.733.000,00**	**-898.203.000,00**	**-956.945.000,00**	**-1.085.958.000,00**	**-1.492.307.000**	**-1.558.492.000**	**-1.620.423.000**
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ		**24.305.070.500,00**	**29.269.643.000,00**	**35.443.512.500,00**	**46.079.071.750,00**	**26.573.108.750,00**	**38.784.479.750,00**	**49.870.667.000,00**	**67.506.796.500,00**
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ-ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ	50,00%	1.098.731.500,00	1.271.172.500,00	1.234.560.000,00	3.854.185.500,00	1.412.776.000,00	2.093.895.000	2.263.568.500	4.865.354.500
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΣΙΕΣ	50,00%	838.047.500,00	2.127.274.500,00	3.228.134.500,00	3.578.391.500,00	124.576.000,00	136.390.000	36.793.000	27.841.500
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%	416.000,00	186.000,00	160.000,00	0,00	126.506.000,00	123.373.000	153.628.000	148.073.000
ΕΝΕΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	1.142.738.000,00	1.091.931.000,00	955.572.000,00	986.405.000,00	1.885.713.000,00	2.041.938.000	1.936.815.000	1.982.768.000
ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	33.878.000,00	49.262.000,00	80.200.000,00	111.285.000,00	65.911.000,00	2.515.257.000	2.933.103.000	2.473.994.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	1.130.779.000,00	1.235.398.000,00	1.354.198.000,00	1.587.984.000,00	4.850.007.000,00	2.459.700.000	3.002.685.000	4.588.858.000
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		**36.754.830.500,00**	**42.360.091.000,00**	**49.050.514.000,00**	**58.846.687.750,00**	**43.291.313.250,00**	**55.663.409.750**	**67.275.875.000**	**84.729.179.500**
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		6.228.877.000,00	6.678.313.000,00	8.247.493.000,00	10.159.358.000,00	7.035.804.000,00	8.018.981.000	11.666.335.000	16.181.487.000
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ		-2.662.919.000,00	-2.622.234.000,00	-3.539.093.000,00	-4.739.152.000,00	-2.803.578.000,00	-2.958.321.000	-4.888.354.000	-7.419.732.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ / ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		888.214.000,00	910.687.000,00	965.103.000,00	974.063.000,00	1.308.066.000,00	1.476.468.000	1.921.343.000	2.306.785.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ /ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		-187.423.000,00	-180.043.000,00	-146.371.000,00	-117.017.000,00	-102.582.000,00	-115.313.000	-175.518.000	-213.942.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ						1.112.929.000,00	1.784.886.000	1.945.420.000	2.106.871.000
ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ						-923.456.000,00	-1.488.993.000	-1.645.468.000	-1.784.420.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΙΕΡΓΗΜΑΤΑ		127.557.000,00	172.441.000,00	158.447.000,00	110.992.000,00	30.910.000,00	40.556.000	34.668.000	20.908.000
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ									
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ		260.011.000,00	347.839.000,00	583.715.000,00	408.355.000,00	406.023.000,00	444.087.000	816.358.000	1.030.674.000
ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		125.902.000,00	159.237.000,00	156.404.000,00	127.139.000,00	354.102.000,00	497.939.000	506.064.000	368.430.000
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		**4.780.219.000,00**	**5.466.240.000,00**	**6.425.698.000,00**	**6.923.738.000,00**	**6.418.218.000,00**	**7.700.290.000**	**10.180.848.000**	**12.597.061.000**

ΣΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΣ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΙ ΣΤΑ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΕΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΩΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ									
	ΕΘΝΙΚΗ	ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	13,59%	20,37%	13,32%	10,93%	7,47%	15,87%	12,70%	9,76%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	36.754.830.500	42.360.091.000,00	49.050.514.000,00	58.846.687.750,00	43.291.313.250,00	55.663.409.750,00	67.275.875.000	84.729.179.500
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	2.940.386.440	3.388.807.280,00	3.924.041.120,00	4.707.735.020,00	3.463.305.060,00	4.453.072.780,00	5.382.070.000	6.778.334.360
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	717.032.850	819.936.000,00	963.854.700,00	1.038.560.700,00	962.732.700,00	1.155.043.500,00	1.527.127.200	1.889.559.150
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	4.700.000	5.000.000,00	3.300.000,00	9.778.000,00	4.700.000,00	5.000.000,00	2.700.000	9.200.000
6	Μέση Αξία Κινδύνου	4.700.000	5.000.000,00	3.300.000,00	9.778.000,00	4.700.000,00	5.000.000,00	2.700.000	9.200.000
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	37.476.563.350	43.185.027.000,00	50.017.668.700,00	59.895.026.450,00	44.258.745.950,00	56.823.453.250,00	68.805.702.200	86.627.938.650
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	4.996.540.000	8.630.622.000,00	6.535.921.000,00	6.433.786.000,00	3.233.827.000,00	8.832.904.000,00	8.541.935.000	8.267.054.000
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	0	0,00	0,00	0,00	1.082.581.000,00	0,00	0	0
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	13,33%	19,99%	13,07%	10,74%	7,31%	15,54%	12,41%	9,54%
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	13,33%	19,99%	13,07%	10,74%	9,75%	15,54%	12,41%	9,54%

Για τον Κίνδυνο Αγοράς λόγω έλλειψης επαρκών στοιχείων για τον προσδιορισμό του λαμβάνουμε ως δεδομένα τις πληροφορίες που παρέχει η ίδια η τράπεζα με βάση τους εσωτερικούς υπολογισμούς της,για τον προσδιορισμό της τιμής του,καθώς και τις τιμές και την μεταβλητότητα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια του έτους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : FINANCIAL INFORMATION									
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΑΡΧΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (ποσά σε Ευρώ)								
	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ [ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ+ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΑΓΙΟΥ]		1.729.399.000,00	651.920.000,00	651.920.000,00	651.920.000,00	1.729.399.000,00	651.920.000	651.920.000	651.920.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		95.275.000,00	94.714.000,00	94.231.000,00	93.748.000,00	95.275.000,00	94.714.000	94.231.000	93.748.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)		316.099.000,00	365.195.000,00	279.914.000,00	-203.959.000,00	381.386.000,00	384.613.000	283.551.000	-252.626.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ			222.668.000,00	422.977.000,00	347.146.000,00		209.538.000	439.112.000	382.008.000
ΠΡΟΕΩΡΙΝΑ ΚΕΡΔΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (ΟΜΙΛΟΣ)						51.506.000,00		60.563.000	63.944.000
ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
(ΜΕΙΟΝ):		**2.140.773.000,00**	**1.334.497.000,00**	**1.449.042.000,00**	**888.855.000,00**	**2.257.566.000,00**	**1.340.785.000**	**1.529.377.000**	**938.994.000**
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΙΔΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ		25.631.000,00	0,00	0,00	0,00	33.291.000,00	8.320.000	8.319.000	8.338.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ&ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ		920.803.000,00				1.000.868.000,00			
ΕΣΟΔΑ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
ΠΡΟΕΩΡΙΝΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ) [ΟΜΙΛΟΣ]									
ΚΑΘΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ (ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ)									
ΣΥΝΟΛΟ (ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)		**1.194.339.000,00**	**1.334.497.000,00**	**1.449.042.000,00**	**888.855.000,00**	**1.223.407.000,00**	**1.332.465.000**	**1.521.058.000**	**930.656.000**
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΓΙΩΝ									
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΑΞΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ &ΠΕΛΑΤΩΝ									
45% ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ									
ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΣΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ		399.242.000,00	399.515.000,00	199.616.000,00	448.353.000,00	394.699.000,00	394.973.000	195.141.000	444.156.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ-ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ (ΣΥΜ/ΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ									
ΣΥΝΟΛΑ		**1.593.581.000,00**	**1.734.012.000,00**	**1.648.658.000,00**	**1.337.208.000,00**	**1.618.106.000,00**	**1.727.438.000**	**1.716.199.000**	**1.374.812.000**
ΜΕΙΟΝ:									
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ									
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER I)		**1.593.581.000,00**	**1.734.012.000,00**	**1.648.658.000,00**	**1.337.208.000,00**	**1.618.106.000,00**	**1.727.438.000**	**1.716.199.000**	**1.374.812.000**
ΑΦΑΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΝΑΙΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)									
ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΑΓΙΑ-ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ)									
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΜΗ ΠΡΟΕΞΟΚΟΜΕΝΩΝ ΑΘΕΤΗΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΟΥ									
ΥΒΡΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (MANDATORY CONVERTIBLE DEBTS-ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)									
ΜΗ ΕΙΣΠΥΗΜΕΝΟ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER II)		**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0**	**0**	**0**
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%	1.188.788.000,00	639.707.000,00	341.010.500,00	501.966.000,00	1.197.197.500,00	658.270.000	357.550.000	478.723.000
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%	159.497.000,00	279.203.000,00	259.239.500,00	171.263.500,00	166.880.000,00	289.567.500	269.804.500	171.330.500
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%	49.500,00	10.179.000,00	22.894.000,00	12.893.000,00	49.500,00	10.179.000	22.894.000	12.893.000
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%	2.145.388.500,00	3.024.653.250,00	3.809.283.000,00	4.602.827.250,00	2.145.388.500,00	3.024.690.750	3.811.498.500	4.605.610.500
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%	389.213.000,00	505.957.000,00	735.181.000,00	1.160.340.000,00	394.434.000,00	523.372.000	763.774.000	1.187.666.000
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%	271.378.000,00	272.516.000,00	308.298.000,00	451.709.000,00	271.378.000,00	272.516.000	308.298.000	451.709.000
ΛΟΙΠΑ	100,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	7.738.000,00	0	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ		**2.805.979.500,00**	**3.803.126.250,00**	**4.852.762.000,00**	**6.214.876.250,00**	**2.818.938.500,00**	**3.820.578.750,00**	**4.883.570.500,00**	**6.244.985.500,00**
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	*100,00%*	3.998.711.000,00	6.138.110.000,00	4.284.767.000,00	5.613.239.000,00	3.533.127.000,00	3.440.115.000	3.862.706.000	5.120.679.000
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	320.242.000,00	363.534.000	382.580.000	455.953.000
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		**3.998.711.000,00**	**6.138.110.000,00**	**4.284.767.000,00**	**5.613.239.000,00**	**3.853.369.000,00**	**3.803.649.000**	**4.245.286.000**	**5.576.632.000**
ΜΕΙΟΝ:ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ									
ΜΕΙΟΝ:ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		**-1.610.395.000,00**	**-1.300.856.000,00**	**-922.137.000,00**	**-705.943.000,00**	**-1.709.302.000,00**	**-1.403.111.000**	**-1.019.600.000**	**-801.335.000**
ΔΑΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	*100,00%*	**2.124.530.000,00**	**0,00**	**2.181.576.000,00**	**2.067.597.000,00**	**2.124.530.000,00**	**2.306.963.000**	**2.181.576.000**	**2.067.597.000**
ΔΑΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ	*100,00%*	**4.754.795.000,00**	**3.975.934.000,00**	**5.183.108.000,00**	**6.230.898.000,00**	**4.754.795.000,00**	**3.975.934.000**	**5.183.108.000**	**6.230.898.000**
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ		**12.073.620.500,00**	**12.616.314.250,00**	**15.580.076.000,00**	**19.420.667.250,00**	**11.842.330.500,00**	**12.504.013.750,00**	**15.473.940.500,00**	**19.318.777.500,00**
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ+ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ	50,00%	1.230.070.000,00	1.252.516.500,00	1.180.182.500,00	1.066.471.000,00	1.368.280.000,00	1.409.157.000	1.354.474.000	1.257.542.000
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΞΙΕΣ	50,00%	142.576.500,00	218.960.500,00	239.371.000,00	250.197.000,00	19.238.000,00	74.879.500	92.815.500	102.350.000
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%	194.325.000,00	181.001.000,00	169.658.000,00	162.920.000,00	199.730.000,00	186.175.000	174.765.000	187.985.000
ΕΝΕΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	273.703.000,00	288.064.000,00	298.529.000,00	297.060.000,00	450.431.000,00	492.393.000	514.611.000	498.748.000
ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	4.591.000,00	5.544.000,00	5.512.000,00	4.681.000,00	5.206.000,00	35.410.000	32.568.000	29.082.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	386.497.000,00	400.410.000,00	505.120.000,00	609.206.000,00	959.226.000,00	963.702.000	1.080.075.000	1.140.746.000
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		**15.653.717.500,00**	**18.891.899.250,00**	**18.601.592.500,00**	**22.497.324.750,00**	**16.208.568.500,00**	**16.623.746.750**	**19.373.497.500**	**23.198.177.000**
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		2.518.523.878,80	2.418.310.000,00	2.646.251.000,00	3.019.026.000,00	2.595.051.109,58	2.445.219.000	2.703.340.000	3.097.446.000
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		-684.879.115,73	-694.773.000,00	-886.183.000,00	-1.248.854.000,00	-744.981.251,73	-687.031.000	-884.225.000	-1.256.246.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ / ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		225.832.410,52	240.460.000,00	246.856.000,00	272.406.000,00	268.889.900,38	285.965.000	299.017.000	327.493.000
ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ /ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		-47.813.353,80	-58.579.000,00	-62.495.000,00	-72.519.000,00	-47.450.692,28	-52.259.000	-59.021.000	-73.046.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		36.670.000,00	65.910.000,00	78.536.000,00	86.197.000,00	31.580.000,00	57.353.000	68.975.000	76.827.000
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ									
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ		6.242.954,28	73.424.000,00	196.916.000,00	164.522.000,00	18.511.470,79	89.998.000	207.074.000	173.702.000
ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		60.928.256,82	64.118.000,00	69.071.000,00	78.458.000,00	240.826.855,60	323.536.000	314.793.000	290.387.000
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		**2.115.505.030,89**	**2.108.870.000,00**	**2.288.952.000,00**	**2.299.236.000,00**	**2.362.427.392,34**	**2.462.781.000**	**2.649.953.000**	**2.636.563.000**

ΣΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΣ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΙ ΣΤΑ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΕΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΩΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ									
	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	10,18%	10,91%	8,86%	5,94%	9,98%	10,39%	8,86%	5,93%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	15.653.717.500	15.891.899.250,00	18.601.592.500,00	22.497.324.750,00	16.208.568.500,00	16.623.746.750,00	19.373.497.500	23.198.177.000
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	1.252.297.400	1.271.351.940,00	1.488.127.400,00	1.799.785.980,00	1.296.685.480,00	1.329.899.740,00	1.549.879.800	1.855.854.160
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	317.325.755	316.330.500,00	343.342.800,00	344.885.400,00	354.364.108,85	369.417.150,00	397.492.950	395.484.450
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	2.458.000	1.638.000,00	2.934.000,00	5.082.000,00	2.458.000,00	1.638.000,00	3.286.000	5.086.000
6	Μέση Αξία Κινδύνου	2.458.000	1.638.000,00	2.934.000,00	5.082.000,00	2.458.000,00	1.638.000,00	3.286.000	5.086.000
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	15.973.501.255	16.209.867.750,00	18.947.869.300,00	22.847.292.150,00	16.565.390.608,85	16.994.801.900,00	19.774.276.450	23.598.747.450
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	1.593.581.000	1.734.012.000,00	1.648.658.000,00	1.337.208.000,00	1.618.106.000,00	1.727.438.000,00	1.716.199.000	1.374.812.000
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	9,98%	10,70%	8,70%	5,85%	9,77%	10,16%	8,68%	5,83%
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	9,98%	10,70%	8,70%	5,85%	9,77%	10,16%	8,68%	5,83%

Για τον Κίνδυνο Αγοράς λόγω έλλειψης επαρκών στοιχείων για τον προσδιορισμό του λαμβάνουμε ως δεδομένα τις πληροφορίες που παρέχει η ίδια η τράπεζα με βάση τους εσωτερικούς υπολογισμούς της,για τον προσδιορισμό της τιμής του,καθώς και τις τιμές και την μεταβλητότητα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια του έτους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : FINANCIAL INFORMATION

ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΑΡΧΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (ποσά σε Ευρώ)								
	ΣΥΝΤΚΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ [ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ+ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΑΓΙΟΥ]		728.153.000,00	728.153.000,00	728.153.000,00	728.153.000,00	728.153.000,00	728.153.000	728.153.000	728.153.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		371.497.000,00	371.497.000,00	371.497.000,00	371.497.000,00	371.497.000,00	371.487.000	371.464.000	371.404.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)		678.063.000,00	675.767.000,00	670.877.000,00	519.751.000,00	691.477.000,00	679.529.000	687.822.000	527.472.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ		88.067.000,00		48.535.000,00		75.972.000,00		73.370.000	
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΚΕΡΔΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (ΟΜΙΛΟΣ)						14.722.000,00	14.418.000	7.783.000	19.447.000
ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
(ΜΕΙΟΝ):		**1.865.780.000,00**	**1.775.417.000,00**	**1.819.062.000,00**	**1.619.401.000,00**	**1.881.821.000,00**	**1.793.587.000**	**1.868.592.000**	**1.646.476.000**
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΙΔΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ									
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ&ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ		827.104.000,00	977.005.000,00	979.110.000,00	1.417.739.000,00	794.657.000,00	947.092.000	980.037.000	1.399.596.000
ΕΣΟΔΑ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
ΠΡΟΕΟΡΙΝΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ) [ΟΜΙΛΟΣ]									
ΚΑΘΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ (ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ)									
ΣΥΝΟΛΟ (ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)		**1.038.676.000,00**	**798.412.000,00**	**839.952.000,00**	**201.662.000,00**	**1.087.164.000,00**	**846.495.000**	**888.555.000**	**246.880.000**
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΓΙΩΝ									
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΑΞΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ &ΠΕΛΑΤΩΝ									
45% ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ									
ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΛΟΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΟΥΜΕΝΗΣ ΕΣΑΕΦΑΛΑΙΗΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ		348.619.000,00	710.989.000,00	707.064.000,00	814.122.000,00	349.157.000,00	710.989.000	707.064.000	813.970.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ-ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ (ΣΥΜΦΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ									
ΣΥΝΟΛΑ		**1.387.295.000,00**	**1.509.401.000,00**	**1.547.016.000,00**	**1.015.784.000,00**	**1.436.321.000,00**	**1.557.484.000**	**1.595.619.000**	**1.060.850.000**
ΜΕΙΟΝ:									
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ									
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER I)		**1.387.295.000,00**	**1.509.401.000,00**	**1.547.016.000,00**	**1.015.784.000,00**	**1.436.321.000,00**	**1.557.484.000**	**1.595.619.000**	**1.060.850.000**
ΑΦΑΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)									
ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΑΓΙΑ-ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ)									
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΜΗ ΠΡΟΕΛΟΚΟΜΕΝΩΝ ΑΘΕΤΗΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΟΥ									
ΥΒΡΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (MANDATORY CONVERTIBLE DEBTS-ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)									
ΜΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER II)		**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0**	**0**	**0**
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ	0,00%	2.362.037.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%	133.518.000,00	28.638.000,00	160.851.500,00	113.141.000,00	66.759.000,00	28.638.000	160.851.500	119.544.000
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%	258.840.000,00	139.067.500,00	163.540.000,00	300.361.000,00	227.280.000,00	260.873.000	183.623.500	306.357.500
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%	33.621.000,00	26.139.500,00	10.760.000,00	33.725.500,00	17.009.500,00	26.188.500	10.760.000	33.725.500
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%	4.201.324.000,00	4.084.106.250,00	5.531.486.250,00	5.903.499.750,00	3.224.800.500,00	4.206.081.000	5.705.650.500	6.183.729.750
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%	1.365.911.000,00	1.745.182.000,00	2.089.455.000,00	2.081.968.000,00	1.573.705.000,00	2.072.198.000	2.504.420.000	2.587.276.000
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%	380.748.000,00	401.496.000,00	395.184.000,00	389.411.000,00	417.334.000,00	441.694.000	443.036.000	462.353.000
ΛΟΙΠΑ	100,00%	192.212.000,00	172.130.000,00	548.544.000,00	182.152.000,00	250.914.000,00	269.758.000	548.516.000	187.143.000
ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΟΤΩΝ		**6.140.195.000,00**	**6.402.914.250,00**	**8.564.669.250,00**	**8.557.030.750,00**	**5.466.753.500,00**	**6.989.731.000,00**	**9.201.622.500,00**	**9.420.501.750,00**
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	*100,00%*	9.271.328.000,00	9.468.238.000,00	8.886.987.000,00	12.705.207.000,00	9.776.843.000,00	9.983.968.000	9.432.382.000	13.524.177.000
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*		0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*		0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		**9.271.328.000,00**	**9.468.238.000,00**	**8.886.987.000,00**	**12.705.207.000,00**	**9.776.843.000,00**	**9.983.968.000**	**9.432.382.000**	**13.524.177.000**
ΜΕΙΟΝ:ΣΤΕΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ									
ΜΕΙΟΝ:ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		**-644.519.000,00**	**-1.074.909.000,00**	**-981.543.000,00**	**-1.210.699.000,00**	**-686.019.000,00**	**-1.149.540.000**	**-1.019.685.000**	**-1.296.099.000**
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ		**14.767.004.000,00**	**14.796.243.250,00**	**16.500.113.250,00**	**20.051.538.750,00**	**14.557.577.500,00**	**15.824.159.000,00**	**17.614.319.500,00**	**21.648.579.750,00**
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ+ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ	50,00%	70.381.000,00	167.119.000,00	809.659.500,00	807.380.500,00	70.456.500,00	203.608.000	835.165.000	841.664.000
ΕΠΕΝΔΥΤΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΣΙΕΣ	50,00%	286.688.000,00	141.167.000,00	144.702.500,00	181.110.000,00	10.220.500,00	3.086.000	6.535.000	16.375.000
ΕΠΕΝΔΥΤΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%	97.622.000,00	93.274.000,00	95.409.000,00	100.244.000,00	116.548.000,00	109.737.000	102.687.000	104.788.000
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	305.854.000,00	304.956.000,00	301.750.000,00	298.484.000,00	371.856.000,00	367.249.000	340.904.000	339.780.000
ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	11.198.000,00	9.829.000,00	8.764.000,00	9.708.000,00	20.154.000,00	14.300.000	12.638.000	13.600.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	330.394.000,00	365.614.000,00	267.760.000,00	149.539.000,00	481.164.000,00	494.733.000	298.880.000	166.783.000
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		**18.657.157.000,00**	**16.072.047.250,00**	**18.463.309.750,00**	**22.045.231.750,00**	**15.939.025.000,00**	**17.332.571.500**	**19.566.363.500**	**23.591.196.750**
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		2.496.496.873,26	2.823.967.000,00	3.332.637.000,00	4.004.727.000,00	2.742.449.555,14	2.957.923.000	3.486.600.000	4.192.896.000
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		-891.095.509,65	-1.061.372.000,00	-1.402.543.000,00	-2.057.325.000,00	-935.592.181,10	-1.048.163.000	-1.389.667.000	-2.057.221.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ / ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		444.913.700,57	451.748.000,00	469.334.000,00	457.615.000,00	484.149.659,67	475.080.000	486.244.000	474.936.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ /ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		-41.482.962,02	-31.444.000,00	-28.004.000,00	-35.319.000,00	-41.824.556,38	-35.187.000	-30.309.000	-37.496.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ						399.667.000,00	580.799.000	389.558.000	222.132.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ						-352.050.000,00	-513.354.000	-350.410.000	-194.473.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		6.490.000,00	8.106.000,00	5.262.000,00	30.154.000,00	13.302.000,00	20.785.000	12.965.000	16.511.000
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ									
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ		-24.054.303,27	-27.791.000,00	57.943.000,00	-1.181.000,00	58.283.359,80	75.196.000	77.648.000	6.141.000
ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		41.617.910,44	41.418.000,00	39.055.000,00	31.585.000,00	75.644.007,45	88.867.000	80.754.000	70.308.000
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		**2.032.885.709,33**	**2.204.632.000,00**	**2.473.684.000,00**	**2.430.256.000,00**	**2.444.028.844,58**	**2.601.946.000**	**2.763.383.000**	**2.693.734.000**

ΣΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΣ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΙ ΣΤΑ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΕΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΩΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.

ΤΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ 2007 ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΘΕΙ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΣΥΓΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΑΡΧΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΠΟΥ ΔΟΘΗΚΑΝ ΜΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ 2007

ΤΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ 2006 ΚΑΙ 2007 ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΘΕΙ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΣΥΓΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΑΡΧΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΠΟΥ ΔΟΘΗΚΑΝ ΜΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ 2007

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ									
	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	7,44%	9,39%	8,38%	4,61%	9,01%	8,99%	8,15%	4,50%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	18.657.157.000	16.072.047.250,00	18.463.309.750,00	22.045.231.750,00	15.939.025.000,00	17.332.571.500,00	19.566.363.500	23.591.196.750
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	1.492.572.560	1.285.763.780,00	1.477.064.780,00	1.763.618.540,00	1.275.122.000,00	1.386.605.720,00	1.565.309.080	1.887.295.740
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	304.932.856	330.694.800,00	371.052.600,00	364.538.400,00	366.604.326,69	390.291.900,00	414.507.450	404.060.100
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	0,00	0,00	1.546.000,00	2.933.000,00	0,00	0,00	1.546.000,00	2.933.000,00
6	Μέση Αξία Κινδύνου			1.546.000,00	2.933.000,00			1.546.000	2.933.000
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου			2.834.000,00	3.988.000,00			2.834.000	3.988.000
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου			829.000,00	1.687.000,00			829.000	1.687.000
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	18.962.089.856	16.402.742.050,00	18.835.908.350,00	22.412.703.150,00	16.305.629.326,69	17.722.863.400,00	19.982.416.950	23.998.189.850
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	1.387.295.000	1.509.401.000,00	1.547.016.000,00	1.015.784.000,00	1.436.321.000,00	1.557.484.000,00	1.595.619.000	1.060.850.000
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	7,32%	9,20%	8,21%	4,53%	8,81%	8,79%	7,99%	4,42%
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	7,32%	9,20%	8,21%	4,53%	8,81%	8,79%	7,99%	4,42%

Για τον Κίνδυνο Αγοράς λόγω έλλειψης επαρκών στοιχείων για τον προσδιορισμό του λαμβάνουμε ως δεδομένα τις πληροφορίες που παρέχει η ίδια η τράπεζα με βάση τους εσωτερικούς υπολογισμούς της,για τον προσδιορισμό της τιμής του,καθώς και τις τιμές και την μεταβλητότητα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια του έτους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : FINANCIAL INFORMATION

ΓΕΝΙΚΗ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (ποσά σε Ευρώ)							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ [ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ-ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΑΓΙΟΥ]		336.898.000,00	336.898.000,00	118.703.000,00	118.703.000,00	336.898.000,00	336.898.000	118.703.000	118.703.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		62.620.000,00	62.620.000,00	215.320.000,00	215.317.000,00	62.620.000,00	62.620.000	215.320.000	215.317.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)		-189.569.000,00	-268.755.000,00	-31.799.000,00	-101.848.000,00	27.512.000,00	-267.630.000	-33.945.000	-107.880.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ									
ΠΡΟΕΩΡΙΝΑ ΚΕΡΔΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
(ΜΕΙΩΝ):		**209.949.000,00**	**130.763.000,00**	**302.224.000,00**	**232.172.000,00**	**427.030.000,00**	**131.888.000**	**300.078.000**	**226.140.000**
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΙΔΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ									
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ&ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΕΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ						216.483.000,00			
ΕΣΟΔΑ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
ΠΡΟΕΩΡΙΝΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ) [ΟΜΙΛΟΣ]									
ΚΑΘΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ (ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ)									
ΣΥΝΟΛΟ (ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)		**209.949.000,00**	**130.763.000,00**	**302.224.000,00**	**232.172.000,00**	**210.547.000,00**	**131.888.000**	**300.078.000**	**226.140.000**
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΓΙΩΝ									
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΑΞΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ &ΠΕΛΑΤΩΝ									
45% ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ									
ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ		99.883.000,00	125.000.000,00	125.000.000,00	125.000.000,00	99.883.000,00	125.000.000	125.000.000	125.000.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ-ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ (ΣΤΜ/ΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ									
ΣΥΝΟΛΑ		**309.832.000,00**	**255.763.000,00**	**427.224.000,00**	**357.172.000,00**	**310.430.000,00**	**256.888.000**	**425.078.000**	**351.140.000**
ΜΕΙΩΝ:									
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ									
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER I)		**309.832.000,00**	**255.763.000,00**	**427.224.000,00**	**357.172.000,00**	**310.430.000,00**	**256.888.000**	**425.078.000**	**351.140.000**
ΑΦΑΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)									
ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΑΓΙΑ-ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ)									
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΜΗ ΠΡΟΕΔΟΚΟΜΕΝΩΝ ΑΘΕΤΗΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΟΥ									
ΥΒΡΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (MANDATORY CONVERTIBLE DEBTS-ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)									
ΜΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER II)		**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0**	**0**	**0**
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%	27.905.000,00	10.814.500,00	16.486.500,00	14.978.500,00	143.201.500,00	10.816.500	16.486.500	15.001.500
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%	130.405.000,00	170.652.500,00	166.432.500,00	206.634.500,00	130.469.000,00	170.650.500	166.432.500	206.634.500
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%	3.796.000,00	6.013.500,00	7.056.500,00	4.498.000,00	3.796.000,00	6.013.500	7.056.500	4.498.000
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%	512.115.000,00	653.329.500,00	781.973.250,00	872.241.750,00	512.115.000,00	0	781.973.250	872.241.750
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%	274.563.000,00	331.585.000,00	356.285.000,00	468.371.000,00	274.563.000,00	0	356.285.000	468.371.000
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%	254.453.000,00	243.573.000,00	239.517.000,00	259.472.000,00	254.453.000,00	0	239.517.000	259.472.000
ΛΟΙΠΑ	100,00%	0,00	378.262.000,00	427.371.000,00	502.796.000,00	0,00	1.453.074.000	448.651.000	524.042.000
ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ		**1.041.131.000,00**	**1.606.749.500,00**	**1.805.146.250,00**	**2.102.880.750,00**	**1.041.131.000,00**	**1.453.074.000,00**	**1.826.426.250,00**	**2.124.126.750,00**
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	*100,00%*	1.624.061.000,00	1.282.735.000,00	1.364.496.000,00	1.846.838.000,00	1.623.401.000,00	1.650.036.000	1.352.637.000	1.794.703.000
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	9.891.000,00	121.922.000,00	143.280.000,00	171.798.000,00	9.892.000,00	133.082.000	143.280.000	171.798.000
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		**1.633.952.000,00**	**1.404.657.000,00**	**1.507.776.000,00**	**2.018.636.000,00**	**1.633.293.000,00**	**1.783.118.000**	**1.495.917.000**	**1.966.501.000**
***ΜΕΙΩΝ:ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ*									
***ΜΕΙΩΝ:ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ*		**-266.184.000,00**	**-288.673.000,00**	**-281.697.000,00**	**-263.557.000,00**	**-273.254.000,00**	**-296.622.000**	**-288.812.000**	**-272.407.000**
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ		**2.408.899.000,00**	**2.722.733.500,00**	**3.031.225.250,00**	**3.857.959.750,00**	**2.401.170.000,00**	**2.939.570.000,00**	**3.033.531.250,00**	**3.818.220.750,00**
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ-ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ	50,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΞΙΕΣ	50,00%	4.940.000,00	6.679.500,00	6.679.500,00	6.717.000,00	571.500,00	371.500	371.500	371.500
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΕΝΥΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	124.253.000,00	130.045.000,00	123.913.000,00	102.428.000,00	124.743.000,00	131.578.000	125.549.000	103.706.000
ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	13.076.000,00	12.557.000,00	11.278.000,00	9.598.000,00	12.804.000,00	12.855.000	11.439.000	9.696.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	57.488.000,00	31.079.000,00	42.169.000,00	58.920.000,00	62.133.000,00	37.737.000	48.146.000	101.873.000
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		**2.770.762.000,00**	**3.090.574.500,00**	**3.405.240.250,00**	**4.261.733.750,00**	**2.878.888.000,00**	**3.309.592.000**	**3.409.012.250**	**4.260.001.250**
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		583.907.489,00	600.041.000,00	638.667.000,00	730.185.000,00	587.030.519,40	608.012.000	647.381.000	738.267.000
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		-177.801.606,12	-182.400.000,00	-235.982.000,00	-330.518.000,00	-178.670.744,51	-182.194.000	-235.309.000	-330.164.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ / ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		102.671.343,33	92.248.000,00	99.385.000,00	113.625.000,00	110.508.379,72	94.850.000	98.908.000	112.752.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ /ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		-3.798.269,21	-5.378.000,00	-7.682.000,00	-13.304.000,00	-4.714.740,66	-5.749.000	-7.763.000	-13.316.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		4.122.000,00	4.201.000,00	1.895.000,00	1.518.000,00	194.000,00	273.000	211.000	963.000
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ									
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ		-16.121.477,41	-20.212.000,00	503.000,00	-1.680.000,00	-15.330.573,43	-19.419.000	442.000	-1.692.000
ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		10.015.939,24	9.223.000,00	6.434.000,00	19.004.000,00	33.815.564,59	15.690.000	14.467.000	26.604.000
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		**502.995.418,83**	**497.723.000,00**	**503.220.000,00**	**518.830.000,00**	**532.832.405,11**	**511.463.000**	**518.337.000**	**533.414.000**

ΣΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΣ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΙ ΣΤΑ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΕΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΩΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ									
ΓΕΝΙΚΗ		ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	11,18%	8,28%	12,55%	8,38%	10,78%	7,76%	12,47%	8,24%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	2.770.762.000,00	3.090.574.500,00	3.405.240.250,00	4.261.733.750,00	2.878.888.000,00	3.309.592.000,00	3.409.012.250,00	4.260.001.250,00
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	221.660.960,00	247.245.960,00	272.419.220,00	340.938.700,00	230.311.040,00	264.767.360,00	272.720.980,00	340.800.100,00
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	75.449.312,82	74.658.450,00	75.483.000,00	77.824.500,00	79.924.860,77	76.719.450,00	77.750.550,00	80.012.100,00
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Μέση Αξία Κινδύνου								
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου								
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου								
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	2.846.211.312,82	3.165.232.950,00	3.480.723.250,00	4.339.558.250,00	2.958.812.860,77	3.386.311.450,00	3.486.762.800,00	4.340.013.350,00
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	309.832.000,00	255.763.000,00	427.224.000,00	357.172.000,00	310.430.000,00	256.888.000,00	425.078.000,00	351.140.000,00
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	10,89%	8,08%	12,27%	8,23%	10,49%	7,59%	12,19%	8,09%
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	10,89%	8,08%	12,27%	8,23%	10,49%	7,59%	12,19%	8,09%

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : FINANCIAL INFORMATION									
ΕΙΝΑΤΙΑ	ΑΡΧΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (ποσά σε Ευρώ)								
	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ [ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ+ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΑΓΙΟΥ]		107.840.000,00	109.145.000,00	366.556.000,00	366.846.000,00	107.840.000,00	353.520.000	366.556.000	366.846.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		138.479.000,00	116.827.000,00	327.261.000,00	327.699.000,00	138.479.000,00	312.125.000	327.261.000	327.699.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)		17.189.000,00	18.605.000,00	-13.811.000,00	-95.030.000,00	17.833.000,00	34.705.000	-4.412.000	-88.465.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ			14.233.000,00	100.019.000,00	96.686.000,00		8.114.000	123.092.000	154.305.000
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΚΕΡΔΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (ΟΜΙΛΟΣ)						7.287.000,00	21.002.000	15.868.000	20.162.000
ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
(ΜΕΙΟΝ):		**263.508.000,00**	**258.810.000,00**	**780.025.000,00**	**696.201.000,00**	**271.439.000,00**	**729.466.000**	**828.365.000**	**780.547.000**
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΙΔΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ									
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ&ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ		13.849.000,00				22.036.000,00			
ΕΣΟΔΑ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΧΡΗΣΗΣ									
ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΟΜΙΛΟΣ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ) [ΟΜΙΛΟΣ]									
ΚΑΘΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ (ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ)									
ΣΥΝΟΛΟ (ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)		**249.659.000,00**	**258.810.000,00**	**780.025.000,00**	**696.201.000,00**	**249.403.000,00**	**729.466.000**	**828.365.000**	**780.547.000**
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΓΙΩΝ									
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΑΞΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ &ΠΕΛΑΤΩΝ									
45% ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ									
ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΛΟΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ									
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ		85.783.000,00	80.852.000,00	330.862.000,00	630.231.000,00		103.389.000	330.862.000	630.231.000
ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ-ΙΣΟΛΥΝΑΜΙΑΣ (ΣΥΜ/ΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ)									
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ									
ΣΥΝΟΛΑ		**335.442.000,00**	**339.662.000,00**	**1.110.887.000,00**	**1.326.432.000,00**	**249.403.000,00**	**832.855.000**	**1.159.227.000**	**1.410.778.000**
ΜΕΙΟΝ:									
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ									
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER I)		**335.442.000,00**	**339.662.000,00**	**1.110.887.000,00**	**1.326.432.000,00**	**249.403.000,00**	**832.855.000**	**1.159.227.000**	**1.410.778.000**
ΑΦΑΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ (ΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)									
ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΑΓΙΑ-ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ)									
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΜΗ ΠΡΟΕΔΟΚΟΜΕΝΩΝ ΑΘΕΤΗΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΟΥ									
ΥΒΡΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (MANDATORY CONVERTIBLE DEBTS-ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)									
ΜΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (TIER II)		**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0**	**0**	**0**
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	50,00%	311.956.000,00	292.860.500,00	1.046.353.000,00	833.036.000,00	293.936.000,00	764.739.000	966.798.000	605.117.500
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	50,00%	7.794.500,00	6.518.500,00	122.666.000,00	900.774.500,00	9.163.000,00	140.394.000	464.408.500	912.106.500
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	50,00%	17.000,00	468.500,00	5.460.000,00	41.318.500,00	249.500,00	4.032.000	5.467.500	41.742.500
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ	75,00%	138.506.250,00	232.749.000,00	1.336.709.250,00	1.623.375.000,00	142.562.250,00	763.433.250	1.348.274.250	1.640.655.750
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	100,00%	688.846.000,00	658.105.000,00	1.330.664.000,00	1.796.528.000,00	688.875.000,00	922.244.000	1.457.712.000	1.903.314.000
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	100,00%	108.855.000,00	105.357.000,00	162.082.000,00	203.200.000,00	108.855.000,00	143.615.000	162.082.000	203.200.000
ΛΟΙΠΑ	100,00%	2.020.000,00	1.282.000,00	22.455.000,00	0,00	2.019.000,00	23.450.000	25.190.000	0
ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ		**938.227.250,00**	**997.493.000,00**	**2.851.910.250,00**	**3.623.103.000,00**	**942.311.250,00**	**1.852.742.250,00**	**2.993.258.250,00**	**3.747.169.750,00**
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	*100,00%*	1.384.828.000,00	1.596.498.000,00	5.738.826.000,00	8.266.435.000,00	1.460.781.000,00	4.337.285.000	6.427.598.000	8.994.279.000
ΔΑΝΕΙΑ ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	*100,00%*	0,00	0,00	0,00	0,00	36.369.000,00	0	0	0
ΔΑΝΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		**1.384.828.000,00**	**1.596.498.000,00**	**5.738.826.000,00**	**8.266.435.000,00**	**1.497.150.000,00**	**4.337.285.000**	**6.427.598.000**	**8.994.279.000**
ΜΕΙΟΝ:ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ		**-91.236.000,00**	**-70.484.000,00**	**-181.383.000,00**	**-224.359.000,00**	**-94.469.000,00**	**-169.804.000**	**-221.998.000**	**-284.924.000**
ΜΕΙΟΝ:ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ									
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ		**2.231.819.250,00**	**2.523.507.000,00**	**8.409.353.250,00**	**11.665.179.000,00**	**2.344.992.250,00**	**6.020.223.250,00**	**9.198.858.250,00**	**12.456.524.750,00**
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ-ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ	50,00%	63.671.500,00	120.997.500,00	337.868.000,00	251.878.500,00	68.619.500,00	253.022.500	45.913.000	257.665.500
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ,ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΟΠΡΑΞΙΕΣ	50,00%	22.023.000,00	20.748.000,00	147.906.000,00	163.056.000,00	766.500,00	1.163.500	994.000	1.101.000
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	100,00%	22.129.000,00	19.106.000,00	26.548.000,00	28.203.000,00	22.129.000,00	26.161.000	31.856.000	33.512.000
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	41.102.000,00	44.162.000,00	60.767.000,00	51.571.000,00	47.178.000,00	89.931.000	90.209.000	81.805.000
ΥΠΕΡΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ	100,00%	7.373.000,00	7.264.000,00	11.898.000,00	15.294.000,00	8.345.000,00	55.473.000	62.181.000	65.607.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	13.941.000,00	26.173.000,00	147.509.000,00	910.288.000,00	39.333.000,00	147.510.000	295.665.000	1.016.224.000
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		**2.813.062.250,00**	**2.991.321.000,00**	**10.134.945.250,00**	**14.636.239.500,00**	**2.740.242.750,00**	**7.332.845.250**	**10.940.352.250**	**15.186.481.750**
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ		477.380.832,15	504.863.000,00	1.044.373.000,00	1.781.507.000,00	490.730.778,32	783.514.000	1.372.306.000	2.175.254.000
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ		-198.104.911,87	-228.926.000,00	-629.067.000,00	-1.204.621.000,00	-203.887.432,58	-383.023.000	-799.504.000	-1.400.679.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ / ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		71.241.555,61	72.221.000,00	130.949.000,00	173.058.000,00	131.449.749,10	218.957.000	439.791.000	584.449.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ /ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		-5.493.433,01	-6.532.000,00	-11.546.000,00	-14.789.000,00	-16.252.784,96	-46.228.000	-99.530.000	-130.979.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		1.174.000,00	1.670.000,00	4.902.000,00	11.177.000,00	303.000,00	1.336.000	3.267.000	7.174.000
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ									
ΚΑΘΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ									
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ		6.597.448,70	9.255.000,00	37.756.000,00	13.444.000,00	12.406.036,78	52.234.000	90.407.000	63.048.000
ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		11.675.808,25	11.705.000,00	12.300.000,00	15.970.000,00	13.779.002,16	17.043.000	21.496.000	25.480.000
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		**364.471.299,83**	**364.256.000,00**	**589.667.000,00**	**775.746.000,00**	**428.528.348,82**	**643.833.000**	**1.028.233.000**	**1.323.747.000**

ΣΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΣ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΙ ΣΤΑ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΕΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΩΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ									
ΕΓΝΑΤΙΑ		ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ							
		ΤΡΑΠΕΖΑ				ΟΜΙΛΟΣ			
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	11,92%	11,35%	10,96%	9,06%	9,10%	11,36%	10,60%	9,29%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	2.813.062.250	2.991.321.000,00	10.134.945.250,00	14.636.239.500,00	2.740.242.750,00	7.332.845.250,00	10.940.352.250	15.186.481.750
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	225.044.980	239.305.680,00	810.795.620,00	1.170.899.160,00	219.219.420,00	586.627.620,00	875.228.180	1.214.918.540
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	54.670.695	54.638.400,00	88.450.050,00	116.361.900,00	64.279.252,32	96.574.950,00	154.234.950	198.562.050
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	446.000	137.000,00	1.000.000,00	2.400.000,00	446.000,00	3.700.000,00	1.000.000	2.400.000
6	Μέση Αξία Κινδύνου	446.000	137.000,00	1.000.000,00	2.400.000,00	446.000,00	3.700.000,00	1.000.000	2.400.000
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	2.868.178.945	3.046.096.400,00	10.224.395.300,00	14.755.001.400,00	2.804.968.002,32	7.433.120.200,00	11.095.587.200	15.387.443.800
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	335.442.000	339.662.000,00	1.110.887.000,00	1.326.432.000,00	249.403.000,00	832.855.000,00	1.159.227.000	1.410.778.000
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	11,70%	11,15%	10,87%	8,99%	8,89%	11,20%	10,45%	9,17%
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	11,70%	11,15%	10,87%	8,99%	8,89%	11,20%	10,45%	9,17%

Για τον Κίνδυνο Αγοράς λόγω έλλειψης επαρκών στοιχείων για τον προσδιορισμό του λαμβάνουμε ως δεδομένα τις πληροφορίες που παρέχει η ίδια η τράπεζα με βάση τους εσωτερικούς υπολογισμούς της,για τον προσδιορισμό της τιμής του,καθώς και τις τιμές και την μεταβλητότητα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια του έτους.

ΕΕΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΤΡΑΠΕΖΕΣ 2005 (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)							
	ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
Κίνδυνος Αγοράς								
Υπολογισμός Αξίας -Τεχνικές Αποτίμησης κινδύνου	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)-(Ιστορική Προσημείωση)	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Αποτιμήσεις: - Αξίας σε Κίνδυνο (Value-at-Risk), - Κερδών σε Κίνδυνο (Earnings-at-Risk) - Δεικτών Ευαισθησίας (Sensitivity Indicators) Εφαρμογή της Riskmetrics, παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk.	Χρήση υποδείγματος της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (ΜΔΖ) & εξελιγμένου συστήματος μέτρησης κινδύνων της εταιρίας Algorithmics	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Η μέγιστη δυνητική ζημιά (VaR) του συνολικού χαρτοφυλακίου εκτιμάται καθημερινά με την μέθοδο της ιστορικής προσημειώσεως και συμπληρωματικά την μεθοδολογία Monte-Carlo. Η ανάλυση γίνεται ανά παράγοντα κινδύνου αγοράς και επιβεβαιώνεται με τη χρήση μεθόδων αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου (back testing) και ανάλυσης ευαισθησίας σε ακραίες συνθήκες αγοράς (stress testing)	Στα πλαίσια της παρακολούθησης του κινδύνου αγοράς έχουν αιτηθεί από την Τράπεζα, και έχουν εγκριθεί από τις αντίστοιχες υπηρεσίες παρακολούθησης-διαχείρισης κινδύνων της μητρικής τράπεζας,όρια που αφορούν: 1. Τον συναλλαγματικό κίνδυνο που προκύπτει από δυσμενείς μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Υφίστανται όρια για την ανοικτή συναλλαγματική θέση στο κλείσιμο κάθε ημέρας (overnight), αλλά και για την ανοικτή συναλλαγματική θέση κατά τη διάρκεια της ημέρας (intraday). όρια που παρακολουθούνται καθημερινά. 2. Τον πιστωτικό κίνδυνο που προκύπτει από διατραπεζικές πράξεις και ομόλογα. Και εδώ υφίστανται όρια που ελέγχονται καθημερινά.	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)-(Ιστορική Προσημείωση)
Χρονικός Ορίζοντας Κινδύνου	10 ημέρες	10 ημέρες	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 Ημέρα			10 Ημερών
Μέση Αξία Κινδύνου	€ 17,9 εκατ.	9,6εκατ €	1,6 εκατ €	4,7 εκατ €	2.458 εκατ.			446.000,00
Μέγιστη τιμή Κινδύνου	€ 54,9 εκατ.							
Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	€ 3 εκατ							
Μέθοδοι Ελέγχου Κινδύνου Αγοράς	Stress testing		back-testing	back-testing & stress testing				
Πιστωτικός Κίνδυνος								
Μέθοδος Υπολογισμού	Μέθοδος Εσωτερικής Διαβάθμισης	Αξιολόγηση κάθε πελάτη χωριστά με κριτήρια τραπέζης και λήψη εγγυήσεων όπως καταθέσεις, ακίνητη περιουσία, αξιόγραφα κλπ. Τρίμηνη αναθεώρηση επιπέδων πιστωτικού κινδύνου από Επιτροπή Κινδύου του ΔΣ	- Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας τουαντισυμβαλλομένου με ενιαία κριτήρια σε όλες τις μονάδες της τράπεζας βασιζόμενη στις δεικτες εξελίξεις, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη και λήψη εγγυήσεων. - Εφαρμογή μοντέλων πιστοληπτικής διαβάθμισης.	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας δανειοληπτών από τη Δ/νση Διαχείρισης Κινδύνων. Ταξινόμηση των δανειοληπτών σε οχτώ κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου με βάση ποσοτικούς -ποιοτικούς δείκτες και λήψη εγγυήσεων , ιδιαίτερα για κατηγορίες υψηλού κιδύνου. -Ανάπτυξη μοντέλων εκτίμησης πιθανότητας αθέτησης (Probability of default) και της ζημίας από αθέτηση (Loss given default) των προϊόντων του χαρτοφυλακίου.	Η Τράπεζα διαμορφώνει το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει θεσπίζοντας όρια στον αποδεκτό βαθμό κινδύνου για κάθε τομέα. Οι κίνδυνοι αυτοί επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και προσαρμόζονται σε ετήσιες ή πιοτακτές αναθεωρήσεις. Θεσπίζονται όρια ανά προϊόν και κλάδο.Πραγματοποιούνται τακτές αναλύσεις της ικανότητας των δανειοληπτών και των εν δυνάμει δανειοληπτών να αποπληρώσουν τους τόκους και το κεφάλαιο των υποχρεώσεων τους, αλλάζοντας τα όρια χρηματοδότησης όποτε αυτό θεωρηθεί αναγκαίο. Εν μέρει ο πιστωτικός κίνδυνος καλύπτεται με εξασφαλίσεις (καλύμματα) που γίνονται αποδεκτά από την Τράπεζα.	Η τράπεζα χρησιμοποιεί εσωτερικό σύστημα αξιολόγησης, με ικανοποιητική ικανότητα διαβάθμισης ,και σύνδεσης της ταξινόμησης με την καθυστέρηση και τις εξασφαλίσεις, το όποιο αξιολογείται στα πλαίσια πολιτικής , εγκριτικών διαδικασιών και παρακολούθησης της συμπεριφοράς του αντισυμβαλλομένου. Με βάση το σύστημα αυτό η τράπεζα έχει συνδέσει την βαθμολόγηση του πελάτη με την πιθανότητα αθέτησής του σε χρονικό ορίζοντα ενός έτους.	Από την ημέρα της συμμετοχής της Societe Generale στο Μετοχικό Κεφάλαιο της Τράπεζας εφαρμόζονται τα πρότυπα της Societe Generale για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε αντισυμβαλλομένου σε επίπεδο επιχειρηματικού Ομίλου ή πελάτη, αν πρόκειται για μεμονωμένους πελάτες.Κατά την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε αντισυμβαλλομένου, την κατάταξη του σε κατηγορίες και τον καθορισμό του πιστωτικού του ορίου, εξετάζονται ποσοτικά και ποιοτικά τα οικονομικά του στοιχεία και οι προσοπικές του σε συνδυασμό με την γεωγραφική περιοχή και τον κλάδο της οικονομίας που δραστηριοποιείται. Χρησιμοποιούνται διαφορετικές μέθοδοι για την αξιολόγηση των πελατών ανάλογα αν πρόκειται για Κεντρικές Κυβερνήσεις, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δημόσιες Επιχειρήσεις, Επιχειρήσεις μεγάλες με κύκλο εργασιών άνω των 15 εκατ. Ευρώ, Επιχειρήσεις μεσαίες με κύκλο από 0,7 έως 15 εκατ. Ευρώ, πολύ μικρές επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών κάτω από 700 χιλ. ευρώ και ιδιώτες.	Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου πραγματοποιείται λαμβάνονταις υπόψη τον κίνδυνο της χώρας, τον κλάδο δραστηριότητας του, τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του, το είδος της συναλλαγής και τις εξασφαλίσεις. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του πιστούχου στις ακόλουθες κατηγορίες: κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες επιχειρήσεις (με αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία), μικρές - ατομικές εταιρείες και ιδιώτες πελάτες. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες, μια σειρά από μοντέλα αξιολόγησης προκειμένου να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας πιστούχων.
Πιστωτική έκθεση από χορηγήσεις			14.587.170.000	27.178.715.000				
Κεφαλαιακή Επάρκεια								
						Υπολογίζετια με βαση τις διαταξεις των ΠΔ/ΤΕ 2053/92 και ΠΔ/ΤΕ 2397/96, και έχει ως ελάχιστο όριο το 8%.		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Πιστωτικό Κίνδυνο	25.536.000.000,00						2.806.000,00	
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Κίνδυνο Αγοράς	617.000.000,00						0,00	
Συνολικό Σταθμισμένο Ενεργητικό	26.153.000.000,00			27.206.000.000,00			2.806.000,00	
Κύρια Βασικά Κεφάλαι (Upper Tier I)	1.881.000.000,00			2.526.000.000,00			217.000,00	
Βασικά Κεφάλαια (Tier I) (ΕΠΟΠΤΙΚΑ)	1.848.000.000,00			2.049.000.000,00			204.000,00	
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια (Tier I + Tier II)	3.484.000.000,00			4.575.000.000,00			291.000,00	
Δείκτης κυρίων βασικών κεφαλαίων Upper Tier I)	7,19%			9,28%			7,73%	
Δείκτης βασικών κεφαλαίων (Tier I)	7,07%			7,53%			7,27%	
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	**13,32%**	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2005	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2005	**16,82%**	**Υπολογίζεται σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2397/96 και εκτιμάται σε 14,12%**	**Εκτιμάται στις 31 Δεκεμβρίου 2005 σε περίπου 9% σε επίπεδο τράπεζας και Ομίλου.**	**10,37%**	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2005

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2005)									
ΤΡΑΠΕΖΑ									
		ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	10,18%	7,96%	11,89%	13,59%	10,18%	7,44%	11,18%	11,92%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	29.481.721.500,00	29.582.250.000,00	15.617.661.000,00	36.754.830.500,00	15.653.717.500,00	18.657.157.000,00	2.770.762.000,00	2.813.062.250,00
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ χ 8%	2.358.537.720,00	2.366.580.000,00	1.249.412.880,00	2.940.386.440,00	1.252.297.400,00	1.492.572.560,00	221.660.960,00	225.044.980,00
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	543.774.900,00	515.374.650,00	262.258.990,01	717.032.850,00	317.325.754,63	304.932.856,40	75.449.312,82	54.670.694,97
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	**17.900.000,00**	**9.600.000,00**	**1.600.000,00**	**4.700.000,00**		**0,00**	**0,00**	**446.000,00**
6	Μέση Αξία Κινδύνου	17.900.000,00	9.600.000,00	1.600.000,00	4.700.000,00	2.458.000,00	0,00	0,00	446.000,00
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	54.900.000,00	0,00	0,00	0,00	2.458.000,00	0,00	0,00	0,00
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	3.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	**30.043.396.400,00**	**30.107.224.650,00**	**15.881.519.990,01**	**37.476.563.350,00**	**15.971.043.254,63**	**18.962.089.856,40**	**2.846.211.312,82**	**2.868.178.944,97**
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	3.000.629.000,00	2.354.000.000,00	1.857.595.000,00	4.996.540.000,00	15.973.501.254,63	1.509.401.000,00	309.832.000,00	335.442.000,00
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	921.373.000,00	762.000.000,00	201.260.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	**9,99%**	**7,82%**	**11,70%**	**13,33%**	**9,98%**	**7,32%**	**10,89%**	**11,70%**
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	**13,05%**	**10,35%**	**12,96%**	**13,33%**	**9,98%**	**7,32%**	**10,89%**	**11,70%**

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΟΜΙΛΟΙ 2005 (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)							
	ALPHA BANK	**EUROBANK**	**ΠΕΙΡΑΙΩΣ**	**ΕΘΝΙΚΗ**	**ΑΓΡΟΤΙΚΗ**	**ΕΜΠΟΡΙΚΗ**	**ΓΕΝΙΚΗ**	**ΕΓΝΑΤΙΑ**
Κίνδυνος Αγοράς								
Υπολογισμός Αξίας -Τεχνικές μέτρησης κινδύνου	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)-(Ιστορική Προσημείωση)	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Αποτιμήσεις: - Αξίας σε Κίνδυνο (Value-at-Risk), - Κερδών σε Κίνδυνο (Earnings-at-Risk) - Δεικτών Ευαισθησίας (Sensitivity Indicators) Εφαρμογή της Riskmetrics, παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk.	Χρήση υποδείγματος της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (ΜΔΖ) & εξελιγμένου συστήματος μέτρησης κινδύνων της εταιρίας Algorithmics	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Η μέγιστη δυνητική ζημιά (VaR) του συνολικού χαρτοφυλακίου εκτιμάται καθημερινά με την μέθοδο της ιστορικής προσημειώσεως και συμπληρωματικά την μεθοδολογία Monte-Carlo. Η ανάλυση γίνεται ανά παράγοντα κνδύνου αγοράς και επιβεβαιώνεται με τη χρήση μεθόδων αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου (back testing) και ανάλυσης ευαισθησίας σε ακραίες συνθήκες αγοράς (stress testing)	Στα πλαίσια της παρακολούθησης του κινδύνου αγοράς έχουν αιτηθεί από την Τράπεζα, και έχουν εγκριθεί από τις αντίστοιχες υπηρεσίες παρακολούθησης-διαχείρισης κινδύνων της μητρικής τράπεζας,όρια που αφορούν: 1. Τον συναλλαγματικό κίνδυνο που προκύπτει από δυσμενείς μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Υφίστανται όρια για την ανοικτή συναλλαγματική θέση στο κλείσιμο κάθε ημέρας (overnight), αλλά και για την ανοικτή συναλλαγματική θέση κατά τη διάρκεια της ημέρας (intraday), όρια που παρακολουθούνται καθημερινά. 2. Τον πιστωτικό κίνδυνο που προκύπτει από διατραπεζικές πράξεις και ομόλογα. Και εδώ υφίστανται όρια που ελέγχονται καθημερινά.	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)-(Ιστορική Προσημείωση)
Χρονικός Ορίζοντας Κινδύνου	10 ημέρες	10 ημέρες	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 Ημέρα			10 Ημερών
Μέση Αξία Κινδύνου	18.200.000 €	8.3 εκατ €	1.16 εκατ €	4.7 εκατ €	2.458 εκατ.			446.000.00
Μέγιστη τιμή Κινδύνου	51.700.000 €							
Ελαχιστη Τιμή Κινδύνου	3.000.000 €							
Μέθοδοι Ελέγχου Κινδύνου Αγοράς	Stress testing		back-testing	back-testing & stress testing				
Πιστωτικός Κίνδυνος								
Μέθοδος Υπολογισμού	Μέθοδος Εσωτερικής Διαβάθμισης	Αξιολόγηση κάθε πελάτη χωριστά με κριτήρια τραπέζης και λήψη εγγυήσεων όπως καταθέσεις,ακίνητη περιουσία, αξιόγραφα κλπ. Τρίμηνη αναθεώρηση επιπέδων πιστωτικού κινδύνου από Επιτροπή Κινδύνου του ΔΣ	- Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας τουαντισυμβαλλομένου με ενιαία κριτήρια σε όλες τις μονάδες της τράπεζας βασιζόμενη στις διεθνείς και εθνικές οικονομικές εξελίξεις. ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη και λήψη εγγυήσεων. - Εφαρμογή μοντέλων πιστοληπτικής διαβάθμισης.	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας δανειοληπτών από τη Δ/νση Διαχείρισης Κινδύνων. Ταξινόμηση των δανειοληπτών σε οχτώ κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου με βάση ποσοτικούς -ποιοτικούς δείκτες και λήψη εγγυήσεων , ιδιαίτερα για κατηγορίες υψηλού κιδνύνου. -Ανάπτυξη μοντέλων εκτίμησης πιθανότητας αθέτησης (Probability of default) και της ζημίας από αθέτηση (Loss given default) των προϊόντων του χαρτοφυλακίου.	Ο όμιλος διαμορφώνει το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει θεσπίζοντας όρια στον αποδεκτό βαθμό κινδύνου για κάθε τομέα. Οι κίνδυνοι αυτοί επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και προσαρμόζονται σε ετήσιες ή πιο τακτές αναθεωρήσεις. Θεσπίζονται όρια ανά προϊόν και κλάδο. Πραγματοποιούνται τακτές αναλύσεις της ικανότητας των δανειοληπτών και των εν δυνάμει δανειοληπτών να αποπληρώσουν τους τόκους και το κεφάλαιο των υποχρεώσεων τους, αλλάζοντας τα όρια χρηματοδότησης όποτε αυτό θεωρηθεί αναγκαίο. Εν μέρει ο πιστωτικός κίνδυνος καλύπτεται με εξασφαλίσεις (καλύμματα) που γίνονται αποδεκτά από την Όμιλο.	Η τράπεζα χρησιμοποιεί εσωτερικό σύστημα αξιολόγησης, με ικανοποιητική ικανότητα διαβάθμισης. και σύνδεσης της ταξινόμησης με την καθυστέρηση και τις εξασφαλίσεις, το όποιο αξιολογείται στα πλαίσια πολιτικής , εγκριτικών διαδικασιών και παρακολούθησης της συμπεριφοράς του αντισυμβαλλομένου. Με βάση το σύστημα αυτό η τράπεζα έχει συνδέσει την βαθμολόγηση του πελάτη με την πιθανότητα αθέτησής του σε χρονικό ορίζοντα ενός έτους.	Από την ημέρα της συμμετοχής της Societe Generale στο Μετοχικό Κεφάλαιο της Τράπεζας εφαρμόζονται τα πρότυπα της Societe Generale για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε αντισυμβαλλομένου σε επίπεδο επιχειρηματικού Ομίλου ή πελάτη, αν πρόκειται για μεμονωμένους πελάτες.Κατά την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε αντισυμβαλλομένου, την κατάταξη του σε κατηγορίες και τον καθορισμό του πιστωτικού του ορίου, εξετάζονται ποσοτικά και ποιοτικά τα οικονομικά του στοιχεία και οι προοπτικές του σε συνδυασμό με την γεωγραφική περιοχή και τον κλάδο της οικονομίας που δραστηριοποιείται. Χρησιμοποιούνται διαφορετικές μέθοδοι για την αξιολόγηση των πελατών ανάλογα αν πρόκειται για Κεντρικές Κυβερνήσεις, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δημόσιες Επιχειρήσεις, Επιχειρήσεις μεγάλες με κύκλο εργασιών άνω των 15 εκατ. Ευρώ, Επιχειρήσεις μεσαίες με κύκλο από 0,7 έως 15 εκατ. Ευρώ, πολύ μικρές επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών κάτω από 700 χιλ. ευρώ και ιδιώτες.	Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο της χώρας, τον κλάδο δραστηριότητάς του, τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του, το είδος της συναλλαγής και τις εξασφαλίσεις. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του πιστούχου στις ακόλουθες κατηγορίες:κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες επιχειρήσεις (με αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία), μικρές - ατομικές εταιρείες και ιδιώτες πελάτες. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες, μια σειρά από μοντέλα αξιολόγησης προκειμένου να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας πιστούχων.
Αξία εξασφαλίσεων 31/12/2006		30% συνολ.ποσού δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών						
Πιστωτική έκθεση από χορηγήσεις			15.451.119.000	29.528.178.000				
Κεφαλαιακή Επάρκεια								
						Υπολογίζετια με βάση τις διατάξεις των ΠΔ/ΤΕ 2053/92 και ΠΔ/ΤΕ 2397/96, και έχει ως ελάχιστο όριο το 8%.		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Πιστωτικό Κίνδυνο	25.586.000.000.00						2.762.000.000.00	
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Κίνδυνο Αγοράς	812.000.000.00						0,00	
Συνολικό Σταθμισμένο Ενεργητικό	26.398.000.000.00			31.307.000.000.00			2.762.000.000.00	
Κύρια Βασικά Κεφάλαι (Upper Tier I)	2.211.000.000.00			3.855.000.000.00			218.000.000.00	
Βασικά Κεφάλαια (Tier I) (ΕΠΟΠΤΙΚΑ)	2.947.000.000.00			902.000.000.00			205.000.000.00	
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια (Tier I + Tier II)	3.820.000.000.00			4.757.000.000.00			297.000.000.00	
Δείκτης κυρίων βασικών κεφαλαίων Upper Tier I)	7.80%			12.31%			7.89%	
Δείκτης βασικών κεφαλαίων (Tier I)	10.40%			2.88%			7.42%	
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	**13.50%**	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2005	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2005	**15.19%**	**Υπολογίζεται σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2397/96 και εκτιμάται σε 13.82%**	**Εκτιμάται στις 31 Δεκεμβρίου 2005 σε περίπου 9% σε επίπεδο τράπεζας και Ομίλου.**	**10.75%**	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2005

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2005)									
ΟΜΙΛΟΙ									
		ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΙΤΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	9,53%	**8,10%**	11,02%	7,47%	9,98%	9,01%	10,78%	9,10%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	31.043.009.750,00	**32.564.000.000,00**	18.240.350.750,00	43.291.313.250,00	16.208.568.500,00	15.939.025.000,00	2.878.888.000,00	2.740.242.750,00
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	2.483.440.780,00	**2.605.120.000,00**	1.459.228.060,00	3.463.305.060,00	1.296.685.480,00	1.275.122.000,00	230.311.040,00	219.219.420,00
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	658.881.000,00	**1.042.673.700,00**	335.510.197,35	962.732.700,00	354.364.108,85	366.604.326,69	79.924.860,77	64.279.252,32
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	**18.200.000,00**	**8.300.000,00**	**1.160.000,00**	**4.700.000,00**	**2.458.000,00**	**0,00**	**0,00**	**446.000,00**
6	Μέση Αξία Κινδύνου	18.200.000,00	**8.300.000,00**	1.160.000,00	4.700.000,00	2.458.000,00	0,00	0,00	446.000,00
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	51.700.000,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	3.000.000,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	**31.720.090.750,00**	**33.614.973.700,00**	**18.577.020.947,35**	**44.258.745.950,00**	**16.565.390.608,85**	**16.305.629.326,69**	**2.958.812.860,77**	**2.804.968.002,32**
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	2.958.709.000,00	**2.637.000.000,00**	2.010.021.000,00	3.233.827.000,00	1.618.106.000,00	1.436.321.000,00	310.430.000,00	249.403.000,00
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	844.946.000,00	**762.000.000,00**	201.178.000,00	1.082.581.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	**9,33%**	**7,84%**	**10,82%**	**7,31%**	**9,77%**	**8,81%**	**10,49%**	**8,89%**
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	**11,99%**	**10,11%**	**11,90%**	**9,75%**	**9,77%**	**8,81%**	**10,49%**	**8,89%**

ΕΞΕΤΑΣΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ 2006 (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)

	ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΚΥΠΡΟΥ
Κίνδυνος Αγοράς								
Υπολογισμός Αξίας -Τεχνικές μέτρησης κινδύνου	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Αποτιμήσεις: - Αξίας σε Κίνδυνο (Value-at-Risk). - Κερδών σε Κίνδυνο (Earnings-at-Risk) - Δεικτών Ευαισθησίας (Sensitivity Indicators) Εφαρμογή της Riskmetrics, παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk.	Χρήση υποδείγματος της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (ΜΔΖ) & εξελιγμένου συστήματος μέτρησης κινδύνων της εταιρίας Algorithmics	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Η μέγιστη δυνητική ζημιά (VaR) του συνολικού χαρτοφυλακίου εκτιμάται καθημερινά με την μέθοδο της ιστορικής προσημειώσεως και συμπληρωματικά την μεθοδολογία Monte-Carlo. Η ανάλυση γίνεται ανά παράγοντα κινδύνου αγοράς και επιβεβαιώνεται με τη χρήση μεθόδων αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου (back testing) και ανάλυσης ευαισθησίας σε ακραίες συνθήκες αγοράς (stress testing)	Η οργάνωση της διαχείρισης κινδύνων αγοράς προσαρμόζεται συνεχώς με στόχο την εναρμόνιση των υφιστάμενων διαδικασιών εντός της Τράπεζας και την εξασφάλιση ότι η ομάδα διαχείρισης κινδύνων παραμένει ανεξάρτητη από τις λειτουργικές διευθύνσεις. Κατόπιν πρότασης από το τμήμα αυτό, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας θέτει τα επίπεδα συγκεκριμένου κινδύνου ανά τόκο δραστηριότητας και λαμβάνει τις κυριότερες αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνου των ομολόγων.	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση). Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τη μεθοδολογία Variance-Covariance για την εκτίμηση του VaR με επίπεδο εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης μίας ημέρας.
Χρονικός Ορίζοντας Κινδύνου	10 ημέρες	10 ημέρες	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 Ημέρα			1 Ημέρας
Μέση Αξία Κινδύνου	€ 6,2 εκατ.	12,9 εκατ €	2,25 εκατ €	5 εκατ €	1,638 εκατ.			137.000,00
Μέγιστη τιμή Κινδύνου	€ 16 εκατ.							
Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	€ 1,3 εκατ							
Μέθοδοι Ελέγχου Κινδύνου Αγοράς	Stress testing		back-testing	back-testing & stress testing				
Πιστωτικός Κίνδυνος								
Μέθοδος Υπολογισμού	Μέθοδος Εσωτερικής Διαβάθμισης	Αξιολόγηση κάθε πελάτη χωριστά με κριτήρια τραπέζης και λήψη εγγυήσεων όπως καταθέσεις,ακίνητη περιουσία, αξιόγραφα κλπ. Τρίμηνη αναθεώρηση επιπέδων πιστωτικού κινδύνου από Επιτροπή Κινδύου του ΔΣ	- Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας τουαντισυμβαλλομένου με ενιαία κριτήρια σε όλες τις μονάδες της τράπεζας βασιζόμενη στις διεθνείς και εθνικές οικονομικές εξελίξεις, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη και λήψη εγγυήσεων. - Εφαρμογή μοντέλων πιστοληπτικής διαβάθμισης.	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας δανειοληπτών από τη Δ/νση Διαχείρισης Κινδύνων.Ταξινόμηση των δανειοληπτών σε οχτώ κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου με βάση ποσοτικούς -ποιοτικούς δείκτες και λήψη εγγυήσεων , ιδιαίτερα για κατηγορίες υψηλού κιδύνου. -Ανάπτυξη μοντέλων εκτίμησης πιθανότητας αθέτησης (Probability of default) και της ζημίας από αθέτηση (Loss given default) των προϊόντων του χαρτοφυλακίου.	Η Τράπεζα διαμορφώνει το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει θεσπίζοντας όρια στον αποδεκτό βαθμό κινδύνου για κάθε τομέα. Οι κίνδυνοι αυτοί επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και προσαρμόζονται σε ετήσιες ή πιο τακτές αναθεωρήσεις. Θεσπίζονται όρια ανά προϊόν και κλάδο.Πραγματοποιούνται τακτές αναλύσεις της ικανότητας των δανειοληπτών και των εν δυνάμει δανειοληπτών να αποπληρώσουν τους τόκους και το κεφάλαιο των υποχρεώσεων τους, αλλάζοντας τα όρια χρηματοδότησης όποτε αυτό θεωρηθεί αναγκαίο. Εν μέρει ο πιστωτικός κίνδυνος καλύπτεται με εξασφαλίσεις (καλύμματα) που γίνονται αποδεκτά από την Τράπεζα.	Οσον αφορά την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, η Τράπεζα έχει υιοθετήσει το σύστημα διαβάθμισης που χρησιμοποιείται στον όμιλο της Credit Agricole. Οσον αφορά τα χαρτοφυλάκια λιανικής Τραπεζικής , η Τράπεζα χρησιμοποιεί συστήματα credit scoring με στόχο την καλύτερη εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών της.	Η διαδικασία έγκρισης κινδύνων βασίζεται σε τέσσερις θεμελιώδεις αρχές: (α) όλες οι συναλλαγές που συνεπάγονται κίνδυνο αντισυμβαλλομένου (κίνδυνος οφειλέτη, κίνδυνος μη εξόφλησης ή μη εκπλήρωσης, κίνδυνος του εκδότη) πρέπει να εγκρίνονται εκ των προτέρων, (β) όλα τα αιτήματα για εξουσιοδοτήσεις που αφορούν ένα συγκεκριμένο πελάτη ή ομάδα πελατών πρέπει να διευθετούνται κεντρικά από μία μόνο λειτουργική μονάδα. Η κεντρική διεύθυνση αναλαμβάνει την ευθύνη κατά περίπτωση να εξασφαλίσει μια συνεπή προσέγγιση στη διαχείριση κινδύνων και μόνιμο έλεγχο της πιθανής έκθεσης της Τράπεζας σε μεγάλους πελάτες, (γ) η ευθύνη για την ανάλυση και έγκριση των κινδύνων ανατίθεται στο πιο κατάλληλο τμήμα των επιχειρηματικών τομέων ή μονάδων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, (δ) τα τμήματα αξιολόγησης κινδύνων είναι εντελώς ανεξάρτητα σε κάθε επίπεδο λήψης αποφάσεων.	Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο της χώρας, τον κλάδο δραστηριότητάς του, τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του, το είδος της συναλλαγής και τις εξασφαλίσεις. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του πιστούχου στις ακόλουθες κατηγορίες: κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες επιχειρήσεις (με αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία), μικρές - ατομικές εταιρείες και ιδιώτες πελάτες. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες, μια σειρά από μοντέλα αξιολόγησης προκειμένου να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας πιστούχων.
Αξία εξασφαλίσεων 31/12/2006		28% συνολ.ποσού δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών					Οι εγγυήσεις ή εξασφαλίσεις χρησιμοποιούνται από την τράπεζα για τη μερική ή πλήρη προστασία έναντι του κινδύνου από την αδυναμία εξόφλησης των υποχρεώσεων του οφειλέτη (π.χ.προσημειώσεις, υποθήκες).	
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων							180.776.000	
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών							3.229.226.000	
χρεόγραφα							355.895.000	
παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα								
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού							757.765.000	
Συνολική πιστωτική έκθεση			18.728.736.000	32.755.298.000			4.523.662.000	
Κεφαλαιακή Επάρκεια								
					Υπολογίζεται σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2563/05.Το σταθμισμένο ενεργητικό υπολογίζεται μέσω μιας ιεράρχησης πέντε βαρών κινδύνου ταξινομημένα σύμφωνα με τη φύση τους –τα οποία αντανακλούν μια εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου, αγοράς και λοιπών κινδύνων συνδεδεμένα- με κάθε περιουσιακό στοιχείο και αντισυμβαλλόμενο, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν ενέχυρα ή εγγυήσεις. Παρόμοια προσέγγιση ακολουθείται για την έκθεση σε εκτός ισολογισμού στοιχεία, με κάποιες προσαρμογές προκειμένου να αποτυπωθεί η φύση τυχόν ενδεχόμενων ζημιών.	Υπολογίζεται με βάση τις διατάξεις των ΠΔ/ΤΕ 2053/92 και ΠΔ/ΤΕ 2494/02, και έχει ως ελάχιστο όριο το 8%.		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Πιστωτικό Κίνδυνο	30.180.000.000,00							
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Κίνδυνο Αγοράς	551.000.000,00							
Συνολικό Σταθμισμένο Ενεργητικό	30.731.000.000,00		20.096.344.000,00	34.913.000.000,00	10.740.054.000,00			
Κύρια Βασικά Κεφάλαι (Upper Tier I)	2.309.000.000,00		1.460.708.000,00	5.569.000.000,00	1.171.303.000,00			
Βασικά Κεφάλαια (Tier I) (ΕΠΟΠΤΙΚΑ)	23.090.000.000,00		934.041.000,00	2.502.000.000,00	399.588.000,00			
Αφαιρετικα στοιχεια ιδιων κεφαλαιων					-321.768.000,00			
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια (Tier I + Tier II)	4.079.000.000,00		2.390.999.000,00	8.071.000.000,00	1.249.123.000,00			
Δείκτης κυρίων βασικών κεφαλαίων Upper Tier I)	7,51%		7,27%	15,95%	10,91%			
Δείκτης βασικών κεφαλαίων (Tier I)	75,14%		4,65%	7,17%	3,72%			
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	**13,27%**	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2006	11,90%	**23,12%**	**11,63%**	**Εκτιμάται στις 31 Δεκεμβρίου 2005 σε περίπου 9% σε επίπεδο τράπεζας και Ομίλου.**	**5,59%**	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2006

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2006)									
	ΤΡΑΠΕΖΑ								
		ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	10,18%	6,62%	7,96%	20,37%	10,91%	9,39%	8,28%	11,35%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	29.481.721.500,00	35.868.250.000,00	20.443.404.000,00	42.360.091.000,00	15.891.899.250,00	16.072.047.250,00	3.090.574.500,00	2.991.321.000,00
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	2.358.537.720,00	2.869.460.000,00	1.635.472.320,00	3.388.807.280,00	1.271.351.940,00	1.285.763.780,00	247.245.960,00	239.305.680,00
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	543.774.900,00	659.862.000,00	324.623.700,00	819.936.000,00	316.330.500,00	330.694.800,00	74.658.450,00	54.638.400,00
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	**17.900.000,00**	**12.900.000,00**	**2.250.000,00**	**5.000.000,00**	**1.638.000,00**	**0,00**	**0,00**	**137.000,00**
6	Μέση Αξία Κινδύνου	17.900.000,00	12.900.000,00	2.250.000,00	5.000.000,00	1.638.000,00	0,00	0,00	137.000,00
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	54.900.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	3.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	**30.043.396.400,00**	**36.541.012.000,00**	**20.770.277.700,00**	**43.185.027.000,00**	**16.209.867.750,00**	**16.402.742.050,00**	**3.165.232.950,00**	**3.046.096.400,00**
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	3.000.629.000,00	2.376.000.000,00	1.628.095.000,00	8.630.622.000,00	1.734.012.000,00	1.509.401.000,00	255.763.000,00	339.662.000,00
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	921.373.000,00	786.000.000,00	1.000.884.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	**9,99%**	**6,50%**	**7,84%**	**19,99%**	**10,70%**	**9,20%**	**8,08%**	**11,15%**
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	**13,05%**	**8,65%**	**12,66%**	**19,99%**	**10,70%**	**9,20%**	**8,08%**	**11,15%**

ΕΘΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΟΜΙΛΟΙ 2006 (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)							
	ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
Κίνδυνος Αγοράς								
Υπολογισμός Αξίας -Τεχνικές μέτρησης κινδύνου	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Αποτιμήσεις: - Αξίας σε Κίνδυνο (Value-at-Risk), - Κερδών σε Κίνδυνο (Earnings-at-Risk) - Δεικτών Ευαισθησίας (Sensitivity Indicators) Εφαρμογή της Riskmetrics, παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk.	Χρήση υποδείγματος της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (ΜΔΖ) & εξελιγμένου συστήματος μέτρησης κινδύνων της εταιρίας Algorithmics	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Η μέγιστη δυνητική ζημιά (VaR) του συνολικού χαρτοφυλακίου εκτιμάται καθημερινά με την μέθοδο της ιστορικής προσημειώσεως και συμπληρωματικά την μεθοδολογία Monte-Carlo. Η ανάλυση γίνεται ανά παράγοντα κινδύνου αγοράς και επιβεβαιώνεται με τη χρήση μεθόδων αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου (back testing) και ανάλυσης ευαισθησίας σε ακραίες συνθήκες αγοράς (stress testing)	Η οργάνωση της διαχείρισης κινδύνων αγοράς προσαρμόζεται συνεχώς με στόχο την αναμόνωση των υφισταμένων διαδικασιών εντός του Ομίλου και την εξασφάλιση ότι η ομάδα διαχείρισης κινδύνων παραμένει ανεξάρτητη από τις λειτουργικές διευθύνσεις. Κατόπιν πρότασης από το τμήμα αυτό, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου θέτει τα επίπεδα συγκεκριμένου κινδύνου ανά τόκο δραστηριότητας και λαμβάνει τις κυριότερες αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνου των ομολόγων.	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)
Χρονικός Ορίζοντας Κινδύνου	10 ημέρες	10 ημέρες	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 Ημέρα			10 Ημερών
Μέση Αξία Κινδύνου	€ 6.2 εκατ.	12.9 εκατ €	2.25 εκατ €	5 εκατ €	1.638 εκατ.			3.700.000.00
Μέγιστη τιμή Κινδύνου	€ 16 εκατ.							
Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	€ 1.3 εκατ							
Μέθοδοι Ελέγχου Κινδύνου Αγοράς	Stress testing		back-testing	back-testing & stress testing				
Πιστωτικός Κίνδυνος								
Μέθοδος Υπολογισμού	Μέθοδος Εσωτερικής Διαβάθμισης	Αξιολόγηση κάθε πελάτη χωριστά με κριτήρια τραπέζης και λήψη εγγυήσεων όπως καταθέσεις,ακίνητη περιουσία, αξιόγραφα κλπ Τρίμηνη αναθεώρηση επιπέδων πιστωτικού κινδύνου από Επιτροπή Κινδύου του ΔΣ	- Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας τουαντισυμβαλλομένου με ενιαία κριτήρια σε όλες τις μονάδες της τράπεζας βασιζόμενη στις διεθνείς και εθνικές οικονομικές εξελίξεις, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη και λήψη εγγυήσεων. - Εφαρμογή μοντέλων πιστοληπτικής διαβάθμισης.	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας δανειοληπτών από τη Δ/νση Διαχείρισης Κινδύνων.Ταξινόμηση των δανειοληπτών σε οχτώ κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου με βάση ποσοτικούς -ποιοτικούς δείκτες και λήψη εγγυήσεων , ιδιαίτερα για κατηγορίες υψηλού κιδνύνου. -Ανάπτυξη μοντέλων εκτίμησης πιθανότητας αθέτησης (Probability of default) και της ζημίας από αθέτηση (Loss given default) των προϊόντων του χαρτοφυλακίου.	Ο όμιλος διαμορφώνει το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει θεσπίζονται όρια στον αποδεκτό βαθμό κινδύνου για κάθε τομέα. Οι κίνδυνοι αυτοί επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και προσαρμόζονται σε ετήσιες ή πιο τακτές αναθεωρήσεις. Θεσπίζονται όρια ανά προϊόν και κλάδο.Πραγματοποιούνται τακτές αναλύσεις της ικανότητας των δανειοληπτών και των εν δυνάμει δανειοληπτών να αποπληρώσουν τους τόκους και το κεφάλαιο των υποχρεώσεων τους, αλλαζοντας τα όρια χρηματοδότησης όποτε αυτό θεωρηθεί αναγκαίο. Εν μέρει ο πιστωτικός κίνδυνος καλύπτεται με εξασφαλίσεις (καλύμματα) που γίνονται αποδεκτά από τον Ομιλο.	Οσον αφορά την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, η Τράπεζα έχει υιοθετήσει το σύστημα διαβάθμισης που χρησιμοποιείται στον όμιλο της Credit Agricole. Οσον αφορά τα χαρτοφυλάκια λιανικής Τραπεζικής , η Τράπεζα χρησιμοποιεί συστήματα credit scoring με στόχο την καλύτερη εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών της.	Η διαδικασία έγκρισης κινδύνων βασίζεται σε τέσσερις θεμελιώδεις αρχές: (α) όλες οι συναλλαγές που συνεπάγονται κίνδυνο αντισυμβαλλομένου (κίνδυνος οφειλέτη, κίνδυνος μη εξόφλησης ή μη εκπλήρωσης, κίνδυνος του εκδότη) πρέπει να εγκρίνονται εκ των προτέρων, (β) όλα τα αιτήματα για εξουσιοδοτήσεις που αφορούν ένα συγκεκριμένο πελάτη ή ομάδα πελατών πρέπει να διευθετούνται κεντρικά από μία μόνο λειτουργική μονάδα. Η κεντρική διεύθυνση αναλαμβάνει την ευθύνη κατά περίπτωση να εξασφαλίσει μια συνεπή προσέγγιση στη διαχείριση κινδύνων και μόνιμο έλεγχο της πιθανής έκθεσης του Ομίλου σε μεγάλους πελάτες, (γ) η ευθύνη για την ανάλυση και έγκριση των κινδύνων ανατίθεται στο πιο κατάλληλο τμήμα των επιχειρηματικών τομέων ή μονάδων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, (δ) τα τμήματα αξιολόγησης κινδύνων είναι εντελώς ανεξάρτητα σε κάθε επίπεδο λήψης αποφάσεων.	Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο της χώρας, τον κλάδο δραστηριότητάς του, τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του, το είδος της συναλλαγής και τις εξασφαλίσεις. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του πιστούχου στις ακόλουθες κατηγορίες:κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες επιχειρήσεις (με αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία), μικρές - ατομικές εταιρείες και ιδιώτες πελάτες. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες, μια σειρά από μοντέλα αξιολόγησης προκειμένου να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας πιστούχων.
Πιστωτική έκθεση από χορηγήσεις		27% συνολ.ποσού δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	20.426.615.000	42.624.536.000				8.891.434.000
Κεφαλαιακή Επάρκεια								
					Υπολογίζεταο σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2563/05.Το σταθμισμένο ενεργητικό υπολογίζεται μέσω μιας ιεράρχησης πέντε βαρών κινδύνου ταξινομημένα σύμφωνα με τη φύση τους –τα οποία αντανακλούν μια εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου, αγοράς και λοιπών κινδύνων συνδεδεμένα- με κάθε περιουσιακό στοιχείο και αντισυμβαλλόμενο, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν ενέχυρα ή εγγυήσεις. Παρόμοια προσέγγιση ακολουθείται για την έκθεση σε εκτός ισολογισμού στοιχεία, με κάποιες προσαρμογές προκειμένου να αποτυπωθεί η φύση τυχόν ενδεχόμενων ζημιών.	Υπολογίζεται με βάση τις διατάξεις των ΠΔ/ΤΕ 2053/92 και ΠΔ/ΤΕ 2494/02. και έχει ως ελάχιστο όριο το 8%.		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Πιστωτικό Κίνδυνο	32.784.000.000.00							
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Κίνδυνο Αγοράς	782.000.000.00							
Συνολικό Σταθμισμένο Ενεργητικό	33.566.000.000.00			43.512.000.000.00	11.099.580.000.00			3.036.267.000.00
Κύρια Βασικά Κεφάλαι (Upper Tier I)	2.582.000.000.00			5.378.000.000.00	1.169.636.000.00			248.119.000.00
Βασικά Κεφάλαια (Tier I)-(ΕΠΟΠΤΙΚΑ)	3.412.000.000.00			1.400.000.000.00	401.508.000.00			118.551.000.00
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια (Tier I + Tier II)	4.315.000.000.00			6.778.000.000.00	1.233.872.000.00			363.583.000.00
Δείκτης κυρίων βασικών κεφαλαίων Upper Tier I)	7.69%			12.36%	10.54%			8.17%
Δείκτης βασικών κεφαλαίων (Tier I)	10.17%			3.22%	3.62%			3.90%
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	**12.86%**	Δεν αναφέρεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2006	Δεν αναφερεται το ποσοστο της κεφαλαιακης επαρκειας για το 2006	**15.58%**	**11.12%**		**5.89%**	**11.97%**
						Εκτιμάται στις 31 Δεκεμβρίου 2005 σε περίπου 9% σε επίπεδο τράπεζας και Ομίλου.		

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2006)									
ΟΜΙΛΟΙ									
		ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	9,96%	**7,04%**	11,30%	15,87%	10,39%	8,99%	7,76%	11,36%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	36.120.535.250,00	**40.308.750.000,00**	23.323.004.000,00	55.663.409.750,00	16.623.746.750,00	17.332.571.500,00	3.309.592.000,00	7.332.845.250,00
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	2.889.642.820,00	**3.224.700.000,00**	1.865.840.320,00	4.453.072.780,00	1.329.899.740,00	1.386.605.720,00	264.767.360,00	586.627.620,00
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	744.022.650,00	**819.750.000,00**	429.831.300,00	1.155.043.500,00	369.417.150,00	390.291.900,00	76.719.450,00	96.574.950,00
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	**6.200.000,00**	**12.900.000,00**	**2.250.000,00**	**5.000.000,00**	**1.638.000,00**	**0,00**	**0,00**	**3.700.000,00**
6	Μέση Αξία Κινδύνου	6.200.000,00	**12.900.000,00**	2.250.000,00	5.000.000,00	1.638.000,00	0,00	0,00	3.700.000,00
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	16.000.000,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	1.300.000,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	**36.870.757.900,00**	**41.141.400.000,00**	**23.755.085.300,00**	**56.823.453.250,00**	**16.994.801.900,00**	**17.722.863.400,00**	**3.386.311.450,00**	**7.433.120.200,00**
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	3.598.861.424,00	**2.838.000.000,00**	2.636.284.000,00	8.832.904.000,00	1.727.438.000,00	1.557.484.000,00	256.888.000,00	832.855.000,00
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	829.654.000,00	**786.000.000,00**	201.206.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	**9,76%**	**6,90%**	**11,10%**	**15,54%**	**10,16%**	**8,79%**	**7,59%**	**11,20%**
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	**12,01%**	**8,81%**	**11,94%**	**15,54%**	**10,16%**	**8,79%**	**7,59%**	**11,20%**

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ 2007 (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)								
	ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
Κίνδυνος Αγοράς								
Υπολογισμός Αξίας -Τεχνικές μέτρησης κινδύνου	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση-Monte Carlo))	Αποτιμήσεις: - Αξίας σε Κίνδυνο (Value-at-Risk), - Κερδών σε Κίνδυνο (Earnings-at-Risk) - Δεικτών Ευαισθησίας (Sensitivity Indicators) Εφαρμογή της Riskmetrics, παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk.	Χρήση υποδείγματος της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (ΜΔΖ) & εξελιγμένου συστήματος μέτρησης κινδύνων της εταιρίας Algorithmics	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Η μέγιστη δυνητική ζημιά (VaR) του συνολικού χαρτοφυλακίου εκτιμάται καθημερινά με την μέθοδο της ιστορικής προσημειώσεως και συμπληρωματικά την μεθοδολογία Monte-Carlo. Η ανάλυση γίνεται ανά παράγοντα κινδύνου αγοράς και επιβεβαιώνεται με τη χρήση μεθόδων αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου (back testing) και ανάλυσης ευαισθησίας σε ακραίες συνθήκες αγοράς (stress testing)	Η οργάνωση της διαχείρισης κινδύνων αγοράς προσαρμόζεται συνεχώς με στόχο την εναρμόνιση των υφιστάμενων διαδικασιών εντός της Τράπεζας και την εξασφάλιση ότι η ομάδα διαχείρισης κινδύνων παραμένει ανεξάρτητη από τις λειτουργικές διευθύνσεις. Κατόπιν πρότασης από το τμήμα αυτό, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας θέτει τα επίπεδα συγκεκριμένου κινδύνου ανά τόκο δραστηριότητας και λαμβάνει τις κυριότερες αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνου των ομολόγων.	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση). Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τη μεθοδολογία Variance-Covariance για την εκτίμηση του VaR με επίπεδο εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης μίας ημέρας.
Χρονικός Ορίζοντας Κινδύνου	10 ημέρες	10 ημέρες	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 ημέρα		1 Ημέρας
Μέση Αξία Κινδύνου	1.019.495.000 €	55.000.000 €	6.49 εκατ €	3.3 εκατ €	2.934 εκατ.	1.546.000.00		1.000.000.00
Μέγιστη τιμή Κινδύνου	3.027.642.000 €					2.834.000.00		
Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	223.039.000 €					829.000.00		
Μέθοδοι Ελέγχου Κινδύνου Αγοράς	Stress testing	("back testing")	back-testing	back-testing & stress testing		stress tests		
Λειτουργικός Κίνδυνος								
					Θέσπιση κριτηρίων-εσωτερικός έλεγχος από την τράπεζα για τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου			
Πιστωτικός Κίνδυνος								
Μέθοδος Υπολογισμού	Μέθοδος Εσωτερικής Διαβάθμισης	Αξιολόγηση κάθε πελάτη χωριστά με κριτήρια τραπέζης και λήψη εγγυήσεων όπως καταθέσεις, ακίνητη περιουσία,αξιόγραφα κλπ. Τρίμηνη αναθεώρηση επιπέδων πιστωτικού κινδύνου από Επιτροπή Κινδύου του ΔΣ	- Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλομένου με εναίαι κριτήρια σε όλες τις μονάδες της τράπεζας βασιζόμενη στιςδειεθνείς και εθνικές οικονομικές εξελίξεις, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη και λήψη εγγυήσεων. - Εφαρμογή μοντέλων πιστοληπτικής διαβάθμισης: Moody's Risk Advisor,συστήματα scoring, specialized lending, application scoring, behavior scoring.	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανλότηταςτων δανειοληπτών από τη Δ/νση Διαχείρισης Κινδύνων. Ταξινόμηση των δανειοληπτών σε σχτώ κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου με βάση ποσοτικούς -ποιοτικούς δείκτες και λήψη εγγυήσεων , ιδιαίτερα για κατηγορίες υψηλού κιδύνου. -Ανάπτυξη μοντέλων εκτίμησης πιθανότητας αθέτησης (Probability of default) και της ζημίας από αθέτηση (Loss given default) των προϊόντων του χαρτοφυλακίου.	Εμφάνιση Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού - Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων .Ανάπτυξη τυποποιημένων διαδικασιών, θέσπιση συστήματος πιστοληπτικής διαβάθμισης με έντεκα υποκατηγορίες. -Παρακαολούθηση real time - on time του πιστωτικού κινδύνου .μέσω εσωτερικού συστήματος αξιολόγησης. Λαμβάνονται καλλύματα (υποθήκες επί ακινήτων, ενέχυρα, εγγυήσεις, εκχωρήσεις απαιτήσεων από πιστοποιήσεις εκτέλεσης έργων) ως τεχνικές μείωσης κινδύνων.	Η τράπεζα αναπτύσει συνεχώς εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών της και των εκάστοτε χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.Η ε λόγω προσπάθεια ευθυγραμμίζεται με τις οδηγίες της CASA και με τις απαιτήσεις του πυλώνα II (Βασιελία II) γαι την κεφαλαιακή επάρκεια.	Ο Όμιλος προσδιορίζει την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης μεμονωμένων αντισυμβαλλόμενων με την χρήση εσωτερικών εργαλείων αξιολόγησης. Τα εργαλεία αυτά έχουν αναπτυχθεί εσωτερικά και περιλαμβάνουν συνδυασμό σταατιστικών αναλύσεων και πιστωτική αξιολόγησης, και επικυρώνονται όποτε είναι απαραίτητο με την σύγκριση προς εξωτερικά δεδομέναΗ διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου διενεργείται επίσης και μέσω της τακτικής εκτίμησης της δυνατότητας των πελατών και των υποψήφιων πελατών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για την πληρωμή του κεφαλαίου και των τόκων, καθώς επίσης και μέσω της αλλαγήςτων χορηγητικών ορίων όπου είναι απαραίτητο..	Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο της χώρας, τον κλάδο δραστηριότητάς του, τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του, το είδος της συναλλαγής και τις εξασφαλίσεις. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του πιστούχου στις ακόλουθες κατηγορίες: κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες επιχειρήσεις (με αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία), μικρές - ατομικές εταιρείες και ιδιώτες πελάτες. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες, μια σειρά από μοντέλα αξιολόγησης προκειμένου να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας πιστούχων.
Μέθοδοι Ελέγχου Πιστωτικού Κινδύνου	Stress testing				stress test			
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου τραπέζης								
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων		16.545.000.000	4.296.193.000		682.021.000	3.306.847.000	320.681.000	2.092.706.000
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελάτων		38.066.000.000	26.762.959.000		16.849.837.000	18.343.943.000	3.573.580.000	8.854.923.000
χρεόγραφα		9.152.000.000	5.299.193.000		1.567.654.000	2.953.419.000	327.581.000	798.637.000
παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		797.000.000	76.325.000			21.520.000		10.920.000
Λοπά στοιχεία ενεργητικού		151.000.000	1.184.872.000			2.134.850.000	871.510.000	498.382.000
Συνολική πιστωτική έκθεση		**64.711.000.000**	**37.619.542.000**	39.568.570.000	19.099.512.000	26.760.579.000	5.093.352.000	12.255.568.000
Κεφαλαιακή Επάρκεια								
		Συμφωνα με τους κανονες Βασιλείας II-Τυποποιημένη Προσέγγιση	Συμφωνα με τους κανονες Βασιλείας I					
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Πιστωτικό Κίνδυνο	36.750.000.000.00					17.466.000.00		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Κίνδυνο Αγοράς	740.000.000.00					284.000.00		
Συνολικό Σταθμισμένο Ενεργητικό	37.490.000.000.00	45.120.000.000.00	28.560.386.000.00	42.535.000.000.00	12.054.674.000.00	17.750.000.00		9.536.336.000.00
Κύρια Βασικά Κεφάλαι (Upper Tier I)	2.473.000.000.00	3.506.000.000.00	2.798.403.000.00	6.150.000.000.00	1.072.712.000.00	1.217.000.00		814.100.000.00
Βασικά Κεφάλαια (Tier I)-(ΕΠΟΠΤΙΚΑ)	2.406.000.000.00	2.207.000.000.00	962.121.000.00	1.119.000.000.00	-47.205.000.00	283.000.00		288.201.000.00
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια (Tier I + Tier II)	4.455.000.000.00	5.713.000.000.00	3.725.550.000.00	7.269.000.000.00	1.025.507.000.00	1.500.000.00		1.102.301.000.00
Δείκτης κυρίων βασικών κεφαλαίων Upper Tier I)	6,60%	7,77%	9,80%	14,46%	8,90%	6,86%		8,54%
Δείκτης βασικών κεφαλαίων (Tier I)	6,42%	4,89%	3,37%	2,63%	-0,39%	1,59%		3,02%
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	**11,88%**	**12,66%**	**13,04%**	**17,09%**	**8,51%**	**8,45%**	**11,91%**	**11,56%**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2007)									
	ΤΡΑΠΕΖΑ								
		ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	10,27%	8,91%	11,95%	13,32%	8,86%	8,38%	12,55%	10,96%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	39.889.849.850,00	43.897.000.000,00	31.267.761.250,00	49.050.514.000,00	18.601.592.500,00	18.463.309.750,00	3.405.240.250,00	10.134.945.250,00
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ χ 8%	3.191.187.988,00	3.511.760.000,00	2.501.420.900,00	3.924.041.120,00	1.488.127.400,00	1.477.064.780,00	272.419.220,00	810.795.620,00
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%γ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	667.074.900,00	765.450.000,00	408.582.150,00	963.854.700,00	343.342.800,00	371.052.600,00	75.483.000,00	88.450.050,00
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	**1.019.495,00**	**55.000.000,00**	**6.490.000,00**	**3.300.000,00**	**2.934.000,00**	**1.546.000,00**	**0,00**	**1.000.000,00**
6	Μέση Αξία Κινδύνου	1.019.495,00	55.000.000,00	6.490.000,00	3.300.000,00	2.934.000,00	1.546.000,00	0,00	1.000.000,00
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	3.027.642,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.834.000,00	0,00	0,00
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	223.039,00	0,00	0,00	0,00	0,00	829.000,00	0,00	0,00
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	**40.557.944.245,00**	**44.717.450.000,00**	**31.682.833.400,00**	**50.017.668.700,00**	**18.947.869.300,00**	**18.835.908.350,00**	**3.480.723.250,00**	**10.224.395.300,00**
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	4.096.812.000,00	3.910.000.000,00	3.736.020.000,00	6.535.921.000,00	1.648.658.000,00	1.547.016.000,00	427.224.000,00	1.110.887.000,00
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	921.912.000,00	777.000.000,00	193.406.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	**10,10%**	**8,74%**	**11,79%**	**13,07%**	**8,70%**	**8,21%**	**12,27%**	**10,87%**
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	**12,37%**	**10,48%**	**12,40%**	**13,07%**	**8,70%**	**8,21%**	**12,27%**	**10,87%**

Για το έτος 2007 ο κίνδυνος αγοράς της τράπεζας alpha bank , η αξία του κινδύνου δίνεται σε ημερήσια βάση

Για την Εθνική τράπεζα για τα έτη 2007 και 2008 η ανάλυση των κινδύνων δίνεται μαζί και για τις δύο στις κοινά δημοσιοποιούμενες οικονομικές καταστάσεις.

ΕΚΤΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΟΜΙΛΟΙ 2007 (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)							
	ALPHA BANK	**EUROBANK**	**ΠΕΙΡΑΙΩΣ**	**ΕΘΝΙΚΗ**	**ΑΓΡΟΤΙΚΗ**	**ΕΜΠΟΡΙΚΗ**	**ΓΕΝΙΚΗ**	**ΕΓΝΑΤΙΑ**
Κίνδυνος Αγοράς								
Υπολογισμός Αξίας -Τεχνικές μέτρησης κινδύνου	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση-Monte Carlo))	Αποτιμήσεις: - Αξίας σε Κίνδυνο (Value-at-Risk), - Κερδών σε Κίνδυνο (Earnings-at-Risk) - Δεικτών Ευαισθησίας (Sensitivity Indicators) Εφαρμογή της Riskmetrics, παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk,	Χρήση υποδείγματος της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (ΜΔΖ) & εξελιγμένου συστήματος μέτρησης κινδύνων της εταιρίας Algorithmics	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Η μέγιστη δυνητική ζημιά (VaR) του συνολικού χαρτοφυλακίου εκτιμάται καθημερινά με την μέθοδο της ιστορικής προσημειώσεως και συμπληρωματικά την μεθοδολογία Monte-Carlo. Η ανάλυση γίνεται ανά παράγοντα κινδύνου αγοράς και επιβεβαιώνεται με τη χρήση μεθόδων αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου (back testing) και ανάλυσης ευαισθησίας σε ακραίες συνθήκες αγοράς (stress testing)	Η οργάνωση της διαχείρισης κινδύνων αγοράς προσαρμόζεται συνεχώς με στόχο την εναρμόνιση των υφιστάμενων διαδικασιών εντός της Τράπεζας και την εξασφάλιση ότι η ομάδα διαχείρισης κινδύνων παραμένει ανεξάρτητη από τις λειτουργικές διευθύνσεις. Κατόπιν πρότασης από το τμήμα αυτό, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας θέτει τα επίπεδα συγκεκριμένου κινδύνου ανά τόκο δραστηριότητας και λαμβάνει τις κυριότερες αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνου των ομολόγων.	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)
Χρονικός Ορίζοντας Κινδύνου	10 ημέρες	10 ημέρες	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 ημέρα		10 Ημερών
Μέση Αξία Κινδύνου	1.019.495 €	57.000.000 €	6,49 εκατ €	2,7 εκατ €	3,286 εκατ.	1.546.000.00		1.000.000.00
Μέγιστη τιμή Κινδύνου	3.027.642 €					2.834.000.00		
Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	223.039 €					829.000.00		
Μέθοδοι Ελέγχου Κινδύνου Αγοράς	Stress testing	("back testing")	back-testing	back-testing & stress testing	backtesting	stress tests		
Λειτουργικός Κίνδυνος								
					Θέσπιση κριτηρίων-εσωτερικός έλεγχος από την τράπεζα για τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου			
Πιστωτικός Κίνδυνος								
Μέθοδος Υπολογισμού	Μέθοδος Εσωτερικής Διαβαθμισης	Αξιολόγηση κάθε πελάτη χωριστά με κριτήρια τραπέζης και λήψη εγγυήσεων, όπως καταθέσεις,ακίνητη περιουσία,αξιόγραφα κλπ.Τρίμηνη αναθεώρηση επιπέδων πιστωτικού κινδύνου από Επιτροπή Κινδύνου του ΔΣ	- Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας τουαντισυμβαλλομένου με ενιαία κριτήρια σε όλες τις μονάδες της τράπεζας βασιζόμενη στιςδειεθνείς και εθνικές οικονομικές εξελίξεις, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη και λήψη εγγυήσεων. - Εφαρμογή μοντέλων πιστοληπτικής διαβάθμισης: Moody's Risk Advisor, συστήματα scoring, specialized lending, application scoring, behavior scoring.	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών από τη Δ/νση Διαχείρισης Κινδύνων. Ταξινόμηση των δανειοληπτών σε σχετά κατηγορίες πιωστικού κινδύνου με βάση ποσοτικούς -ποιοτικούς δείκτες και λήψη εγγυήσεων , ιδιαίτερα για κατηγορίες υψηλού κιδνύνου. -Ανάπτυξη μοντέλων εκτίμησης πιθανότητας αθέτησης (Probability of default) και της ζημίας από αθέτηση (Loss given default) των προϊόντων του χαρτοφυλακίου.	Εμφάνιση Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού - Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων .Ανάπτυξη τυποποιημένων διαδικασιών ,θέσπιση συστήματος πιστοληπτικής διαβάθμισης με έντεκα υποκατηγορίες. -Παρακαολούθηση real time - on time του πιστωτικού κινδύνου μέσω εσωτερικού συστήματος αξιολόγησης. Λαμβάνονται καλλύματα (υποθήκες επί ακινήτων, ενέχυρα, εγγυήσεις, εκχωρήσεις απαιτήσεων από πιστοποιήσεις εκτέλεσης έργων) ως τεχνικές μείωσης κινδύνων.	Η τράπεζα αναπτύσει συνεχώς εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών της και των εκάστοτε χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.Η ενλόγω προσπάθεια ευθυγραμμίζεται με τις οδηγίες της CASA και με τις απαιτήσεις του πυλώνα Ι! (Βασιελία ΙΙ) για την κεφαλαιακή επάρκεια.	Ο Όμιλος προσδιορίζει την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης μεμονωμένων αντισυμβαλλόμενων με την χρήση εσωτερικών εργαλείων αξιολόγησης. Τα εργαλεία αυτά έχουν αναπτυχθεί εσωτερικά και περιλαμβάνουν συνδυασμό στατιστικών αναλύσεων και πιστωτικής αξιολόγησης, και επικυρώνονται όποτε είναι απαραίτητο με την σύγκριση προς εξωτερικά δεδομένα.Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου διενεργείται επίσης και μέσω της τακτικής εκτίμησης της δυνατότητας των πελατών και των υποψήφιων πελατών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για την πληρωμή του κεφαλαίου και των τόκων, καθώς επίσης και μέσω της αλλαγής των χορηγητικών ορίων όπου είναι απαραίτητο..	Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο της χώρας, τον κλάδο δραστηριότητάς του, τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του, το είδος της συναλλαγής και τις εξασφαλίσεις. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του πιστούχου στις ακόλουθες κατηγορίες: κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες επιχειρήσεις (με αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία), μικρές - ατομικές εταιρείες και ιδιώτες πελάτες. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες, μια σειρά από μοντέλα αξιολόγησης προκειμένου να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας πιστούχων.
Μέθοδοι Ελέγχου Πιστωτικού Κινδύνου	Stress testing				stress test			
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου τραπέζης								
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικων ιδρυμάτων		4.577.000.000	2.611.891.000		715.100.000.00	2.541.634.000.00	320.764.000.00	1.933.596.000.00
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελάτων		46.670.000.000	30.288.785.000		16.744.440.000.00	20.535.888.000.00	3.583.001.000.00	9.648.283.000.00
χρεόγραφα		10.784.000.000	5.784.680.000		1.858.806.000.00	3.008.836.000.00	327.581.000.00	800.809.000.00
παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		738.000.000	83.216.000			21.520.000.00	0	10.935.000.00
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		584.000.000	1.467.478.000			2.182.225.000.00	877.487.000.00	566.411.000.00
Συνολική πιστωτική έκθεση		**63.353.000.000**	40.236.050.000	54.693.204.000	19.318.346.000.00	28.290.103.000.00	5.108.833.000.00	12.960.034.000.00
Κεφαλαιακή Επάρκεια								
		Συμφωνα με τους κανονες Βασιλείας ΙΙ-Τυποποιημένη Προσέγγιση	Συμφωνα με τους κανονες Βασιλείας Ι					
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Πιστωτικό Κίνδυνο	39.756.000.000.00					18.894.000.000.00		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Κίνδυνο Αγοράς	591.000.000.00					376.000.000.00		
Συνολικό Σταθμισμένο Ενεργητικό	40.347.000.000.00	46.343.000.000.00	30.895.647.000.00	52.961.000.000	12.584.085.000	19.270.000.000	3.449.622.000	10.086.333.000
Κύρια Βασικά Κεφάλαι (Upper Tier I)	3.129.000.000.00	4.271.000.000.00	3.014.371.000.00	4.881.000.000	1.078.073.000	1.306.000.000	285.531.000	802.343.000
Βασικά Κεφάλαια (Tier I)-(εποπτικα)	3.877.000.000.00	1.397.000.000.00	774.693.000.00	546.000.000	-9.582.000	288.000.000	125.201.000	285.526.000
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια (Tier I + Tier II)	5.025.000.000.00	5.668.000.000.00	3.789.064.000.00	5.427.000.000	1.068.491.000	1.594.000.000	410.732.000	1.087.869.000
Δείκτης κυρίων βασικών κεφαλαίων Upper Tier I)	7.76%	9.22%	9.76%	9.22%	8,57%	6,78%	8,28%	7,95%
Δείκτης βασικών κεφαλαίων (Tier I)	9.61%	3,01%	2,51%	1,03%	-0,08%	1,49%	3,63%	2,83%
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	**12,45%**	**12,23%**	**12,26%**	**10,25%**	**8,49%**	**8,27%**	**11,91%**	**10,79%**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2007)									
	ΟΜΙΛΟΙ								
		ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
1	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	10,33%	8,82%	10,87%	12,70%	8,86%	8,15%	12,47%	10,60%
2	ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	43.525.421.250,00	51.975.900.000,00	35.673.668.750,00	67.275.875.000,00	19.373.497.500,00	19.566.363.500,00	3.409.012.250,00	10.940.352.250,00
3	ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ γ 8%	3.482.033.700,00	4.158.072.000,00	2.853.893.500,00	5.382.070.000,00	1.549.879.800,00	1.565.309.080,00	272.720.980,00	875.228.180,00
4	ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΠΤΟΫΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ 15%γ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΠΤΟΫΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	846.390.150,00	969.270.000,00	563.691.300,00	1.527.127.200,00	397.492.950,00	414.507.450,00	77.750.550,00	154.234.950,00
5	ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ	1.019.495,00	57.000.000,00	6.490.000,00	2.700.000,00	3.286.000,00	1.546.000,00	0,00	1.000.000,00
6	Μέση Αξία Κινδύνου	1.019.495,00	57.000.000,00	6.490.000,00	2.700.000,00	3.286.000,00	1.546.000,00	0,00	1.000.000,00
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	3.027.642,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.834.000,00	0,00	0,00
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	223.039,00	0,00	0,00	0,00	0,00	829.000,00	0,00	0,00
9	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ	44.372.830.895,00	53.002.170.000,00	36.243.850.050,00	68.805.702.200,00	19.774.276.450,00	19.982.416.950,00	3.486.762.800,00	11.095.587.200,00
10	ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)	4.497.761.000,00	4.582.000.000,00	3.877.845.000,00	8.541.935.000,00	1.716.199.000,00	1.595.619.000,00	425.078.000,00	1.159.227.000,00
11	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)	887.894.000,00	777.000.000,00	193.406.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	10,14%	8,64%	10,70%	12,41%	8,68%	7,99%	12,19%	10,45%
12	ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΠΤΟΫΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	12,14%	10,11%	11,23%	12,41%	8,68%	7,99%	12,19%	10,45%

ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΤΡΑΠΕΖΕΣ 2008 (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ							
	ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
Κίνδυνος Αγοράς								
Υπολογισμός Αξίας -Τεχνικές μέτρησης κινδύνου	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)-(Ιστορική Προσημείωση-Monte Carlo))	Αποτιμήσεις: - Αξίας σε Κίνδυνο (Value-at-Risk). - Κερδών σε Κίνδυνο (Earnings-at-Risk) - Δεικτών Ευαισθησίας (Sensitivity Indicators) Εφαρμογή της Riskmetrics, παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk.	Χρήση υποδείγματος της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (MAΣ) & εξελιγμένου συστήματος μέτρησης κινδύνων της εταιρίας Algorithmics	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Η μέγιστη δυνητική ζημιά (VaR) του συνολικού χαρτοφυλακίου εκτιμάται καθημερινά με την μέθοδο της ιστορικής προσημειώσεως και συμπληρωματικά την μεθοδολογία Monte-Carlo. Η ανάλυση γίνεται ανά παράγοντα κινδύνου αγοράς και επιβεβαιώνεται με τη χρήση μεθόδων αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου (back testing) και ανάλυσης ευαισθησίας σε ακραίες συνθήκες αγοράς (stress testing)	Η οργάνωση της διαχείρισης κινδύνων αγοράς προσαρμόζεται συνεχώς με στόχο την εναρμόνιση των υφιστάμενων διαδικασιών εντός του Ομίλου και της Τράπεζας και την εξασφάλιση ότι η ομάδα διαχείρισης κινδύνων παραμένει ανεξάρτητη από τις λειτουργικές διευθύνσεις. Κατόπιν πρότασης από το τμήμα αυτό, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας θέτει τα επίπεδα συγκεκριμένου κινδύνου ανά τύπο δραστηριότητας και λαμβανει τις κυριότερες αποφάσεις σχετικα με τη διαχείριση κινδύνου του Ομίλου & της Τράπεζας.	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση). Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τη μεθοδολογία Variance-Covariance για την εκτίμηση του VaR με επίπεδο εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης μίας ημέρας. Χρησιμοποιείται για την εκτίμηση του η Τυποποιημένη μέθοδος.
Χρονικός Ορίζοντας Κινδύνου	10 ημέρες	10 ημέρες	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 ημέρα		1 Ημέρας
Μέση Αξία Κινδύνου	2.070.271 €	176.000.000 €	5.1 εκατ €	9.778 εκατ €	5.082 εκατ.	2.933.000.00		2.400.000.00
Μέγιστη τιμή Κινδύνου	3.723.894 €					3.988.000.00		
Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	580.590 €					1.687.000.00		
Μέθοδοι Ελέγχου Κινδύνου Αγορας	Stress testing	("back testing")	back-testing	back-testing & stress testing		stress tests		
Λειτουργικός Κίνδυνος								
					Θέσπιση κριτηρίων-εσωτερικός έλεγχος από την τράπεζα για τη διαχείριση του Λειτουργικού κινδύνου			Η αναγνώριση και εκτίμηση των Λειτουργικών Κινδύνων γίνεται βασικώς μέσω εργαστηρίων αξιολόγησης (risk assessment workshops). διαδικασία που εντείνεται πλέον με σκοπό να καλύψει όλη την Τράπεζα. Οι σημαντικοί κίνδυνοι που αναγνωρίζονται, αντιμετωπίζονται μέσω συγκεκριμένων κατά περίπτωση σχεδίων δράσης.
Μέθοδος Υπολογισμού								Μέθοδος των Βασικών Δεικτών
Πιστωτικός Κίνδυνος								
Μέθοδος Υπολογισμού	Μέθοδος Εσωτερικής Διαβάθμισης	Αξιολόγηση κάθε πελάτη χαριστά με κριτήρια τραπέζης και λήψη εγγυήσεων όπως καταθέσεις,ακίνητη περιουσία, αξιόγραφα κλπ. Τρίμηνη αναθεώρηση επιπέδων πιστωτικού κινδύνου από Επιτροπή Κινδύου του ΔΣ	- Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας τουαντισυμβαλλομένου με ενιαία κριτήρια σε όλες τις μονάδες της τράπεζας βασιζόμενη στιςδιειθνείς και εθνικές οικονομικές εξελίξεις, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη και λήψη εγγυήσεων. - Εφαρμογή μοντέλων πιστοληπτικής διαβάθμισης:Moody's Risk Advisor.συστήματα scoring.specialized lending.application scoring.behavior scoring.	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανοτήτας δανειοληπτών από τη Δ/νση Διαχείρισης Κινδύνων.Ταξινόμηση των δανειοληπτών σε οχτώ κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου με βάση ποσοτικούς -ποιοτικούς δείκτες και λήψη εγγυήσεων , ιδιαίτερα για κατηγορίες υψηλού κιδύνου. -Ανάπτυξη μοντέλων εκτίμησης πιθανότητας αθέτησης (Probability of default) και της ζημίας από αθέτηση (Loss given default) των προϊόντων του χαρτοφυλακίου.	Εμφάνιση Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού - Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων .Ανάπτυξη τυποποιημένων διαδικασιών .Θέσπιση συστήματος πιστοληπτικής διαβάθμισης με έντεκα υποκατηγορίες. Παρακαολούθηση real time - on time του πιστωτικού κινδύνου μέσω εσωτερικού συστήματος αξιολόγησης. Λαμβάνονται καλύμματα (υποθήκες επί ακινήτων,ενέχυρα.εγγυήσεις.εκχωρήσεις απαιτήσεων από πιστοποιήσεις εκτέλεσης έργων) ως τεχνικές μείωσης κινδύνων.	Η τράπεζα προσδίδει σημαντική προτεραιότητα στην ανάπτυξη εργαλείων εσωτερικής αξιολόγησης των κινδύνων , που προσδιορίζουν το επίπεδο του κινδύνου που συνδέεται με τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ανά είδος χρηματοδοτικού ανοίγματος.Η προσπάθεια αυτή είναι ευθυγραμμισμένη με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται από το εποπτικό πλαίσιο περί υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας για τις τράπεζες (Βασιλεία ΙΙ) και τα πρότυπα της Credit Agricole S.A.. Τα μοντέλα εσωτερικής διαβάθμισης κινδύνου που χρησιμοποιούνται είναι: - Πιστοληπτική αξιολόγηση - βαθμολόγηση εταιρικών πελατών -Μέτρηση πιστωτικού κινδύνου πελατών λιανικής.	Η τράπεζα προσδιορίζει την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης μεμονωμένων αντισυμβαλλόμενων με την χρήση εσωτερικών εργαλείων αξιολόγησης. Τα εργαλεία αυτά έχουν αναπτυχθεί εσωτερικά και περιλαμβάνουν συνδυασμόστατιστικών αναλύσεων και πιστωτικής αξιολόγησης. και επικυρώνονται όποτε είναι απαραίτητο με την σύγκριση προς εξωτερικά δεδομένα.	Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο της χώρας, τον κλάδο δραστηριότητάς του, τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του, το είδος της συναλλαγής και τις εξασφαλίσεις. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του πιστούχου στις ακόλουθες κατηγορίες: κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες επιχειρήσεις (με αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία), μικρές - ατομικές εταιρείες και ιδιώτες πελάτες. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες μια σειρά από μοντέλα αξιολόγησης προκειμένου να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας πιστούχων. Χρησιμοποιείται για την εκτίμησή του η Τυποποιημενη μέθοδος.
Μέθοδοι Ελέγχου Πιστωτικού Κινδύνου	Stress testing		Stress testing			stress test		
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου τραπέζης								
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων		31.695.000.000	4.636.273.000		1.003.932.000.00	3.351.248.000.00	69.485.000.00	1.666.072.000.00
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών		44.754.000.000	33.482.619.000		21.660.886.000.00	21.933.197.000.00	4.412.264.000.00	12.206.304.000.00
χρεόγραφα		9.720.000.000	5.654.939.000		1.775.632.000.00	2.211.923.000.00	408.045.000.00	2.823.698.000.00
παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		1.659.000.000	356.820.000			67.451.000.00	0.00	82.637.000.00
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		250.000.000	731.196.000			2.410.192.000.00	1.015.773.000.00	631.056.000.00
Συνολική πιστωτική έκθεση		**88.078.000.000**	**44.861.847.000**	55.798.270.000	24.440.450.000.00	29.974.011.000.00	5.905.567.000.00	17.409.767.000.00
Κεφαλαιακή Επάρκεια								
		Συμφωνα με τους κανονες Βασιλείας ΙΙ-Τυποποιημένη Προσέγγιση	Συμφωνα με τους κανονες Βασιλειας ΙΙ					
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Πιστωτικό Κίνδυνο	0.00					17.400.000.000.00		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Κίνδυνο Αγοράς	0.00					220.000.000.00		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Λειτουργικό Κίνδυνο						1.300.000.000.00		561.642.000.00
Συνολικό Σταθμισμένο Ενεργητικό	0.00	43.960.000.000.00	31.534.034.000.00	47.168.000.000.00	13.294.359.000.00	18.920.000.000.00	4.426.682.000.00	11.070.819.000.00
Κύρια Βασικά Κεφάλαι (Upper Tier I)	0.00		2.656.800.000.00	6.832.000.000.00	888.361.000.00	590.000.000.00	254.254.000.00	799.903.000.00
Βασικά Κεφάλαια (Tier I) -(ΕΠΟΠΤΙΚΑ)	0.00	3.731.000.000.00	920.126.000.00	813.000.000.00	232.034.000.00	190.000.000.00	125.000.000.00	290.367.000.00
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια (Tier I + Tier II)	0.00	4.889.000.000.00	3.576.926.000.00	7.645.000.000.00	1.120.395.000.00	770.000.000.00	379.254.000.00	1.090.270.000.00
Δείκτης κυρίων βασικών κεφαλαίων Upper Tier I)	0.00%		8.43%	14.48%	6.68%	3.12%	5.74%	7.23%
Δείκτης βασικών κεφαλαίων (Tier I)	7.80%	8.49%	2.92%	1.73%	1.75%	1.00%	2.82%	2.62%
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	**9.60%**	**11.12%**	**11.34%**	**16.21%**	**8.43%**	**4.07%**	**8.57%**	**9.85%**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2008)									
		ΤΡΑΠΕΖΑ							
		ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	6,93%	5,95%	8,93%	10,93%	5,94%	4,61%	8,38%	9,06%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	49.453.702.750,00	53.658.250.000,00	37.907.515.250,00	58.846.687.750,00	22.497.324.750,00	22.045.231.750,00	4.261.733.750,00	14.636.239.500,00
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	3.956.296.220,00	4.292.660.000,00	3.032.601.220,00	4.707.735.020,00	1.799.785.980,00	1.763.618.540,00	340.938.700,00	1.170.899.160,00
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	732.300.450,00	850.095.000,00	438.799.650,00	1.038.560.700,00	344.885.400,00	364.538.400,00	77.824.500,00	116.361.900,00
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	**2.070.271,00**	**176.000.000,00**	**5.100.000,00**	**9.778.000,00**	**5.082.000,00**	**2.933.000,00**	**0,00**	**2.400.000,00**
6	Μέση Αξία Κινδύνου	2.070.271,00	176.000.000,00	5.100.000,00	9.778.000,00	5.082.000,00	2.933.000,00	0,00	2.400.000,00
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	3.723.894,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.988.000,00	0,00	0,00
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	580.590,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.687.000,00	0,00	0,00
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	**50.188.073.471,00**	**54.684.345.000,00**	**38.351.414.900,00**	**59.895.026.450,00**	**22.847.292.150,00**	**22.412.703.150,00**	**4.339.558.250,00**	**14.755.001.400,00**
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	3.428.918.000,00	3.190.000.000,00	3.386.129.000,00	6.433.786.000,00	1.337.208.000,00	1.015.784.000,00	357.172.000,00	1.326.432.000,00
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	921.940.000,00	705.000.000,00	201.444.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	**6,83%**	**5,83%**	**8,83%**	**10,74%**	**5,85%**	**4,53%**	**8,23%**	**8,99%**
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	**8,67%**	**7,12%**	**9,35%**	**10,74%**	**5,85%**	**4,53%**	**8,23%**	**8,99%**

Για το έτος 2007 ο κίνδυνος αγοράς της τράπεζας alpha bank , η αξία του κινδύνου δίνεται σε ημερήσια βάση

ΕΚΤΑΣΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΟΜΙΛΟΙ 2008 (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ							
	ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
Κίνδυνος Αγοράς								
Υπολογισμός Αξίας -Τεχνικές μέτρησης κινδύνου	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση-Monte Carlo))	Αποτιμήσεις: - Αξίας σε Κίνδυνο (Value-at-Risk). - Κερδών σε Κίνδυνο (Earnings-at-Risk) - Δεικτών Ευαισθησίας (Sensitivity Indicators) Εφαρμογή της Riskmetrics. παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk.	Χρήση υποδείγματος της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (ΜΔΖ) & εξελιγμένου συστήματος μέτρησης κινδύνων της εταιρίας Algorithmics	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)	Η μέγιστη δυνητική ζημιά (VaR) του συνολικού χαρτοφυλακίου εκτιμάται καθημεριά με την μέθοδο της ιστορικής προσημειώσεως και συμπληρωματικά, την μεθοδολογία Monte-Carlo. Η ανάλυση γίνεται ανά παράγοντα κινδύνου αγοράς και επιβεβαιώνεται με τη χρήση μεθόδων αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου (back testing) και ανάλυσης ευαισθησίας σε ακραίες συνθήκες αγοράς (stress testing)	Η οργάνωση της διαχείρισης κινδύνων αγοράς προσαρμόζεται συνεχώς με στόχο την εναρμόνιση των υφιστάμενων διαδικασιών εντός του Ομίλου και της Τράπεζας και την εξασφάλιση ότι η ομάδα διαχείρισης κινδύνων παραμένει ανεξάρτητη από τις λειτουργικές διευθύνσεις. Κατόπιν πρότασης από τα τμήμα αυτό, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας θέτει τα επίπεδα συγκεκριμένου κινδύνου ανά τύπο δραστηριότητας και λαμβάνει τις κυριότερες αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνου του Ομίλου & της Τράπεζας.	Αξία σε Κίνδυνο (value at risk)- (Ιστορική Προσημείωση)
Χρονικός Ορίζοντας Κινδύνου	10 ημέρες	10 ημέρες	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 Ημέρα	1 ημέρα		10 Ημερών
Μέση Αξία Κινδύνου	2.070.271 €	181.000.000 €	5.46 εκατ €	9.2 εκατ €	5.086 εκατ.	2.933.000.00		2.400.000.00
Μέγιστη τιμή Κινδύνου	3.723.894 €					3.988.000.00		
Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	590.590 €					1.687.000.00		
Μέθοδοι Ελέγχου Κινδύνου Αγοράς	Stress testing	("back testing")	back-testing	back-testing & stress testing		stress tests		
Λειτουργικός Κίνδυνος								
					Θέσπιση κριτηρίων-εσωτερικός έλεγχος από την τράπεζα για τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου			Η αναγνώριση και εκτίμηση των Λειτουργικών Κινδύνων γίνεται βασικώς μέσω εργαστηρίων αξιολόγησης (risk assessment workshops), διαδικασία που εντείνεται πλέον με σκοπό να καλύψει όλη την Τράπεζα. Οι σημαντικοί κίνδυνοι που αναγνωρίζονται, αντιμετωπίζονται μέσω συγκεκριμένων κατά περίπτωση σχεδίων δράσης.
Μέθοδος Υπολογισμού								Μέθοδος των Βασικών Δεικτών
Πιστωτικός Κίνδυνος								
Μέθοδος Υπολογισμού	Μέθοδος Εσωτερικής Διαβάθμισης	Αξιολόγηση κάθε πελάτη χωριστά με κριτήρια τραπέζης και λήψη εγγυήσεων όπως καταθέσεις,ακίνητη περιουσία,αξιόγραφα κλπ.Τρίμηνη αναθεώρηση επιπέδων πιστωτικού κινδύνου από Επιτροπή Κινδύου του ΔΣ	- Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας τουαντισυμβαλλομένου με ενιαία κριτήρια σε όλες τις μονάδες της τράπεζας βασιζόμενη στις διεθνείς και εθνικές οικονομικές εξελίξεις, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη και λήψη εγγυήσεων. - Εφαρμογή μοντέλων πιστοληπτικής διαβάθμισης:Moody's Risk Advisor.συστήματα scoring.specialized lending.application scoring.behavior scoring.	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών από τη Δ/νση Διαχείρισης Κινδύνων.Ταξινόμηση των δανειοληπτών σε οχτώ κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου με βάση ποσοτικούς -ποιοτικούς δείκτες και λήψη εγγυήσεων , ιδιαίτερα για κατηγορίες υψηλού κιδύνου. -Αναπτύξη μοντέλων εκτίμησης πιθανότητας αθέτησης (Probability of default) και της ζημίας από αθέτηση (Loss given default) των προϊόντων του χαρτοφυλακίου.	Εμφάνιση Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού - Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων .Ανάπτυξη τυποποιημένων διαδικασιών ,θέσπιση συστήματος πιστοληπτικής διαβάθμισης με έντεκα υποκατηγορίες -Παρακολούθηση real time - on time του πιστωτικού κινδύνου μέσω εσωτερικού συστήματος αξιολόγησης.Λαμβάνονται καλλύματα (υποθήκες επι ακινήτων,ενέχυρα,εγγυήσεις,εκχωρήσεις απαιτήσεων από πιστοποιήσεις εκτέλεσης έργων) ως τεχνικές μείωσης κινδύνων.	Ο όμιλος προσδίδει σημαντική προτεραιότητα στην ανάπτυξη εργαλείων εσωτερικής αξιολόγησης των κινδύνων , που προσδιορίζουν το επίπεδο του κινδύνου που συνδέεται με τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ανά είδος χρηματοδοτικού ανοίγματος.Η προσπάθεια αυτή είναι ευθυγραμμισμένη με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται από το εποπτικό πλαίσιο περί υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας για τις τράπεζες (Βασιλεία ΙΙ) και τα πρότυπα της Credit Agricole S.A.. Τα μοντέλα εσωτερικής διαβάθμισης κινδύνου που χρησιμοποιούνται είναι: - Πιστοληπτική αξιολόγηση - βαθμολόγηση εταιρικών πελατών -Μέτρηση πιστωτικού κινδύνου πελατών λιανικής.	Ο Όμιλος προσδιορίζει την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης μεμονωμένων αντισυμβαλλόμενων με την χρήση εσωτερικών εργαλείων αξιολόγησης. Τα εργαλεία αυτά έχουν αναπτυχθεί εσωτερικά και περιλαμβάνουν συνδυασμό στατιστικών αναλύσεων και πιστωτικής αξιολόγησης, και επικυρώνονται όποτε είναι απαραίτητο με την σύγκριση προς εξωτερικά δεδομένα.	Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο της χώρας, τον κλάδο δραστηριότητάς του, τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του, το είδος της συναλλαγής και τις εξασφαλίσεις. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του πιστούχου στις ακόλουθες κατηγορίες: κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες επιχειρήσεις (με αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία), μικρές - ατομικές εταιρείες και ιδιώτες πελάτες. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες, μια σειρά από μοντέλα αξιολόγησης προκειμένου να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας πιστούχων.
Μέθοδοι Ελέγχου Πιστωτικού Κινδύνου	Stress testing		Stress testing		stress test			
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου τραπέζης								
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικων ιδρυμάτων		4.613.000.000	2.348.289.000		957.446.000.00	2.092.861.000	69.560.000	1.210.235.000
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών		57.288.000.000	38.312.669.000		21.659.316.000.00	23.709.823.000	4.381.375.000	13.003.410.000
χρεόγραφα		12.350.000.000	5.570.814.000		2.097.861.000.00	2.270.863.000	408.045.000	2.835.272.000
παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		1.518.000.000	366.253.000			67.451.000	0	83.485.000
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		593.000.000	1.529.871.000			2.399.385.000	1.058.726.000	716.933.000
Συνολική πιστωτική έκθεση		**76.362.000.000**	48.127.896.000	73.076.469.000	24.710.623.000.00	30.540.383.000	5.917.706.000	17.849.335.000
Κεφαλαιακή Επάρκεια								
		Συμφωνα με τους κανονες Βασιλείας ΙΙ-Τυποποιημένη Προσέγγιση	Συμφωνα με τους κανονες Βασιλείας ΙΙ					
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Πιστωτικό Κίνδυνο	0.00					18.800.000.000.00		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Κίνδυνο Αγοράς	0.00	0.00				230.000.000.00		
Σταθμισμένο Ενεργητικό από Λειτουργικό Κίνδυνο						1.500.000.000.00		
Συνολικό Σταθμισμένο Ενεργητικό	0.00	48.375.000.000.00	37.502.372.000.00	62.696.000.000.00	13.708.656.000.00	20.530.000.000.00	4.422.644.000.00	12.745.569.000.00
Κύρια Βασικά Κεφάλαι (Upper Tier I)	0.00	3.868.000.000.00	2.985.905.000.00	6.257.000.000.00	883.991.000.00	700.000.000.00	251.304.000.00	832.567.000.00
Βασικά Κεφάλαια (Tier I) (ΕΠΟΠΤΙΚΑ)	0.00	1.158.000.000.00	726.259.000.00	225.000.000.00	295.933.000.00	230.000.000.00	125.000.000.00	287.585.000.00
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια (Tier I + Tier II)	0.00	5.026.000.000.00	3.712.164.000.00	6.482.000.000.00	1.176.011.000.00	920.000.000.00	376.304.000.00	1.120.152.000.00
Δείκτης κυρίων βασικών κεφαλαίων Upper Tier I)	0.00%	8.00%	7.96%	9.98%	6.45%	3.41%	5.68%	6.53%
Δείκτης βασικών κεφαλαίων (Tier I)	8.30%	2.39%	1.94%	0.36%	2.16%	1.12%	2.83%	2.26%
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	**10.10%**	**10.39%**	**9.90%**	**10.34%**	**8.58%**	**4.48%**	8.51%	**8.79%**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ -ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2008)									
		ΟΜΙΛΟΙ							
		ALPHA BANK	EUROBANK	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΕΓΝΑΤΙΑ
1	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ** Ίδια Κεφάλαια /Στοιχεία Ενεργητικού & Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία Σταθμισμένα κατά τον Κίνδυνο	7,24%	**6,16%**	8,65%	9,76%	5,93%	4,50%	8,24%	9,29%
2	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**	53.436.295.848,50	**63.577.500.000,00**	43.847.280.250,00	84.729.179.500,00	23.198.177.000,00	23.591.196.750,00	4.260.001.250,00	15.186.481.750,00
3	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥχ 8%	4.274.903.667,88	**5.086.200.000,00**	3.507.782.420,00	6.778.334.360,00	1.855.854.160,00	1.887.295.740,00	340.800.100,00	1.214.918.540,00
4	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΨΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ** 15%χ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	943.397.700,00	**1.244.595.000,00**	676.322.700,00	1.889.559.150,00	395.484.450,00	404.060.100,00	80.012.100,00	198.562.050,00
5	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ**	**2.070.271,00**	**181.000.000,00**	**5.460.000,00**	**9.200.000,00**	**5.086.000,00**	**2.933.000,00**	**0,00**	**2.400.000,00**
6	Μέση Αξία Κινδύνου	2.070.271,00	**181.000.000,00**	5.460.000,00	9.200.000,00	5.086.000,00	2.933.000,00	0,00	2.400.000,00
7	Μέγιστη τιμή Κινδύνου	3.723.894,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	3.988.000,00	0,00	0,00
8	Ελάχιστη Τιμή Κινδύνου	580.590,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	1.687.000,00	0,00	0,00
9	**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ**	**54.381.763.819,50**	**65.003.095.000,00**	**44.529.062.950,00**	**86.627.938.650,00**	**23.598.747.450,00**	**23.998.189.850,00**	**4.340.013.350,00**	**15.387.443.800,00**
10	**ΚΥΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER I)**	3.868.520.000,00	**3.918.000.000,00**	3.791.160.000,00	8.267.054.000,00	1.374.812.000,00	1.060.850.000,00	351.140.000,00	1.410.778.000,00
11	**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (TIER II)**	887.306.000,00	**705.000.000,00**	201.444.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	**7,11%**	**6,03%**	**8,51%**	**9,54%**	**5,83%**	**4,42%**	**8,09%**	**9,17%**
12	**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ** TIER II+TIER II/ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ+ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ	**8,75%**	**7,11%**	**8,97%**	**9,54%**	**5,83%**	**4,42%**	**8,09%**	**9,17%**

Από την ανωτέρω παρουσίαση γίνεται κατανοητό ότι μέχρι και το 2006 (η Βασιλεία ΙΙ ψηφίστηκε τον Ιούνιο 2006 και η εφαρμογή της ξεκίνησε το 2007) οι τράπεζες παρότι εισηγμένες υποχρεούνταν σε δημοσίευση στο ευρύ κοινό ελαχίστων πληροφοριών για την διαχείριση των κινδύνων που αντιμετώπιζαν , την συνολική έκθεση τους απέναντι στους διάφορους κινδύνους και το ύψος των κεφαλαίων που υποχρεούνταν να διακρατούν.

Από το 2007 και έπειτα γίνεται αντιληπτό και από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο παρόν κεφάλαιο , ότι οι κανονισμοί ξεκίνησαν να εφαρμόζονται με γοργούς ρυθμούς και στο σύνολο τους, η δημοσίευση των στοιχείων κατέστη αναγκαία και υποχρεωτική έτσι ώστε κάθε ενδιαφερόμενος (είτε είναι δημόσια αρχή , εποπτεύουσα και μη, είτε ήδη υπάρχον η εν δυνάμει επενδυτής) να έχει τη δυνατότητα να λάβει την κάθε αναγκαία πληροφορία. Η αναφορά προς τις αρχές έγινε συχνότερη και πιο σχολαστική (με την ΠΔ/ΤΕ 2524/23.7.2003 ακόμα θεσπίζεται ένα σύνολο υποχρεωτικών εντύπων που οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να καταθέτουν στις εποπτεύουσες αρχές (Τράπεζα της Ελλάδος) σε τακτά χρονικά διαστήματα έτσι ώστε να προλαμβάνονται και να αποφεύγονται καταστάσεις κρίσεως που θα κλόνιζαν την εμπιστοσύνη της πελατείας της τράπεζας και του χρηματοπιστωτικού τομέα).

Αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων δεν γίνεται αναφορά ούτε στο λειτουργικό κίνδυνο που αντιμετωπίζει η τράπεζα (/ο όμιλος) αλλά ούτε και στα κεφάλαια που διακρατούνται για την κάλυψη έναντι του κινδύνου αυτού.

Οι τράπεζες έχουν την δυνατότητα εκτός των ιδίων κεφαλαίων (Κύρια Κεφάλαια- Tier I) να χρησιμοποιούν και συμπληρωματικά κεφάλαια (υβριδικά –κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης) για την κάλυψη έναντι των κινδύνων και την επίτευξη της αναγκαίας κεφαλαιακής επάρκειας. Σε περίπτωση που μέρος των ιδίων κεφαλαίων έχει χρησιμοποιηθεί για κάλυψη ζημιών με αποτέλεσμα να μειωθεί το ύψος τους και κατά συνέπεια ο λόγος της κεφαλαιακής επάρκειας , η τράπεζα οφείλει να προβεί άμεσα σε ικανοποιητική αύξηση του ύψους των κεφαλαίων και να αναφέρει με ξεχωριστή παρατήρηση το γεγονός που οδήγησε στη μείωση αυτή.

Ακόμη σοβαρό μειονέκτημα των οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών μέχρι και τη χρήση 2006 (σε κάποιες τράπεζες η τακτική αυτή συνεχίζει να ακολουθείται και μετά την έκδοση της Βασιλείας ΙΙ) είναι ότι δεν γίνεται αναφορά και παρουσίαση της συνολικής πιστωτικής έκθεσης , καθώς και των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του λόγου

της κεφαλαιακής επάρκειας. Και παρόλο από τη χρήση 2007 και έπειτα η πλειοψηφία των τραπεζών δίνει τα σταθμισμένα στοιχεία του ενεργητικού έναντι πιστωτικού και κινδύνου αγοράς , καμία αναφορά δεν γίνεται στους συντελεστές στάθμισης που χρησιμοποιούνται για να προκύψει σύγκρισή τους με τους παρεχόμενους από τις πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2007 και έπειτα οι οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών είναι πληρέστερες και αναλυτικές, με έμφαση στην ερμηνεία των σημαντικών γεγονότων. Υπάρχουν όμως και εξαιρέσεις (Γενική Τράπεζα) οι οικονομικές καταστάσεις των οποίων δεν παρέχουν την αναγκαία πληροφόρηση και δεν συμβαδίζουν με τις επιταγές της Βασιλείας ΙΙ.

Όσον αφορά τέλος, το λόγο κεφαλαιακής επάρκειας στην πλειοψηφία των τραπεζών είναι ίσος ή μεγαλύτερος του ελαχίστου ορίου (8%) που θέτει το κανονιστικό πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙ, εκτός περιορισμένων περιπτώσεων (Γενική τράπεζα 2006 , Εμπορική τράπεζα 2008) όπου μέρος των ιδίων κεφαλαίων έχουν χρησιμοποιηθεί για άμεσες ανάγκες (κάλυψη ζημιών) αναφορά για τις οποίες γίνεται καθώς και δέσμευση της Διοίκησης για την άμεση αποκατάσταση του ύψους των Ιδίων Κεφαλαίων και του Λόγου Κεφαλαιακής Επάρκειας σύμφωνα με τη Βασιλεία ΙΙ.

3.2. Ανασκόπηση – Κριτική Βασιλείας ΙΙ

Είναι πλέον αναγνωρισμένη η ιθύνουσας σημασίας συμβολή της νομισματικής πολιτικής στη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα μέσω της επίτευξης του στόχου της σταθερότητας των τιμών, καθώς και η πολιτική εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα ως η αναγκαία συμπληρωματική πολιτική για την επίτευξη σταθερότητας.

Αυτό ενσωματώνει τις απαιτήσεις για κεφαλαιακή επάρκεια, τις απαιτήσεις για δημοσιοποίηση πληροφοριών και την εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών διαχείρισης κινδύνων. Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα είναι η δυνατότητα επιμερισμού του κινδύνου, η διάχυση των πληροφοριών, η εταιρική διακυβέρνηση, η διαχείριση κινδύνων, η δυνατότητα απορρόφησης ζημιών και ο κίνδυνος μετάδοσης κρίσεων.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως εποπτική αρχή του τραπεζικού τομέα, έχει καθιερώσει κανόνες λειτουργίας των τραπεζών με γνώμονα την προστασία των καταθετών και τη διατήρηση της σταθερότητας ολόκληρου του χρηματοοικονομικού συστήματος. Οι

κανόνες καλύπτουν το σύνολο των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες και έχουν στόχο να εξασφαλίσουν την ευρωστία τους ώστε σε περίπτωση κρίσης να έχουν τη δυνατότητα να απορροφήσουν μη αναμενόμενες ζημιές. Από τους σημαντικότερους κανόνες λειτουργίας είναι αυτοί που αφορούν τα ελάχιστα κεφάλαια με τα οποία επιτρέπεται να λειτουργεί μια τράπεζα. Τα κεφάλαια μιας τράπεζας μπορούν να υπολογισθούν με πολλούς τρόπους. Τα λογιστικά κεφάλαια της τράπεζας υπολογίζονται με βάση τους λογιστικούς κανόνες, ενώ τα οικονομικά κεφάλαια με βάση τις μη αναμενόμενες ζημίες από τις δραστηριότητες της τράπεζας. Τα εποπτικά κεφάλαια υπολογίζονται με βάση τους ρυθμιστικούς κανόνες που έχουν θεσπίσει οι εποπτικές αρχές. Η Βασιλεία ΙΙ τροποποιεί τη μεθοδολογία υπολογισμού των ελαχίστων κεφαλαίων που πρέπει να λειτουργεί μια τράπεζα.

Το σημαντικότερο πρόβλημα ωστόσο ήταν η μη αποτελεσματική διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου. Το νέο πλαίσιο εισάγει ριζικές μεταβολές στον τομέα αυτό και χρησιμοποιεί τη διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας ως κριτήριο διαφοροποίησης. Προβλέπει δύο εναλλακτικές προσεγγίσεις για την αποτελεσματική διάκριση της επικινδυνότητας. Με βάση την πρώτη προσέγγιση, η εκτίμηση της επικινδυνότητας εξαρτάται από τις εξωτερικές διαβαθμίσεις, δηλαδή αυτές που δημοσιοποιούν οι εξειδικευμένες εταιρείες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (π.χ. Moody's, S&P κ.λπ.). Χρηματοδότηση επιχείρησης με διαβάθμιση AA έχει μικρότερη κεφαλαιακή απαίτηση από τη χρηματοδότηση επιχείρησης με διαβάθμιση BBB. Επίσης αν η επιχείρηση έχει προσκομίσει καλύμματα ή έχει εγγυήσεις, αυτές, υπό προϋποθέσεις, λαμβάνονται υπόψη. Η προσέγγιση αποτελεί μια βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης αλλά αντιμετωπίζει δύο προβλήματα, την έλλειψη διαβαθμίσεων για μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, κυρίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων, και το γεγονός ότι αυξάνει πολύ το ειδικό βάρος των εταιρειών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, οι οποίες δεν υπόκεινται σε πλαίσιο εποπτείας.

Εναλλακτικά, οι τράπεζες μπορούν να αναπτύσσουν συστήματα εσωτερικής διαβάθμισης για κάθε πιστούχο του χαρτοφυλακίου τους. Σε αυτή την περίπτωση κάθε τράπεζα πρέπει να καθιερώσει ένα σύστημα ταξινόμησης των πιστούχων της σε βαθμίδες επικινδυνότητας. Πρέπει κατ' αρχήν να καθορισθούν οι βαθμίδες του συστήματος, τα κριτήρια ταξινόμησης, η μεθοδολογία της ταξινόμησης και στη συνέχεια για κάθε βαθμίδα πρέπει να υπολογισθεί η πιθανότητα οι πιστούχοι να αθετήσουν τις υποχρεώσεις τους (πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων, PD), καθώς και η ζημιά που θα υποστεί η τράπεζα σε περίπτωση αθέτησης (ζημιά ως ποσοστό του ανοίγματος, LGD). Η πιθανότητα αθέτησης

εξαρτάται από την πιστοληπτική ικανότητα του πιστούχου, ενώ η ζημιά ως ποσοστό του ανοίγματος εξαρτάται από τα καλύμματα ή τις εγγυήσεις που έχει λάβει η τράπεζα καθώς και από το ποσοστό της οφειλής που μπορεί να ανακτηθεί σε περίπτωση ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων. Τα απαιτούμενα κεφάλαια υπολογίζονται με βάση τον συνδυασμό του ποσοστού αθέτησης και του ποσοστού ανάκτησης και είναι μεγαλύτερα όσο αυξάνεται η επικινδυνότητα των επενδύσεων. Εκτός από τον πιστωτικό κίνδυνο το νέο πλαίσιο απαιτεί ελάχιστα κεφάλαια και για το λειτουργικό κίνδυνο που αντιμετωπίζει μια τράπεζα. Ο λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος εμφάνισης ζημιών που οφείλονται σε μη αποτελεσματικές διαδικασίες, μη αποτελεσματικά συστήματα, τον ανθρώπινο παράγοντα καθώς και εξωτερικά γεγονότα. Τα γεγονότα που επιφέρουν λειτουργικό κίνδυνο μπορεί να είναι μεγάλου αριθμού αλλά μικρής επίδρασης ή μικρού αριθμού αλλά μεγάλης επίδρασης. Η έλλειψη ιστορικών στοιχείων καθώς και η φύση του λειτουργικού κινδύνου καθιστούν την ποσοτικοποίησή του ιδιαίτερα δύσκολη. Το νέο πλαίσιο παρέχει εναλλακτικές προσεγγιστικές μεθόδους που στηρίζονται στον όγκο δραστηριοποίησης και στην επικινδυνότητα διαφόρων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της τράπεζας. Ο τρόπος υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων αναλύεται διεξοδικά στον Πυλώνα Ι του νέου πλαισίου (προηγήθηκε ανάλυση). Επίσης σημαντική καινοτομία είναι η διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης που περιγράφεται στον Πυλώνα ΙΙ. Κάθε τράπεζα πρέπει να αναπτύξει σύστημα αναγνώρισης, παρακολούθησης και μέτρησης των κινδύνων που δεν καλύπτονται ικανοποιητικά στον Πυλώνα Ι (π.χ. κίνδυνος συγκέντρωσης) ή δεν καλύπτονται καθόλου στον Πυλώνα Ι (π.χ. ο κίνδυνος επιτοκίου του επενδυτικού χαρτοφυλακίου). Οι εποπτικές αρχές ελέγχουν τις εκτιμήσεις και ανάλογα με τα αποτελέσματα προβαίνουν σε διορθωτικές ενέργειες, μεταξύ των οποίων μπορεί να είναι και η αύξηση των απαιτούμενων κεφαλαίων. Τέλος, ο Πυλώνας ΙΙΙ εστιάζεται στην πειθαρχία στις δυνάμεις της αγοράς, η οποία επιτυγχάνεται με τη δημοσιοποίηση στοιχείων για τα χαρακτηριστικά κινδύνου των τραπεζών.

- Το νέο εποπτικό πλαίσιο που εισάγει η Βασιλεία ΙΙ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη της χρηματοοικονομικής αποτελεσματικότητας και σταθερότητας. Ως χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα νοείται ο επιμερισμός των διαθέσιμων πόρων του χρηματοοικονομικού συστήματος στις πιο αποτελεσματικές επενδυτικές ευκαιρίες με το μικρότερο δυνατό κόστος. Αυτό αφορά όλους τους παράγοντες του χρηματοοικονομικού συστήματος δηλαδή τις επιχειρήσεις διαμεσολάβησης (τράπεζες ή μη τραπεζικούς οργανισμούς που συγκεντρώνουν κεφάλαια), τις αγορές (χρηματαγορές και

κεφαλαιαγορές) καθώς και τα συστήματα υποστήριξης της αγοράς (συστήματα εκκαθάρισης, διακανονισμού και πληρωμών).

Οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα ενός συστήματος είναι τρεις. Πρώτον, η αποτελεσματικότητα επιμερισμού του κινδύνου μεταξύ των συμμετεχόντων στο σύστημα ούτως ώστε ο καθένας να αναλαμβάνει το μέρος του κινδύνου που έχει τη δυνατότητα να διαχειριστεί. Ο επιμερισμός δεν είναι μόνο διαστρωματικός αλλά και διαχρονικός. Δεύτερον, η διάχυση των πληροφοριών ώστε αυτές να είναι διαθέσιμες και προσιτές σε όλους και οι αντιθέσεις μεταξύ των οφειλετών και των δανειστών να επιλύονται μέσω της αγοράς. Τρίτον, η ισχυρή εταιρική διακυβέρνηση η οποία θα επιλύει αποτελεσματικά τα προβλήματα εξουσιοδότησης (agency problem) που εμφανίζονται, συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη κατανομή των διαθεσίμων πόρων. Αν οι εποπτικοί κανόνες είναι σχεδιασμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να ενισχύονται οι τρεις παραπάνω παράγοντες τότε αναμένεται ότι θα ενισχυθεί και η οικονομική αποτελεσματικότητα.

Όσον αφορά τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, αυτή νοείται ως η ικανότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος να αντιστέκεται σε εξωτερικές ή εσωτερικές διαταραχές και να αντιμετωπίζει οικονομικές ανισορροπίες που προκαλούνται, η δε δυνατότητα αυτή πρέπει να καλύπτει το παρόν αλλά και να επεκτείνεται στο μέλλον.

Ορισμένες φορές η έννοια γίνεται καλύτερα κατανοητή αν ορισθεί η αντίθετη έννοια της «μη σταθερότητας».

Η μη σταθερότητα είναι μια αλληλουχία γεγονότων που οδηγεί σε μια κρίση. Η κρίση μπορεί να πάρει διάφορες μορφές όπως η αύξηση της διακύμανσης στην αγορά, η αδυναμία έκδοσης ή ρευστοποίησης χρεογράφων καθώς και πτωχεύσεις τραπεζών.

Αν το χρηματοοικονομικό σύστημα είναι εξοπλισμένο με τους κατάλληλους μηχανισμούς απορρόφησης των παραγόντων που οδηγούν σε κρίση, τότε μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι το σύστημα διέπεται από χρηματοοικονομική σταθερότητα.

Σε αυτή την περίπτωση απομακρύνεται ο κίνδυνος διαταραχών στη διαδικασία διαμεσολάβησης και αποτρέπεται η μη αποτελεσματική κατανομή των αποταμιεύσεων στις πιο αποδοτικές επενδυτικές ευκαιρίες.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, οι παράγοντες που επηρεάζουν τη σταθερότητα είναι τρεις.

Πρώτον, η αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Απαιτείται η καθιέρωση συστημάτων μέτρησης της έκθεσης του χρηματοοικονομικού συστήματος σε διάφορες μορφές κινδύνων, ο προσδιορισμός της οικονομικής ευρωστίας του μη χρηματοοικονομικού συστήματος (επιχειρήσεις, νοικοκυριά), καθώς

και η σύνδεσή τους με μακροοικονομικές μεταβλητές. Είναι προφανές ότι η ανάλυση εστιάζεται στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα (μακρο-προληπτική ανάλυση) σε αντίθεση με την ανάλυση που εξετάζει σε κάθε μονάδα χωριστά (μικρο-προληπτική ανάλυση).

Δεύτερον, η δυνατότητα του τραπεζικού τομέα να απορροφά διαταραχές. Αυτό εξαρτάται από την αποδοτικότητα και κερδοφορία του συστήματος, την πολιτική προβλέψεων, την επάρκεια κεφαλαίων και τη ρευστότητα.

Τρίτον, ο κίνδυνος μετάδοσης κρίσης όπου εξετάζονται οι πηγές μετάδοσης κρίσεων δηλαδή οι διατραπεζικές σχέσεις και οι συσχετίσεις των χαρτοφυλακίων, καθώς και τα προληπτικά μέτρα που συμβάλλουν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας μετάδοσης. Ενώ η χρηματοοικονομική σταθερότητα και η χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα είναι διαφορετικές έννοιες, από την ανάλυση των χαρακτηριστικών προκύπτει ότι είναι αλληλένδετες. Προφανώς, ένας υψηλός βαθμός αποτελεσματικότητας συμβάλλει στη σταθερότητα. Παράλληλα, η σταθερότητα είναι μια προϋπόθεση για μια ομαλή και αποδοτική λειτουργία του χρηματοοικονομικού συστήματος.

- Η επίδραση της Βασιλείας ΙΙ στους παράγοντες που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα, όπως αναλύθηκαν προηγουμένως.

Επιμερισμός του Κινδύνου

Είναι προφανές ότι η ραγδαία αύξηση του μεγέθους και της πολυπλοκότητας της αγοράς πρόσθεσε νέες διαστάσεις στη διαδικασία της χρηματοοικονομικής αποτελεσματικότητας και σταθερότητας. Μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες είναι η τιτλοποίηση απαιτήσεων και η χρήση πιστωτικών παραγώγων. Το νέο πλαίσιο εισάγει για πρώτη φορά ρυθμίσεις για τις τράπεζες που χρησιμοποιούν την τεχνική της τιτλοποίησης για τη μεταφορά του πιστωτικού κινδύνου εκτός των ισολογισμών τους και αναγνωρίζει τα πιστωτικά παράγωγα ως τεχνική μείωσης του κινδύνου. Αυτό αναμένεται να βοηθήσει σε ορθότερο επιμερισμό του κινδύνου μέσα στο τραπεζικό σύστημα. Η μεταφορά όμως του πιστωτικού κινδύνου έχει δημιουργήσει νέους φορείς κινδύνου που σε πολλές περιπτώσεις είναι έξω από το τραπεζικό σύστημα και πέρα από τα όρια εφαρμογής της Βασιλείας ΙΙ.

Οι εταιρείες επενδύσεων υψηλής μόχλευσης (hedge funds) είναι ένα τέτοιο παράδειγμα, οι οποίες έχουν σημαντικές τοποθετήσεις σε πιστωτικά παράγωγα χωρίς να υπόκεινται σε ρυθμιστικούς κανόνες. Ο επιμερισμός του κινδύνου για τους τομείς που

βρίσκονται εκτός εποπτικού πλαισίου, και συνεπώς εκτός Βασιλείας ΙΙ, παραμένει ένα σημείο που είναι δυνατό να αποτελέσει πηγή κινδύνων με αρνητικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα και σταθερότητα του συστήματος.

Διάχυση Πληροφοριών

Η Βασιλεία ΙΙ δίνει μεγάλη έμφαση στη διαφάνεια και τη διάχυση των πληροφοριών, αφού αφιερώνει ολόκληρο τον τρίτο πυλώνα στην πειθαρχία της αγοράς. Η έννοια της πειθαρχίας στην αγορά δεν είναι καινούργια και μπορεί να αναχθεί στο αόρατο χέρι (invisible hand) του Άνταμ Σμιθ. Στη σύγχρονη χρηματοοικονομική θεωρία παίρνει πιο συγκεκριμένη μορφή και νοείται ως το σύνολο των μέτρων που μπορούν να υιοθετήσουν ομαδικά οι παράγοντες της αγοράς για να «τιμωρήσουν» μια τράπεζα σε περίπτωση υπερβολικής ανάληψης κινδύνων. Η «τιμωρία» μπορεί να εκδηλωθεί ως αποτέλεσμα τιμής (price effect), όπου οι επενδυτές απαιτούν μεγαλύτερη απόδοση για τα ομόλογα της τράπεζας, ως αποτέλεσμα ποσότητας (quantity effect), όπου οι καταθέτες αποσύρουν τα κεφάλαιά τους από την τράπεζα ή ως αποτέλεσμα αξίας (valuation effect), όπου οι παράγοντες της αγοράς οδηγούν σε μείωση την αξία της μετοχής. Για την επιβολή πειθαρχίας οι παράγοντες της αγοράς πρέπει να έχουν τα κατάλληλα κίνητρα, και το ισχυρότερο κίνητρο είναι η πιθανότητα να υποστούν ζημιά και να απωλέσουν κάποια από τα κεφάλαιά τους. Σε αυτή την περίπτωση, για να επιβάλλουν πειθαρχία πρέπει να έχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για να αξιολογήσουν μια τράπεζα, την ικανότητα να ερμηνεύσουν κατάλληλα τις πληροφορίες καθώς και την ικανότητα να επηρεάσουν τις αποφάσεις των τραπεζών. Η Βασιλεία ΙΙ εστιάζεται κυρίως στο πρώτο και αγνοεί τα άλλα δύο. Θεωρεί την πληροφορία ως ομοιογενές αγαθό όπου το περισσότερο είναι πάντα καλύτερο από το λιγότερο και επιβάλλει στις τράπεζες και τις εποπτικές αρχές την υποχρέωση δημοσιοποίησης πολλών πληροφοριών.

Όμως η πειθαρχία της αγοράς εξαρτάται και από την ικανότητα της αγοράς να αξιολογεί την οικονομική θέση των τραπεζών καθώς και την ικανότητά της να επιβάλει διορθωτικές ενέργειες που αντανακλούν αυτές τις αξιολογήσεις. Το νέο πλαίσιο αγνοεί τις δύο αυτές παραμέτρους.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Ως εταιρική διακυβέρνηση νοείται το σύνολο των συστημάτων και διαδικασιών που έχουν θεσμοθετηθεί για την επίλυση αντιθέσεων εντός των τραπεζών. Η Επιτροπή της Βασιλείας έχει δημοσιοποιήσει

οκτώ αρχές που οριοθετούν την έννοια της ισχυρής εταιρικής διακυβέρνησης στις τράπεζες. Το νέο πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙ δίνει μεγάλη βαρύτητα στις αρχές αυτές και απαιτεί από τις τράπεζες, ιδίως αυτές που θα εφαρμόσουν τις εξελιγμένες μεθόδους μέτρησης και διαχείρισης των κινδύνων, να υιοθετήσουν ένα ισχυρό και αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης. Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, το διοικητικό συμβούλιο, η διοίκηση, η εσωτερική επιθεώρηση και οι λειτουργίες ελέγχου καλούνται να αναπτύξουν υπευθυνότητες για διαφορετικές πτυχές των συστημάτων. Το διοικητικό συμβούλιο να εγκρίνει τις βασικές πτυχές των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων, η διοίκηση να κατανοεί τον σχεδιασμό και τη λειτουργία των συστημάτων, ενώ η εσωτερική επιθεώρηση καλείται να ελέγξει τουλάχιστο μια φορά τον χρόνο τις διαδικασίες. Παράλληλα κάθε τράπεζα πρέπει να δημιουργήσει λειτουργίες ελέγχου που θα εξετάζουν σε τακτά χρονικά διαστήματα την αποτελεσματικότητα των συστημάτων. Τέλος, το νέο πλαίσιο απαιτεί την υλοποίηση συστήματος αναφορών ώστε η πληροφόρηση να φθάνει στα ανώτατα διοικητικά κλιμάκια. Όλα τα παραπάνω συνθέτουν ένα σύστημα ισχυρής εταιρικής διακυβέρνησης καθώς αποτελεί κοινή πεποίθηση ότι καλά συστήματα με κακή εταιρική διακυβέρνηση μπορεί να δημιουργήσει πηγές κινδύνου που να επηρεάσουν αρνητικά τη σταθερότητα.

Διαχείριση Κινδύνων

Το πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙ έχει δύο κύρια χαρακτηριστικά, παρέχει κίνητρα (incentive-based) και επικεντρώνεται στον κίνδυνο (risk-based). Δίνει κίνητρα για να αναπτυχθούν συστήματα διαχείρισης των κινδύνων και έχει εδραιωθεί η πεποίθηση ότι η Βασιλεία ΙΙ δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως μια υποχρέωση προς την εποπτική αρχή, αλλά μια ευκαιρία για βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης των κινδύνων. Αν οι τράπεζες εκμεταλλευθούν αυτή την ευκαιρία θα καταλήξουν σε καλύτερη αναγνώριση, ποσοτικοποίηση και εκτίμηση του κινδύνου. Οι διαδικασίες αυτές δεν είναι καινούργιες αλλά θα γίνουν πιο συστηματοποιημένες και αυστηρές με αποτέλεσμα να μειώνεται η πιθανότητα κακών αποφάσεων αλλά και να υπάρχει ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, το οποίο θα ενεργοποιείται νωρίς και θα λαμβάνονται διορθωτικές ενέργειες. Ιδιαίτερα ωφελημένες αναμένεται να είναι οι μικρότερες και οι λιγότερο εξελιγμένες τράπεζες. Κατ' ουσία, τους παρέχεται δωρεάν ένα ολόκληρο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, το οποίο αν επιχειρούσαν να αναπτύξουν μόνες τους θα απαιτούσε σημαντικούς επενδυτικούς πόρους. Τώρα το σύστημα είναι έτοιμο και καλούνται να στρέψουν τους πόρους στην υλοποίησή του. Γενικά, η συμβολή

της Βασιλείας ΙΙ στη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα μέσω αυτού του παράγοντα είναι αναμφισβήτητη.

Δυνατότητα απορρόφησης ζημιών

Το πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙ υιοθετεί την αρχή ότι οι προβλέψεις καλύπτουν αναμενόμενες ζημιές, ενώ τα κεφάλαια μη αναμενόμενες ζημιές. Οι τράπεζες που θα εφαρμόσουν τις εξελιγμένες μεθοδολογίες πρέπει να εκτιμήσουν τις παραμέτρους κινδύνου (ύψος ανοίγματος κατά τον χρόνο αθέτησης - exposure at default - EAD, πιθανότητα αθέτησης - probability of default - PD και ζημία ως ποσοστό του ανοίγματος κατά τον χρόνο αθέτησης - loss given default - LGD) που τις οδηγούν στον υπολογισμό των αναγκαίων προβλέψεων και κεφαλαίων. Συνεπώς δημιουργείται μια ασπίδα προστασίας η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την απορρόφηση ζημιών, χωρίς να κλονισθεί η ευρωστία της τράπεζας. Βεβαίως δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής ότι οι εκτιμήσεις συνήθως αντανακλούν την ιστορική εμπειρία. Τα αποτελέσματα των υποδειγμάτων είναι συνάρτηση των στοιχείων με τα οποία τροφοδοτούνται και συνήθως δεν μπορούν να είναι προσανατολισμένα στο μέλλον. Το νέο πλαίσιο απαιτεί η εκτίμηση των παραμέτρων να λαμβάνει υπόψη όλες τις φάσεις του οικονομικού κύκλου, αλλά αυτό, προς το παρόν, είναι πολύ δύσκολο να υλοποιηθεί. Συνεπώς οι ζημιές που εκτιμώνται απεικονίζουν ιστορική εμπειρία και όχι μελλοντικά γεγονότα.

Το πρόβλημα αμβλύνεται, εν μέρει, με την υποχρέωση των τραπεζών να διενεργούν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing). Οι ασκήσεις αυτές είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για λήψη αποφάσεων και άσκηση πολιτικής αλλά δεν πρέπει να λησμονούμε ότι είναι επίσης προσανατολισμένες στο παρελθόν με δυνατότητα εκτίμησης της αναμενόμενης ζημιάς. Η μη αναμενόμενη ζημιά δεν μπορεί να εκτιμηθεί, ακριβώς, γιατί είναι μη αναμενόμενη. Όταν η ακραία κατάσταση εξελιχθεί σε κρίση, τότε τα κεφάλαια συχνά δεν είναι επαρκή. Συνεπώς ορισμένες φορές τίθεται σε αμφιβολία η δυνατότητα του κεφαλαίου να απορροφήσει μη αναμενόμενες ζημιές, σε αντίθεση με τη λογική του πλαισίου της Βασιλείας ΙΙ.

Κίνδυνος Μετάδοσης Κρίσεων

Η μετάδοση κρίσεων στο σύγχρονο χρηματοοικονομικό σύστημα εξαρτάται από τον βαθμό συσχέτισης μεταξύ των τραπεζών και από τον τρόπο αντίδρασης των εποπτικών αρχών σε μια κρίση. Η συσχέτιση μεταξύ των τραπεζών, ως αποτέλεσμα της διατραπεζικής

αγοράς και των επενδύσεων που υπόκεινται σε κοινούς παράγοντες κινδύνου, δεν λαμβάνεται υπόψη από τη Βασιλεία ΙΙ και συνεπώς η συμβολή της αναμένεται μικρή. Αντίθετα η Βασιλεία ΙΙ αναμένεται να βελτιώσει τη δυνατότητα παρέμβασης των εποπτικών αρχών μέσω του Πυλώνα ΙΙ καθώς και την προβλεπόμενη συνεργασία των εποπτών στα πλαίσια της εποπτείας διασυνοριακών ομίλων. Η συνεργασία αυτή υφίσταται και τώρα, αλλά αναμένεται ότι θα ενδυναμωθεί στις περιπτώσεις συστημικά σημαντικών τραπεζών και διασυνοριακής κρίσης, ώστε να μειωθεί η πιθανότητα μετάδοσης της κρίσης.

3.3.: Συμπεράσματα – Προτάσεις

Η προσπάθεια καθιέρωσης του πλαισίου της Βασιλείας ΙΙ άρχισε στο τέλος της δεκαετίας του '90 και ολοκληρώθηκε επτά χρόνια αργότερα. Όλο αυτό το διάστημα υπήρχαν οργανωμένες συζητήσεις για τη θεωρητική υπόσταση καθώς και τον τρόπο υλοποίησής του. Μεγάλο μέρος της τραπεζικής κοινότητας ζυμώθηκε με τις έννοιες που εισήγαγε η Βασιλεία ΙΙ και σήμερα η συζήτηση επικεντρώνεται σε έννοιες που πριν μερικά χρόνια φαίνονταν ξένες και μη εύκολα κατανοητές. Υπό αυτό το πρίσμα ένα μεγάλο μέρος των επιπτώσεων της Βασιλείας ΙΙ έχει ήδη συντελεστεί.

Βεβαίως και η πλήρης εφαρμογή του νέου πλαισίου αναμένεται ότι θα έχει θετικές επιπτώσεις στην ευρωστία των τραπεζών και κατ' επέκταση στην αποτελεσματικότητα και σταθερότητα ολόκληρου του τραπεζικού συστήματος.

Σε ανάλογη ανάλυση που ανέπτυξε σε πρόσφατη ομιλία του ο διοικητής της Τράπεζας της Ισπανίας και πρόεδρος της Επιτροπής της Βασιλείας κ. Χάιμε Καρουάνα κατέληξε σε παρόμοια συμπεράσματα. Βεβαίως η αποτελεσματικότητα και σταθερότητα έχει και ορισμένες παραμέτρους που είναι εκτός του πεδίου ανάλυσης της Βασιλείας ΙΙ.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η Βασιλεία ΙΙ δεν είναι επαρκώς και καλά σχεδιασμένη αλλά καταδεικνύει τους περιορισμούς. Ένα εποπτικό πλαίσιο κεφαλαιακών απαιτήσεων, όσο καλά σχεδιασμένο και αν είναι, μπορεί να επηρεάσει μέχρι ενός ορισμένου σημείου την αποτελεσματικότητα και σταθερότητα του συστήματος. Υπάρχουν θέματα σχετικά με τον επιμερισμό των κινδύνων, τη διάχυση των πληροφοριών, τη δυνατότητα απορρόφησης ζημιών και τον κίνδυνο μετάδοσης κρίσης που χρήζουν συμπληρωματικών πολιτικών. Εν κατακλείδι οι κυριότερες επιπτώσεις που αναμένονται , ή έχουν κάνει ήδη την εμφάνιση τους, από την Βασιλεία ΙΙ είναι οι ακόλουθες:

Μειονεκτήματα Βασιλείας ΙΙ:

Σε γενικό πλαίσιο και ανά ομάδες τα κυριότερα μειονεκτήματα που συνδέονται με το εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙ είναι:

- Το κόστος ανάπτυξης ,εφαρμογής και ενσωμάτωσης των μεθόδων αποτίμησης και αξιολόγησης που ορίζει το νέο εποπτικό πλαίσιο (τεχνικές υποδομές, πληροφοριακά συστήματα, διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου, κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό)
- Η δυσχέρεια που αναμένεται να προκληθεί από την πλευρά των επιχειρήσεων απέναντι στα συνεχώς αυξανόμενα απαιτούμενα στοιχεία συνέχισης της συνεργασίας τους με την τράπεζα (ανανέωση ορίων, χορήγηση δανείων)

Κριτική από εποπτικές αρχές

- Απουσία κεφαλαιακών απαιτήσεων πέραν του πιστωτικού, κινδύνου αγοράς και λειτουργικού κινδύνου
- Δυνατότητα αποφυγής κεφαλαιακών απαιτήσεων (regulatory capital arbitrage)
- Κίνητρα αλόγιστης ανάληψης κινδύνων

Κριτική από τράπεζες

- απόκλιση του ύψους των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων (regulatory capital) από τα οικονομικά ίδια κεφάλαια (economic capital),εξαιτίας:
  - περιορισμένης «ευαισθησίας των συντελεστών στάθμισης πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με τον πραγματικά αναλαμβανόμενο κίνδυνο
  - περιορισμένη αναγνώριση των αποτελεσμάτων των τεχνικών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου

Επιπτώσεις του νέου συμφώνου σε επιχειρήσεις και καταναλωτές

- ο ανταγωνισμός των τραπεζών για τη διεκδίκηση της πελατείας υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας θα οδηγήσει σε ευνοϊκότερη τιμολόγηση για τους συνεπείς πελάτες
- «προσωποποιημένα» επιτόκια
- ανάγκη έγκαιρης , ορθά διαρθρωμένης , έγκυρης και εστιασμένης υποβολής στοιχείων από τις επιχειρήσεις.

Πλεονεκτήματα Βασιλείας ΙΙ

- ορθή αξιολόγηση του κινδύνου – χρήση εξελιγμένων μεθόδων μέτρησης πιστωτικού κινδύνου
- δημιουργία υγιούς χαρτοφυλακίου μέσα από τη βελτίωση των μεθόδων διαχείρισης κινδύνου
- αντικειμενικότερη τιμολόγηση των πιστούχων. Μέσω της Βασιλείας ΙΙ επιτυγχάνεται σωστή και ακριβής τιμολόγηση των τραπεζικών προϊόντων (διαμόρφωση των επιτοκίων χορηγήσεων) λαμβάνοντας υπόψη όλους τους παράγοντες που τα επηρεάζουν (ζήτηση και κόστος) αλλά και τους περιορισμούς που θέτει η Βασιλεία ΙΙ. Με αυτόν τον τρόπο η κάθε τράπεζα μπορεί να περιορίσει σημαντικά τις διακυμάνσεις των στοιχείων του δανειακού χαρτοφυλακίου της, να σταθεροποιήσει την προσδοκώμενη κερδοφορία της και να απομακρύνει τον όποιο κίνδυνο που σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές κρίσεις.
- ορθολογικότερη αντιμετώπιση και λήψη των εξασφαλίσεων
- επιτάχυνση των διαδικασιών χρηματοδότησης λόγω της πληρέστερης αξιολόγησης των πιστούχων με την εφαρμογή νέων συστημάτων
- βελτίωση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και δυνατότητα πιστωτικής επέκτασης χωρίς αύξηση των ιδίων κεφαλαίων
- βελτίωση της λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας των τραπεζών (Moody's, Fitch, S&P)
- διαμόρφωση κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων και ενεργότερη εμπλοκή της ανώτερης και ανώτατης διοίκησης
- αποτροπή οποιασδήποτε αποσταθεροποιητικής διάστασης μπορεί να εισάγει στην αποτίμηση του δανειακού χαρτοφυλακίου και του χαρτοφυλακίου αγοραπωλησιών των τραπεζών μια εγχώρια ή μια διεθνής κρίση. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της επιβολής ποσοτικών περιορισμών στην σχέση ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας με τα προαναφερθέντα χαρτοφυλάκιά της.
- η δημιουργία ενός τέτοιου θεσμικού πλαισίου, όπως της Βασιλείας ΙΙ, αναμένεται να δυσκολεύσει σημαντικά την ανάπτυξη ολιγοπωλιακών καταστάσεων, μια εκτεταμένη δηλαδή πολιτική εξαγορών και συγχωνεύσεων μεταξύ των τραπεζών ,από την οποία αναμένεται να δημιουργηθούν λίγα και μεγάλα δανειακά χαρτοφυλάκια με επακόλουθο την αλόγιστη τιμολόγηση των τραπεζικών προϊόντων προκειμένου περί της επίτευξης κερδοφορίας.

Η Βασιλεία ΙΙ αναμένεται να επιτύχει και να διατηρήσει τα προαναφερόμενα ως πλεονεκτήματα της, ωστόσο κάθε οργανισμός στην προσπάθεια ανάπτυξης και βιωσιμότητας του πρέπει να αναπτύξει τους μηχανισμούς εκείνους και να επανδρώσει καταλλήλως τους αρμόδιους φορείς ελέγχου τους , προκειμένου της έγκαιρης αναγνώρισης των κινδύνων , την αντιμετώπισής τους και λήψη των κατάλληλων μέτρων αν όχι για την εξάλειψη τους τουλάχιστον για τον περιορισμό τους.

Επιπρόσθετα η Επιτροπή της Βασιλείας ΙΙ και κατά συνέπεια οι κατά χώρα αρμόδιες εποπτικές και ελεγκτικές αρχές θα πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα εκείνα μέτρα και να αναπτύξουν εκείνες τις τεχνικές που θα τις καταστούν ικανές να ελέγχουν την ορθή εφαρμογή των διατάξεων της Βασιλείας , τον περιορισμό περιπτώσεων αποφυγής κεφαλαιακών απαιτήσεων , αλλά και την αλόγιστη ανάληψη κινδύνων. Για τη διατήρηση της χρηματοοικονομικής αποτελεσματικότητας και σταθερότητας όλοι θα πρέπει να αναλάβουν το μερίδιο ευθύνης που τους αναλογεί και να κινηθούν παράλληλα στο δρόμο αυτό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ:

1. S. Park, Jack Zwick , Διεθνής Τραπεζική , Θεωρία και Πρακτική, Yoon (Εισαγωγή – Επιμέλεια-Λεξιλόγιο: Εμμ. Ξανθάκης), Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Εκδ.Παπαζήση, Αθήνα 1988
2. Απόστολος Μακρής, Προληπτικός και Κατασταλτικός Έλεγχος Πιστοδοτήσεων-Οδηγός Στελεχών Πιστοδοτήσεων, Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 1990
3. Βασίλειος Ν. Κέφης ,Το Μάνατζμεντ των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (Συστηματική προσέγγιση των επιδράσεων τους στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας), Εκδοτικός Οίκος "INTERBOOKS", Αθήνα 1998
4. Γιώργος Σπ. Ζαββός, Η Τραπεζική Πολιτική της ΕΟΚ Εν Όψει του 1992, Στρατηγικές Επιλογές για το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα , Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα , Αθήνα 1989
5. Γιάννης Παναγόπουλος – Γιάννης Πελετίδης, ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ: Περιγραφή και Συνέπειες για το Τραπεζικό Σύστημα , Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών , Αθήνα 2007
6. Γ. Προβόπουλος , Χρ. Γκόρτσος (επιμέλεια),Το Νέο Ευρωπαϊκό Χρηματοοικονομικό Περιβάλλον , Τάσεις και Προοπτικές Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Εκδόσεις Αντ. Ν, Σάκκουλα
7. Δημ. Ζαχαριάδη – Σούρα , Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί Με Ιδιαίτερη Εκτεταμένη Αναφορά Στην Ευρωπαϊκή Ένωση , Δεύτερη Έκδοση, Εκδ. Αθ. Σταμούλη, Αθήνα 2004
8. Δημήτρης Μπουραντάς , Διοίκηση του Ανθρώπινου Παράγοντα , Ανθρώπινη Συμπεριφορά , Ηγεσία – Υποκίνηση , Επικοινωνία , ΑΣΟΕΕ (Δαπάνη Πολιτείας), Αθήνα 1984
9. Δημήτρης Μπουραντάς , Management , Θεωρητικό Υπόβαθρο ·Σύγχρονες Πρακτικές , Εκδ. Γ. Μπένου , Αθήνα 2002
10. Ιωάννης Βελέντζας, Τραπεζικό δίκαιο(θεωρία-νομολογία), Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, Θεσσαλονίκη 1992.
11. Κίμωνας Π. Στεργιώτης,Χρήμα και Διεθνές Τραπεζικό Σύστημα , Εκδόσεις Σμπίλιας, Αθήνα 1991
12. Κοινωνικός Διάλογος και Νέες Τεχνολογίες στο Τραπεζικό Κλάδο, U.I.B.-O.T.O.E.-S.B.S.T., Διακρατικό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα AFFET, Έκδοση Ι.Ν.Ε.- Ο.Τ.Ο.Ε., Αθήνα 1995
13. Λεξιλόγιο Τραπεζικών όρων , Τράπεζα Πειραιώς , Αθήναι 1989

14. Πέτρος Π. Παπαγεωργίου Ph D, Διονύσιος Π. Χιόνης ,Διεθνείς Επιχειρηματική Δραστηριότητα και Οργανισμοί , Εκδ.Αθ. Σταμούλη, Αθήνα 2003

15. Πρόδρομος Ευθυμόγλου, Γεώργιος Οικονόμου, Θέματα Χρηματοοικονομικής Διοίκησης, Τραπεζική Ανάπτυξη και Έρευνες Α.Ε, Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, Θεσσαλονίκη 1992.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

1. Risk: Analysis, Assessment and Management, Jake Ansell and Frank Wharton, John Wiley &Sons , 1992, England

2. Financial institutions Management , A Risk Management Approach , McGraw – Hill Irwin Companies , New York 2003

3. Risk Management , Michel Crouhy – Dan Galai – Robert Mark , McGraw- Hill Companies 2001, United States of America

4. Risk Management in Banking, Joel Bessis, John Wiley & Sons, Chichester , England 1998

5. Organizations , James G. March and Herbert A. Simon, John Wiley &Sons , New York 1958

6. Acceptable Risk , Baruch Fischoff, Sarah Lichtenstein , Paul Slovic, Stephen L. Derby and Ralph L/ Keeney , Cambridge University Press 1981

7. Tomorrow' s Organizations: Challenges and Strategies , John S. Jun, William B. Storm ,Scott, Foresman Company, Glenview Illinois 1973

8. Management , Tasks, Responsibilities , Practices, Peter F. Drucker, Harper & Row Publishers, New York , Hagerstown , San Francisco, London 1974

9. The Government of Risk , Understanding Risk Regulation Regimes, Christopher Hood, Henry Rothstein and Robert Baldwin, Oxford University Press 2001

10. Cost Accounting , A Managerial Emphasis , Charles T. Horngren , Fifth Edition , Prentice / Hall International Editions 1982

11. Industrial Organization : Theory and Practice, Second Edition , Joan Woodward , Oxford University Press 1980

12. In Search of Excellence, Lessons from America's Best-Run Companies , Thomas J. Peters and Robert H. Waterman , Jr Harper & row Publishers , New York

13. Risk Handbook , John C. Chicken , International Thomson Business Press , London 1996

14. Beyond Value at Risk, The new Science of Risk Management, Kevin Dowd, John Wiley & Sons , 1998

15. Risk Management and Analysis, Volume 1: Measuring and Modeling Financial Risk, Carol Alexander , John Wiley & Sons LTD, England 1996

16. Strefanou, C, and Mendoza, J – C (2005), "Credit Risk Measurement Under Basel II: An Overview and Implementation Issues for Developing Countries", Policy Research Working Paper , No 3556, The World Bank Edition

17. Working Capital Management , John J. Hampton, Cecillia L. Wagner, John Wiley & Sons, New York 1989

Άρθρα(δελτίου ΕΕΤ (Ένωση Ελληνικών Τραπεζών):

Α. Αντωνόπουλος, Τα στάδια πιστοδοτικής λειτουργίας των τραπεζών στην πράξη (εξέταση- χορήγηση- παρακολούθηση), τεύχος 2ο, Β' τριμηνία 1995.

Χ. Γκόρτσος, Περιορισμός Πιστωτικού Κινδύνου με Παράγωγα Μέσα, τεύχος 2ο,Β' τριμηνία 1995.

Χ. Γκόρτσος, Η εποπτική αναγνώριση των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων των τραπεζών, τεύχος 12, Δ' τριμηνία 1997.

Χ Γκόρτσος, Πιστωτικός κίνδυνος από θέσεις σε εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα μέσα, τεύχος 21-22, Α-Β' τριμηνία 2000.

Χ. Ζέρβα, Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων καταναλωτικών δανείων, τεύχος 28, Α' τριμηνία 2002.

Φ. Καλφαόγλου, Υποδείγματα μέτρησης πιστωτικού κινδύνου, τεύχος 17, Α' τριμηνία 1999.

Μ. Παππάρης, Σύγχρονοι μέθοδοι κάλυψης κινδύνων, τεύχος 4, Δ' τριμηνία 1995.

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

http://www.ine.otoe.gr/ekdoseis/euro_new/kef_r/enotR8c.htm
file://A:\κίνδυνος1.htm
http://www.acsmi:gr/xrisimi/factoring.htm
http://www.icap.gr/6889.asp
file://A:\κινδυνος2.htm

http://europa.eu.int/geninfo/legal_notices_el.htm
file://A:κινδυνος3.htm
file://A:\κινδυνος5.htm
http://europa,eu.int/scadprus/leg/el/lvd/124041.htm
http://www.mte.gr/default.asp?itemID=767
http://www.morax.gr/article_show.php?article_id=1349
http://www.morax.gr/article_show.php?article_id=891

Πράξεις Διοίκησης :

-Νόμος 3601/2007 Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα , επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις
- International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards, A Revised Framework Comprehensive Version, Basel Committee on Banking Supervision
- ΟΔΗΓΙΑ 2006/48/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 14ης Ιουνίου 2006 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (αναδιατύπωση)
- ΟΔΗΓΙΑ 2006/49/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 14ης Ιουνίου 2006 για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων
(αναδιατύπωση)
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2594/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘ. 2587/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2588/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2589/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2590/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ.2591/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2592/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2593/20.8.2007
-ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2594/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2595/20.8.2007
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2053/18.3.1992
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ .2054/18.3.1992
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2563/1.7.2005